

Begroting 2024

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	4
Begroting op hoofdlijnen	5
1. Leeswijzer	11
2. Beleidsbegroting	14
§2.0 Programmalijnen	14
Vitale kernen	16
Transitie buitengebied	17
Stevige sociale basis	18
Dienstverlening en organisatie	20
§2.1 Portefeuille Algemene Zaken	23
§2.2 Portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs	32
§2.3 Portefeuille Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën	42
§2.4 Portefeuille Economie, Duurzaamheid & Recreatie	52
§2.5 Portefeuille Wonen & Levendige Dorpscentra	64
§2.6 Beleidsindicatoren	73
3. Paragrafen	76
§3.1 Lokale heffingen	77
§3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	82
§3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	84
§3.4 Financiering	86
§3.5 Bedrijfsvoering	89
§3.6 Wet open overheid (Woo)	96
§3.7 Verbonden partijen	97
§3.8 Grondbeleid	99
§3.9 Investerings	104
4. Financieel overzicht	106
§4.1 Begrotingsuitgangspunten	106
§4.2 Uitgangspunten drie decentralisaties Sociaal Domein	107
§4.3 Gemeentefonds	109
§4.4 Verwerking Kadernota 2024 in Begroting 2024	111
§4.5 Aanpassingen Begroting 2024 na Kadernota 2024	114
§4.6 Financieel overzicht 2024	116
§4.7 Reserves & Voorzieningen	118
§4.8 Prognosebalans gemeente Gemert-Bakel	121

Bijlagen	122
Bijlage 1: Specificatie lokale heffingen	123
Bijlage 2: Specificatie risico's	124
Bijlage 3: Specificatie onderhoud kapitaalgoederen	136
Bijlage 4: Organogram	142
Bijlage 5: Specificatie verbonden partijen	143
Bijlage 6: Specificatie incidentele baten en lasten	160
Bijlage 7: Definities streefwaarden en indicatoren	167
Bijlage 8: Begroting naar taakvelden BBV	184
Bijlage 9: Specificatie EMU-saldo	186
Bijlage 10: Specificatie aanpassingen Begroting 2024 na Kadernota 2024	187
Bijlage 11: Specificatie leges, afval en riool	192
Bijlage 12: Kerngegevens	195
Bijlage 13: Specificatie gemeentefonds	197
Bijlage 14: Specificatie financiële kengetallen	199
Bijlage 15: Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren	207
Bijlage 16: Liquiditeitsprognose 2024	209
Bijlage 17: Omschrijving reserves en voorzieningen	210
Bijlage 18: Toepassing financiële kaders	212

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Begroting 2024. Dit is tweede begroting in deze raadsperiode.

Er is volop ruimte om te investeren in projecten. Uit de investeringsagenda van ruim 104 miljoen euro spreekt veel ambitie. We willen de komende jaren groeien naar 35.000 inwoners. Met investeringen op alle gebieden wil het college de komende jaren het goede blijven doen voor inwoners en ondernemers. Onze gemeente was daarbij niet eerder zo financieel gezond als nu.

We investeren onder meer in meer woningen, aantrekkelijke centra, een nieuw toekomstperspectief voor het buitengebied, onderwijs, betere kansengelijkheid, duurzaamheid op vele gebieden en mobiliteit.

Ondanks dat de portemonnee goed gevuld is, zijn er zeker nog uitdagingen voor de financiën op lange termijn. Voor de jaren 2024 en 2025 presenteert het college van burgemeester en wethouders een sluitende begroting. Ondanks uitdagingen en onzekerheden houdt Gemert-Bakel vast aan de ambities van de in juni 2022 ingezette koers. Het Rijk heeft de gemeenten vanaf 2026 gekort. Dit zorgt ervoor dat de begroting voor de jaren 2026 en 2027 nog niet sluitend is. Het gemeentebestuur kiest er daarom voor om het geld dat in 2024 en 2025 niet uitgegeven wordt, te reserveren voor die periode. Dit is belangrijk om de gezonde financiële situatie ook in de toekomst te kunnen houden

De Begroting is, zoals vorig jaar met de gemeenteraad afgesproken, meer specifiek, meetbaar en tijdgebonden gemaakt. Dit is een groeimodel wat we de komende jaren verder willen uitbouwen.

De gemeentelijke lasten in de vorm van OZB en afvalstoffenheffing gaan in 2024 alleen omhoog met de inflatiecorrectie van 3,9%. Hiermee houden we de lastenstijging voor onze burgers en bedrijven relatief beperkt zoals dat ook in 2023 is gedaan. De rioolheffing stijgt zoals afgesproken in 2018 komend jaar met 9%.

Gemert, 26 september 2023

Begroting op hoofdlijnen

Een Begroting met ambities

We staan aan de vooravond van een duurzame schaa sprong die we samen met de regio maken. De Brainportregio is de afgelopen jaren economisch enorm gegroeid. Het aantal banen en inwoners blijft ook in de komende jaren stijgen. Tegelijkertijd hebben we grote opgaven voor energie, klimaat en het landelijk gebied. Dit betekent dat er toenemende druk ontstaat op de woningmarkt, op mobiliteit maar ook op de leefbaarheid en kwaliteit van leven.

Het is belangrijk dat de schaa sprong die op ons afkomt ten goede komt aan de welvaart én het welzijn van alle inwoners van de regio, dus ook de inwoners van Gemert-Bakel. Deze brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. De opgaven zijn zodanig groot, dat samenwerking in de regio noodzakelijk is.

Met deze begroting investeren wij verder in deze opgaven.

Doelen

Concreet investeren we in deze begroting onder meer in:

- Een richtinggevende Omgevingsvisie voor de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving met een duurzame groei en balans tussen het sociaal-culturele, economische en ecologische kapitaal;
- Duurzaamheid door de hele begroting heen zoals het verduurzamen van ons eigen vastgoed, het terugdringen van restafval, deelmobiliteit en het stimuleren van burgers en bedrijven om meer duurzame energie op te wekken;
- Meer woningen. Goede randvoorwaarden creëren voor het realiseren van 2.400 nieuwe woningen in tien jaar zoals met gebiedsgerichte uitwerking voor alle kernen, een geactualiseerde woonvisie en meer strategische grondaankopen;
- Meer vierkante meters voor bedrijven met als doel groei van aantal hectare werklocaties en het aantal arbeidsplaatsen;
- Betere bereikbaarheid. Een krachtige lobby om de bereikbaarheid van Gemert-Bakel te verbeteren, in de begroting zijn daarvoor ook middelen opgenomen als bijdragen aan mobiliteitsinvesteringen in de regio;
- Aantrekkelijke centra. Forse stappen maken in de realisatie van centrumplannen in de kernen;
- Een nieuw toekomstperspectief voor het buitengebied;
- Toekomstbestendiger onderwijs. Moderne onderwijshuisvesting met nieuwe scholen voor het Commanderie College (Macropedius) en het Kindcentrum Berglaren;
- Betere kansengelijkheid. Een passend (armoede) beleid voor inwoners die een steuntje in de rug kunnen gebruiken en meer inzet op een inclusievere samenleving;
- Meer inzet op gezond en actief leven. Dit gaat zowel over preventie, bevorderen van bewegen en een omgeving creëren waar het maken van een gezonde keuze makkelijker is;
- Natuur. Bevorderen biodiversiteit door onder meer aanleg van natuurgebied en ecologische verbindingzones;
- Goed kwaliteitsniveau van fietspaden, wegen en groenvoorzieningen. Zo starten we diverse onderzoeken naar fietspaden en verkeersveiligheid en trekken we twee ton structureel extra uit voor groenonderhoud.

De Begroting is meer Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden (SMART)

De opzet van de beleidsbegroting 2024 is meer SMART gemaakt. Aanleiding hiervoor was een quickscan van de rekenkamercommissie over de Begroting 2023. Zo zijn per doel streefwaarden en indicatoren toegevoegd, definities en bronnen aangegeven en is een koppeling gemaakt met bestaand beleid. Het meer SMART maken van de begroting zien we als groeimodel.

Bij het nastreven van maatschappelijke effecten is de gemeente in de meeste gevallen slechts één van de spelers in het netwerk. Complexe maatschappelijke opgaven zoals wonen, mobiliteit, armoede en klimaat worden opgepakt samen met bijvoorbeeld medeoverheden, verbonden partijen, maatschappelijk organisaties, bedrijfsleven en/of burgers.

Begroting op hoofdlijnen

De Omgevingsvisie is een rode draad door deze begroting heen

Op veel plekken in deze begroting wordt verwezen naar de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Het is daarbij niet enkel een optelsom van verschillende doelen. In de visie worden doelen op elkaar afgestemd.

De Omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het Gemert-Bakels grondgebied. Dit raakt daarmee bijvoorbeeld woningbouw, maatschappelijke voorzieningen binnen de kernen, maar ook landbouw, milieu en natuur. Het is een verplicht instrument voor zowel onze gemeente als provincies en het Rijk en is zelfbindend voor de gemeente.

Bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie worden verschillende belanghebbenden betrokken, zoals inwoners en bedrijven, maar ook interbestuurlijke partners zoals de provincie en het waterschap. Daarnaast worden ketenpartners, zoals de omgevingsdienst, veiligheidsregio of eventueel buurgemeenten betrokken.

In 2024 wordt de Omgevingsvisie aan de gemeenteraad aangeboden met daarbij een gebiedsgerichte aanpak. Daaruit kan bepaald worden op welke gebieden het huidige beleid aangepast moet worden.

Structureel sluitende Begroting in 2024 en 2025 en tekorten vanaf 2026

De Begroting is structureel sluitend in 2024 en 2025 met daarbij forse overschotten. Vanaf 2026 slaat het beeld om en zijn er tekorten. Deze jaren staan bekend als de 'ravijnjaren'.

Begroting 2024	2024	2025	2026	2027
Saldo	3.788V	4.736V	1.916N	2.032N

Op advies van de VNG laten wij de tekorten vanaf 2026 zien in deze begroting. Gemeenten krijgen volgens de VNG vanaf 2026 jaarlijks drie miljard euro te weinig van het Rijk. Dat staat voor ongeveer vierenhalf miljoen euro in Gemert-Bakel. Op het moment dat de korting van drie miljard euro vervalt is onze begroting ook in 2026 en 2027 sluitend. Die grens is gebruikt in deze begroting. Omdat 2024 structureel sluitend is vallen we onder het normale toezicht van de provincie

De omslag van een overschot tot en met 2025 naar een tekort vanaf 2026 heeft grofweg twee oorzaken. Allereerst de genoemde korting op het gemeentefonds. Daarnaast gaan vanaf 2026 de kapitaallasten voor het Commanderie College lopen van afgerond jaarlijks 1,9 miljoen euro.

Wachten op duidelijkheid van het Rijk, met 2024 en 2025 als buffer voor 2026 en 2027

Na de val van het kabinet en het controversieel verklaren van het onderwerp gemeentefinanciën zal het nog enige tijd duren voordat het Rijk met duidelijkheid komt over de korting van drie miljard euro. Op zijn vroegst zal dit bij Prinsjesdag 2024 zijn. Mocht uiteindelijk de drie miljard euro niet komen dan staan de Nederlandse gemeenten en ook Gemert-Bakel voor een flinke uitdaging om vanaf 2026 een structureel sluitende begroting te presteren.

De overschotten in 2024 en 2025 willen wij als buffer houden om bij een slechtweersscenario in te zetten voor 2026 en 2027. Eventuele ombuigingen hoeven dan niet halsoverkop te worden doorgevoerd maar kunnen 'zachter landen' in 2028 en verder.

Als de korting op het gemeentefonds vervalt zijn ook de jaren 2026 en 2027 structureel sluitend:

Effect korting gemeentefonds	2024	2025	2026	2027
Saldo Begroting 2024	3.788V	4.736V	1.916N	2.032N
Als korting gemeentefonds vervalt	0	0	4.500V	4.500V
Saldo als korting vervalt	3.788V	4.736V	2.584V	2.468V

Begroting op hoofdlijnen

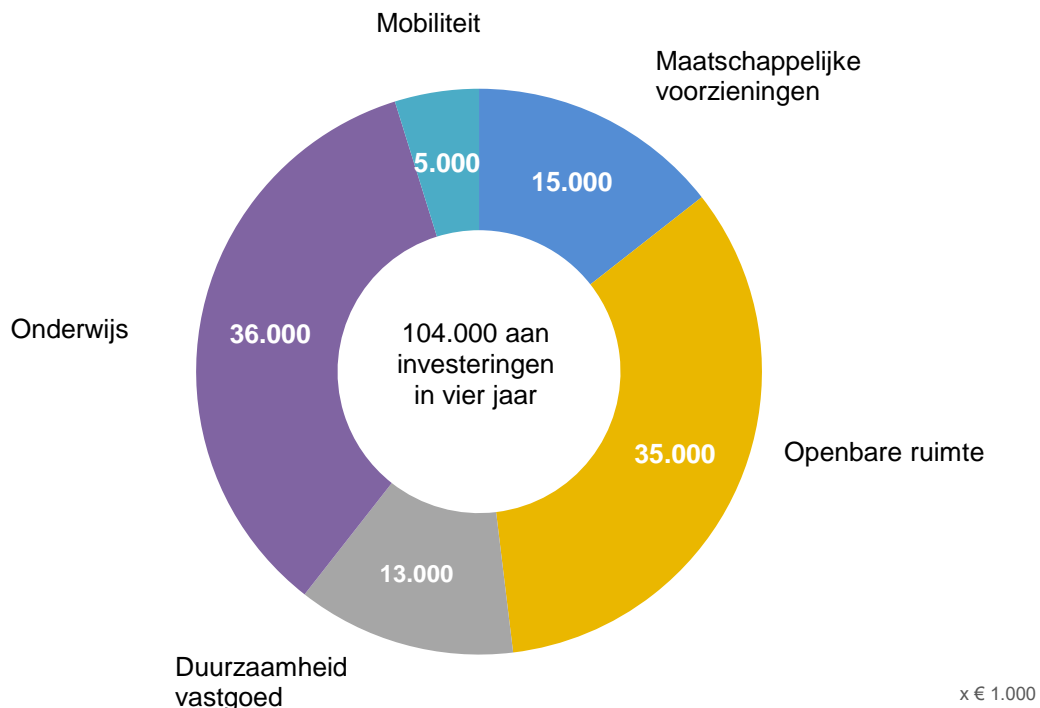
Er is een stevige investeringsagenda van 104 miljoen euro voor 2024 tot en met 2027

De komende vier jaar staat voor in totaal 104 miljoen euro aan investeringen op het programma. Dit is een mix van het op orde houden van de basis (zoals wegen en riool), het verbeteren van het voorzieningenniveau (waaronder verduurzamen) en het vergroten van de bereikbaarheid.

Een deel van die investeringen stond al gepland. Nieuw in de Begroting 2024 zijn:

- Routekaart Duurzaamheid;
- Pumptrack en skatevoorziening;
- Financiële bijdrage aan de Brainportdeal mobiliteit;
- Uitvoering voorkeursalternatief N272;
- Nieuw audiosysteem voor de gemeenteraad.

Al deze investeringen waren al aangekondigd in de Kadernota 2024.

De aangenomen moties van de Kadernota 2024 zijn verwerkt in deze Begroting 2024

Zoals gebruikelijk in Gemert-Bakel is de Kadernota een-op-een overgenomen in de Begroting. Bij behandeling van de Kadernota zijn verschillende moties aangenomen. Al deze moties zijn verwerkt.

In het overgrote deel van de moties wordt opgeroepen tot “onderzoeken naar...”. Daar is incidenteel € 125.000 voor opgenomen in de begroting. Een deel van de onderzoeken kunnen met interne capaciteit worden uitgevoerd, daarvoor zijn geen middelen opgenomen.

Structureel is het effect van deze moties in deze begroting met slechts € 3.000 nog beperkt. Eerst zal de gemeenteraad op basis van de onderzoeken een besluit dienen te nemen tot wel of niet investeren. Daarna kunnen de structurele afschrijvings- en rentelasten daarvan worden opgenomen in een tussentijdse bijstelling of in een volgende begroting.

Gemeentelijke tarieven stijgen enkel met inflatie met uitzondering van riool en leges

Voorgesteld wordt om de gemeentelijke tarieven enkel met inflatie te laten stijgen. Dat betekent een stijging van 3,9%. Hiermee houden we de lastenstijging voor onze burgers en bedrijven relatief beperkt zoals dat ook in 2023 is gedaan.

Begroting op hoofdlijnen

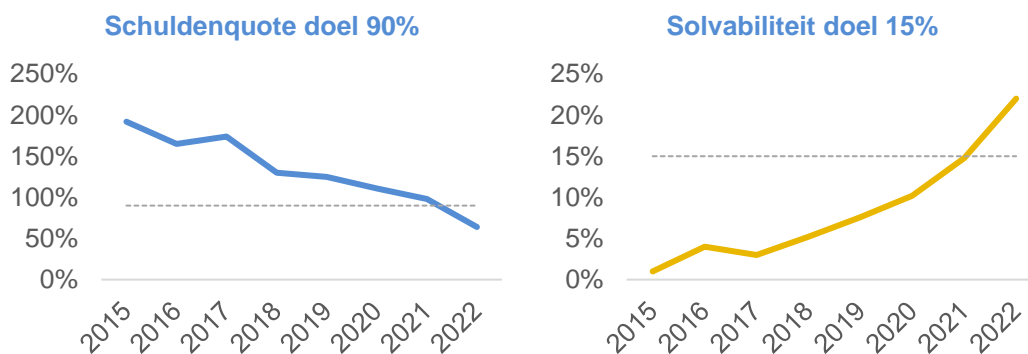
Uitzondering op dit percentage zijn de rioolheffing en leges. Bij de rioolheffing staat in het watertakenplan een stijging van 5,2% voor 2024 opgenomen boven op de inflatie.

Bij de tarieven van de leges wordt uitgegaan van volledige kostendekking. Dat betekent 5,2% als index loonkosten voor 2024 en daarnaast een inhaalindexering van 4,2% over de loonkosten uit 2023.

Een financieel gezonde gemeente blijft het uitgangspunt

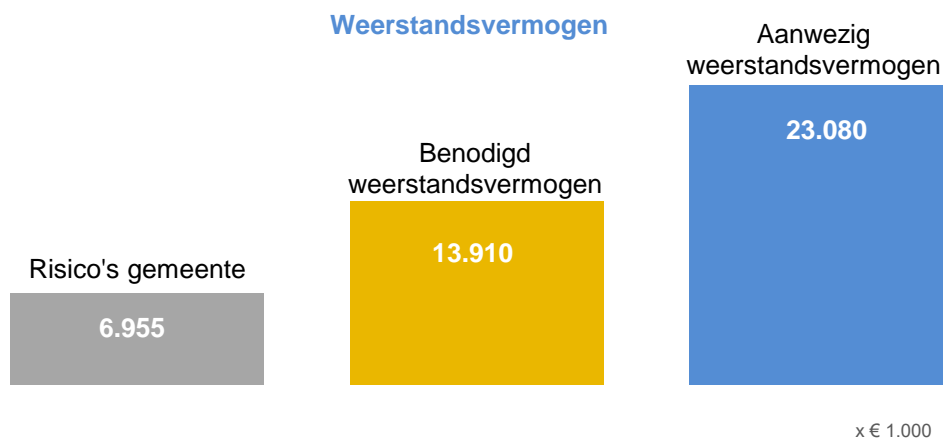
Gezonde financiën zijn nodig om te zorgen dat we niet alleen de vraagstukken van nu aankunnen, maar ook die van de toekomst. Gezonde financiën betekent een structureel sluitende begroting, een ruim voldoende buffer voor het opvangen van risico's en een behapbare schuld.

In 2021 zijn financiële kaders gesteld om de financiën van de gemeente goed te houden en verder te versterken. Daarbij is afgesproken de solvabiliteit te laten stijgen naar 15% en de schuldenquote te laten dalen naar 90% in 2030. Daarnaast moesten de risico's van de gemeente dubbel afgedekt zijn in het weerstandsvermogen. In 2022 zijn de doelen bereikt.

Door de stevige investeringsagenda van 104 miljoen euro in de komende vier jaren lopen de ratio's echter wel terug.

De doelen moeten bereikt worden in 2030. De afgelopen jaren hadden we overschotten waardoor de ratio's verbeterden. In deze voorspelling van de ratio's is het huidige begrotingsoverschot niet verwerkt. Ook is niet gerekend met eventuele overschotten in jaarrekeningen.

De gemeente kan weer tegen een stootje.

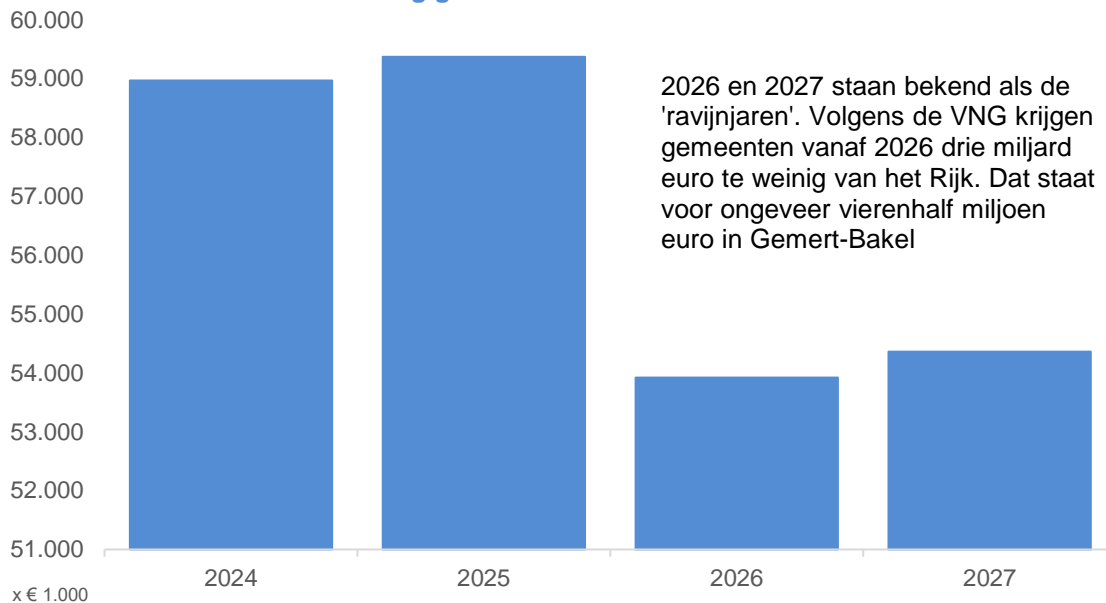
Het weerstandsvermogen heeft in 2022 het gewenste niveau bereikt. Er zijn afgerond zeven miljoen euro aan risico's. Doel is om die dubbel af te dekken. Inmiddels zijn de risico's met een aanwezig weerstandsvermogen van drieëntwintig miljoen euro ruim driedubbel afgedekt. De nieuwe nota grondbeleid zoals vastgesteld op 21 september 2023 is verwerkt in deze cijfers.

Begroting op hoofdlijnen

Gemeentefonds: Pas later duidelijkheid over korting 3 miljard

Een sluitende begroting in 2026 en verder is afhankelijk van het ongedaan maken van de korting van drie miljard euro op gemeenten door het Rijk.

Ontwikkeling gemeentefonds voor Gemert-Bakel

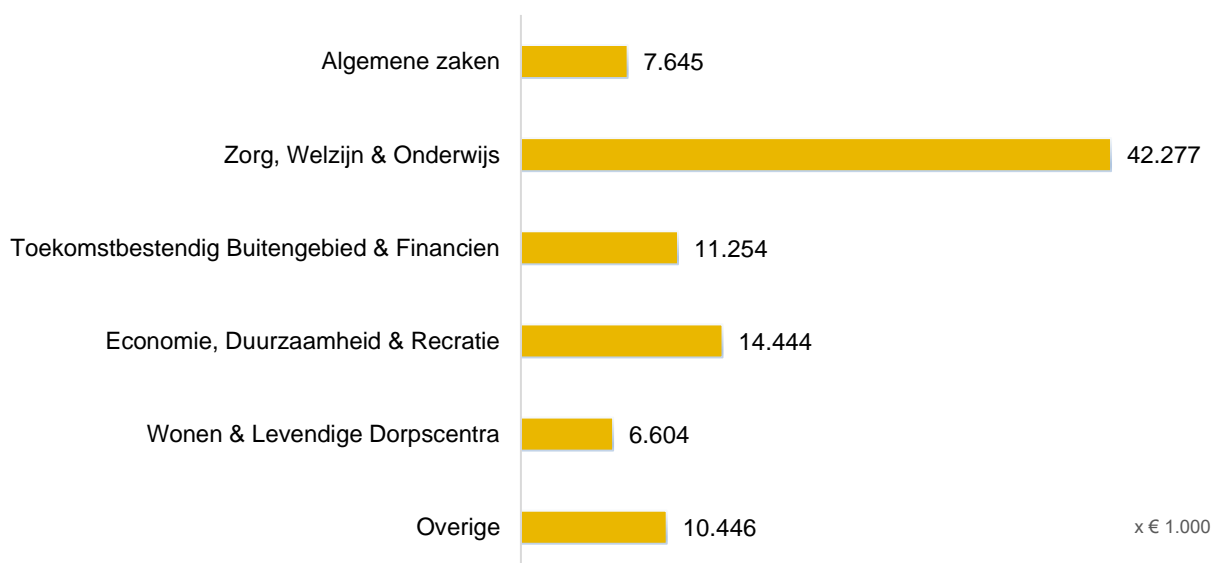
Zoals aangegeven willen we de overschotten in deze begroting voor 2024 en 2025 als buffer houden om bij een slechtweersscenario later in te zetten. Eventuele ombuigingen hoeven dan niet halsoverkop te worden doorgevoerd maar kunnen 'zacht landen' voor 2028 en verder.

De septembercirculaire 2023 is verwerkt in deze begroting. Duidelijkheid over het schrappen van de drie miljard euro wordt op zijn vroegst pas verwacht op Prinsjesdag 2024.

De totale lasten in deze begroting bedragen afgerond 93 miljoen euro

In deze begroting zijn lasten opgenomen voor een bedrag van afgerond 93 miljoen euro. Deze lasten zijn als volgt verdeeld over de portefeuilles. Overige is onder meer overhead en post Onvoorzien.

Lasten per portefeuille

Begroting op hoofdlijnen

Beperkte mutaties na de Kadernota 2024

Er zijn een aantal wijzigingen na de kadernota. De vier belangrijkste zijn:

Mei- en septembercirculaire

De meicirculaire was nog niet verschenen bij aanbidding van de Kadernota 2024 en daarom toen nog niet in de cijfers opgenomen. De septembercirculaire is zeer recent verschenen op Prinsjesdag 2023 en verwerkt in deze begroting. De septembercirculaire pakt positief uit. Allereerst door een hogere vergoeding voor inflatie en positieve verschillen in maatstaven. Daarnaast een hogere groei (accres) van het gemeentefonds vanaf 2027 op basis van het bruto binnenlands product (bbp).

Incidentele vrijval kapitaallasten verschuiven investeringen

Een aantal investeringen is opgeschoven in de tijdsplanning. Afschrijvings- en rentelasten vallen daardoor later. Dit geeft een incidenteel voordeel in met name 2024 en 2025.

Moties Kadernota 2024

Op 13 juli 2023 zijn verschillende moties aangenomen door de gemeenteraad. Die zijn waar nodig vertaald in budget.

Vervallen eisen provincie 50% raming afschrijvingslasten in jaar realisatie investering

Wij starten met afschrijven van een investering het jaar nadat de investering gereed is. Dat mag volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Tot en met 2023 moest van de provincie in het realisatiejaar dan wel (fictief) 50% van die jaarlijkse afschrijvingslast worden geraamd. Dat was een theoretisch gebeuren. Daarom is die eis van de provincie met ingang van 2024 komen te vervallen.

Samenvatting aanpassingen na kadernota (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Structurele saldo Kadernota 2024	1.174V	2.362V	2.197N	3.009N
Ontwikkelingen				
Uitkomsten meicirculaire	1.258V	729V	422N	1.048N
Uitkomsten septembercirculaire	1.065V	1.043V	800V	2.144V
Aanpassingen naar aanleiding van Jaarstukken 2022	17N	17N	17N	17N
Incidentele vrijval kapitaallasten verschuiven investeringen	232V	275V	22V	0
Moties Kadernota 2024	128N	3N	3N	3N
Overige aanpassingen	163N	163N	163N	163N
Saldo Begroting 2024	3.421V	4.226V	1.980N	2.096N
Aanpassingen na Kadernota incidenteel van aard	125V	0V	0V	0
Vervallen eisen provincie 50% raming afschrijving investering	242V	510V	64V	64V
Structurele saldo Begroting 2024	3.788V	4.736V	1.916N	2.032N

Slotwoord

Met het gevoerde financiële beleid in de afgelopen jaren en de extra middelen van het Rijk zijn we als gemeente financieel nog nooit zo gezond geweest. Daarmee kunnen we de schaa sprong in de regio realiseren en is er ruimte voor verdere ambities.

We blijven ook in deze begroting een financieel solide beleid voeren. De korting van drie miljard euro op het gemeentefonds vanaf 2026 is nog wel een belangrijke risicofactor. De overschotten in 2024 en 2025 willen we als buffer voor dit risico gebruiken.

Ook voor 2024 is het nieuwe evenwicht tussen ambities en financiën bevestigd.

1. Leeswijzer

Voor u ligt de begroting van de gemeente Gemert-Bakel met alle verwachte inkomsten en uitgaven voor het komende jaar. Dit is de tweede begroting die het college in deze raadsperiode aan de gemeenteraad voorlegt. De Begroting 2024 beschrijft wat de gemeenteraad in 2024 wil bereiken en wat daarvan de kosten zijn. De begroting is een kaderstellend document voor het college.

Alle bedragen * € 1.000

Alle genoemde bedragen in deze begroting dienen * € 1.000 gelezen te worden behalve waar anders vermeld. Daarbij betekent “N” nadeel en “V” voordeel.

Digitaal gebruik programmabegroting

U kunt in de begroting eenvoudig digitaal schakelen tussen de begroting en de verdiepende bijlage. De bijlage is vooral bedoeld als verdieping voor de gemeenteraad. Daarnaast is het een naslagwerk voor het college en heeft de provincie de informatie nodig voor hun financiële toezicht.

Meer informatie over het onderwerp in bijlage

Terug van bijlage naar begroting

Naar een extern document of website

Vertrekpunt voor de Begroting 2024

Een zevental documenten vormen de basis voor de Begroting 2024:

- ▣ Het “⇒Besluit Begroting en Verantwoording” (BBV) met de wettelijke verslagleggingseisen;
- ▣ Het “⇒Gemeentelijk financieel toezichtkader 2020”. Hierin staan de eisen die provincies aan de gemeentelijke begroting stellen vanuit hun toezichtstaak;
- ▣ De “⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie van de gemeente” uit 2021. Doel hiervan is om de financiën van de gemeente op langere termijn gezond te houden;
- ▣ De “⇒ Financiële verordening” van 14 juli 2022 met daarin de afspraken tussen college en gemeenteraad over de financiële inrichting van de gemeente;
- ▣ Het coalitieakkoord 2022-2026 “⇒Samen Goed Doen” welke op 18 juli 2022 is gepresenteerd;
- ▣ De “⇒Kadernota 2024” van 13 juli 2023. Dit bevat de uitgangspunten voor de Begroting 2024’;
- ▣ De “⇒VNG ledenbrief begrotingsadvies 2024-2027” van 14 juli 2023 hoe om te gaan met tekorten vanaf 2026.

Hoofdstuk 2: Beleidsbegroting

De Begroting 2024 is gebaseerd op het collegeprogramma. Dat is uitgewerkt in vier strategische programmalijnen. Deze programmalijnen zijn:

- Vitale kernen;
- Transitie buitengebied;
- Stevige sociale basis;
- Dienstverlening en organisatie.

Dat is vertaald naar de vijf portefeuilles en vormen daarmee de indeling voor deze collegeperiode:

1. Algemene Zaken;
2. Zorg, Welzijn & Onderwijs;
3. Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën;
4. Economie, Duurzaamheid & Recreatie;
5. Wonen & Levendige Dorpscentra.

Leeswijzer

Nieuw format beleidsbegroting

De opzet van de beleidsbegroting is in 2024 meer specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden (SMART) gemaakt. Aanleiding hiervoor was een quickscan van de rekenkamercommissie over de Begroting 2023. Zo zijn per doel streefwaarden en indicatoren toegevoegd, definities en bronnen aangegeven en is een koppeling gemaakt met bestaand beleid.

Streefwaarden zijn maatschappelijke effecten die worden nagestreefd en/of concrete prestaties. Daarnaast is een kopje “wat weten we nog meer” opgenomen. Dat zijn geen prestaties die worden nagestreefd maar kengetallen bedoeld om meer inzicht te geven in het doel.

Bij het nastreven van maatschappelijke effecten is de gemeente in de meeste gevallen slechts één van de spelers in het netwerk. Complexe maatschappelijke opgaven zoals wonen, mobiliteit, armoede en klimaat worden opgepakt samen met bijvoorbeeld medeoverheden, verbonden partijen, maatschappelijk organisaties, bedrijfsleven en/of burgers.

Het nieuwe format is een groeimodel

Het meer SMART maken van de begroting zien we als groeimodel. Dit is ook de praktijk gebleken bij andere gemeenten. Grofweg kent dit groeimodel voor ons twee onderdelen:

- a. De Begroting 2024 is de eerste begroting met de nieuwe opzet. Naar aanleiding van de commissie- en raadsbehandeling kunnen inhoudelijke verbeteringen worden doorgevoerd in de begroting van 2025 en na die behandeling weer in de begroting van 2026;
- b. Nieuwe beleidsnota's zijn bij uitstek de plek voor het college en de gemeenteraad om maatschappelijke effecten en indicatoren te bediscussiëren en vast te stellen. Die kunnen dan vervolgens opgenomen worden in de dan volgende begroting.

Hoofdstuk 3: Paragrafen

Het ⇒ BBV stel acht paragrafen verplicht:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering; Gemeentearchief;
- Wet open overheid (Woo);
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

Dit is in Gemert-Bakel aangevuld met de volgende eigen paragraaf:

- Investerings.

Paragrafen zijn een dwarsdoorsnede van de begroting op belangrijke financiële onderwerpen. De informatie in deze paragrafen geeft een beeld van de financiële positie van de gemeente.

Hoofdstuk 4: Financieel overzicht

Dit hoofdstuk is de financiële vertaling van de Begroting 2024. Daarin zijn opgenomen:

- De uitgangspunten voor de Begroting 2024;
- De verwachte uitgaven en inkomsten in 2024;
- De verwerking van de Kadernota 2024 en verdere wijzigingen daarna;
- Het financieel overzicht van 2024;
- Het verloop van de reserves en voorzieningen door de jaren heen;
- De verwachte balansontwikkeling.

In bijlage 18 is nu voor het eerst een overzicht opgenomen hoe de financiële kaders uit 2021 in de begroting worden toegepast.

Begroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2027

In de gemeentewet staat dat het college van B&W de gemeenteraad zowel een begroting voorlegt als een meerjarenraming. De begroting voor het jaar 2024 en de meerjarenraming voor de jaren 2025-2027 worden in dit document uit eenvoud aangeduid als 'Begroting 2024'.

Voor het inzicht in de baten en lasten per portefeuille is een detailbegroting bijgevoegd. De detailbegroting kan worden gezien als de werkbegroting van het college van B&W. De detailbegroting is slechts richtinggevend voor het college en daarbij niet in beton gegoten. Het college is gemachtigd te schuiven binnen een portefeuille behalve als dit grote beleidswijzigingen betreft.

Leeswijzer

Portefeuilleverdeling

De actuele portefeuilleverdeling binnen het college van B&W is als volgt.

Burgemeester Michiel van Veen

Algemene zaken

Coördinatie van het beleid;
Algemene en bestuurlijke zaken;
Openbare orde en veiligheid;
Integraal veiligheidsbeleid;
Coördinatie van handhaving;
Informatiebeleid (inclusief Wet open overheid);
Evenementen, kermissen en markten;
Gemeentearchief;
Vliegbasis De Peel;
Aanjager en bewaker van samenwerking college en raad;
Aanjager en bewaker majeure projecten (samen met verantwoordelijk portefeuillehouder);
Dienstverlening.

Wethouder Willeke van Zeeland

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

1e locoburgemeester;
Ontwikkeling buitengebied;
Landschapsbeheer en natuurontwikkeling;
Water;
Omgevingsvisie;
Financiën;
Inkoop en aanbesteding;
Vastgoed;
Bouwgrondexploitatie en grondzaken;
Bakelse Plassen.

Wethouder Wilmie Steeghs

Zorg, Welzijn & Onderwijs

2e locoburgemeester;
Jeugdzorg en Wmo;
Participatiewet;
Welzijn;
Schulddienstverlening en armoedebeleid;
Inburgering;
Subsidiebeleid en gebouwenbeheer;
Onderwijs en onderwijshuisvesting;
Volksgezondheid;
Cultuur;
Communicatie;
Personeel en organisatie.

Wethouder Martien Bankers

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

3e locoburgemeester;
Economische zaken (inclusief MRE);
Bedrijventerreinen;
Arbeidsmigranten;
Afval en milieustraat;
Energie, duurzaamheid en klimaat;
Toerisme en recreatie;
Golfbaan;
Sport en sportaccommodaties;
Dorpsraden en burgerparticipatie;
Retail (inclusief horeca- en terrassenbeleid);
Verkeersveiligheid en onderhoud wegen.

Wethouder Hanneke Coppens

Wonen & Levendige Dorpscentra

4e locoburgemeester;
Wonen;
Volkshuisvesting;
Monumenten;
Kasteel;
Wijkschouw (coördinerend);
Openbaar beheer;
Mobiliteit regionaal;
Speelgelegenheden;
Centrumontwikkelingen Bakel, Gemert, Milheeze en Handel.

2. Beleidsbegroting

§2.0 Programmalijnen

De Begroting 2024 is gebaseerd op het collegeprogramma. Dat is uitgewerkt in vier strategische programmalijnen. Deze programmalijnen zijn:

- ❗ Vitale kernen;
- ❗ Transitie buitengebied;
- ❗ Stevige sociale basis;
- ❗ Dienstverlening en organisatie.

Op de volgende pagina's staat uitgelegd waarom we programmalijnen gebruiken en een beschrijving per programmalijn.

Waarom programmalijnen?

Programmalijnen helpen ons om doelen te realiseren en veranderingen tot stand te brengen bij complexe opgaven. We zetten ze in om de doelen met de goede focus, energie, structuur en samenhang te benaderen. Vooral nu er grote opgaven op ons afkomen zoals het aanjagen van de woningbouw, de energietransitie, de veranderingen in het buitengebied, de Omgevingswet, het toekomstbestendig maken van de organisatie en het verstevigen van de sociale basis.

Ook in onze regio zien we deze opgaven terug: we staan aan de vooravond van een duurzame schaa sprong die we samen met de regio maken. De Brainportregio is de afgelopen jaren economisch enorm gegroeid. Het aantal banen en inwoners blijft ook in de komende jaren stijgen. Tegelijkertijd hebben we grote opgaven voor energie, klimaat en het landelijk gebied. Dit betekent dat er toenemende druk ontstaat op de woningmarkt, op mobiliteit maar ook op de leefbaarheid en leefkwaliteit. Het is belangrijk dat de schaa sprong die op ons afkomt ten goede komt aan de welvaart én het welzijn van alle inwoners van de regio, dus ook de inwoners van Gemert-Bakel. Deze brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. De opgaven zijn zodanig groot, dat samenwerking in de regio noodzakelijk is.

Om onze ambities te bereiken moeten we investeren in onze organisatie, in kennis, kwaliteit en capaciteit. Hiermee maken we onze organisatie toekomstbestendig en presenteren we ons als een aantrekkelijke werkgever.

Verband tussen de vier programmalijnen en de vijf portefeuilles

De vier strategische programmalijnen zijn als volgt verbonden aan de doelen in de portefeuilles.

Daarbij staan de tekens voor het volgende:

++ = Groot verband;

+ = Beperkt verband;

0 = Wel een verband, maar indirect;

Waar – staat is het niet van toepassing.

Portefeuille	Doelen	Programmalijnen			
		Vitale kernen	Toekomstbestendig buitengebied	Stevige sociale basis	Dienstverlening en organisatie
Algemene zaken	Borging en uitvoering van de 5 aandachtsvelden uit het Veiligheidsplan binnen GB	0	0	0	0
	Inzicht, transparantie en eenduidigheid in handavingsinspanningen	+	+	0	0
	Geen belemmering van Vliegbasis de Peel voor leefbare woonomgeving en toekomstbestendig buitengebied	++	++	+	0
	Behouden en vergroten gebruik gemeentearchief	-	-	-	+
Zorg, welzijn & onderwijs	Betere kansengelijkheid	0	0	++	0
	Meer inzet op een gezond en actief leven	+	0	++	0
	Steviger netwerk	+	-	++	0
	Toekomstbestendiger onderwijs: behouden en continueren doorgaande leerlijn	++	-	++	0
	In 2030 realisatie reductie van min. 55% CO2 uitstoot tov 1990 voor maatschappelijke gebouwen in eigendom van GB	0	-	0	0
Toekomstbestendig buitengebied & financiën	Levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied	+	++	+	0
	Verbeteren biodiversiteit	+	++	+	0
	Beter uitgerust om gevolgen klimaatverandering op te vangen	+	+	+	0
	In 2030 financiële gezonde balans van GB met solvabiliteit 15% en schuldenquote 90%	-	-	-	0
Economie, duurzaamheid & recreatie	Stimuleren inwoners, bedrijven en instanties tot duurzamer gedrag en handelen	+	++	+	0
	Beter economisch vestigingsklimaat en bBlijven stimuleren en versterken van toerisme en recreatie	++	++	+	0
	Uitvoeren van voor 2024 genoteerde maatregelen grondstoffenbeleid- en uitvoeringsplan	-	-	-	-
	Per kern behouden van eigen voorzieningen voor sport en bewegen	++	0	+	0
	Inwoners zijn beter gefaciliteerd en gestimuleerd om te bewegen en sporten	++	+	++	0
Wonen & levendige dorpscentra	Aantrekkelijke woonomgeving	++	+	+	0
	Aantrekkelijke centra	++	0	+	0
	Betere bereikbaarheid	++	0	0	0

Vitale kernen

↑ Waar gaat het om?

De gemeente Gemert-Bakel bestaat uit de zeven kerkdorpen. Dorpen met een sterke gemeenschapszin en betrokkenheid, maar met de uitdaging om de kerkdorpen (kernen) nu en in de toekomst vitaal te houden. Maar wat maakt onze kernen vitaal?

De omgevingsvisie met de bijbehorende gebiedsgerichte uitwerking gaat richting geven aan de invulling van deze vraag. In het koersdocument en de bouwstenennotitie is opgenomen: "In de directe leefomgeving voldoende groen en (sport)voorzieningen, een woningmarkt die aan de woningvraag en woonbehoefte voldoet en een openbare ruimte die de sociale interactie tussen- en de gezondheid van haar inwoners in stand houdt of verbetert."

De omgevingsvisie wordt met de input van de verschillende kernen gebiedsgericht uitgewerkt in 2024. Deze input is van belang voor het formuleren van concrete gebiedsdoelen binnen de programmalijn Vitale Kernen die vervolgens in een uitvoeringsagenda landen.

Daarnaast geeft het coalitieakkoord ook input voor de programmalijn Vitale kernen. In het coalitieakkoord zijn projecten en beleidskaders benoemd die een bijdrage leveren aan het vitaal houden van de kernen zodat een compleet programma ontstaat. Daarbij wordt een integrale aanpak nagestreefd welke nodig is om de hoeveelheid van diverse opgaven te bundelen. Bereikbaarheid is daarbij een opgave die programma breed speelt, voor vitale kernen heb je ook een goede bereikbaarheid nodig.

Door aan te haken bij programma's op het gebied van wonen, werken en bereikbaarheid van hogere overheden zoals provincie en Rijk én actief te handelen in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Eindhoven en De Peel kunnen we meer eigen doelstellingen realiseren. Ook financieel kan dit voordelen opleveren onder andere door gebruik te maken van subsidies en investeringsagenda's.

Wat willen we bereiken?

Binnen het programma Vitale Kernen staan we de komende jaren vooral voor de opgave om de groei van bedrijven en het aantal inwoners (schaalsprong) op een goede manier te laten plaatsvinden in Gemert-Bakel. We willen groeien naar 35.000 inwoners waarbij we rekening houden met de demografische ontwikkelingen die de komende jaren voorspeld worden. Door slim in te spelen op de toekomstige behoeften en ontwikkelingen kan de groei van bedrijven en het aantal inwoners een bijdrage leveren aan het vitaal houden van onze kernen. Om de groei te verwezenlijken moeten we ervoor zorgen dat we onze inwoners en bedrijven een aantrekkelijke woonomgeving, aantrekkelijke centra en een goed economisch vestigingsklimaat bieden. En dat vanuit de eigen kracht en identiteit van onze zeven kernen. Een betere bereikbaarheid is daarbij een randvoorwaarde.

Transitie buitengebied

↑ Waar gaat het om?

De gemeente Gemert-Bakel wordt gekenmerkt door een groot en divers buitengebied en zeven kerkdorpen met een eigen identiteit. Het is de wens om het buitengebied levendig en leefbaar te houden. Dit kan per kern en bijbehorend gebied verschillen, aangezien het behoud van een eigen identiteit die past bij de lokale gebiedskenmerken erg belangrijk is, maar ook moet het passend zijn voor de huidige en toekomstige inwoners en gebruikers van het buitengebied.

Het is belangrijk te beseffen dat de discussie in het buitengebied erg dynamisch is en er veel opgaven spelen in het buitengebied, waar verschillende partijen verantwoordelijk voor zijn.

De omgevingsvisie met de bijbehorende gebiedsgerichte uitwerking gaat vanuit gemeentelijk perspectief richting geven aan hoe de gemeente per gebied en per thema invulling wil geven aan de begrippen 'levendig' en 'leefbaar'. In het koersdocument en bouwstenennotitie zijn reeds een aantal pijlers benoemd voor het buitengebied die verder worden uitgewerkt.

- Transitie buitengebied;
- Wonen;
- Natuur en Landschap.

Ook in het coalitieakkoord worden een aantal concrete acties en projecten benoemd die al worden opgepakt. Er zijn in het coalitieakkoord ook een aantal (leidende) principes benoemd:

- Elke ontwikkeling moeten verbetering voor de omgeving zijn;
- Water en natuur moeten gestimuleerd worden.

Er wordt een integrale aanpak nagestreefd om de hoeveelheid van diverse opgaven te bundelen. Door aan te haken bij programma's op het gebied van landbouw, stikstof, voedsel, bodem en water van hogere overheden zoals provincie en Rijk én actief te handelen in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Eindhoven en De Peel kunnen we gezamenlijk meer invulling geven aan een toekomstbestendig buitengebied. Ook financieel kan dit voordelen opleveren onder andere door gebruik te maken van subsidies en investeringsagenda's (zoals ook bij Vitale kernen aangegeven).

Wat willen we bereiken?

We gaan een samenhangend toekomstperspectief opstellen voor het landelijk gebied waarin ruimte blijft voor duurzame landbouw met een goed economisch perspectief voor ondernemers. De gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie bepaalt de stip op de horizon waar we naar toe gaan werken.

Er wordt een programma Toekomstbestendig buitengebied opgesteld dat de integrale aanpak nastreeft die nodig is om de hoeveelheid van diverse opgaven te bundelen en effectief invulling te geven aan concrete stappen die een bijdrage leveren aan onze ambities.

Stevige sociale basis

↑ Waar gaat het om?

Onze inwoners en hun leefomgeving zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De eigen kracht, het sociale netwerk van onze inwoners en een gemeenschap die voor elkaar zorgt, staat centraal. Om een stevige sociale basis te kunnen borgen in onze gemeente, trekken we met de inwoners van de dorpen en de gebruikers van voorzieningen op, om samen zaken mogelijk te blijven maken.

Denk daarbij bijvoorbeeld aan de Multifunctionele accommodaties (MFA's), de subsidies aan vrijwilligersorganisaties, de culturele instellingen en onderwijshuisvesting. We peilen en voeren structureel gesprekken met (georganiseerde) inwoners om te zorgen dat beleid en uitvoering afgestemd zijn op de behoeften en wensen in de dorpen en wijken.

Om deze stevige sociale basis te kunnen borgen stemmen we af met de partners in ons netwerk en het kernteam Sociaal Domein (Lumens, GGD, Zorgboog, Goed Wonen, Senzer, politie). De volgende vier uitgangspunten worden gehanteerd:

- Niemand valt tussen wal en schip;
- De uitvoering vindt plaats binnen de taakstellende budgetten;
- De dienstverlening aan de inwoners is vraaggericht en georganiseerd vanuit het gebiedsteam;
- We werken samen in de kernen met de wijkteams.

Wat willen we bereiken?

We willen een gemeente zijn waar het fijn leven is en inwoners naar elkaar omkijken. Een gemeente waar inwoners met een vraag worden geholpen, binnen de mogelijkheden en middelen die daarvoor beschikbaar zijn. We werken dus vraaggericht en zetten in op de kansen en mogelijkheden van inwoners zelf.

Een belangrijk rol voor het behoud van een stevige sociale basis is weggelegd voor onze dorpsondersteuners, dorpsraden, de zorgcoöperatie, werkgroepen zorg en wijkteams. Zij hebben een belangrijke signalerende rol voor het gebiedsteam van professionals die in het gemeentehuis werkzaam zijn.

In het gebiedsteam werken onder andere Lumens, de autisme expert, een GZ-psycholoog, schuldhulpverlening, de consulenten jeugd, de WMO consulenten, de trajectregisseur inburgering, participatiecoaches en specialisten uitkering van Senzer, jongerenwerk en consulenten van MEE samen. Zij zitten dicht bij de beleidsmedewerkers, leerplichtambtenaar en regisseurs van de gemeente.

De gezamenlijke thuisbasis van een groot deel van het formele netwerk in het gemeentehuis draagt bij aan de integrale aanpak. We houden extra aandacht voor de samenwerking tussen het formele en het informele netwerk.

Verder is het van belang dat oplossingen van onderop komen en dat we daarin samenwerken. Goed luisteren naar wat wordt gevraagd en wat nodig is en daarmee invulling geven aan zowel burger- als overheidsparticipatie.

Een passend beleid voor inwoners die een steuntje in de rug kunnen gebruiken

De energiecrisis, de naweeën van Corona, de inflatie en de oorlog in Oekraïne hebben ertoe geleid dat een steeds groter deel van onze inwoners het (financieel) zwaar heeft of in de knel dreigt te komen. Dat betekent dat we de komende jaren niet alleen willen inzetten op het hoofdstuk verduurzaming en financiële bijstand als gevolg van de energiecrisis, maar ook aandacht blijven houden voor een passend sociaal beleid voor die inwoners die het niet dreigen te redden. Dit doen we onder andere door in te blijven zetten op vroegtijdige signalering van schulden en – indien nodig – passende schuldenregelingen.

We werken aan het vergroten van kansengelijkheid, waarbij we niet alleen aandacht hebben voor de bestrijding van armoede, een kansrijke start voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen maar ook voor een inclusievere samenleving. Bij een inclusieve samenleving gaat het niet alleen om bv.

aanpassingen van gebouwen en stoepen om deze rolstoeltoegankelijk te maken, maar ook over het toegankelijk maken van informatie voor laaggeletterden, mee laten doen (praten) van mensen met een (fysieke of verstandelijke) beperking, bijeenkomsten en aandacht voor LHBTIQ+.

We gaan meer inzetten op een gezond en actief leven. Daarvoor is het nodig om meer in te zetten op preventie, het bevorderen van bewegen en het creëren van een omgeving waarbij het maken van een gezondere keuze makkelijker is. Daarnaast blijven we inzetten op een stevig netwerk. Hierbij gaat het over een stevig netwerk van de inwoner, rondom de inwoner en van de professionals, en een stevig netwerk van voorzieningen. In andere woorden: het dorps- en wijkgericht werken ontwikkelen we verder door. Waarbij kleinschalig en dichtbij belangrijk zijn en de inwoner centraal staat.

Dienstverlening en organisatie

↑ Waar gaat het om?

We willen een gemeente zijn die een goede en passende dienstverlening levert naar onze inwoners en ondernemers. De verwachtingen ten aanzien van onze dienstverlening zijn hoog. Ontwikkelingen als toenemende digitalisering en veranderde wetgeving volgen elkaar in een snel tempo op. Zoals in het coalitieakkoord opgenomen blijven wij ook inzetten op een verdere digitalisering. Gelijktijdig zijn wij laagdrempelig en blijven wij toegankelijk voor alle inwoners. Dienstverlening raakt alle onderdelen binnen de organisatie en hiermee ook vrijwel alle medewerkers. Als organisatie zijn wij wendbaar om op deze vraag in te spelen.

Bovendien willen we als gemeente onze ambities en maatschappelijke opgaven kunnen waarmaken. Dit vraagt om een robuuste en communicatief sterke ambtelijke organisatie. In 2023 is daarom ingezet op het versterken/uitbreiden van de ambtelijke capaciteit en gestart met het ontwikkelplan van onze organisatieontwikkeling en de bijbehorende arbeidsmarktstrategie. Dit jaar gaan wij verder met de implementatie hiervan. Er wordt onder andere ingezet op het Binden en Boeien van de huidige medewerkers, maar ook het aantrekken van kwalitatief goede nieuwe medewerkers voor de organisatie. Gelijktijdig werken wij ook aan een sterkere positionering van onze organisatie op de arbeidsmarkt en versterken wij waar noodzakelijk de structuren binnen onze afdelingen om optimaal in te spelen op deze uitdagingen.

Met het uitgewerkte ontwikkelplan en de arbeidsmarktstrategie wordt beoogd de ambtelijke organisatie toekomstbestendig te maken zodat de gemeentelijke dienstverlening, bedrijfsvoering én de bestuurlijke ambities in de komende jaren adequaat kunnen worden uitgevoerd. Deze herstelslag is noodzakelijk omdat het presteren van de organisatie onder druk staat vooral als gevolg van eerdere bezuinigingen in combinatie met een toegenomen takenpakket van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Wij denken van buiten naar binnen en spelen met onze dienstverlening optimaal in op de wensen van onze inwoners en ondernemers. Dat vraagt van de medewerkers van de gemeente een servicegerichte houding. We willen een warm welkom voor onze inwoners met behoud van menselijk contact. Specifiek is er aandacht voor het versterken van de communicatieve vaardigheden van onze medewerkers om onze inwoners en ondernemers op een toegankelijke en passende wijze te benaderen en waar mogelijk te betrekken bij belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen. Dit laatste doen we door een traject waarbij participatie centraal staat.

Dienstverleningsconcept

We herijken ons dienstverleningsconcept waarbij een (hernieuwde) richtinggevende visie volgt voor de manier hoe wij als organisatie omgaan met onze dienstverlening. Uiteraard sluit dit aan op de verwachtingen van onze inwoners. De vertaling van dit concept naar de medewerker/praktijk neemt een belangrijke plaats in. Onze servicegerichte dienstverlening en de uitgangspunten van het dienstverleningsconcept worden actief door de medewerkers uitgedragen. In het dienstverleningsconcept is er specifiek aandacht voor het herijken van onze servicenormen.

Actuele onderwerpen op de gemeentelijke website maken we beter vindbaar en werken hierbij aan de toegankelijkheid voor alle doelgroepen. Ook vernieuwen we onze baliedienstverlening met een vernieuwde inrichting van de publieksruimte in het gemeentehuis. Verder willen we de gemeentelijke communicatie verbeteren. Dit betekent meer proactief en in begrijpelijke taal. We leiden onze medewerkers op om invulling te kunnen geven aan een goede communicatie.

In het streven naar integrale dienstverlening passend bij de inwoners en ondernemers van Gemert-Bakel, is de dienstverlening zo ingericht, dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de diversiteit van de inwoners en ondernemers en de diversiteit van de vragen: omnichannel strategie. Dat wil zeggen: rekening houdend met situatie, mogelijkheden en voorkeuren, via verschillende kanalen, waarbij er keuzevrijheid is voor onze inwoners.

Uitgangspunt is dat wij binnen onze dienstverlening blijven inzetten op een verdere digitalisering. Tegelijkertijd moeten alle inwoners en ondernemers optimaal toegang blijven houden tot de gemeentelijke dienstverlening. Daarom houdt de gemeente (met de online en fysieke dienstverlening) altijd rekening met mensen die digitaal niet vaardig zijn.

1

Algemene Zaken

Algemene Zaken

§2.1 Portefeuille Algemene Zaken

Taken Algemene Zaken

- Coördinatie van het beleid;
- Algemene en bestuurlijke zaken;
- Openbare orde en veiligheid;
- Integraal veiligheidsbeleid;
- Coördinatie van handhaving;
- Informatiebeleid (inclusief Wet open overheid);
- Evenementen, kermissen en markten;
- Gemeentearchief;
- Vliegbasis De Peel;
- Aanjager en bewaker van samenwerking college en raad;
- Aanjager en bewaker majeure projecten (samen met verantwoordelijk portefeuillehouder);
- Dienstverlening.

Verbonden partijen Algemene Zaken

- Brabant Water NV;
- Dimpact;
- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO).

Middelen Algemene Zaken

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Algemene Zaken					
Lasten	7.395	8.465	8.392	8.341	8.268
Baten	568	837	832	838	839
Saldo	6.827	7.628	7.560	7.503	7.429

Doelen portefeuille Algemene Zaken

De portefeuille kent vier doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2024 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: We zorgen dat de vijf aandachtsvelden uit het Veiligheidsplan worden geborgd en uitgevoerd binnen de gemeente Gemert-Bakel
	2: We zorgen dat er inzicht is in de handavingsinspanningen en dat deze transparant en eenduidig is
	3: Vliegbasis de Peel is geen belemmering voor een leefbare woonomgeving en toekomstbestendig buitengebied
	4: We behouden en vergroten het gebruik van het gemeentearchief

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

We zorgen dat de vijf aandachtsvelden uit het Veiligheidsplan worden geborgd binnen de gemeente Gemert-Bakel

De vijf aandachtsvelden bij dit doel zijn Leefbaarheid, Zorg & Veiligheid, Digitale veiligheid, Ondernijnde criminaliteit en Crisisbeheersing & Rampenbestrijding

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i De huidige aantal brandweerkazernes houden we in stand in de gemeente Gemert-Bakel	3	3	3	3	3
i De First Responder blijft actief in onze gemeente	1	1	1	1	1

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Aantal meldingen incidenten – Veilig Publieke Taak	2	4	6	5	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Veiligheidsplan 2023-2026 Peelland;
- ⇒ Veiligheidsplan 2023-2026 Gemert-Bakel;
- Uitvoeringsplan 2023-2026 Peelland;
- Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2023-2024 Gemert-Bakel.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 wordt het uitvoeringsprogramma Veiligheid 2024-2026 Gemert-Bakel vastgesteld.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- We voeren overleg met partners zoals politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en Zorg en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost over de invulling van de thema's;
- We borgen de Brabantse Norm Weerbare Overheid en Veilige Publieke Dienstverlening op basis van een uitvoeringsplan en starten met de implementatie;
- We organiseren in samenwerking met onze ketenpartners bewustwordingsacties voor inwoners en medewerkers op gebied van crisisbeheersing & rampenbestrijding, digitale veiligheid en ondernijnde criminaliteit;
- We handhaven de faciliteiten (zoals brandweerkazernes en de First Responder) op ons grondgebied.

Algemene Zaken

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 1.0 Veiligheid. Voor dat taakveld is per saldo in totaal een bedrag van € 2.906.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop de bestaande middelen.

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

We zorgen dat er inzicht in de handhavingsinspanningen en dat deze transparant en eenduidig is

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Er zijn minimaal drie blauwe boa's (domein I) zichtbaar in de kernen en wijken	3	3	3	3	3
i Er zijn minimaal twee groene boa's (domein II) zichtbaar in het buitengebied	2	2	2	2	2
i We zorgen voor een afvaardiging vanuit Gemert-Bakel in het Peelland Interventie Team	1	1	1	1	1

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Controle Toezicht Bouw/Ruimtelijke Ordening	-	-	494	-	-
i Aantal PIT acties in Gemert-Bakel	4	8	6	-	-

Algemene Zaken

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨ Handhavingsbeleidsplan 2019-2022;
- Handhavingsuitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht, handhaving 2023.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Handhavingsbeleidsplan 2023-2026;
- ⇨ Omgevingswet gaat in per 1 januari 2024;
- Handhavingsuitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht, handhaving 2024.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- We bouwen de samenwerking tussen politie en boa's uit. Bijvoorbeeld gaan werken in koppels (voor zover de bevoegdheden dit toelaten) en het twee-wekelijks afstemmingsoverleg;
- We zetten de boa's waar nodig zoveel mogelijk in;
- We zetten de gemeentelijke toezichthouders in tijdens de PIT-acties;
- We bestendigen samenwerking tussen toezichthouders handhaving en de toezichthouders ruimtelijk traject;
- We hebben het uitvoeringsprogramma uitgevoerd waarin de zaken die de hoogste risico's hebben en de meeste overlast geven, prioriteit krijgen;
- We hebben het handhavingsbeleid geëvalueerd en geactualiseerd in 2023.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 1.0 Veiligheid en 8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Voor deze taakvelden is respectievelijk € 2.906.000 en € 2.414.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop het bestaande budget.

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Vliegbasis de Peel is geen belemmering voor een leefbare woonomgeving en toekomstbestendig buitengebied

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i De mogelijke effecten van de Vliegbasis blijven binnen de wettelijk geaccepteerde normen voor gezondheid en milieu	Dit wordt bepaald in de milieueffectrapportage (m.e.r.) die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)				

Wat weten we nog meer

Geen verdere kengetallen voor dit doel

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

Er is geen vastgesteld gemeentelijk beleid naast de bestaande wettelijke kaders.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Omgevingsvisie. De leefbaarheid van de woonomgeving en toekomstbestendigheid van het buitengebied worden meegenomen in de op te stellen omgevingsvisie.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- De gemeente Gemert-Bakel is één van de twee regiegemeenten en vertegenwoordigd zowel de lokale als regionale belangen van de omliggende gemeenten;
- De deelname in de regionale overlegstructuur is geborgd, zodat effectief wordt samengewerkt binnen de regio en de lasten zoveel mogelijk worden verdeeld.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 2.414.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop het bestaande budget.

Algemene Zaken

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 4

We behouden en vergroten het gebruik van het gemeentearchief

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Openingstijden studiezaal voldoen aan de norm (20 uur) en sluiten aan bij wensen van de klant					
Zonder afspraak	19,5 uur	19,5 uur	19,5 uur	19,5 uur	19,5 uur
Op afspraak ook buiten kantoor tijden	5 dagen	5 dagen	5 dagen	5 dagen	5 dagen
i Digitaal raadpleegbare archiefbronnen	5.750	6.200	6.600	7.000	7.500

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Openingstijden studiezaal Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (Rhce) als benchmark					
Zonder afspraak	0 uur	0 uur	0 uur	0 uur	-
Op afspraak	13 uur	13 uur	13 uur	13 uur	-
i Verslag kritische prestatie indicatoren informatieketen	Voldoet	Voldoet	Voldoet	-	-
i Benchmark archiefdiensten	-	-	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

Missie, visie en doelstellingen archief als onderdeel van het informatiebeleid.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Geen nieuw of geactualiseerd beleid in 2024.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- Het gemeentearchief neemt in 2024 vervroegd het beheer van het archief uit de jaren 1997-2007 (2010) over, waardoor alle analoge te bewaren archieven van de gemeente zijn overgebracht naar het gemeentearchief;
- Wij brengen in 2024 een verslag uit over het archiefbeheer en de -zorg in relatie tot de kritische prestatie indicatoren voor de archiefketen over 2023;
- Wij maken het benutten van archieven eenvoudiger door het verbeteren van de digitale toegankelijkheid;
- Wij digitaliseren veel geraadpleegde bronnen om deze digitaal raadpleegbaar te maken;
- Wij maken in 2024 een plan van aanpak om de bijdrage die het gemeentearchief kan bieden op het gebied van recreatie en toerisme in 2025 vorm te geven.

Algemene Zaken

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 5.4 Musea. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 526.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop het bestaande budget. In de Begroting 2023 was om de (papieren) archieven beter digitaal toegankelijk te maken voor zowel 2023 als 2024 al een eenmalig bedrag van € 50.000 ter beschikking gesteld.

2

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Zorg, Welzijn & Onderwijs

§2.2 Portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs

Taken Zorg, Welzijn & Onderwijs

- Jeugdzorg en Wmo;
- Participatiewet;
- Welzijn;
- Schulddienstverlening en armoedebeleid;
- Inburgering;
- Subsidiebeleid en gebouwenbeheer;
- Onderwijs en onderwijshuisvesting;
- Volksgezondheid;
- Cultuur;
- Communicatie;
- Personeel en organisatie.

Verbonden partijen Zorg, Welzijn & Onderwijs

- Samenwerking met Laarbeek;
- Senzer;
- GR Peelgemeenten;
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD);
- VvE MFA De Sprank.

Middelen Zorg, Welzijn & Onderwijs

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Zorg, Welzijn & Onderwijs					
Lasten	45.055	42.872	43.400	45.291	45.082
Baten	12.324	8.754	8.949	8.840	8.257
Saldo	32.731	34.118	34.451	36.451	36.825

Doelen portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs

De portefeuille kent vijf doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2024 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: Betere kansengelijkheid
	2: Meer inzet op een gezond en actief leven
	3: Steviger netwerk
	4: Toekomstbestendiger onderwijs (huisvesting): Behouden en continueren doorgaande leerlijn
	5: In 2030 is een reductie van minimaal 55% CO2 uitstoot gerealiseerd t.o.v. 1990 voor de maatschappelijke gebouwen in eigendom van de gemeente

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

Betere kansengelijkheid

Dit doel is gericht op de bestrijding van armoede en een inclusievere samenleving. Het bevorderen van bestaanszekerheid en gelijke kansen staan daarbij centraal.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% bijstandsnorm maakt gebruik van de regeling Maatschappelijke Participatie	nog uit te voeren				
i Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% die langdurig in de bijstand zitten maakt gebruik van de Individuele Inkomensvoet	nog uit te voeren				
i Gemiddeld aantal bezoeken TaalCafé per maand neemt toe	65	+5%	+5%	+5%	+5%
i Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gaan aan het werk door sociale inkoop (SROI) bij overheidsopdrachten	nog uit te voeren				
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand in Gemert-Bakel	€ 15,79	€ 15,71	€ 14,43*	-	-
i Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand GR Peeltgemeenten	€ 12,68	€ 14,04	€ 14,15*	-	-
i Aantal gebruikers Een Pas vooruit	42	41	40	-	-
i Aantal inwoners in schuldhulpverlening	55	68	-	-	-
i Aantal ondernemers in schuldhulpverlening	-	3	17	-	-
i Kinderen bereikt door Stichting Leergeld	368	401	433	-	-

*Dit is exclusief uitgaven van de energietoeslag 2022

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

⇒ Beleidskader Sociaal Domein 2019-2023;
⇒ Armoede- en schulden beleid.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 bieden we de gemeenteraad een nieuw beleidskader Sociaal Domein aan waarin het armoede- en schuldenbeleid worden geïntegreerd.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- In het 1^e kwartaal 2024 starten we met uitvoering van het beleidskader Social Return On Investment (SROI);
- In 2024 maken we met de partners in het Taalhuis een nieuw meerjarenplan aanpak laaggeletterdheid 2025 - 2029 op grond van de ervaringen en resultaten van het meerjarenplan 2021-2025.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

Voor het taakveld inkomensregelingen hebben wij per saldo € 5.553.000 begroot in 2024.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Harmonisatie Individuele Inkomstenstoeslag (IIT) en regeling Maatschappelijke Participatie	106N	106N	106N	106N	501N
Schuldhelpverlening	48N	48N	48N	48N	123N
Pas vooruit	12N	12N	12N	12N	30N
Social Return On Investment (SROI)	37N	37N	37N	37N	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

Meer inzet op een gezond en actief leven

Om ervoor te zorgen dat inwoners gezond kunnen leven, is het nodig om meer in te zetten op preventie, het bevorderen van bewegen en het creëren van een omgeving waarbij het maken van een gezondere keuze makkelijker is.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i GALA indicatoren (Gezond en Actief Leven Akkoord)	Deze worden nader door het Rijk bepaald in het GALA				
i Overgewicht jongeren (groep 7) neemt af	10%	9%	8%	7%	7%
i Het aantal kinderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn neemt toe	48%	52%	56%	60%	60%
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i % inwoners dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om te bewegen	85%	85%	85%	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Het integraal plan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA);
- ⇒ Sportakkoord II.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- In het 2^e kwartaal 2024 bieden wij een nieuw cultuurbeleid aan de gemeenteraad, wat onderdeel wordt van het beleidskader Sociaal Domein;
- In 2024 gaan we aansluiten bij de vijf ketenaanpakken (kansrijke start, valpreventie, welzijn op recept, kind naar gezond gewicht en gecombineerde leefstijlinterventies) van het regionale Integrale ZorgAkkoord (IZA).

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- In het vierde kwartaal 2024 monitoren we de uitvoering van het integraal plan GALA;
- We continueren de subsidiëring van algemene voorzieningen dagbesteding zoals De Ont-moeting, De Vrije Verbinding en de Boulevard Ruijschenbergh om eenzaamheid te voorkomen, een zinvolle daginvulling beschikbaar te stellen, en mantelzorgers te ontlasten. Deze vormen van dagbesteding zorgen er bovendien voor dat duurdere indicaties worden uitgesteld of voorkomen. Voor elke indicatie die wordt uitgesteld of voorkomen, wordt een bedrag van minimaal 460 euro per

Zorg, Welzijn & Onderwijs

- maand, per indicatie bespaard;
- De uitvoering van het nieuwe cultuurbeleid wordt opgepakt na vaststelling in het tweede kwartaal 2024.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van het totale taakveld Sociale Domein. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 26.985.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Preventie, Boulevard Ruijschenbergh	5N	5N	0	0	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Steviger netwerk

Dit doel gaat over een steviger netwerk van de inwoner, rondom de inwoner en van de professionals, en een steviger netwerk van voorzieningen. In andere woorden: het dorps- en wijkgericht werken ontwikkelen we verder door. Waarbij kleinschalig en dichtbij belangrijk zijn en de inwoner centraal staat.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Netwerkthermometer: onderzoeken of we deze kunnen gebruiken als meetinstrument	Op basis van deze netwerkwerkthermometer worden de streefwaarden nader bepaald				
i % inwoners 18-64 jaar dat vrijwilligerswerk doet	33%	35%	37%	38%	40%
i % inwoners 65+ dat vrijwilligerswerk doet	37%	38%	39%	40%	40%
i Betrokkenheid bij de buurt neemt toe (18-64 jarigen)	65%	65%	66%	66%	66%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Vergrijzing inwoners 65+	6.082/ 19,8%	6.290/ 20,4%	6.445/ 20,8%	6.663/ 21,2%	-
i Aantal mantelzorgers 18-64	18%	18%	18%	-	-
i Aantal mantelzorgers 65+	17%	17%	17%	-	-
i Kosten Gemert-Bakel Wmo	€5.066.000	€5.283.000	€5.398.000	-	-
i Kosten Gemert-Bakel Jeugd	€5.591.000	€6.167.000	€5.612.000	-	-
i % inwoners 18-64 jaar dat aangeeft regelmatig (minimaal 2x per maand) contact te hebben met burens	77%	77%	77%	-	-

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Beleidskader Sociaal Domein 2019-2023;
- ⇒ Armoede- en schulden beleid.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 bieden we de gemeenteraad een nieuw beleidskader Sociaal Domein aan waarin het armoede- en schuldenbeleid worden geïntegreerd.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- Subsidie HALT; uitbreiding van deelname aan netwerkoverleg, in het eerste kwartaal van 2024 sluit Halt minimaal 4 keer aan bij fysieke netwerkoverleggen. Frequentie omhoog van tussentijdse preventieve afstemming en evaluatie rondom toenemende complexe problematiek jeugd en jongeren;
- Het Programma Stevige sociale basis wordt uitgevoerd en de inspanningen uit het programma worden in 2024 volgens de programmaplaning opgepakt;
- Communicatie: Het is belangrijk om de informatie over en de toegang tot de vele producten en diensten te blijven uitdragen en het bereik te vergroten. Per kwartaal wordt hier naar behoefte op ingezet;
- In het derde kwartaal 2024 evalueren we de inzet van de dorpsondersteuner Jeugd;
- In het vierde kwartaal 2024 evalueren we het vrijwilligersbeleid.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van het totale taakveld Sociale Domein. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 26.985.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Subsidie HALT	5N	5N	5N	5N	9N
Programma Stevige sociale basis en communicatie	30N	30N	0	0	0
Motie cursus rolstoelvaardigheden	3N	3N	3N	3N	0
Motie pilot robotstofzuiger	10N	0	0	0	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 4

Toekomstbestendiger onderwijs (huisvesting): Behouden en continueren doorgaande leerlijn

Dit doel is gericht op het realiseren van voldoende kwalitatief goede onderwijshuisvesting en zorgen voor een spreiding van de onderwijshuisvesting, inclusief het bewegingsonderwijs, over de gemeente.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Realisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)	Als het IHP gereed is, kunnen de streefwaarden worden gevuld				
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Voortijdige schoolverlaters	1,3%	1,6%	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

Nieuw of geactualiseerd beleid

⇒ Verordening Voorziening huisvesting Onderwijs 2015.

- Eind 2023 bieden we gemeenteraad een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2027 aan;
- In 2024 bieden we de gemeenteraad een geactualiseerde Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs aan.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- In 2024 heeft PLATOO middelen ontvangen voor de eerste inrichting en het Onderwijs-Leer-Pakket (OLP);
- In 2024 starten we met de voorbereiding van het nieuwbouwproject Macropediuscollege;
- We nemen deel aan de overlegstructuur van GOO voor de voorbereiding van de nieuwbouw van de Berglarenschool en bewaken de voortgang.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 4.0 Onderwijs. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 3.794.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Platoo, Inrichtingskosten Kleine Kapitein	17N	0	0	0	0

Zorg, Welzijn & Onderwijs

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 5

In 2030 is een reductie van minimaal 55% CO₂ uitstoot gerealiseerd t.o.v. 1990 voor de maatschappelijke gebouwen in eigendom van de gemeente

Voor dit doel is in 2023 een routekaart vastgesteld door de gemeenteraad

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i CO ₂ reductie t.o.v. nulmeting 1990	1.492 ton 0%	1.070 ton -28,3%	832 ton -44,2%	759 ton -49,1%	699 ton -53,2%

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Beleidsplan Gebouwen 2017;
- ⇒ Beheerplan Gebouwen 2022;
- ⇒ Routekaart Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 wordt geen nieuw of geactualiseerd beleid voorgelegd.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024

- In 2024 wordt geïnvesteerd op duurzaamheid door:
 - Plaatsing zonnepanelen MFA De Sprank;
 - Grootschalige renovatie D'n Eik.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken niet specifiek onderdeel uit van een taakveld. Gebouwen behoren bij het taakveld waartoe zij dienen zoals sportaccommodaties en cultuur.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Routekaart Duurzaamheid	102N	260N	345N	424N	0

3

Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

§2.3 Portefeuille Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

Taken Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

- Ontwikkeling buitengebied;
- Landschapsbeheer en natuurontwikkeling;
- Water;
- Omgevingsvisie;
- Financiën;
- Vastgoed;
- Bouwgrondexploitatie en grondzaken;
- Bakelse Plassen.

Verbonden partijen Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

- Belastingamenwerking Oost-Brabant (BSOB);
- Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB);
- BNG Bank;
- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

Middelen Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

De portefeuille heeft de volgende baten en lasten:

Toekomstbestendig buitengebied en Financiën	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	26.537	20.913	18.609	16.515	16.496
Baten	81.232	80.736	79.702	73.294	73.698
Saldo	54.695	59.823	61.093	56.779	57.202

Doelen Toekomstbestendig Buitengebied en Financiën

De portefeuille kent drie doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2024 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: Een levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied
	2: Verbeteren biodiversiteit
	3: We zijn beter uitgerust om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen
	4: Een financiële gezonde balans van de gemeente waarbij de solvabiliteit 15% bedraagt en de schuldenquote 90% bedraagt in 2030

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

Een levendig, leefbaar en toekomstbestendig buitengebied

Dit doel wordt verder uitgewerkt in het Programma Toekomstbestendig buitengebied (in het kader van programmatisch werken). De streefwaarden worden het komend jaar verder aangescherpt met name om ze te vertalen naar maatschappelijke effecten.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Verbeteren omgevingskwaliteit in Gemert-Bakel: Aantal geurgevoelige objecten/woningen dat niet voldoet aan de gemeentelijke geurnormen achtergrondbelasting (ernstig gehinderden) verminderen	85 woningen	83 woningen	81 woningen	79 woningen	75 woningen
i Ambitie om jaarlijks met 150 bedrijven die zich bevinden in het buitengebied om tafel te gaan waarbij 30% op locatie bezocht zal worden	nog uit te voeren	150/30% op locatie	150/30% op locatie	150/30% op locatie	150/30% op locatie

In het Programma Toekomstbestendig buitengebied worden de streefwaarden verder ontwikkeld.

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Aantal veehouderijen	351	346	326	316	-
i Aantal agrarische bedrijven	395	405	420	415	-
i Aantal niet agrarische bedrijven	3.115	3.200	3.470	3.605	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨ Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Gemert-Bakel 2013;
- ⇨ Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder gemeente Gemert-Bakel 2013;
- ⇨ Verordening geurhinder en veehouderij verkleining afstanden melkrundvee 2016;
- ⇨ VAB-beleid dat verwerkt is het bestemmingsplan buitengebied;
- ⇨ Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid; Endotoxine toetsingskader 1.0;

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

- ⇒ Handreiking veehouderij en volksgezondheid;
- ⇒ Interim Omgevingsverordening (IOV) provincie Noord-Brabant;
- ⇒ Structuurvisie, meerwaardenplan en bestemmingsplan Proeftuin Elsendorp.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- ⇒ Omgevingswet gaat in per 1 januari 2024;
- In 2024 wordt programmatisch invulling gegeven aan de startnotitie transitiebeleid buitengebied/programma toekomstbestendig Buitengebied.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- In 2024 wordt de Omgevingsvisie aan de gemeenteraad aangeboden met een gebiedsgerichte aanpak. Daaruit kan bepaald worden op welke gebieden het huidige beleid aangepast moet worden;
- In 2024 wordt uitvoering gegeven aan de startnotitie transitiebeleid buitengebied/programma toekomstbestendig Buitengebied;
- We monitoren de milieueffecten c.q. omgevingskwaliteit en betrekken dit bij de aanpak van het programma Toekomstbestendig buitengebied. Hierbij wordt bepaald hoe vaak de rapportages verschijnen en aan wie ze gericht worden;
- Agrarische ondernemers in transitie worden begeleid, zowel in de Proeftuin Elsendorp als in heel Gemert-Bakel. Onderdeel daarvan is het Ondersteuningsteam. Deze komt ongeveer twintig keer per jaar bij elkaar om casussen te bespreken met de provincie Noord Brabant. Daarin worden ook de resultaten uit de Proeftuin Elsendorp besproken aangezien hier reeds een verruimd VAB-beleid is opgenomen. Verder houden we contact met de (agrarische)bedrijven in het buitengebied en gaan we gaan minimaal vijftien maal per jaar op locatie. Tenslotte hebben periodiek bestuurlijk overleg met verschillende maatschappelijke organisaties zoals de ZLTO.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 8.1 Ruimte en Leefomgeving. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 1.588.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting boven op het bestaande budget. In 2023 is eenmalig € 500.000 ter beschikking gesteld voor cofinanciering transitie buitengebied. Bij een eventueel voorschot op dit budget zal de raad worden voorgesteld het overschot over te hevelen naar 2024.

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

Verbeteren biodiversiteit

Het verbeteren van de biodiversiteit is een gemeenschappelijke doelstelling voor heel de gemeente, waarvoor verschillende partijen verantwoordelijk zijn en de gemeente deels verantwoordelijk voor is en deels een stimulerende en faciliterende rol heeft.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Aanleg natuurgebieden en landschapselementen	-	2 ha	2 ha	2 ha	2 ha
i Realiseren ontbrekende gedeelten ecologische verbindingzones (EVZ) 12 km ontbrekend (droog of nat)	-	2 km	4 km	3 km	3 km

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- Beheerplan Groen 2013;
- ⇒ Beeldkwaliteitsplan buitengebied;
- ⇒ Handreiking ruimtelijke kwaliteit;
- ⇒ Kaderrichtlijn water (EVZ);
- ⇒ Landschapsontwikkelingsplan de Peel (LOP);
- ⇒ Zeven kernen in het groen.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- ⇒ In 2023 worden de Groenstructuur en het Groenbeleidsplan voorgelegd aan de gemeenteraad;
- Aanpak Stikstof
 - ⇒ Nationale Omgevingsvisie Extra De Peel;
 - ⇒ Gebiedsgerichte Aanpak De Bult;
 - ⇒ Brabants Programma Landelijk Gebied.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- In 2024 stellen we een nulmeting en natuurmonitoring op;
- Realiseren ontbrekende gedeelten ecologische verbindingzones volgens de streefwaarden op basis van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (Europese wetgeving);
- In 2024 bieden wij de gemeenteraad een plan voor impuls biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit aan;
- We voeren bestaand beleid uit zoals Beheermaatregelen om het insectenleven te bevorderen, de Stimuleringsregeling Landschap (Stila) en erfbeplantingen/beeldkwaliteit.

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 3.607.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Opstellen plan biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit	60N	0	0	0	0

De gemeente heeft een Voorziening Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR) en een Reserve Biofonds op de balans staan. Per 31 december 2022 is daar in totaal € 375.000 aanwezig. Dit wordt verder aangevuld omdat voor iedere door de provincie verkochte Ruimte voor Ruimte titel de gemeente een bedrag van € 50.000 ontvangt. Deze opbrengst dient ingezet te worden voor verbetering van het buitengebied. Daarmee zijn er nu en komen in de toekomst substantiële middelen beschikbaar voor dit doel. In het plan biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit wordt een voorstel gedaan waar deze middelen aan te besteden.

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

↑ Doel 3

We zijn beter uitgerust om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i m ² groene daken groene daken op woningen van de bewoners met de stimuleringsbijdrage	-	1.000	1.000	1.000	1.000
i m ² Hemelwater afkoppelen met de stimuleringsbijdrage	-	4.150	4.150	4.150	4.150
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Subsidie groene daken	€ 7.725	€ 17.850	€ 7.015	€ 1.850	-
i Subsidie afkoppelen hemelwater	€ 7.266	€ 11.940	€ 14.049	€ 1.920	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Klimaatstresstest Gemert-Bakel;
- ⇒ Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie de Brabantse Peel;
- Hemelwaterstructuurplan gemeente Gemert-Bakel;
- Groenstructuur en groenbeleid 2009-2018;
- ⇒ Watertakenplan 2019-2023.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Wij bieden in 2024 een nieuwe groenstructuur- en groenbeleidsplan aan;
- Wij bieden in 2024 een nieuwe Water- en rioleringsplan aan.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- Bewustwording acties uitvoeren (vergroening en afkoppelen hemelwater);
- Communicatie en informatie naar de inwoners versterken.
- Afkoppelen van reconstructies;
- Creëren waterbergingen;
- Lokaal water vasthouden , infiltreren, afvoeren beringsvoorzieningen;
- Regionaal jaarplan de Peel 2024 is opgesteld en uitgevoerd.

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie en taakveld 7.2 riolering. Voor deze taakvelden is respectievelijk per saldo in totaal € 3.607.000 en € 919.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop het bestaande budget.

Daarnaast zijn er kosten die betaald worden uit de rioolheffing. De gemeente zorgt voor onderhoud en instandhouding van dit rioolstelsel en het beheer van grond- en regenwater. Rioolheffing is een gesloten financiering. Dit betekent dat deze kosten worden betaald door de gebruikers via de jaarlijkse riooltarieven.

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

Wat willen we bereiken?

Een financiële gezonde balans van de gemeente waarbij de solvabiliteit 15% bedraagt en de schuldenquote 90% bedraagt in 2030

↑ Doel 4

In 2021 zijn nieuwe financiële kaders opgesteld. Dit was een opvolging van het herstelplan eigen vermogen uit 2012. In de nieuwe financiële kaders is als doel gesteld de financiën verder te verbeteren en blijvend goed te houden op langere termijn.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
<i>i</i> Weerstandsratio	1,23	2,00	2,00	2,00	2,00
<i>i</i> Solvabiliteitspercentage	7,6%	15%	15%	15%	15%
<i>i</i> Schuldenquote	125%	90%	90%	90%	90%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
<i>i</i> Aanwezig weerstandsvermogen	8.619	15.227	21.946	23.080	-
<i>i</i> Benodigd weerstandsvermogen	13.946	15.640	13.244	13.910	-
<i>i</i> Aanwezige weerstandsratio	1,24	1,95	3,31	3,32	-
<i>i</i> Reserves en voorzieningen	44.109	54.956	58.385	-	-
<i>i</i> Vaste geldleningen	105.936	96.271	86.391	78.021	-
<i>i</i> Grondexploitatie	23%	22%	15%	14%	13%
<i>i</i> Belastingcapaciteit	114%	114%	110%	113%	114%
<i>i</i> Investeringsquote	0,1%	0,3%	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- Controleverordening 2010;
- ⇒Nota Risicomanagement 2014;
- ⇒Nota Activering, waardering en afschrijving 2017;
- ⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie 2021;
- ⇒Nota Reserves en voorzieningen 2021;
- ⇒Financiële verordening 2022;
- ⇒Nota Treasury 2022;
- ⇒Nota Grondbeleid 2023.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Nota Grondbeleid 2023;
- Controleverordening 2023;
- Nota Risicomanagement 2023;
- Nota Activering, waardering en afschrijving 2024.

Toekomstbestending Buitengebied & Financiën

Wat gaan we doen

Resultaten 2024

- In 2024 rapporteren we over solvabiliteit en schuldenquote in ieder document van de P&C-cyclus;
- We rapporteren over de toepassing van de benoemde uitgangspunten uit de financiële kaders in de Begroting 2024 en Jaarstukken 2023;
- We passen de financiële kaders toe in advisering over college- en raadsvoorstellen.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 0.4 Overhead. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 9.383.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop het bestaande budget.

4

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

§2.4 Portefeuille Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Taken Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- Economische zaken (inclusief MRE);
- Bedrijventerreinen;
- Arbeidsmigranten;
- Afval en milieustraat;
- Energie, duurzaamheid en klimaat;
- Toerisme en recreatie;
- Golfbaan;
- Sport en sportaccommodaties;
- Dorpsraden en burgerparticipatie;
- Retail (inclusief horeca- en terrassenbeleid);
- Verkeersveiligheid en onderhoud wegen.

Verbonden partijen Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- Blink;
- Metropoolregio Eindhoven (MRE) inclusief Brainport Eindhoven;
- Beheerstichting Golfbaan Stippelberg;
- VvE stallingsgarage Ruijschenberg en VvE parkeren Kruiseind.

Middelen Economie, Duurzaamheid & Recreatie

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Economie, Duurzaamheid & Recreatie					
Lasten	13.299	14.554	14.404	14.583	14.943
Baten	5.394	5.178	5.243	5.345	5.487
Saldo	7.905	9.376	9.161	9.238	9.456

Doelen Economie, Duurzaamheid & Recreatie

De portefeuille kent vijf doelen. Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2024 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn

1: We gaan inwoners, bedrijven en instanties stimuleren tot duurzamer gedrag en handelen

2: Beter economisch vestigingsklimaat en we blijven toerisme en recreatie stimuleren en versterken

3: Maatregelen uitvoeren van grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan die genoteerd staan om uit te voeren in 2024

4: We behouden in iedere kern eigen voorzieningen voor sport & bewegen

5: Inwoners zijn beter gefaciliteerd en gestimuleerd om te bewegen en te sporten

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

We gaan inwoners, bedrijven en instanties stimuleren tot duurzamer gedrag en handelen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Woningen met D,E,F,G label welke worden geïsoleerd	-	678	678	678	1.186
i Woningen duurzaam verwarmd	-	486	486	486	851
i Hernieuwbare elektriciteit	Deze streefwaarde is nader te bepalen. Daarbij zijn we afhankelijk van oplossingen voor de netcongestie om hernieuwbare elektriciteit te realiseren.				

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Energieverbruik (TeraJoule)	2.219	2.284	-	-	-
i Co2 uitstoot (kiloton)	137	141	-	-	-
i Hernieuwbare elektriciteit	206	256	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Afwegingskader zonnevelden;
- Bespaarprogramma Transitievisie Warmte;
- ⇒ Koersdocument duurzaam Gemert-Bakel: van strategie naar uitvoering;
- ⇒ Regionale Energiestrategie (RES) 1.0;
- ⇒ Transitievisie warmte.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- In 2024 leggen we gemeenteraad een visie voor waarin we laten zien wat de route is naar een duurzamer Gemert-Bakel. De ambities met betrekking tot energie en klimaat voor de periode 2024-2027 liggen vast en volgen landelijk en provinciaal beleid. De samenleving van Gemert-Bakel is betrokken bij de totstandkoming van het beleid;
- Begin 2024 is de gemeenteraad een actueel afwegingskader en toetsingskader zonnevelden aangeboden, waarbij rekening is gehouden met de netcongestie.

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- In 2024 gaan we door met jaarlijkse acties georganiseerd met een lokale klimaatburgemeester, Goed Wonen, Commanderijcollege, Ondernemersverenigingen, Duurzaam Gemert-Bakel en EnergieHuis Slim Wonen waaronder een dag van de duurzaamheid en themabijeenkomsten voor inwoners;
- In 2024 is jaarschijf 2024 van het bespaarplan uitgevoerd, waaronder:
 - Uitvoering lokaal isolatieplan;
 - Onderzoek groen gas;
 - Aanpak bedrijventerreinen.
- In 2024 is de procedure opgestart om te komen tot projecten zon op land en water. De ambitie is dat lokale investeringen in het netwerk op kortere termijn op de Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) lijst komt;
- Wij bieden in 2024 de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 ter besluitvorming aan de gemeenteraad. De ambitie in RES 1.0 is 30Mwh duurzame opwek voor 2030;
- In 2024 is duidelijk of en hoe we het opwekken van groen gas realiseren.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 8.3 Wonen en Bouwen. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 915.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting boven op het bestaande budget.

Het bestaande budget is gefinancierd uit de Rijksmiddelen uitvoering klimaatakkoord. Het Rijk heeft daaruit voor 2024 aan Gemert-Bakel € 546.000 ter beschikking gesteld. Aan kosten is nu € 294.000 opgenomen voor 2024. Dit betekent dat er voor € 252.000 ruimte is om (op declaratiebasis) extra uitgaven te doen. Niet bestede Rijksmiddelen kunnen worden doorgeschoven naar volgende jaren.

↑ Doel 2

Beter economisch vestigingsklimaat en we blijven recreatie en toerisme stimuleren en versterken

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Ontwikkeling, uitbreiding en opwaardering van onze werklocaties	106ha	+ 5 ha	+ 4 ha	+ 4 ha	+ 4 ha
i Stimuleren van werkgelegenheid					
Aantal arbeidsplaatsen	-	13.000	13.300	13.600	14.000
Aantal bedrijfsvestigingen	-	3.800	3.900	4.000	4.100
Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Oppervlakte werklocaties	101ha	101ha	106ha	106ha	111ha
i Aantal arbeidsplaatsen	12.090	12.400	12.590	12.750	13.000
i Aantal bedrijfsvestigingen	3.330	3.430	3.580	3.750	3.800
i Aantal gebruikers regionale website	-	182.000	342.000	-	-
i Aantal overnachtingen (toeristenbelasting)	113.000	108.000	106.000	-	-
i Aantal vestigingen R&T-sector (LISA)	250	250	250	-	-
i Aantal banen R&T-sector (LISA)	710	670	680	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇨Afsprakenkader arbeidsmigranten regio De Peel;
- ⇨Brainport Agenda;
- ⇨Brainport Nationale Actieagenda;
- ⇨Herijkte (kwalitatieve) regionale programmering werklocaties;
- ⇨Omgevingsvisie Deel I - Koersdocument;
- ⇨Omgevingsvisie Deel II - Bouwstenen;
- ⇨Ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant;
- ⇨Regionale programmering werklocaties 2020;
- ⇨Uitvoeringsprogramma 2020/2021 en Beleidsplan 2021 Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o.;
- ⇨Economische Agenda De Peel 2022-2027;
- ⇨MRE Samenwerkingsakkoord 2023-2026;
- ⇨Samenwerkingsovereenkomst Innovatiehuis De Peel 2023-2027;
- ⇨Regionaal arbeidsmarktplan Helmond-De Peel 2023-2027;
- ⇨Perspectief Vrijtijdseconomie De Peel 2030.

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Herijkte (kwantitatieve) regionale programmering werklocaties;
- Omgevingsvisie.

Wat gaan we doen

- Ontwikkelen van in de regionale programmering werklocaties geprogrammeerde oppervlaktes bij de bedrijventerreinen in onze gemeente (voor 2024 bedraagt de doelstelling 5 ha);
- Begeleiden, bemiddelen en verplaatsen van minimaal een bedrijf uit o.a. kernen naar (beter) passende werklocaties binnen de kaders van de regionaal geprogrammeerde vervangingsvraag;
- Ondersteunen/begeleiden van parkmanagement voor onder andere Stichting Smartpark-Wolfsveld in 2024. Daarnaast ondersteunen en begeleiden we de andere bedrijventerreinen in wensen voor verbeterd parkmanagement en aanverwante initiatieven;
- In de regio participeren we in de bestuurlijke overlegstructuur en realiseren we in 2024 de nieuwe regionale programmering werklocaties evenals vorderingen in het regionale traject bedrijventerrein Brainport-Oost. Daarnaast faciliteren we middels verschillende communicatiekanalen bewustzijn en participatie in het MRE-stimuleringsfonds bij ondernemers;
- We zetten ons in om de innovatiekracht van de braintportregio verder te vergroten, ervoor te zorgen dat voldoende goed gekwalificeerd talent beschikbaar is en het leef- en vestigingsklimaat in de regio te verbeteren. Hierbij faciliteren we ook in 2024 middels verschillende communicatiekanalen het uitwisselen van kennis en lokale inzichten over innovatie, talent, leef- en vestigingsklimaat maar ook over onderwerpen zoals energie en netcongestie waar ondernemers mee te maken hebben;
- We werken samen om innovatie en synergie in De Peel naar een hoger niveau te tillen. Zo faciliteren en co-financieren we in 2024 kwalitatief hoogwaardige projecten, conferenties, bijeenkomsten en workshops gericht op de sectoren agro, maakindustrie, zorg, food-tech en vrijetijdseconomie evenals duurzaamheid;
- In 2024 sturen we op faciliteren, realiseren en continueren van meer dan 20 initiatieven in de subregio binnen de pijlers inclusieve arbeidsmarkt, leven lang ontwikkelen, aansluiting onderwijs & arbeidsmarkt, aantrekken/ behouden talent, versterken human capital werkgevers en integrale/ontschotter dienstverlening via regionaal Arbeidsmarktplan De Peel 2023-2027;
- We vinden het belangrijk dat arbeidsmigranten in de regio onder fatsoenlijke omstandigheden kunnen verblijven, gebruik kunnen maken van voorzieningen en bij kunnen dragen aan onze economie. Daarom bieden we in 2024 vernieuwd en passend huisvestingsbeleid aan binnen Gemert-Bakel;
- De Open Bedrijvendag wordt in 2024 in Gemert-Bakel gehost en is hét event waarbij burgers een echt kijkje achter de schermen kunnen nemen bij bedrijven. Met bezoekers van jong tot oud is de Open Bedrijven Dag voor

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

iedereen een beleving;

- Hotspot Hightech Helmond - De Peel 2024 wordt gehost in Gemert-Bakel en heeft één doel: volgende generaties enthousiasmeren voor techniek en de diverse mogelijkheden binnen deze sector in de regio Helmond - De Peel;
- Wij blijven Gemert-Bakel in regionaal en lokaal verband op de kaart zetten via het Land van de Peel, in samenwerking met de VVV. Hierbij benutten we het gemeentearchief als ondersteuning voor recreatie en toerisme;
- Wij gaan een regionaal/lokaal uitvoeringsprogramma aanbodontwikkeling opstellen;
- Wij gaan onderzoeken welke recreatieve fietspaden we kwalitatief willen verbeteren;
- Wij stellen met diverse partijen een plan van aanpak op en werken deze uit om gezamenlijk te komen tot de totstandkoming van de Unesco Geoparkstatus voor de Peelhorst en Maasvallei;
- We gaan de routestructuren en -panelen optimaliseren door deze uit te breiden en aan te passen.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 3.1 Economische ontwikkeling en taakveld 3.4 Economische promotie. Voor deze taakvelden is respectievelijk per saldo in totaal € 594.000 en € 317.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Innovatiehuis De Peel	9N	9N	9N	9N	121N
Open Bedrijvendag - Weekend	20N	0	0	0	0
Hotspot Hightech Helmond-De Peel	20N	0	0	0	1N
Aanbodinnovatie vrijetijdseconomie De Peel	10N	0	0	0	0
Verhoging bijdrage Land van de Peel	4N	4N	4N	4N	35N
Verhoging bijdrage VVV	5N	5N	5N	5N	35N
Geopark	8N	8N	0	0	10N
Optimaliseren routestructuren	0	45N	0	0	0
Motie haalbaarheidsstudie recreatieve fietsverbinding Gemert-Helmond	20N	0	0	0	0

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Maatregelen uitvoeren van grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan die genoteerd staan om uit te voeren in 2024

Stip op de horizon is nul kg restafval in 2050. Gedurende de beleidsperiode inzetten op verdere reductie van de hoeveelheid restafval via het Nationale Programma Circulaire Economie (NPCE).

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Scheidingspercentage afval	82%	83%	85%	86%	88%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Vastrecht afvalstoffenheffing					
Vastrecht woningen	€ 161,50	€ 183,00	€ 190,50	€ 183,00	-
Vastrecht ondergronds	€ 103,00	€ 119,00	€ 124,00	€ 119,00	-
Reinigingsrecht voor bedrijven	€ 200,00	€ 222,00	€ 231,00	€ 231,00	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

Afvalbeleidsplan 2014-2020.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In het najaar van 2023 wordt een grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan aangeboden.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

Uitvoeren van maatregelen om doelstellingen te kunnen bereiken, zoals beschreven in het grondstoffenbeleidsplan en -uitvoeringsplan.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakveld 7.3 Afval. Voor dat taakveld is per saldo in totaal € 760.000 opgenomen in deze begroting.

Er zijn geen extra middelen opgenomen in deze begroting bovenop het bestaande budget. Afval is een gesloten financiering. Dit betekent dat alle kosten voor afval worden betaald door de gebruikers via de jaarlijkse afvaltarieven.

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 4

We behouden in iedere kern eigen voorzieningen voor sport & bewegen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Aantal kernen met basis voorzieningen sport en bewegen	7	7	7	7	7

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	54,6%	56,0%	-	-	-
i Aantal inwoners sport wekelijks					
0-11 jaar			79%		
12-18 jaar			90%		
18-64 jaar			55%		
65 en ouder			39%		

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

⇒ Herziene kadernota sport 2016.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 wordt een vastgoedbeleid Sport voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- We gaan de afspraken rondom sport-vastgoed uniformiseren en zetten het lopende traject van het sport-vastgoedbeleid voort. Het resultaat is een vastgesteld plan Vastgoedbeleid sport 2024-2032. De overeenkomsten met de verenigingen worden in 2024 geüniformeerd tijdens de looptijd van het vastgoedbeleidsplan;
- In het vastgoedbeleidsplan sport nemen we op dat basis buitensportverenigingen ondersteund worden bij het legionellabeheer. Dit doen we door de kosten van noodzakelijke inspecties, RI&E (Risico Inspectie en Evaluatie) en monsternamen voor legionella voor de basis buitensportverenigingen te vergoeden en ze inhoudelijk te begeleiden rondom de uitvoering van deze inspecties;
- We steken in op het overeind houden van alle sportverenigingen. Dit doen we door in te zetten op het behoud van de verenigingsondersteuner (buurtsportcoach) om samenwerking tussen verenigingen onderling te bevorderen en de verenigingen te adviseren bij allerlei vraagstukken;

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- We onderzoeken op welke wijze de sportvoorziening voldoet aan de behoefte van de vereniging, waarna een toekomstvisie voor de voorziening wordt geschetst voor een vitale vereniging.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van het taakveld 5.2 Sportaccommodaties. Voor dit taakveld is per saldo in totaal € 1.967.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Motie visie sportverenigingen/ parken	75N	0	0	0	0

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 5

Inwoners zijn beter gefaciliteerd en gestimuleerd om te bewegen en te sporten

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Behoudt bovengemiddelde aantal sportende inwoners	57%	≥ 57%	≥ 57%	≥ 57%	≥ 57%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	54,6%	56,0%	-	-	-
i Aantal inwoners sport wekelijks					
0-11 jaar			79%		
12-18 jaar			90%		
18-64 jaar			55%		
65 en ouder			39%		

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒ Brede SPUK - Brede regeling combinatiefuncties - buurtsportcoaches en verenigingsondersteuning;
- ⇒ Brede SPUK – Lokaal Beweegakkoord.

Nieuw of geactualiseerd beleid

In 2024 zal een herijking van het beweeg- en preventieakkoord plaatsvinden welke lokaal wordt uitgewerkt.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- We behouden de structurele inzet van de verenigingsondersteuner. De verenigingsondersteuner jaagt, samen met de GGD, initiatieven aan vanuit het Lokaal Beweeg- en preventieakkoord en voert de administratie voor de Stuurgroep;
- We blijven actief participeren in de Stuurgroep van het Beweeg- en preventieakkoord en anticiperen op cofinanciering vanuit het Rijk zoals bijvoorbeeld de beweegtuinten;
- We behouden de buurtsportcoaches en maken daarin combinaties met sociale doelen zoals ouderenzorg en zorg voor mensen met beperkingen. Denk aan valpreventie, aanpak jongeren op gewicht en bestrijding

Economie, Duurzaamheid & Recreatie

- eenzaamheid. We blijven aangehaakt bij Uniek Sporten;
- We zorgen voor een efficiënt en doelmatig sporthalbeheer voor sporthal de Beek zodat de scholen en verenigingen in een schone, hele en veilige sporthal kunnen sporten;
 - We laten onze basisschoolleerlingen kennismaken met het (complete) sport- en cultuuraanbod bij hen in de buurt. Dat is belangrijk, want zo worden ze gestimuleerd om zich te ontwikkelen. Maar ook voor de organisaties/verenigingen is dit een kans. De ervaring leert namelijk dat 15% van de kinderen na de kennismakingslessen lid wordt (landelijke cijfers). Dit doen we door in september 2024 kleurrijke Sjors Sportief boekjes te verspreiden op alle basisscholen in Gemert-Bakel;
 - We geven nieuwkomers en volwassenen met onvoldoende financiële middelen de kans om te sporten. Dit doen we door de pilot sportondersteuning 18+ in 2024 te continueren. Via Stichting Leergeld kunnen kinderen en jongeren meedoen aan vrijetijdsactiviteiten zoals sport of zwemles.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakvelden 5.1 Sportbeleid en activering en 5.2 Sportaccommodaties. Voor deze taakvelden is in totaal per saldo respectievelijk € 197.000 en € 1.967.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Vervangen sportmaterialen sporthal Molenbroek en De Beek	30N	0	0	0	0

5

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wonen & Levendige Dorpscentra

§2.5 Portefeuille Wonen & Levendige Dorpscentra

Taken Wonen & Levendige Dorpscentra

- Wonen;
- Volkshuisvesting;
- Monumenten;
- Kasteel;
- Wijkshouw (coördinerend, inhoudelijk per portefeuille oplossen);
- Openbaar beheer;
- Mobiliteit regionaal;
- Speelgelegenheden;
- Centrumontwikkelingen Bakel, Gemert, Milheeze en Handel.

Verbonden partijen Wonen & Levendige Dorpscentra

Binnen deze portefeuille wordt regionaal samengewerkt in de GR Metropoolregio Eindhoven op de thema's Mobiliteit en Ruimte & Wonen.

Middelen Wonen & Levendige Dorpscentra

De portefeuille heeft de volgende baten en lasten:

	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Wonen & Levendige Dorpscentra					
Lasten	7.564	6.604	6.229	5.931	6.010
Baten	332	823	804	683	668
Saldo	7.232	5.781	5.425	5.248	5.342

Doelen portefeuille Wonen en Levendige Dorpscentra

De portefeuille kent drie doelen.

Voor ieder doel is benoemd welke prestaties we nastreven en welke kengetallen er zijn. Daarnaast is het bestaande beleid en de bestaande middelen benoemd. Tenslotte is per doel aangegeven wat we in 2024 willen bereiken en welke middelen daar extra voor nodig zijn.

Doelen	1: Betere bereikbaarheid
	2: Aantrekkelijke woonomgeving
	3: Aantrekkelijke centra

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 1

Betere bereikbaarheid

We zorgen ervoor dat onze kernen, voorzieningen en bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn per fiets, auto of openbaar vervoer.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Eindhoven	0 km	0 km	0 km	0 km	20 km
i Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Helmond	0 km	0 km	0 km	0 km	12 km
i Betere doorstroming N272; aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	1,50 + 1,37 ochtendspits 1,31 + 1,25 avondspits	+2 %	+4 %	+6 %	-20 %
i Robuuste en toekomstbestendige N279: aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	1,08-0,93	+2 %	+4 %	+6 %	-20 %
i Robuuste en toekomstbestendige N279: alternatieve vervoersmogelijkheden	0	0	0	0	1
i Gedragen voorkeursalternatief als oplossing voor de N615	-	0	1	1	1
i Versterken van openbaar vervoer: aantal busritten	-	-	-	-	+5 %
i Uitrol van deelmobiliteit in Gemert-Bakel: aantal deelauto's	0	2 tot 5	5 tot 10	10 tot 15	15 tot 20
i Gedragscampagne om inwoners te stimuleren om andere vervoersmethoden meer te gebruiken: aantal vermeden autoritten t.o.v. 2023	-	-5%	-5%	-5%	-5%
i Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal regiohub's nieuw busstation Eindhoven	-	0	0	0	3
i Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal vervoersknooppunten voor het openbare vervoer	-	1	2	2	2
i Het vlot en veilig afwikkelen van het verkeer over de Boekelseweg borgen na oplevering Vondellaan	7.800 mvt/e	max 6.500 mvt/e	max 6.500 mvt/e	max 6.500 mvt/e	max 6.500 mvt/e
i Stremmingen in afwikkeling van verkeer vanaf Boekelseweg naar rotonde Noord-Om verminderen: terugloop tijdens spits	150 meter	-0%	-10%	-10%	-10%

Wonen & Levendige Dorpscentra

i Verkeersveiligheid op de Deel borgen	2.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e	max 3.500 mvt/e
i Verkeersveiligheid op Groenesteege borgen	650 mvt/e	Max. 1.000 mvt/e	Max. 1.000 mvt/e	Max. 1.000 mvt/e	Max. 1.000 mvt/e
i De hoeveelheid verkeer door de kern van Bakel met ca. 30% verminderen	ntb	0%	-10%	-10%	-10%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Er is in 2022 een tijdelijk vervoersknooppunt ingericht nabij de kruising West-Om met de Heuvel.(halte Klaida)	0	0	1	1	1

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒Bereikbaarheidsagenda Zuid Oost Brabant;
- ⇒Richtlijnen CROW.

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Er wordt in 2024 een Mobiliteitsvisie aangeboden waarin, onder meer de ambitie rond een aanbod van vervoersvoorzieningen wordt vastgelegd. Deze visie gaat onder meer in op het realiseren van vervoersknooppunten en de mogelijkheid om deelmobiliteit te stimuleren;
- Mobiliteitsvisie MRE;
- Ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- Tracébeplanning realiseren voor de snelfietsroute Gemert-Eindhoven (2023), bestuursovereenkomst opstellen (2023), ontwerp realiseren (2024), ruimtelijke procedure doorlopen (2025-2026), realisatie (2027);
- Tracébeplanning bevestigen voor de snelfietsroute Gemert-Helmond (2023), bestuursovereenkomst opstellen (2024), ontwerp realiseren (2024), ruimtelijke procedure doorlopen (2025-2026), realisatie (2027);
- Betere doorstroming N272/Veiligheid N272 vergroten. Klanteisen vanuit Gemert-Bakel inbrengen voor de uitwerking van het voorkeursalternatief + (2024), voorkeursalternatief + vaststellen (2024), ruimtelijke procedure doorlopen via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (2025-2027), realisatie (2027-2028);
- We zitten in de stuurgroep N615;
- We leveren actieve input om te komen tot besluitvorming voor een oplossing voor de N615;
- Selecteren van aanbieder voor deelmobiliteit (2023) die vanaf 2024 campagne gaat voeren in alle kernen van Gemert-Bakel voor deelmobiliteit. Bij voldoende behoefte worden deelauto's geplaatst;
- Actieve inbreng in de realisatie van een robuuste en toekomstbestendige N279. We zijn onderdeel van de

Wonen & Levendige Dorpscentra

regiegroep, we zitten in werkgroep planstudie N279 en we zitten in de werkgroep mobiliteitstransitie N279. Hierin vertegenwoordigen we de belangen van Gemert-Bakel;

- We voeren een gedragscampagne uit om inwoners van Gemert-Bakel te stimuleren andere vervoersmethoden te gebruiken. Gedragscampagne is gericht op het stimuleren van fietsen, stimuleren van gebruik ov, stimuleren van thuiswerkdagen;
- In het najaar van 2022 heeft de MRE de Brainportdeal met Rijk, Provincie en regio gesloten. Hierin zijn de korte termijn maatregelenpakket A2, Versnellingsopgave Fellenoord, HOV4, Multimodale Knoop, Hoofdwegennet/Onderliggendwegennet, Spoorse opgave en A58. Voor de gehele Brainportdeal is een bekostigingsmethodiek opgesteld waarbij een bijdrage wordt gevraagd voor de regiobrede projecten. Dit zijn de korte termijn maatregelenpakket A2 en de 1/3 van de Multimodale Knoop. In 2024 wordt besluitvorming door de raden verwacht;
- We onderzoeken waar, nabij de rotonde van de West-Om en de Zuid-Om en nabij de rotonde van de Noord-Om en de Boekelseweg ruimte kan worden gevonden voor het inrichten van vervoersknooppunten (hubs). Vanuit deze hubs kunnen reizigers op- en overstappen naar het OV en/of gebruik maken van deelmobiliteit (auto's, fietsen etc.);
- We gaan onderzoeken waar, nabij de rotonde van de West-Om en de Zuid-Om en nabij de rotonde van de Noord-Om en de Boekelseweg ruimte kan worden gevonden voor het inrichten van vervoersknooppunten (hubs) kunnen worden ingericht waar reizigers vanuit Gemert op- en over kunnen stappen naar het OV en/of vanaf deze knooppunten gebruik kunnen gaan maken van vormen van deelmobiliteit (deel-auto's, fietsen etc.);
- We gaan onderzoeken of het mogelijk is om ervoor te zorgen dat toename van verkeersbewegingen, verwacht door de woningbouwplannen ten noorden van Gemert geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de woon- en leefomgeving van de bewoners van omliggende wijken en het buitengebied;
- We gaan onderzoeken of de bestaande wegen in staat zijn de extra verkeersbewegingen vlot en veilig af te wikkelen;
- We gaan onderzoeken of er alternatieven bestaan en/of moeten worden ontwikkeld om de extra verkeersbewegingen vlot en veilig af te wikkelen;
- We voeren een quickscan uit naar een randweg voor de kern Bakel. We brengen in beeld hoe groot het aandeel doorgaande verkeer is op de voormalige provinciale wegen door de kern Bakel;
- We brengen in beeld welke mogelijkheden bestaan om het doorgaande verkeer uit Bakel te weren.

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer en 2.5 Openbaar vervoer. Voor deze taakvelden is in totaal per saldo respectievelijk € 5.273.000 en € 1.600 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Uitvoering voorkeursalternatief N272 investering van 2.032N. Gereed 2027 lasten vanaf 2028.	0	0	0	0	0
Brainportdeal korte termijn maatregelen investering van 314N	0	16N	16N	16N	0
Brainportdeal multimodale knoop investering 1.300N. Gereed 2027 lasten vanaf 2028	0	0	0	0	0
Werkbudget mobiliteit	15N	15N	15N	15N	0
Locatieonderzoek 2 vervoersknooppunten (hub's) openbaar vervoer	30N	0	0	0	0
Verkeersonderzoek capaciteit Noord-Om in relatie tot woningbouwopgave noord-Gemert	100N	0	0	0	0
Verkeersonderzoek rondweg Bakel	35N	0	0	0	0
Motie veilige route naar Geneneind	15N	0	0	0	0

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 2

Aantrekkelijke woonomgeving

Het realiseren van woonmogelijkheden die zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad (juiste plek, juiste doelgroep, juiste prijsklasse) in een goede leefomgeving.

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Omvang aantal inwoners 2032: 35.000 inwoners	-	31.425	32.175	32.700	33.150
i Aantal woningen Omvang woningbouwprogramma in 2022-2032 = 2.400 woningen Minimale woningbouwprogramma (Regionale Woondeal) 2022-2030 = 1.180 woningen	12.649	13.170	13.450	13.750	14.000

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Aantal inwoners (tot en met nu)	30.723	30.760	31.040	31.383	-
i Aantal woningen (tot en met nu)	12.635	12.649	12.859	12.989	-
i Aantal huishoudens	13.056	13.101	13.288	13.444	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒Beleid permanente bewoning;
- ⇒Omgevingsvisie Deel I - Koersdocument;
- ⇒Omgevingsvisie Deel II - Bouwstenen;
- Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant;
- ⇒Regionale begrippenlijst wonen 2023-2024;
- ⇒Regionale woondeal Zuidoost-Brabant 2023;
- ⇒Tijdelijke huisvesting Tiny Houses uitgangspunten;
- ⇒Verordening doelgroepen sociale woningbouw Gemert-Bakel;
- ⇒Verordening middenhuur Gemert-Bakel;
- ⇒Woonvisie 2020-2024.

Wonen & Levendige Dorpscentra

Nieuw of geactualiseerd beleid

- Omgevingsvisie;
- Regionale woondeal Zuidoost-Brabant;
- Woonvisie 2022-2026 Gemert-Bakel;
- Woonzorgvisie Gemert-Bakel.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- We herijken de Regionale woondeal Zuidoost-Brabant;
- We bieden een omgevingsvisie aan, inclusief een gebiedsgerichte uitwerking voor alle kernen;
- Vanuit de omgevingsvisie maken we een (uitvoerings)programma agenda om de leefomgeving met lokaal maatwerk (gebiedsgericht) te verbeteren;
- We bieden een geactualiseerde woonvisie aan, in combinatie met een woonzorgvisie;
- We implementeren één regionaal woningbouw datamonitoringssysteem; Daarmee wordt per woningbouwplan inzicht gegeven in de woningbouwcapaciteit;
- We zetten in MRE verband en lokaal in op woningbouwversnelling; Dit doen we door te prioriteren en afspraken te maken met Rijk en Provincie (woondeal). We werken hierin samen op MRE-niveau;
- We leggen jaarlijks prestatie-afspraken vast met Goed Wonen over sociale huurwoningen en maken afspraken met (project)ontwikkelaars;
- We voeren een wijkschouw uit in De Mortel, Handel, Elsendorp, De Rips en Milheeze.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakvelden 8.1 Ruimte en Leefomgeving 8.3 Wonen en Bouwen. Voor deze taakvelden is in totaal respectievelijk per saldo € 1.588.000 en € 915.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Datamonitoring woningbouw	6N	6N	6N	6N	0

Wonen & Levendige Dorpscentra

Wat willen we bereiken?

↑ Doel 3

Aantrekkelijke centra

Dit doel is erop gericht om bezoekers te trekken naar onze centra en leegstand te voorkomen

Hoe gaan we dat meten?

Streefwaarden bij dit doel	Nulmeting	2024	2025	2026	2027
i Leegstand winkelvloeroppervlakte	2,1%	2%	2%	2%	2%

Wat weten we nog meer	2020	2021	2022	2023	2024
i Waardering centrum Gemert	-	7,6	-	-	-

Hoe gaan we dat bereiken?

Bestaand beleid

Huidige beleid

- ⇒Centrumvisie Gemert;
- ⇒Centrumplan Bakel.

Nieuw of geactualiseerd beleid

Omgevingsvisie Gemert-Bakel.

Wat gaan we doen

Resultaten 2024 met mijlpalen

- We hebben voor Gemert centrum in 2024 een BIZ Vastgoed geformaliseerd;
- We hebben in 2024 een plan voor opwaardering van de Commandeur;
- De herinrichting van de eerste en tweede historische gangen in Gemert centrum is voltooid in 2024;
- We hebben in 2024 onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor gebruik van stimuleringsgelden van het Rijk zoals bijvoorbeeld de impulsaanpak winkelgebied;
- We hebben in 2024 een deelgebied verder uitgewerkt op basis van de centrumvisie Gemert en de actuele ontwikkelingen;
- We zijn in 2024 gestart met het toegankelijker maken van het centrum in Gemert;
- Het eerste project voor vergroening van het centrum Gemert is in 2024 voltooid en een plan voor uitrol van deze vergroening is klaar;
- Fase 1b en fase 2 van het centrumplan Bakel zijn in 2024 verder uitgewerkt in een ontwerp;
- We hebben op basis van onderzoek en behoefte voldoende parkeervoorzieningen in het centrum van Bakel;

Wonen & Levendige Dorpscentra

- Er is in 2024 een gebiedsvisie gemaakt voor het parochiehuus Bakel;
- Er is in 2024 een quickscan uitgevoerd voor de rondweg Bakel;
- De MFA Bakel is verder uitgewerkt en de voorbereiding voor de uitvoering is gestart;
- We ondersteunen en begeleiden de branding en marketing van Bakel als "oudste dorp van Brabant aan de Peelrandbreuk";
- Vanuit de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie maken we in 2024 een agenda voor alle kernen met daarin opgenomen de doelen voor de centra.

Wat gaat dat kosten?

Wat zijn de bestaande middelen

De middelen voor dit doel maken onderdeel uit van taakvelden 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen en 3.4 Economische promotie. Voor deze taakvelden is in totaal per saldo respectievelijk € 319.000 en € 317.000 opgenomen in deze begroting.

Extra middelen in de begroting bovenop huidig budget	2024	2025	2026	2027	Huidig budget
Vitale kernen	200N	200N	0	0	0
Motie Plein Handel	5N	0	0	0	0

§2.6 Beleidsindicatoren

Het BBV schrijft voor dat de gemeente een aantal voorgeschreven beleidsindicatoren opneemt in de begroting. Dat wordt gedaan in deze paragraaf. Daarnaast zijn er extra financiële kengetallen opgenomen.

↑ Beleidsindicatoren kunnen vergeleken worden met andere gemeenten

Door het opnemen van de indicatoren in de begroting kunnen deze vergeleken worden met buurgemeenten, gemeenten met dezelfde sociale structuur, provincie enzovoort. Dit kan via www.waarstaatjegemeente.nl.

In deze begroting zijn de indicatoren van Gemert-Bakel vergeleken met Nederland (NL), Noord-Brabant, Helmond en de overige vier peelgemeenten Asten, Deurne, Laarbeek en Someren. Opnamedatum van de cijfers is augustus 2023.

Beleidsindicatoren Gemert-Bakel vergeleken met anderen

Niet van alle jaren of gemeenten is het cijfer gepubliceerd. Als dit het geval is staat er een (-) teken.

Indicator-eenheid-jaar	Gemert-Bakel	Helmond	Peel (4)	Noord-Brabant	NL
Formatie - fte per 1.000 inwoners-2022	6,07	6,74	6,63	-	-
Bezetting – fte per 1.000 inwoners-2022	5,44	6,9	6,07	-	-
Apparaatskosten –kosten € per inwoner-2022	587	1.001	714	-	-
Externe inhuur – kosten als % totale loonsom -2022	20,7%	25,2%	21,4%	-	-
Overhead - % van de totale lasten-2022	7,4%	9,5%	11,8%	-	-
Verwijzingen Halt-per 1.000 jongeren-2022	17	10	9,3	11	8
Winkeldiefstallen-per 1.000 inwoners-2022	0,8	2,2	0,9	2	2,3
Geweldsmisdrijven-per 1.000 inwoners-2022	3,2	6,5	2,8	4,6	4,6
Diefstallen uit woning-per 1.000 inwoners-2022	1,4	1,6	1,2	1,4	1,4
Vernielingen-per 1.000 inwoners-2022	4,5	8,2	3,8	5,9	6
Funciemenging-%-2022	49,5	53,9	51,2	54,6	53,8
Bedrijfsvestigingen-per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar-2022	182,7	149,3	194,2	171	174,1
Absoluut verzuim-per 1.000 leerlingen-2022	3,8	4,8	5,7	8,3	4,2
Relatief verzuim-per 1.000 leerlingen-2022	9	15	12	17	24
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv-ers)-%-2021	1,4%	2,3%	1,2%	1,8%	1,9%
Niet-sporters-%-2020	43,1%	52,7%	47,5%	36,4%	49,2%
Banen-aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar-2022	538,4	685,6	596,2	711,6	704,0

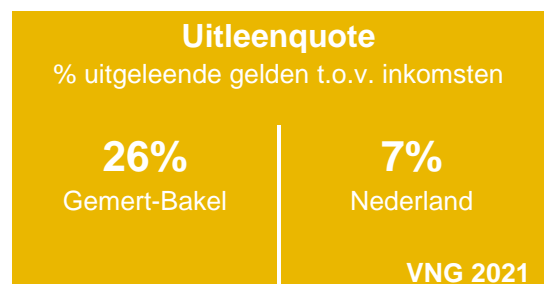
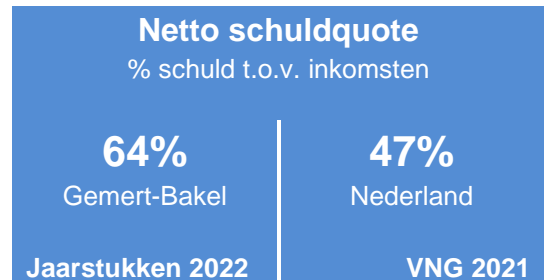
Indicator-eenheid-jaar	Gemert-Bakel	Helmond	Peel (4)	Noord-Brabant	NL
Jongeren met een delict voor de rechter-%-2021	1%	2%	1%	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin-%-2021	4%	6%	3%	5%	6%
Netto arbeidsparticipatie-%-2022	74,1%	72,1%	73,6%	72,8%	72,2%
Werkloze jongeren-%-2021	1%	2%	1%	2%	2%
Bijstandsuitkeringen-per 10.000 inwoners-2021	221,7	474,7	193,0	321,4	431,2
Lopende re-integratievoorzieningen-per 10.000 inwoners van 15-64 jaar-2022	56,2	127,2	66,3	141,8	197,7
Jongeren met jeugdhulp-%-2020	8,0%	9,4%	8,4%	11,2%	11,9%
Jongeren met jeugdbescherming-%-2020	1,2%	1,1%	1,0%	1,1%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering-%-2020	NB	0,4%	0,2%	0,3%	0,4%
Cliënten maatwerk Wmo-per 10.000 inwoners-2022	660	870	683	NB	700
Omvang huishoudelijk restafval-kg per inwoner-2021	NB	NB	59	132	169
Hernieuwbare elektriciteit-%-2021	25,2%	7,2%	23,0%	20,9%	33,2%
Gemiddelde WOZ waarde-x €1.000-2023	386	312	395	370	369
Nieuw gebouwde woningen-per 1.000 woningen-2022	6,1	10,1	10,7	10,6	9,3
Demografische druk-%-2023	75,3%	65,5%	76,3%	70,7%	70,3%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonhuish -€-2022	973	898	827	NB	823
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonhuish-€-2022	1004	935	912	NB	905

Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren heen

De beleidsindicatoren zijn sinds 2017 verplicht en worden daarom door het Rijk verzameld. Hierdoor kan er inzicht worden gegeven in de ontwikkeling van de beleidsindicatoren door de jaren heen. In de bijlage 15 is hiervan een overzicht opgenomen

Financiële kengetallen

Op www.waarstaatjegemeente.nl staan nog een aantal extra financiële kengetallen. Deze zijn niet verplicht maar worden voor het inzicht hier vermeld. In de paragraaf weerstandsvermogen van deze begroting staan daarnaast de zes verplichte kengetallen opgenomen.

3. Paragrafen

Sommige informatie staat versnipperd in de begroting over de verschillende portefeuilles. Met de paragrafen krijgt de gemeenteraad deze informatie één plek aangeboden. Het BBV stelt een aantal paragrafen verplicht. Daarnaast staat het een gemeente vrij daar eigen paragrafen aan toe te voegen.

Verplichte paragrafen

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Wet open overheid (Woo);
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

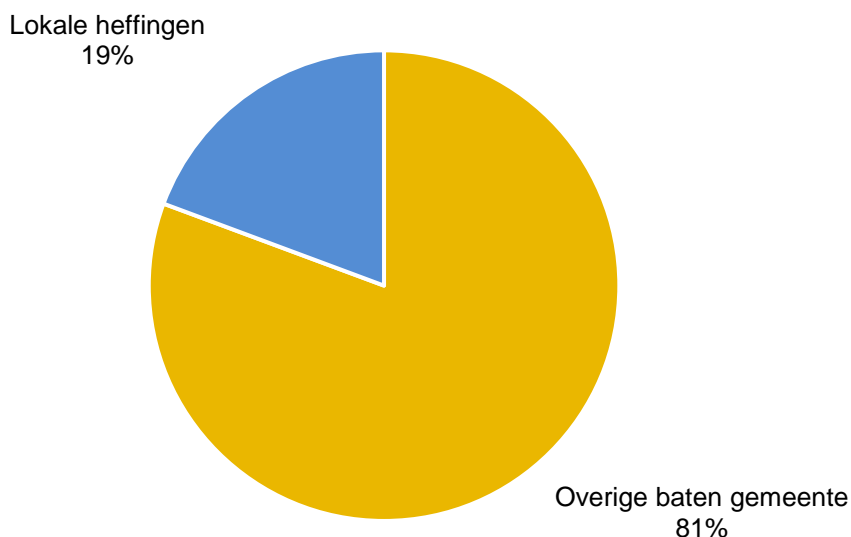
Eigen paragrafen

- Investerings.

Lokale heffingen

§3.1 Lokale heffingen

↑ In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de opbrengsten uit heffingen en belastingen en wat dit betekent voor burgers en bedrijven. De lokale heffingen zijn 1/5^e van de gemeentelijke inkomsten.

De afgelopen jaren gerealiseerde en nu begrote lokale heffingen zijn als volgt.

Opbrengsten (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Afvalstoffenheffing	2.784	3.048	3.374	3.315	3.445	3.566	3.689	3.827
Rioolheffing	2.602	2.673	2.863	2.918	3.114	3.114	3.114	3.114
Totaal heffingen	5.386	5.721	6.237	6.233	6.559	6.680	6.803	6.941
Onroerendezaakbelasting (OZB)	8.483	8.823	9.004	9.365	9.806	10.106	10.413	10.728
Hondenbelasting	184	187	200	185	193	197	202	206
Toeristenbelasting	153	162	153	156	162	166	170	174
Reclamebelasting	44	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijveninvesteringszone (BIZ)	0	47	50	90	90	90	90	90
Baatbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal belastingen	8.864	9.219	9.406	9.796	10.251	10.559	10.875	11.198
Totaal leges	2.324	2.177	1.820	1.546	1.817	1.822	2.006	2.006
Totaal kwijtscheldingen	-120	-130	-127	-137	-140	-140	-140	-140
Saldo	16.454	16.987	17.336	17.438	18.487	18.921	19.544	20.005

Toelichting

In [bijlage 1](#) is per categorie aangegeven welke tarieven er gehanteerd worden. Heffingen en leges zijn gebonden aan maximaal 100% kostendekkendheid. Voor de belastingen mag de gemeente zelf de tarieven bepalen. Daarbij staat 1% OZB voor een jaarlijkse opbrengst van afgerond € 98.000.

Lokale heffingen

Wat merkt de inwoner ervan?

De gemeenteraad stelt in december 2023 de tarieven van de gemeentelijke belastingen 2024 vast. In de begroting is rekening gehouden met de volgende wijzigingen:

- Stijging met 3,9% inflatie voor alle heffingen en belastingen in 2024;
- Stijging met 2,3% inflatie voor alle heffingen en belastingen in 2025 en verder;
- De riolheffing stijgt extra met 5,2% boven op de inflatie. Zie ⇨ raadsbesluit watertakenplan;
- Areaaluitbreiding OZB van € 75.000 per jaar. Dit heeft geen invloed op het tarief.

Inflatiestijging in tarieven is beperkt tot 3,9% in 2024, daarna 2,3%

Bij de stijging van de tarieven gaan we uit van 3,9% inflatie in 2024. Voor de jaren 2025 en verder ramen we 2,3%. Daarmee voorkomen we een nadeel in de begroting als de inflatie in de toekomst weer een lager niveau bereikt.

Voor de inwoners en bedrijven van Gemert-Bakel zijn dit de gemiddelde kosten.

Eigen woningen	2020	2021	2022	2023	2024
Ø WOZ per woning	€ 285.000	€ 291.000	€ 326.000	€ 375.000	€ 439.000
OZB eigenaar	€ 444	€ 447	€ 450	€ 460	€ 478
Riolheffing	€ 185	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229
Afvalstoffenheffing	€ 206	€ 236	€ 253	€ 245	€ 255
Totaal	€ 835	€ 875	€ 903	€ 915	€ 962

Niet-woningen	2020	2021	2022	2023	2024
OZB eigenaar	€ 970	€ 985	€ 999	€ 1.022	€ 1.062
OZB gebruiker	€ 751	€ 762	€ 773	€ 780	€ 810
Riolheffing	€ 185	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229
Afvalstoffenheffing	€ 206	€ 236	€ 253	€ 245	€ 255
Totaal	€ 2.112	€ 2.175	€ 2.225	€ 2.257	€ 2.356

Huurwoningen	2020	2021	2022	2023	2024
Riolheffing	€ 185	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229
Afvalstoffenheffing	€ 206	€ 236	€ 253	€ 245	€ 255
Totaal	€ 391	€ 428	€ 453	€ 455	€ 484

Overige	2020	2021	2022	2023	2024
Hondenbelasting	€ 58,50	€ 59,40	€ 60,25	€ 61,65	€ 64,05
Toeristenbelasting (overnachting)	€ 1,35	€ 1,40	€ 1,45	€ 1,50	€ 1,55

De gemiddelde WOZ-waarde per woning is geactualiseerd op basis van de beschikbare informatie per september 2023 (bron BSOB).

Gemert-Bakel vergeleken met anderen

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks een overzicht van alle lokale lasten in Nederland. De laatste versie is hier te vinden ⇨ overzicht lokale lasten in 2023. In dit overzicht zijn alle tarieven van de Nederlandse gemeenten opgenomen. De gegevens over 2024 zijn nog niet beschikbaar.

Lokale heffingen

Kostendekkendheid leges

Leges zijn vergoedingen die inwoners en bedrijven betalen voor gemeentelijke dienstverlening.

De legestarieven worden op basis van begrotingscijfers, voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld. De tarieven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Leges	Taakveld	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	554	191	745	693	93%
Hoofdstuk 2 Omgevingswet	905	525	1.430	1.374	96%
Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn	82	51	134	46	34%
Totaal	1.537	766	2.303	2.113	92%

De baten en lasten zijn inclusief de leges die wij voor het Rijk innen. In [i](#) bijlage 11 is een toelichting gegeven met welke uitgangspunten de kostendekkenheid leges zijn doorgerekend.

Hoofdstuk 3 leges horeca, standplaatsen en evenementen heeft een lage kostendekkenheid. Daarom is dat hieronder verder uitgesplitst. Deze lage kostendekkenheid komt voornamelijk door de legestarieven bij evenementen. Door de gemeenteraad is in het verleden gekozen voor tarieven die niet kostendekkend zijn.

3. Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Horeca	11	7	19	22	116%
Evenementen	68	43	111	20	18%
Standplaatsen	3	1	4	4	100%
Totaal	82	51	134	46	34%

Kostendekkendheid heffingen

De gemeente zorgt voor onderhoud en instandhouding van dit rioolstelsel en het beheer van grond- en regenwater. Daarvoor betalen de inwoners, bedrijven en instellingen rioolheffing. Voor de inzameling en verwerking van afval wordt de afvalstoffenheffing betaald.

De tarieven worden op basis van begrotingscijfers, voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld. Beide heffingen mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Heffingen	Lasten	Baten	Dekking
Afvalstoffenheffing	3.446	3.445	100%
Rioolheffing	3.114	3.114	100%

In [i](#) bijlage 11 is een toelichting op de kostendekkenheid van de afvalstoffenheffing en rioolheffing opgenomen.

Lokale heffingen

Effect Omgevingswet op legesinkomsten.

De Eerste Kamer heeft op 14 maart 2023 besloten, dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt. Daarmee is een einde gekomen aan een periode van onzekerheid, waarbij de Omgevingswet steeds met een periode van een half jaar werd uitgesteld. Tegelijkertijd zijn er ook risico's en blijven belangrijke zaken onduidelijk.

Risico's en onduidelijkheden

De gemeente verkeert de komende jaren in een transitieperiode waarbij we nog bestemmingsplannen afronden en tegelijkertijd het (tijdelijk) omgevingsplan wijzigen voor nieuwe (gebieds-)ontwikkelingen. Daarnaast maken we de transitie naar één (nieuw) omgevingsplan. Dit is een enorme opgave, die veel capaciteit vraagt. Daar komt bij dat het maken van een omgevingsplan echt nieuw en anders is dan het maken van een bestemmingsplan.

We voorzien dan ook dat we door de komst van de Omgevingswet tijdelijk niet in hetzelfde tempo (veeg)plannen kunnen maken zoals we dat nu gewend zijn.

Daarbij blijven er technische onzekerheden. Zo zijn er landelijk nog geen testen gedaan waarbij tegelijkertijd veel gemeenten besluiten publiceren en is het nog steeds niet mogelijk om dagelijks meerdere besluiten te publiceren.

Indicatie structurele effecten voor de begroting

Op 1 januari 2024 treedt ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking. Aangezien bepaalde uitgangspunten nog niet zeker zijn is indicatief in beeld gebracht wat de financiële gevolgen kunnen zijn voor de begroting van 2024.

Legesvermindering door Wkb

Als gevolg van de Wkb verschuift bij nieuwbouw de toetsing en het toezicht op het Bouwbesluit van gemeenten naar marktpartijen. Marktpartijen gaan zelf de kwaliteitstoetsing van het bouwen verzorgen, voor zover het bouwwerken betreft die in 'gevolgklasse 1' vallen. De ruimtelijke toets blijft wel voorbehouden aan de gemeenten. De verwachting is dat 25% tot 35% van de vergunningaanvragen in gevolgklasse 1 vallen en de gemeente voor deze aanvragen geen leges meer in rekening mogen brengen voor de bouwtechnische beoordeling.

Er is gekeken naar de legesinkomsten over de periode 2012 tot en met 2021. Dat is gemiddeld € 1.057.000. Rekenend met 25% tot 35% betekent dit dat er naar verwachting € 270.000 tot € 375.000 aan derving legesinkomsten zal plaatsvinden. Dit bedrag kan nog veranderen aangezien van een aantal aspecten nog onduidelijk is wat de gevolgen van inwerkingtreding van Omgevingswet en Wkb zijn. Hierbij dient onder meer gedacht te worden aan Rijkscompensaties, verhoging kostendekking exploitatie-overeenkomsten en meerkosten bij vooroverleggen/omgevingstafels.

Gemeenten hebben momenteel tot 2032 de tijd gekregen om het definitieve omgevingsplan vast te laten stellen door de raad.

Heffing van milieuleges

Voor aanvragen van milieubelastende activiteiten mogen na inwerkingtreding van de Omgevingswet milieuleges worden geheven. De ODZOB heeft op basis van historische aanvraaggegevens van de afgelopen jaren per gemeente een berekening gemaakt van de verhaalbare kosten. Voor de gemeente Gemert-Bakel zou dit betekenen dat er ongeveer € 100.000 aan milieuleges geheven kan worden. Per saldo wordt in 2024 een derving van inkomsten verwacht van ongeveer € 270.000.

Verwerking in Begroting 2024

Voor de implementatie van de Omgevingswet staat structureel al € 233.000 in de begroting opgenomen. Op een gegeven moment zal dit bedrag niet meer noodzakelijk zijn. Bij de septembercirculaire 2022 is het Rijk daarnaast nog eens met eenmalig € 362.000 extra gekomen.

De legesinkomsten zijn in de Begroting 2023 voor alle jaren met € 170.000 verlaagd. Dat is doorgezet in de Begroting 2024. Tot en met 2025 geeft dit een nadeel in de begroting. Vanaf 2026 wordt dit nadeel volledig afgedekt omdat bovengenoemde implementatiekosten niet meer in die omvang nodig zijn. Het risico bestaat wel dat het nadeel op de inkomsten groter zal uitvallen en/of de implementatiekosten langer doorlopen.

Lokale heffingen

Beleid lokale heffingen

Per belasting of heffing wordt kort het beleid van de gemeente Gemert-Bakel hiervoor aangegeven.

Onroerendzaakbelasting (OZB)

De inkomsten uit de OZB vallen in de algemene middelen van de gemeente. Dat betekent dat de inkomsten geen vooraf bepaald bestemmingsdoel hebben maar dat de gemeenteraad bepaalt waarvoor de opbrengsten uit de OZB worden ingezet. De opbrengst van de OZB draagt bij aan het voorzieningenniveau van de gemeente. Er is in de heffing een drietal groepen met elk een eigen tarief:

- Eigenaren van woningen;
- Gebruikers van niet-woningen;
- Eigenaren van niet-woningen.

Gebruikers van woningen, bijvoorbeeld huurders, krijgen geen aanslag.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengst ten goede komt van de algemene middelen. De opbrengst is niet specifiek bedoeld om de kosten te dekken die gerelateerd zijn aan het uitvoeren van beleid ter bestrijding van overlast door honden.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven:

- a) Tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, dan wel.
- b) Die zonder vergoeding gedurende hun verblijf beroeps- of bedrijfsmatige werkzaamheden verrichten voor of in opdracht van anderen;

Leges

Leges kunnen worden geheven voor gemeentelijke dienstverlening. Legesheffing mag alleen dienen om kosten te verhalen. Het is niet toegestaan dat er winst wordt gemaakt. Dit betekent dat de totale opbrengst uit de legesverordening (per hoofdstuk) in zijn geheel niet meer dan de geraamde lasten mag bedragen. Een belangrijk deel is gebaseerd op de inzet van personeel en wordt voornamelijk beïnvloed door de loonontwikkeling.

De wetgever heeft wel aangegeven dat er in principe geen rechtstreeks verband hoeft te bestaan tussen de hoogte van de tarieven en de kosten van de individuele dienst. Zeker bij retributies en leges waarbij de tarieven voor verschillende activiteiten in één leges-verordening worden geregeld, kan zich de vraag voordoen op welk niveau de kostendekkendheid moet worden getoetst. Het uitgangspunt daarbij is toetsing op verordeningenniveau, waarbij op het totaalniveau van de legesverordening de geraamde baten de geraamde kosten voor deze legesproducten niet mogen overschrijden. Een verschil tussen baten en lasten op een individueel legesproduct is toegestaan.

De legesverordening kent een drietal hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening;
Voorbeelden zijn onder andere huwelijken, paspoorten en rijbewijzen;
- Hoofdstuk 2: Omgevingswet;
Voorbeelden zijn onder andere vergunningen voor bouw- en verbouwactiviteiten;
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn;
Voorbeelden zijn horeca- en evenementenvergunningen.

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding verleend worden. Uitvoering hiervan vindt plaats door de BSOB. Voor kwijtschelding komen de volgende heffingen in aanmerking:

- Onroerendezaakbelasting;
- Afvalstoffenheffing vastrecht;
- Rioolheffing.

De overige heffingen zijn in de betreffende (belasting)verordeningen uitgesloten voor kwijtschelding.

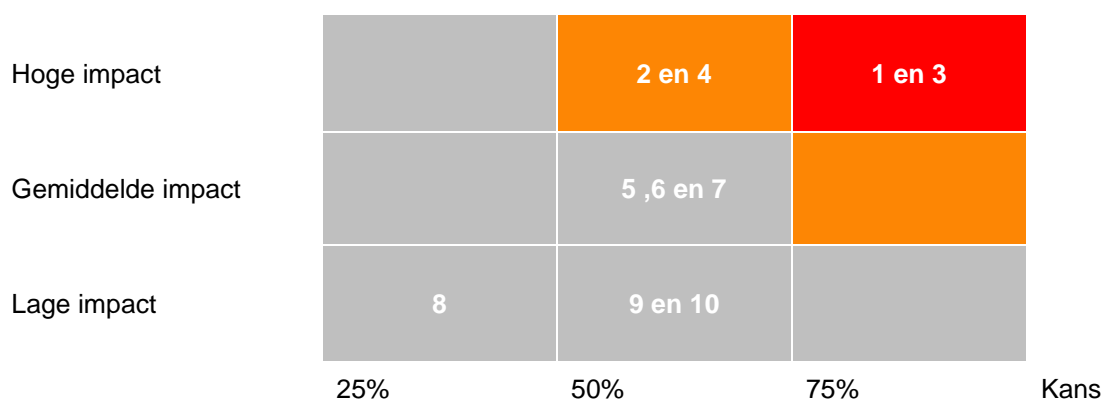
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

§3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

↑ Aan beleid uitvoeren en investeringen doen voor maatschappelijke doelen zijn risico's verbonden. Deze paragraaf geeft inzicht in de risico's die de gemeente loopt en hoeveel financiële buffer daarvoor aanwezig is.

Risicomatrix

In totaal zijn er tien risico's opgenomen in het risicoprofiel van de gemeente. In deze paragraaf worden ze toegelicht. De matrix geeft aan hoe de risico's zich tot elkaar verhouden.

Belangrijkste financiële risico's gemeente Gemert-Bakel

Risico	Kans	Incidenteel	Structureel
1 Projectrisico's bouwgrondexploitatie	n.v.t.	1.073	
2 Decentralisatie taken Rijksoverheid	50%	675	38
3 Stijgende bouwkosten	75%		548
4 Gemeentefonds regulier	50%		289
5 Rentestijging	50%		250
6 Golfbaan	50%		150
7 (Voormalige) wethouders pensioenen	50%		116
8 Informatiebeveiliging en datalekken	50%	188	
9 Verbonden partijen	25%	125	
10 Verstrekte geldleningen en hypotheek	50%	100	
Overige en vervallen risico's			
	Totaal incidenteel	2.161	-
	Totaal structureel (impact x vier jaren)	-	5.564
Benodigd weerstandsvermogen		6.955	

Percentages en bedragen zijn indicatief. Waar 'n.v.t.' staat ingevuld is een andere berekening gevolgd.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De risico's zijn stabiel de afgelopen jaren

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
13.301	9.865	7.958	8.115	5.774	6.527	8.028	6.973	7.820	6.622	7.095	6.955

Het aantal wijzigingen in risico's zijn beperkt ten opzichte van vorig jaar. De risico's corona en Attero zijn komen te vervallen. Aan de andere kant zien we bij de gemeenschappelijke regelingen dat deze in de meeste gevallen over onvoldoende eigen weerstandsvermogen beschikken in 2024.

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt conservatief berekend

Het weerstandsvermogen bestaat uit het geld en de mogelijkheden om risico's te kunnen afdekken.

In de ⇒ financiële kaders zoals vastgesteld op 18 maart 2021 is aangegeven hoe het aanwezige weerstandsvermogen wordt berekend. Deze berekening is conservatief en bestaat enkel uit de algemene reserves (inclusief risicoreserves) en een eventueel begrotingsoverschot van het komende jaar. Dit betekent dat post Onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit, bestemmingsreserves en stille reserves niet betrokken worden bij de berekening van het aanwezige weerstandsvermogen.

Er is meer weerstandsvermogen aanwezig dan benodigd

In de financiële kaders is bepaald dat we onze risico's dubbel afgedekt moeten hebben.

Benodigd weerstandsvermogen	=	6.955	aan risico's	maal factor twee	=	13.910
Aanwezig weerstandsvermogen per 26 september 2023						
Stand Algemene reserve						16.190
Risicoreserve Bouwgrond						1.469
Risicoreserve Drie decentralisaties						2.500
Overschot Begroting 2024 (incidenteel saldo)						2.921
Totaal aanwezig weerstandsvermogen						23.080

Het weerstandsvermogen is op (meer dan) het gewenste peil zoals vastgesteld in de financiële kaders. De risico's bedragen zeven miljoen euro, waar dan veertien miljoen euro voor aanwezig dient te zijn. Aanwezig is drieëntwintig miljoen euro. De risico's zijn nu ruim driedubbel afgedekt. De nieuwe nota grondbeleid zoals vastgesteld op 21 september 2023 is verwerkt in deze cijfers.

Financiële kengetallen

De basis voor goede gemeentefinanciën is een meerjarenbegroting die structureel en reëel in evenwicht is. De volgende (verplichte) kengetallen geven een breder beeld van de financiële positie van de gemeente. In de financiële kaders is vastgelegd dat de gemeente stuurt op twee kengetallen: een stijging van de solvabiliteit naar 15% en een daling van de netto schuldquote naar 90%.

Kengetal	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
i Netto schuldquote (maximaal 90%)	111%	98%	64%	66%	87%	134%	155%	163%
i Netto schuldquote zonder doorleningen	77%	70%	43%	47%	68%	115%	138%	147%
i Solvabiliteitsratio (minimaal 15%)	10%	15%	22%	22%	19%	15%	14%	14%
i Structurele exploitatieruimte	3%	8%	1%	6%	7%	10%	7%	-11%
i Grondexploitatie	23%	22%	15%	14%	13%	12%	9%	7%
i Belastingcapaciteit	114%	114%	110%	113%	114%	114%	114%	114%

In **i** bijlage 14 is een vergelijking gemaakt per kengetal tussen Gemert-Bakel en het gemiddelde van Nederland in de afgelopen jaren. Daarbij zijn de kengetallen ook met elkaar in verband gebracht.

Onderhoud kapitaalgoederen

§3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

↑ Het in standhouden van de fysieke voorziening is één van de belangrijkste kerntaken van de gemeente. Daar gaat veel geld in om.

Een financieel gezonde gemeente heeft voldoende middelen daarvoor beschikbaar. Goed onderhoud voorkomt kapitaalvernietiging. In deze paragraaf worden daarom het onderhoud van de kapitaalgoederen beschreven.

Soorten onderhoud

Het BBV kent drie soorten onderhoud:

1. Vervanging;
2. Groot onderhoud;
3. Dagelijks onderhoud.

Vervangingsonderhoud en levensduur verlengend onderhoud worden gezien als investeringen door het BBV. Deze investeringen geven structurele afschrijvings- en rentekosten.

Voor groot onderhoud kan de gemeente een voorziening treffen. Met een voorziening worden schommelingen in de begroting voorkomen. Voor het treffen van een onderhoudsvoorziening stelt de gemeenteraad een beheerplan vast. In de financiële kaders is bepaald dat beheerplannen maximaal vier jaar oud zijn en dat ze minimaal tien jaar vooruitkijken. Zo is het beheerplan actueel en kan tijdig geld opzijgezet worden voor het onderhoud.

Voor dagelijks onderhoud wordt ieder jaar in de begroting een bedrag opgenomen. Een overschot of tekort aan het einde van het jaar geeft dan een voor- of nadeel in de jaarrekening. In 2024 is het bedrag voor dagelijks onderhoud verhoogd voor areaaluitbreiding en inflatie met structureel € 48.000. Daarnaast is het budget voor groenonderhoud met structureel € 200.000 verhoogd.

Beheerplannen

Storting voorziening	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Vastgesteld	Raming
Beheerplannen groot onderhoud									
 Riool en water	219	260	311	462	531	467	474	⇒13-12-2018	100%
 Wegen	835	835	835	835	835	835	835	⇒01-02-2018	100%
 Sportparken	101	107	97	90	90	90	90	⇒16-04-2020	100%
 Gebouwen	222	274	281	281	281	281	281	⇒11-11-2021	100%
Overige beheerplannen									
 Groen	Dagelijks onderhoud, geen voorziening							21-11-2013	100%
 Openbare verlichting	Vervangingsonderhoud, geen voorziening							⇒ 12-12-2019	100%
 Spelen	Vervangingsonderhoud, geen voorziening							⇒ 06-07-2023	100%

We werken met een integrale meerjarenplanning 2024-2027

De uitwerking van de beleidsplannen vindt plaats in beheerplannen, de uitvoering vindt plaats in uitvoeringsprogramma's, onderhoudsbestekken en projecten plaats.

Deze projecten worden in toenemende mate gebiedsgericht en integraal aangepakt. Met technisch onderhoud als basis kunnen we bijvoorbeeld klimaatadaptatie en bewonersparticipatie in een bredere context benaderen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Te actualiseren beleids- beheerplannen 2024-2027

In deze collegeperiode wordt bij de actualisatie van beheerplannen in de openbare ruimte de nadruk gelegd op de integraliteit tussen de diverse beheerplannen. Zo heeft het bomenbeleid invloed op de mate van wortelopdruk en daarmee het Wegenbeheerplan. De beheerplannen die voor actualisatie in aanmerking komen worden integraal opgepakt.

In 2023 wordt het Beheerplan Riolering (watertakenplan) en in 2024 het Beheerplan Wegen geactualiseerd. Dit zijn de meest omvangrijke onderhoudsposten in de begroting. Bij actualisatie van het beheerplan zal blijken of de huidige financiële middelen in de begroting voldoende zijn of dat een aanvulling nodig is.

In 2024 staan de volgende beheerplannen op de planning om te actualiseren:

- Groen;
- Bomen;
- Groen;
- Openbare verlichting;
- Sportparken;
- Wegen.

Routekaart is verwerkt in deze begroting

In april 2023 is de ⇒ 'Routekaart Duurzaam maatschappelijk vastgoed' vastgesteld door de gemeenteraad. Dit wordt naast het reguliere onderhoud de leidraad voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. De daarvoor benodigde bedragen zijn opgenomen in deze begroting.

Energietarieven herziening vanaf 2024

De energielasten voor gebouwen, sport, riolering, openbare verlichting liggen vast tot eind 2023. Deze bedragen jaarlijks € 480.000. De aanbesteding voor een nieuw energiecontract heeft in de zomer van 2023 plaatsgevonden. De energiemarkt is flink in beweging. Eind 2023 is er een nieuw vastklikmoment en zal blijken wat de tarieven voor 2024 en verder worden.

Financiering

§3.4 Financiering

↑ In deze paragraaf worden de verwachtingen voor de financiering toegelicht.

De gemeente moet altijd voldoende geld op de bank hebben staan aan de financiële verplichtingen te voldoen. Denk aan het op tijd betalen van uitkeringen, aflossingen, salarissen en facturen.

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) bepaald de regels voor de financiering van gemeenten. Uitgangspunt van de wet is dat een gemeente voorzichtig omgaat met publieke middelen en daarom niet te veel risico neemt. Er zijn drie wettelijke normen voor gemeenten:

1. Renterisiconorm;
2. Kasgeldlimiet;
3. Schatkistbankieren.

Renterisiconorm: geringe overschrijding in 2024

Aflossingen van leningen moeten zoveel mogelijk gelijk gespreid worden over de jaren. Dan ben je bij herfinanciering van die leningen niet afhankelijk van één rentemoment. Dit geeft minder risico.

Renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal	93	91	91	92
Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	18	18	18	18
Renterisico op de vaste schuld	19	7	4	4
Ruimte onder de renterisiconorm	-1	11	14	14

In 2024 is er een geringe overschrijding van de renterisiconorm.

Naast de reguliere aflossing van € 9 miljoen is er een fixe geldlening van € 6 miljoen en een renteherzieningsmoment van een langlopende geldlening van € 4 miljoen. Vanwege deze overschrijding van de renterisiconorm in 2024 zal tegelijkertijd met het inzenden van de begroting 2024 naar de provincie, een gemotiveerd ontheffingsverzoek worden ingediend. Dit is een formele vereiste.

Kasgeldlimiet: de gemeente mag gemiddeld voor € 7,9 miljoen per jaar kort lenen

De gemeente mag haar activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. Dat wordt door de wetgever als te risicovol gezien. Daarom is er een kasgeldlimiet voor gemeenten.

Met kort geld wordt bedoeld leningen met een looptijd korter dan één jaar. De limiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van afgerond € 93 miljoen. Per saldo kan gemiddeld tot € 7,9 miljoen in een jaar kort geleend worden door de gemeente.

Bij een structurele overschrijding van deze limiet is het verplicht nieuwe lange leningen aan te trekken. Wij hebben deze norm in 2023 niet overschreden en verwachten dat ook niet in 2024 te doen.

Schatkistbankieren: de gemeente ontvangt 0% rente van het Rijk

Gemeenten zijn verplicht om overschotten op de bank bij het Rijk of bij andere decentrale overheden weg te zetten. Het belangrijkste doel daarvan is het (op papier) beperken van de staatsschuld.

Het drempelbedrag hiervoor bedraagt 2,00% van het begrotingstotaal. Alle bankoverschotten boven het drempelbedrag van € 1.855.000 dienen wij daarom te stallen bij het Rijk. De rente die het Rijk daarover verstrekt is 0,0%. De gemeente verwacht in 2024 geen structurele liquiditeitsoverschotten.

De gemeente heeft voor € 20 miljoen geld doorgeleend aan derden

Ongeveer een kwart van de aangetrokken leningen van de gemeente zijn weer doorgeleend aan andere partijen. Dit gaat over afgerond € 20 miljoen per 1 januari 2024. De gemeente loopt daarover altijd risico dat die leningen niet terugbetaald worden. Daarom is in de financiële kaders bepaald dat er geen nieuwe garantstellingen of geldleningen worden verleend.

Financiering

De rentelasten in de begroting bedragen € 2,64 miljoen

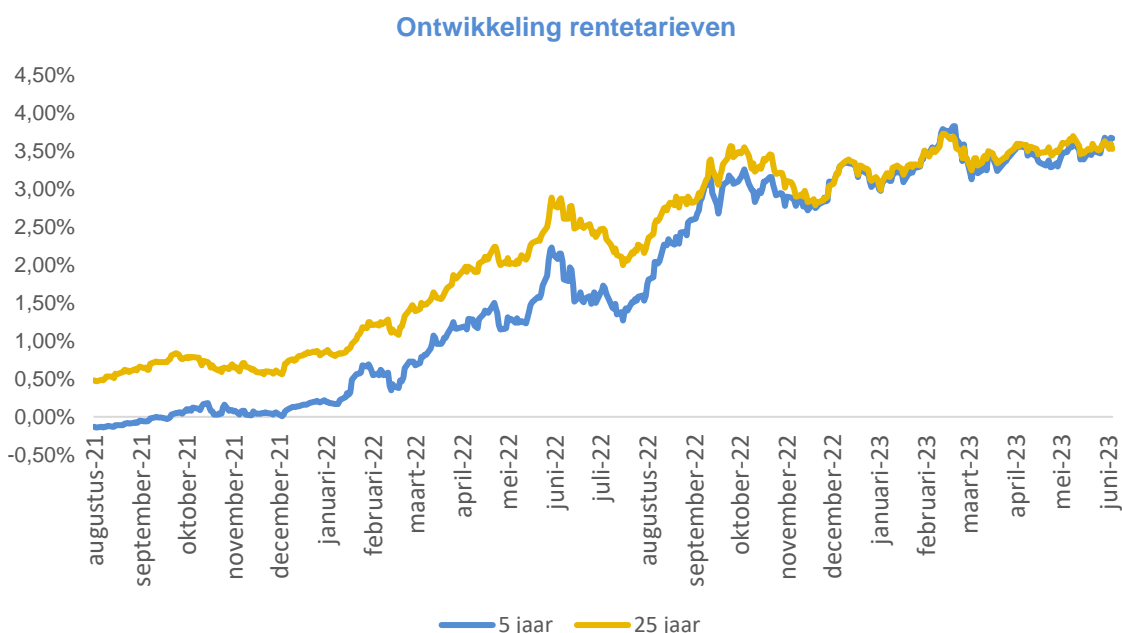
Voor 2024 zijn de rentekosten afgerond € 2,64 miljoen. Per 1 januari 2024 hebben we € 77,3 miljoen aan leningen op de balans staan tegen een gemiddelde rente van 3,41%

Van deze € 77,3 miljoen is € 20,4 miljoen doorgeleend (zorginstelling, corporatie, werknemers, startersleningen woningmarkt, verenigingen, stichtingen). Deze doorleningen geven een renteopbrengst van afgerond € 0,6 miljoen. De netto rentelasten bedragen daarmee € 2,06 miljoen.

De netto rentelasten van € 2,06 miljoen worden toegerekend aan de verschillende investeringen van de gemeente. Voor activa uit de bouwgrondexploitatie, afval en riool wordt een percentage gehanteerd van 2,81%. Dit volgt uit de door het BBV voorgeschreven berekening van het rentepercentage van de bouwgrondexploitatie. Voor investeringen waarvoor, via raadsbesluit, apart financiering is aangetrokken wordt die rente gehanteerd. Dit heet projectfinanciering. Het toegerekende rentepercentage voor de resterende activa bedraagt vervolgens 0,77%.

De rente is het afgelopen jaar verder gestegen en we rekenen nu met 3,5% rente

De rente heeft zich afgelopen jaren als volgt ontwikkeld.

Het huidige percentage voor zowel een 5- jarige lening als een 25-jarige lening ligt rond de 3,5% (stand september 2023). Bijzonder is daarbij dat er slechts geringe renteversillen zijn tussen de verschillende looptijden. Op sommige momenten zijn de rentes op langer lopende geldlening zelfs lager gebleken dan die op korter lopende leningen.

Of rentetarieven verder gaan stijgen is afhankelijk van de wereldwijde economische ontwikkelingen.

In deze begroting rekenen we nu met een rente van 3,5% voor toekomstige investeringen. Dat is ook de daadwerkelijke rente per september 2023. Het risico op een verdere rentestijging boven de 3,5 % is als risico gekwantificeerd bij de paragraaf weerstandsvermogen.

Liquiditeitsprognose 2024

In de financiële kaders is opgenomen dat er in de begroting een liquiditeitsprognose wordt opgenomen. Zo ontstaat er beter inzicht in de kasstromen van het aankomende jaar en de ontwikkeling van de schuldenpositie. De prognose is opgenomen in de [bijlage 16](#).

Financiering

Renteschema BBV

Het BBV adviseert het onderstaande renteschema op te nemen in de begroting. Daarmee is er meer inzicht voor de gemeenteraad. Daarnaast kan beter worden vergeleken met andere gemeenten.

Renteschema BBV		2024
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		2.635
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	578
Totaal door te rekenen externe rente		2.058
De rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	629
De rente van projectfinanciering richting het taakveld	-/-	1.206
De rentebaar van doorverstrekte leningen richting het taakveld		387
Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente		
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		610
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	610
Renteresultaat op het taakveld Treasury		0

Bedrijfsvoering

§3.5 Bedrijfsvoering

↑ In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bedrijfsvoering van de gemeente.

Er wordt een toelichting gegeven op:

- Dienstverlening;
- Communicatie;
- Informatisering en automatisering;
- Informatiebeveiliging en privacy;
- Ontwikkeling aantal fte en loonkosten;
- Planning & Controlcyclus 2024;
- Jaarlijkse onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid;
- Goedkeurings- en rapporteringstolerantie van de Jaarrekening 2024;
- Provinciale criteria voor een goedkeurende Begroting 2024;
- Fiscaliteiten.

Dienstverlening

Wij werken klant- en servicegericht voor onze inwoners en ondernemers en bewegen in onze dienstverlening met onze doelgroepen mee.

Resultaten 2024

- Wij zijn 5 dagen per week geopend en bereikbaar via de kanalen telefonie, receptie, balie en chatfunctie. Aanvullend daarop hebben wij één avondopenstelling per week;
- Om een optimale dienstverlening te leveren zetten wij gemiddeld 6 klantadviseur per dag in waarvan één receptionist(e), twee baliemedewerkers en drie telefonisten;
- Actuele thema's staan uitgelicht op onze website;
- Minimaal 5 klanttevredenheidsonderzoeken. Van klachten en tips leren en verbeteren wij als organisatie;
- Een evaluatie, actualisatie en vaststelling van het dienstverleningsconcept inclusief servicenormen. De raad wordt over het dienstverleningsconcept geïnformeerd;
- Wij ontwikkelen verder digitaal maar verliezen de menselijke maat en het persoonlijk contact niet uit het oog. Bezoekers van het gemeentehuis kunnen tijdens openingsuren terecht bij onze receptie en op afspraak voor een persoonlijk gesprek.

Communicatie

In 2023 hebben we gewerkt aan een strategische communicatievisie. Hieraan koppelen we in 2024 een uitvoeringsprogramma. In essentie zetten we in op het versterken van de corporate communicatie van de gemeente. Het leggen van een basis voor vernieuwende vormen van communicatie via social media en het opruisen van de huidige huisstijl van de gemeente in het kader van digitale toegankelijkheid.

Resultaten 2024

- We stellen een uitvoeringsprogramma op om de in 2023 opgestelde strategische communicatievisie uit te rollen in de organisatie en bij stakeholderer;
- Het profiel van de gemeente krijgt een update, corporate communicatie. Hiervoor wordt onder andere ingezet op een nieuwe corporate video waarin de gemeente wordt gepresenteerd;
- We leggen een basis voor de inzet van nieuwe vormen van communicatie via social media. Meer gericht op video en app. Hiervoor wordt samen met een professionele partij een basis gelegd in een bibliotheek voor video waaruit geput kan worden om meer volgens de huidige norm te kunnen communiceren;
- De communicatie over beleid, de strategische projecten en programma's wordt ingestoken met strategisch communicatieadvies, gebaseerd op de visie die is opgesteld in 2023. Hiervoor maken we tenminste 10 video's over verschillende grote projecten/ programma's;
- De huisstijl van de gemeente krijgt een opfrisbeurt. Dit in het kader van de toegankelijkheidseisen waar we als gemeente aan moeten voldoen. Met de gele kleur van de huisstijl voldoet de gemeente hier op dit moment nog niet aan;
- De arbeidsmarkt verandert. We profileren en presenteren Gemeente Gemert-Bakel goed profileren en presenteren en zorgen dat zij in beeld is bij de verschillende doelgroepen en mensen kan werven en vasthouden. Hiervoor wordt ingezet op het vernieuwen van de aanpak

Bedrijfsvoering

arbeidsmarktcommunicatie waar verschillende vormen een plek krijgen. Hierin wordt ook aangesloten bij de arbeidsmarktcommunicatie vanuit arbeidsmarktregio de Peel.

Extra middelen

Voor het behalen van deze resultaten zijn de volgende extra middelen in deze begroting opgenomen bovenop het huidige budget.

- Er is € 60.000 incidenteel opgenomen in de begroting voor ten behoeve van werving en selectie;
- Er is € 30.000 structureel opgenomen voor onderhoud en creatie van video's;
- Er is € 15.000 incidenteel opgenomen voor het aanleggen van een bibliotheek voor het maken van video's;
- Er is € 15.000 structureel opgenomen voor het maken van video's voor lastig te vervullen vacatures;
- Er is € 10.000 incidenteel opgenomen voor het opfrissen van de huisstijl, zodat de huisstijl voldoet aan de eisen voor digitale toegankelijkheid.

Informatisering en Automatisering

Een goede informatievoorziening is van belang om een gedegen en continu niveau van dienstverlening te bieden. Er zijn steeds veranderende wetgevingen en trends of ontwikkelingen volgen elkaar in een sneltreinvaart op. Deze zijn van invloed op onze (digitale) informatievoorziening. In het informatiebeleid zijn hiervoor beleidsregels en uitgangspunten geformuleerd en welke ambitie hierbij wordt gehanteerd. Hierin speelt onze dienstverlening een hoofdrol.

In 2024 is het informatiebeleid geactualiseerd en zijn ambities opnieuw vastgesteld.

Hoewel het informatiebeleid geactualiseerd wordt in 2024, is er op basis van een aantal thema's wel een routekaart beschikbaar. Op hoofdlijnen:

Moderne dienstverlening

De gemeente Gemert-Bakel staat voor een efficiënte, transparante en betrouwbare dienstverlening. Het verbeteren en door ontwikkelen van onze dienstverlening is een continu proces. We werken samen met andere gemeenten en zijn aangesloten bij de vereniging Dimpact. Diensten via de website worden verbeterd en daar waar mogelijk uitgebreid. Naast de digitale dienstverlening blijft persoonlijk contact belangrijk. Met de beschikking over cloudtelefonie blijven we telefonisch bereikbaar waarbij we onafhankelijker zijn van plaats en nieuwe functionaliteiten tot onze beschikking hebben.

Architectuur

De digitale informatievoorziening is complex. Verbindingen, techniek, een groot aantal applicaties en uitwisseling van gegevens daartussen vragen om een architectuur om de dienstverlening ook naar de toekomst te blijven borgen. Een belangrijke ontwikkeling hierin is common ground waar data en functionaliteiten van elkaar worden gesplitst. Met de vereniging Dimpact pakken we dit op voor het zaaksysteem.

Datagedreven werken

Dit is het beschikbaar hebben van data waarbij inzichten uit de analyse komen welke gebieden aandacht nodig hebben en welke maatregelen effectief zijn. Dit kan variëren van het optimaliseren van verkeersstromen tot het verbeteren van sociale programma's. Met de toename van datagedreven werken worden privacy en ethische overwegingen steeds belangrijker. Gekoppeld aan een diverse beleidsthema's zal datagedreven werken een bijdrage leveren. Deze thema's vragen nog om uitwerking.

Flexibele organisatie

We blijven inzetten op een doorontwikkeling van flexibel werken en verder voortborduren op MS365. Samenwerken staat hierin centraal.

Regie op beheer

De ICT-omgeving is complex en informatiebeveiliging vraagt om een adequate uitvoering. In de nabije toekomst is het niet langer haalbaar om dit in eigen beheer uit te voeren. Om het beheer toch te blijven borgen, zal dit onder regie naar een uitvoeringsorganisatie worden gebracht. Deze opgave is

Bedrijfsvoering

groot en heeft een grote impact hebben op de organisatie en de dienstverlening en vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. Medio 2025 zal dit geïmplementeerd zijn.

Regie op beheer heeft ook betrekking op een Cloud strategie zoals deze in het informatiebeleid 2021-2023 is geformuleerd. Dit heeft betrekking op applicaties die in een SAAS-oplossing beschikbaar moeten komen. Hierdoor ontstaat er een andere invulling voor ICT-beheer en functioneel beheer. Deze verandering betreft een langere periode. Er is een kalender beschikbaar welke applicaties wanneer dit betreft. De samenhang met het onderbrengen van ICT-beheer bij een uitvoeringsorganisatie is groot.

Informatiebeveiliging en privacy

De informatiebeveiliging en privacy vraagt continue aandacht. De wereld om ons heen verandert dagelijks. Een verdere impuls als het gaat over informatiebeveiliging en privacy is dan ook noodzakelijk. Dat blijkt onder andere uit de jaarrapportages van de Functionaris Gegevensbescherming (FG). Hij geeft in zijn laatste rapportage onder meer het volgende aan: "Voor langere tijd stabiliteit in het team, voldoende financiële middelen en het implementeren van standaard werkwijzen ziet de FG als belangrijke voorwaarden om verder te komen."

Om die reden is in beeld gebracht welke resources, uitgedrukt in capaciteit en overige kosten, nodig zijn om aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO – het gemeentelijk normenkader) gaan te voldoen. In deze begroting is daarom het volgende aan extra middelen opgenomen:

Het huidig kader (strategisch beleid & vastgesteld uitvoeringsplan) loopt eind 2023 af. In 2023 wordt een heldere risicoanalyse opgesteld. Deze analyse zal het startpunt zijn van het nieuw op te stellen beleidsplan en uitvoeringsplan 2024 en verder.

Resultaten

In 2024 wordt een nieuw beleids- en uitvoeringsplan Informatiebeveiliging en Privacy vastgesteld.

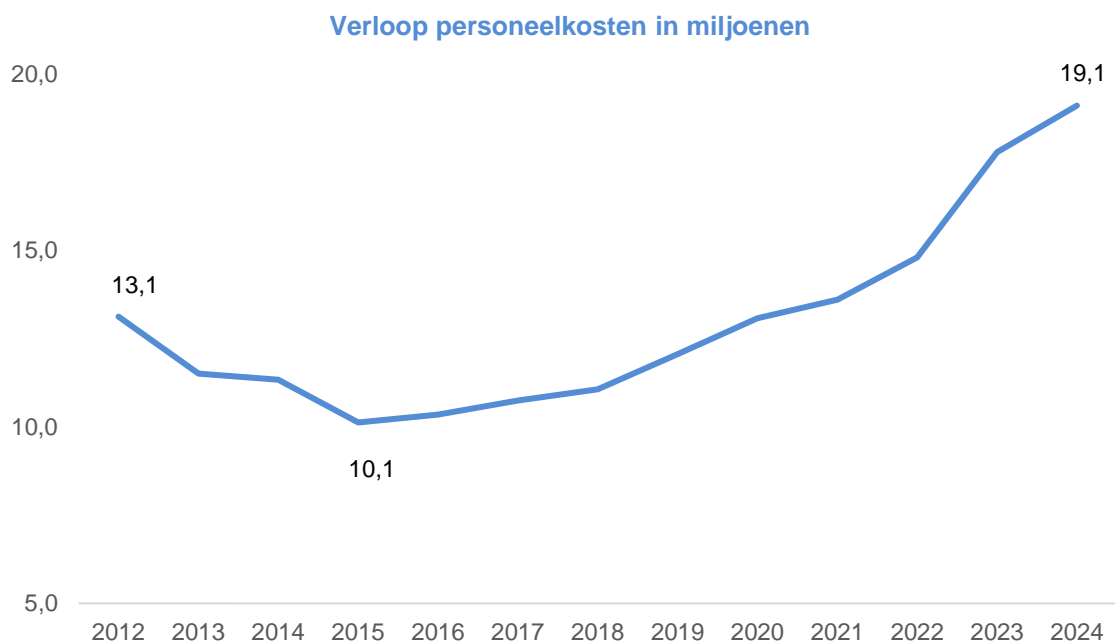
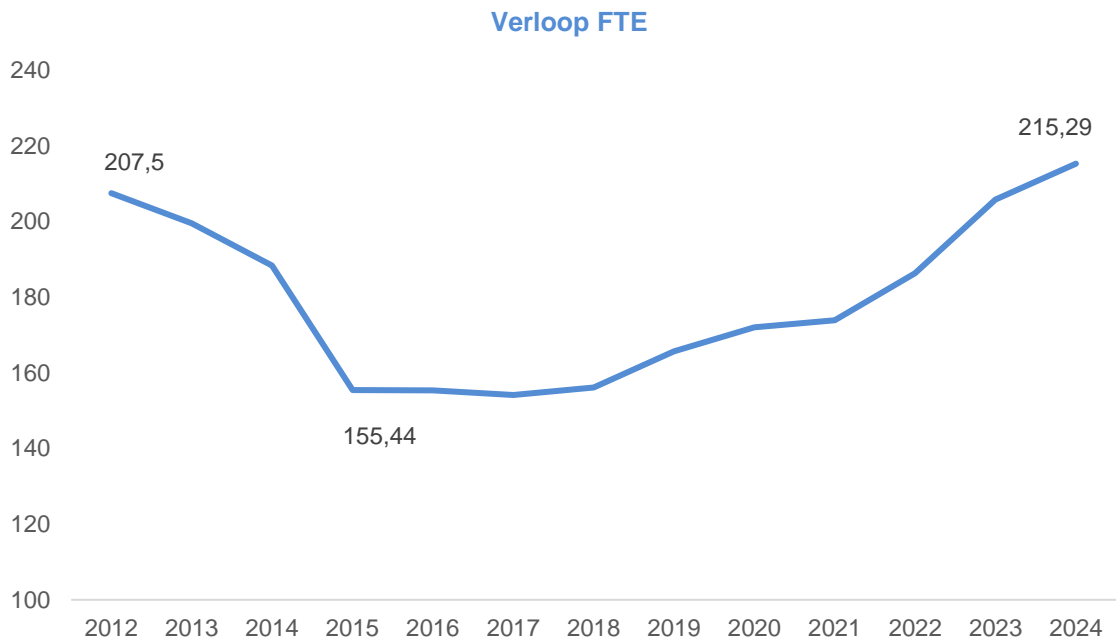
Extra middelen

€ 268.000 in 2024, € 261.000 in 2025, € 199.000 in 2026 en € 207.000 in 2027. Dit bestaat uit extra formatie en extra kosten. Daarnaast in 2024 en 2025 incidentele kosten.

Bedrijfsvoering

Ontwikkeling fte en personeelskosten

De ontwikkeling van het aantal fte en de personeelskosten is als volgt.

Stijging van kosten betreft naast de toename van de formatie de jaarlijkse cao-salarisstijgingen. Een organogram van de organisatie is bijgevoegd in de bijlage 4 specificatie bedrijfsvoering [i](#).

Bedrijfsvoering

Kalender Planning & Controlcyclus 2024

De Planning & Controlcyclus geeft inzicht in hoeverre de gemeente haar doelstellingen bereikt en welke middelen daarbij nodig zijn. De kalender daarvan is als volgt:

November 2023 Behandeling Begroting 2024.
Juni/Juli 2024 Behandeling Jaarstukken 2023, 1 ^e financiële rapportage 2024, 1 ^e rapportage bouwgrondexploitatie 2024 en Kadernota 2025.
November 2024 Behandeling Begroting 2025.
December 2024 Behandeling 2 ^e financiële rapportage 2024 en 2e rapportage bouwgrondexploitatie 2024.
Juli 2025 Behandeling Jaarstukken 2024.

Nota's en verordeningen

De gemeenteraad stelt de financiële spelregels vast via verordeningen, beleidsnota's en beheerplannen. Hieronder een overzicht daarvan, met daarbij de datum van actualisatie.

Nota of verordening	Besluit gemeenteraad	Nieuw besluit
Controleverordening	15-12-2010	2023
Nota Risicomanagement	11-12-2014	2023
Nota activering, waardering en afschrijving	13-07-2017	2024
Nota Reserves en voorzieningen	16-12-2021	2026
Financiële kaders	18-03-2021	2030
Financiële verordening	14-07-2022	2026
Nota Treasury	10-11-2022	2026
Nota Grondbeleid	21-09-2023	2027

Beheerplannen	Besluit gemeenteraad	Nieuw besluit
Beheerplan Groen	21-11-2013	2024
Beheerplan Wegen	01-02-2018	2024
Beheerplan Riolerings (watertakenplan)	13-12-2018	2023
Bomen beleidsplan	02-04-2019	2024
Beleidsplan Openbare verlichting	12-12-2019	2024
Beheerplan Sportparken	16-04-2020	2024
Beheerplan Gebouwen	11-11-2021	2025
Beheerplan Spelen	06-07-2023	2027

Bedrijfsvoering

Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid

In artikel 213a van de gemeentewet is vastgelegd dat het college periodiek onderzoek verricht naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur. Toetsing en onderzoek op doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid is van belang voor de algemene oordeelsvorming over het gevoerde beleid. Met de instelling van de onderzoeken wordt de transparantie van gemeentelijk handelen vergroot. De publieke verantwoording wordt hierbij versterkt.

In 2024 gaan wij onderzoeken:

- Servicenormen dienstverlening;
- Inwerkprogramma (onboarding) nieuwe medewerkers.

Goedkeuring- en rapporteringstolerantie van de Jaarstukken zijn gelijk aan eerdere jaren

De gemeenteraad stelt het accountantsprotocol voor de Jaarstukken vast.

Goedkeuringstolerantie

In 2024 wordt voorgesteld de wettelijk maximale toegestane goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden te hanteren.

Rapporteringstolerantie

Om te voorkomen dat kleine afwijkingen gerapporteerd moeten worden, wordt voorgesteld voor 2024 de rapporteringstolerantie wederom op 10% van de goedkeuringstolerantie te stellen. Dit betekent dat 10% van 1%, oftewel 1‰, van de begrote lasten (primitieve begroting) vóór resultaatbestemming, gebruikt wordt als rapportagegrens.

Verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording college

In 2024 bedraagt de verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) met een rapportagetolerantie grens van 1‰. Deze grenzen zijn ook vastgelegd in de financiële verordening van de gemeente.

In het kader van de Single Information en Single Audit (SiSa) zijn door het ministerie de volgende rapporteringstoleranties per specifieke uitkering voorgeschreven ten aanzien van fouten:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Mogelijk nieuwe wettelijke grenzen vanaf 2024

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een wetsvoorstel gedaan om vanaf 2024 met één categorie te gaan werken en de drempelpercentages aan te passen:

% van de lasten	Goedkeurend	Met beperking	Onthouding
Fouten en onzekerheden	< 2%	2 – 4%	> 4%

Het voorstel van het Rijk zit in de consultatiefase. Zolang hier nog geen definitieve uitspraak over is gedaan wordt voorgesteld de grenzen van de Jaarstukken 2023 ongewijzigd over te nemen voor het accountantsprotocol van de Jaarstukken 2024 zoals bepaald in de financiële verordening.

We vallen voor 2024 onder het normale toezicht van de provincie

Voor het begrotingsjaar 2024 voldoet de gemeente aan de drie criteria om onder het gebruikelijke repressieve toezicht van de provincie te vallen:

- Er is een positieve algemene reserve;
- De Begroting 2024 is structureel sluitend voor jaarschijf 2024;
- De Begroting 2024 wordt tijdig (voor 15 november 2023) ingezonden.

De provincie zal dit toetsen na inzending van de begroting. Gebruikelijk is dat gemeenten in december 2023 of januari 2024 een brief krijgen onder welke vorm van toezicht zij vallen (normaal of preventief).

Bedrijfsvoering

Fiscaliteiten

Horizontaal Toezicht belastingdienst

Horizontaal Toezicht (HT) is een vorm van samenwerking tussen de Belastingdienst en gemeente. Die samenwerking is gebaseerd op transparantie, eerlijkheid en vertrouwen in relatie tot de belastingaangiften van de gemeente. De belastingaangiften van een gemeente betreffen btw, loonheffing, overdrachtsbelasting en sinds 2016 ook vennootschapsbelasting.

Waar voorheen de nadruk lag op het komen tot een adequate inrichting van de fiscale beheersing, komt het accent nu te liggen op het aantonen dat de fiscale beheersing daadwerkelijk functioneert.

De Belastingdienst eist van belastingplichtigen die willen deelnemen aan het HT een opgesteld en werkend Tax Control Framework (TCF). Een TCF bestaat uit een vastlegging van diverse beheers- en controlemaatregelen om ervoor te zorgen dat de belastingaangifte juist en tijdig is. Een dergelijk TCF is opgebouwd uit:

- Fiscale strategie;
- Fiscale organisatie;
- Fiscale risicoanalyse;
- Fiscale beheersing;
- Monitoring;
- Rapportages.

De gemeente Gemert-Bakel beschikt al over een convenant en Tax Control Framework sinds 2012. Het Tax Control Framework is in 2023 geactualiseerd en naar verwachting wordt eind 2023/begin 2024 een nieuw convenant met belastingdienst afgesloten.

Wet open overheid

§3.6 Wet open overheid (Woo)

↑Sinds 1 mei 2022 is de Wet Openbaarheid van Bestuur vervangen door de Wet open overheid. Met de komst van deze wet is het voor de overheid nog belangrijker geworden dat de informatiehuishouding op orde is en dat de organisatie zich bewust is dat alle informatie opvraagbaar is. Gemeenten zijn verplicht een paragraaf in hun begroting en jaarstukken op te nemen over deze wet.

Het realiseren van activiteiten op de thema's verbetering van de informatiehuishouding, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking is een taak die we in samenwerking met het intergemeentelijk team Gemert-Bakel en Laarbeek uitvoeren.

Veel informatie is al openbaar. Op onze website staan de organisatiegegevens, raads- en commissiestukken en collegebesluiten. Op de websites van www.overheid.nl en www.officiëlebekendmakingen.nl staan beleidsstukken, lokale regelgeving, vergunningen en andere besluiten.

Het actief publiceren van informatie zou mogelijk gemaakt worden door de landelijke voorziening Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). Deze ontwikkeling is stopgezet en we zijn in afwachting van een alternatief. Ook zoeken we binnen het samenwerkingsverband van Dimpact naar mogelijkheden om meer informatie actief te publiceren. Het actief openbaar maken van informatie is een complexe opdracht. Het vraagt naast de techniek, aanpassing van processen, toegankelijkheid, toets privacy en opleiding medewerkers in de organisatie.

Resultaten 2024

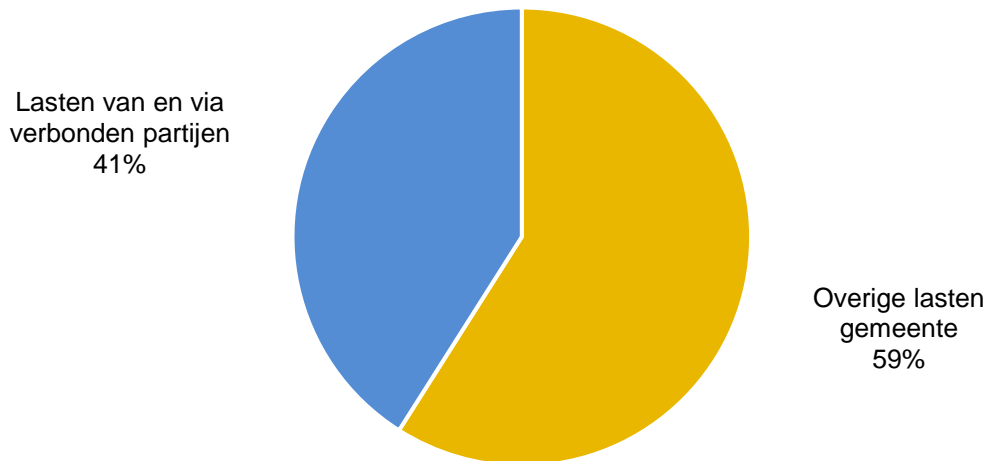
Voor de verbetering van de informatiehuishouding zijn in 2024 de volgende activiteiten gerealiseerd:

- In 2024 heeft de organisatie een traject gevolgd waardoor de medewerkers bewust zijn van het werken vanuit transparantie en openbaarheid;
- Woo-contactfunctionarissen zorgen dat 80% van de informatie-vragen binnen 2 weken duidelijk en afgebakend zijn en binnen de termijn van 4 weken worden beantwoord;
- In 2024 voldoet onze website aan de toegankelijkheidseisen.

Verbonden partijen

§3.7 Verbonden partijen

↑ Er gaat veel geld naar de verbonden partijen. Daarnaast loopt de gemeente risico's bij de verbonden partijen. Daarom is er een verplichte aparte paragraaf over dit onderwerp.

Er is sprake van een verbonden partij bij zowel een financieel als bestuurlijk belang

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft. Bestuurlijk belang houdt in dat wij zeggenschap hebben over de verbonden partij. Dat kan bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur van een verbonden partij, het bezitten van aandelen of het hebben van stemrecht in een Raad van Toezicht. Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld waarover risico wordt gelopen. Dat betekent dat de gemeente het geïnvesteerde geld kwijt kan zijn bij een faillissement van de verbonden partij.

Kansen naar Gemert-Bakel halen

In het coalitieakkoord “Samen Goen Doen” voor de periode 2022-2026 is de volgende ambitie over regionale samenwerking uitgesproken: “Iedere wethouder/portefeuillehouder pakt een rol in de regio. Daarmee halen we kansen naar Gemert-Bakel en profileren we ons in de regio”.

We zijn gebonden aan collectieve besluitvorming bij gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen voeren namens de gemeente taken uit. Daarvoor stellen zij eigen begrotingen op. De gemeenteraad kan een zienswijze op die begrotingen geven. Uiteindelijk is de gemeenteraad gebonden aan de gezamenlijke besluitvorming van een gemeenschappelijke regeling.

Risico's op verbonden partijen zijn in de meeste gevallen beperkt

De meeste verbonden partijen zijn uitvoeringsorganisaties. De risico's voor die verbonden partijen zijn daarom beperkt tot zaken als personeel en databeveiliging.

Bij de GR Blink heeft BDO geconstateerd dat voor opdracht(en) door Blink aan PreZero een aanbestedingsplicht geldt. Door de GR Blink zijn de opdracht(en) niet aanbesteed. Dat is een onrechtmatigheid. Daarom is een aanbestedingstraject gestart in 2023.

In 2023 is Senzer gestart met een meerjarenplan wat zijn beslag zal krijgen in hun Begroting 2025. Senzer is een uitvoeringsorganisatie maar is daarbij in sterke mate afhankelijk van de Rijksinkomsten uit de Participatiewet. Senzer heeft voldoende weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers op te vangen. Voor structureel lagere Rijksinkomsten mag het weerstandsvermogen echter niet ingezet worden. Daarvoor dienen dan maatregelen in hun begroting te worden genomen of een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Golfbaan Stippelberg heeft een hoger risicoprofiel vanwege de afgerond 13 miljoen euro die de gemeente daarin heeft geïnvesteerd. Sinds 2019 draait de golfbaan positieve cijfers waardoor de rekeningen weer volledig voldaan worden.

Verbonden partijen

Verbonden partijen	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingen							
1. Gemeente Laarbeek	-322	-316	-384	-384	-384	-384	-384
2. Senzer	9.418	13.736	12.385	14.079	14.221	14.120	14.017
3. Peelgemeenten	1.953	2.216	2.233	2.481	2.570	2.622	2.723
4. Blink	2.756	2.536	2.903	3.079	3.211	3.353	3.508
5. GGD	1.018	1.083	1.120	1.299	1.328	1.357	1.387
6. MRE	302	305	313	321	321	321	321
7. ODZOB	1.214	1.376	1.326	1.532	1.532	1.532	1.532
8. VRBZO	1.618	1.650	1.815	1.842	1.833	1.833	1.833
9. BSOB	557	545	626	614	614	614	614
Stichtingen en verenigingen							
10. Golfbaan Stippelberg	0	0	0	0	0	0	0
11. Dimpact	6	6	6	6	6	6	6
12. BIZOB	175	134	107	107	107	107	107
Vennootschappen en coöperaties							
13. Brabant Water NV	0	0	0	0	0	0	0
14. BNG Bank (dividendinkomst)	-82	-104	-114	-98	-98	-98	-98
Verenigingen van eigenaren (VvE)							
15. VvE garage Ruijschenberg	35	30	33	34	34	34	34
16. VvE parkeren Kruseind	1	1	1	1	1	1	1
17. VvE MFA De Sprank	0	36	34	34	34	34	34

Meer informatie

In bijlage 5 zijn de verbonden partijen verder toegelicht.

Grondbeleid

§3.8 Grondbeleid

↑ In de paragraaf grondbeleid wordt inzicht gegeven in de lopende grondexploitaties van de gemeente, de risico's daarbij en hoe de exploitaties zijn berekend. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de verwachte winsten en de standen van de reserves en voorzieningen voor grondexploitaties.

De financiële belangen in de bouwgrondexploitatie zijn groot voor gemeenten. Daarom schrijft het BBV deze aparte paragraaf voor.

We voeren een dynamische grondpolitiek

Op 21 september 2023 is door de gemeenteraad de nieuwe Nota grondbeleid vastgesteld. Deze Nota grondbeleid draagt bij aan de realisering van de ruimtelijke doelstellingen, binnen de huidige wet- en regelgeving. Dit beleid is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder andere woningbouw, economie, mobiliteit, natuur & landschap en leefbaarheid te realiseren.

De gemeente kan een breed palet van de rollen inzetten, die het grondbeleid biedt. Met het dynamische karakter bepaalt de gemeente Gemert-Bakel per ruimtelijk initiatief welke gemeentelijke rol en inzet van instrumenten het beste past. De gemeente maakt op basis van ambitie, prioriteit en de mate van gewenste regie de afweging tussen faciliterend, proactief faciliterend en actief grondbeleid.

Indien wij als gemeente (op strategische locaties), naar aanleiding van de keuze voor het voeren van een dynamisch grondbeleid, meer eigen grondbezit realiseren, hebben wij ook meer grip op de snelheid van woningbouw en het behalen van onze ambities hebben. Om grote risico's hierbij te mijden zal bij het vestigen van een voorkeursrecht of bij een strategische verwerving zoveel mogelijk het verwerven van eventueel aanwezige opstallen vermeden worden. Dit is in lijn met de financiële kaders waarin als uitgangspunt is opgenomen om de bouwgrondexploitatie niet financieel te vermengen met andere doeleinden.

In het nieuwe grondbeleid is de limiet voor aankoop strategische gronden verhoogd van een totale balanswaarde van € 1 miljoen naar een totale balanswaarde van € 5 miljoen. Daarbij is er een limiet van € 2,5 miljoen per transactie voor het college. Daarnaast is er een nieuwe reserve Strategische grondaankopen en een daaraan verbonden voorziening ingesteld. Met deze reserve en voorziening wordt het verschil tussen aankooprijks van de gronden en marktwaarde tegen huidige bestemming afgedekt. Dat is naast de limiet in balanswaarde een tweede instrument om de risico's te beheren. Deze "reserve Strategische grondaankopen" is gevuld met € 3,5 miljoen.

Het geïnvesteerde vermogen van de gemeente bedraagt 15 miljoen euro

De gemeente heeft voor € 15,0 miljoen geïnvesteerd in de bouwgrondexploitatie per 31 december 2022. Dit is exclusief te verhalen kosten op derden van € 5,7 miljoen. In totaal staan voor € 20,7 miljoen aan gronden en plankosten op de balans per 31 december 2022.

Op twee gebieden is op dit moment Wet Voorkeurs Gemeenten (Wvg) gevestigd

In december 2021 is een voorkeursrecht gevestigd op een plangebied, met een oppervlakte van ruim 27 hectare gelegen tussen de Deel, Deelse Kampen en Groenesteeg in Gemert. In april 2023 is een voorkeursrecht gevestigd op een perceel grond aan de Keizersberg in Elsendorp.

Door het vestigen van een voorkeursrecht wordt voorkomen dat grondspeculanten grondposities innemen in het plangebied. Met het voorkeursrecht krijgt de gemeente een eerste recht van koop indien een eigenaar tot verkoop wil overgaan. De gemeente kan op deze manier haar doelstellingen ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkeling in Gemert-Bakel beter realiseren. Het hebben van een grondpositie wil zeggen dat inhoudelijk meer sturing gegeven kan worden aan de toekomstige inrichting van een project.

Op het moment dat gronden zijn aangekocht volgt een voorstel aan de raad voor het openen van een grondexploitatie. Het voorkeursrecht is geldig voor een periode van 3 jaar. Wanneer er binnen die periode geen ruimtelijke maatregel (bestemmingsplan of structuurvisie) is vastgesteld vervalt het voorkeursrecht van rechtswege.

Grondbeleid

De bouwgrondexploitatie kent twee projecten met een hoger risico

De gemeente kent binnen de bouwgrondexploitatie nog twee projecten met een hoger risicoprofiel:

- Keizersberg Elsendorp, gezien het hoge geïnvesteerde vermogen;
- Smartpark Gemert, gezien de omvang van het verhaal op derden.

Bij Keizersberg Elsendorp is het risico of je alle kavels verkocht krijgt

Na een uitspraak van de Raad van State (2021) is het bestemmingsplan 'Wonen-Werken Keizersberg' onherroepelijk geworden. De risico's zijn hiermee sterk gedaald. De plannen zijn definitief geworden. Het plan bevat zestien woon-werkkavels. Definitieve zekerheid is er echter pas op het moment de kavels daadwerkelijk worden afgenomen. In 2023 is gestart met de verkoop van de kavels.

Bij Smartpark Gemert zijn we afhankelijk van derden of de kavels ontwikkeld worden

Dit plan kent vooral een marktrisico. Dat marktrisico zit hem in het ontvangen van de 'exploitatiebijdrage door derden' van afgerond € 3,8 miljoen. Deze exploitatiebijdrage is verschuldigd op het moment een omgevingsvergunning afgegeven wordt voor de gronden in het exploitatieplan.

Er is echter geen tijdsverplichting voor het aanvragen van een omgevingsvergunning. Als we verwachten dat een omgevingsvergunning niet binnen tien jaar volgt moeten we de vorderingen op derden afboeken. Zo'n afwaardering is waarschijnlijk wel tijdelijk. De kavels hebben namelijk een economische waarde voor de ontwikkelaar, uiteindelijk zal realisatie plaatsvinden.

Overzicht van de lopende gemeentelijke exploitaties

De volgende complexen zijn in exploitatie bij de gemeente. De eindwaarde geeft daarbij het verwachte resultaat aan. Dit zijn de laatst bekende berekeningen zoals behandeld in de gemeenteraad van juli 2023. Waar '-' staat betekent dit dat er meer opbrengsten zijn gerealiseerd dan kosten zijn gemaakt.

Stand per 31-12-2022	Tot	Boekwaarde	Eindwaarde
Gemert bedrijvenpark Wolfsveld	2025	-816	211
Gemert Smartpark	2025	-1.874	446
Bakel Neerakker	2026	-620	831
Bakel Bolle Akker, fase II	2032	499	152
Handel Heerebosch fase II	2024	-690	70
Handel Heerebosch fase III	2030	755	442
Milheeze De Berken	2028	557	876
Milheeze Bedrijventerrein Peeldijk	2032	1.196	63
De Mortel Westrand (Leijgraaf)	2023	-318	73
De Rips - uitbreiding Paterslaan	2028	1.972	123
Elsendorp Noord	2023	-146	18
Totaal positieve exploitaties		515	3.305
Handel Centrumplan	2024	3.436	3.561
De Mortel De Vrije Erven	2023	3.978	4.210
De Mortel Centrumontwikkeling	2025	1.189	832
Elsendorp Keizersberg	2029	5.847	1.364
Totaal negatieve exploitaties		14.450	9.967

Grondbeleid

Reserves en voorzieningen bouwgrondexploitatie schematisch toelicht

De volgende reserves en voorzieningen zijn aanwezig voor de bouwgrondexploitatie. De genoemde bedragen zijn de stand per 1 oktober 2023.

Lopende grondexploitaties		Strategische grondaankopen	
Risicoreserve Bouwgrondexploitatie	Voorziening Bouwgrondexploitatie	Reserve Strategische grondaankopen	Voorziening Strategische grondaankopen
€ 1.469.000	€ 9.967.000	€ 3.500.000	€ 0

Hieronder een toelichting per reserve en voorziening.

Risicoreserve bouwgrondexploitatie

De risicoreserve bouwgrondexploitatie is bedoeld voor het opvangen van risico's en behoort tot het weerstandsvermogen van de gemeente. De stand per 1 oktober 2023 bedraagt € 1.469.000. De risico's op de bouwgrondexploitatie zijn voor het laatst in juni 2023 ingeschat op € 1.073.000.

Er zijn geen claims op de risicoreserve. In eerdere begrotingen is besloten om € 300.000 voor de regionale bedrijventerreinen te onttrekken aan deze reserve. Die kosten zijn destijds ondergebracht in de bestemmingsreserve Overheveling voor een zuiver beeld van het aanwezige weerstandsvermogen.

Voorziening bouwgrondexploitatie

Er is een voorziening bouwgrondexploitatie aanwezig per 1 oktober 2023 van € 9.967.000. Hiermee zijn alle verliesgevende exploitaties volledig afgedekt. Dit betreffen de exploitaties Handel Centrumplan, De Mortel De Vrije Erven, De Mortel Centrumontwikkeling en Elsendorp Keizersberg.

Met ingang van de nieuwe nota grondbeleid is deze voorziening gewaardeerd tegen eindwaarde, ook wel nominale waarde genoemd. Hierdoor hoeft niet ieder jaar weer een rentebijstorting plaats te vinden in de voorziening.

Reserve en voorziening strategische grondaankopen

De reserve Strategische grondaankopen heeft per 1 oktober 2023 een stand van € 3,5 miljoen. In de voorziening zijn nog geen middelen aanwezig. Beiden zijn ingesteld naar aanleiding van het nieuwe grondbeleid.

Op het moment strategische aankopen worden gedaan dan wordt verschil tussen aankoopprijs van de gronden en marktwaarde tegen huidige bestemming afgedekt in de voorziening Strategische grondaankopen. Deze voorziening wordt gevoed uit de reserve Strategische aankopen.

Onderscheid tussen eigen grondexploitaties en exploitaties door derden

Op de gemeentelijke grondexploitaties lopen wij zelf risico als gemeente. Bijvoorbeeld als verkopen tegengevallen of kosten van bouwrijp maken stijgen. Aan de andere kant kunnen we de winsten die gemaakt worden op de gronden toevoegen aan onze eigen reserves.

Daarnaast zijn er de grondexploitaties door derden. Dit is het faciliterend grondbeleid. Daarbij voert een derde de grondexploitatie zoals een projectontwikkelaar of een woningbouwcoöperatie. De kosten die de gemeente maakt worden dan in rekening gebracht bij deze derden. Daarmee is er een vordering op die partij. Dat is vastgelegd in overeenkomsten en/of hebben wij als gemeente het kostenverhaal mogelijk gemaakt via een exploitatieplan.

Op de gemeentelijke balans staan per 31 december 2022 voor € 5,7 miljoen aan dergelijke vorderingen op derden geraamd. Dit betreffen Smartpark (€ 3.832.000), Neerakker (€ 834.000) en daarnaast zestien plannen met een boekwaarde onder het half miljoen euro (€ 1.020.000).

Grondbeleid

Winstnemingen 2024

Het is verplicht de Percentage of completion methode (Poc) toe te passen bij tussentijdse winstnemingen op de bouwgrondexploitatie. Hoe meer gronden verkocht zijn en hoe meer kosten gemaakt zijn hoe meer zekerheid er is dat winsten gerealiseerd worden. Voor 2024 worden de volgende (tussentijdse) winstnemingen verwacht voor in totaal € 844.000.

Complex	Winstneming 2024
Handel Heerebosch fase II	70
Tussentijdse winstneming 2024	
Gemert Bedrijvenpark Wolfsveld	135
Gemert Smartpark	196
Bakel Neerakker	323
Milheeze De Berken	91
Milheeze Bedrijventerrein Peeldijk	10
De Rips Uitbreiding Paterslaan	19
Totaal winstneming en tussentijdse winstnemingen	844

In de begroting rekenen wij niet met winstnemingen. De winstnemingen worden na realisatie toegevoegd aan de Risicoreserve bouwgrondexploitatie.

Berekeningsgrondslagen voorziening bouwgrondexploitatie

De volgende uitgangspunten zijn gebruikt voor de verwachte kosten en opbrengsten in de actuele calculaties van de exploitaties. Daarmee vormt het een grondslag voor de berekening van de benodigde Voorziening bouwgrondexploitatie. Het betreft de prijzen en percentages voor 2023 en verder.

Rekeneenheid 2023 en verder	Grondslag
Rente (BBV)	2,864% 2023 en 2,812% 2024
Opbrengststijging	variabel
Inflatie kosten bouwrijp en woonrijp maken	4,0%
Kavelprijs sociale woningbouw per m ²	€ 230
Grondprijzen bedrijventerreinen Gemert, Bakel per m ²	€ 164
Grondprijzen bedrijventerreinen Milheeze, Elsendorp per m ²	€ 145
Ruimte voor Ruimte bouwtitel	€ 130.000

Grondprijzen 2023 woningen per m ²	Vrije sector kavel < 250 m ²	Vrije sector kavel > 250 m ²
Gemert en Bakel	€ 278	€ 373
Handel, De Mortel en Milheeze	€ 268	€ 360
Elsendorp en De Rips	€ 234	€ 336

De grondprijzen zijn door de raad vastgesteld voor 2023 in de vergadering van 15 december 2022.

De kosten voor bouw- en woonrijpmaken zijn op het prijspeil van februari 2023. Daarmee zijn de calculaties van de verwachte winsten en verliezen op grondexploitaties actueel. Voor de toekomst houden we rekening met een jaarlijkse stijging van de kosten met 4%.

Grondbeleid

Opslagpercentages

De ambtelijke kosten en inhuurkosten die worden gemaakt voor ontwikkeling en realisatie van de plannen wordt doorbekend in de grondexploitaties. De raming gaat via opslagpercentages. De opslagpercentages voor voorbereiding en toezicht zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Dit betekent een opslag van 19% van de kosten van bouw- en woonrijp maken bij uitbreidingslocaties en 25% bij inbreidingslocaties. Dit is de basis waarmee wordt gerekend. Indien mogelijk wordt voor de exploitatieplannen een preciezere inschatting gemaakt.

Rentetoerekening gaat volgens de regels van het BBV

Het BBV schrijft voor hoeveel rente je moet toerekenen aan de grondexploitaties. Voor de prognose 2023 en verder is gerekend met een rente van 2,81%.

Wij verwachten geen vennootschapsbelasting (Vpb) te hoeven betalen de komende jaren

Overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt' moeten sinds 2016 Vpb betalen. De heffing van Vpb bij onze gemeente blijft tot het overgrote deel beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Op het moment we Vpb moeten betalen komt dat ten laste van de risicoreserve Bouwgrond.

Over 2016 tot en met 2021 is er door de gemeente in totaal een aangifte gedaan van € 2,8 miljoen negatief. Deze fiscale verliezen kunnen verrekend worden met eventueel toekomstige fiscale winsten. De inschatting is dat wij de komende jaren geen Vpb hoeven te betalen.

Investeringsen

§3.9 Investeringsen

↑ In begroting opgenomen investeringen	2024	2025	2026	2027	Bron
Gebouwen					
Onderhoud gebouwen	1.022	1.288	1.035	73	Beheerplan
MFA Bakel	-	4.025	-	-	Begroting 2020
Centrumplan Milheeze*	-	4.000	-	-	Motie
Nieuwbouw KC Berglaren c.q. Gemert-Zuid*	-	3.900	-	-	Motie
Nieuwbouw Commanderiej College*	-	32.095	-	-	Motie
Dak en W installaties D'n Eik	499	-	-	-	Begroting 2023
Publiekscentrum gemeentehuis	1.100	-	-	-	Begroting 2023
Openbare basisschool De Kleine Kapitein	160	-	-	-	Begroting 2023
Routekaart Duurzaamheid (vastgoed)	2.687	4.273	3.229	3.017	Kadernota 2024
Sport					
Sportparken	54	-	-	623	Beheerplan
Vervanging sportmaterialen sporthallen	76	-	-	-	Begroting 2023
Openbare ruimte					
Wegen	1.557	3.217	3.485	3.717	Beheerplan
Riolering	3.408	2.700	2.985	7.206	Beheerplan
Fietspaden	510	495	-	-	Beheerplan
Openbare verlichting	496	423	266	214	Beheerplan
Bruggen	100	100	-	-	Beheerplan
Tractie	80	-	-	75	Vervanging
Vervanging integraal beheersysteem (BOR)	150	-	-	-	Begroting 2023
Herinrichting Burgemeester Bekkerlaan	-	-	1.900	-	Begroting 2023
Beleids- en uitvoeringsplan spelen	287	287	287	143	Raadsbesluit
Pumptrack en skatevoorziening	500	-	-	-	Kadernota 2024
Mobiliteit					
Snelfietsroute naar Helmond	-	645	-	-	Begroting 2019
Snelfietsroute Eindhoven, Gemert-Laarbeek	-	233	-	-	Begroting 2020
Leefbaarheid N279	-	-	371	-	Begroting 2020
Brainportdeal korte termijn maatregelen*	314	-	-	-	Kadernota 2024
Brainportdeal multimodale knoop*	-	-	-	1.300	Kadernota 2024
Uitvoering voorkeursalternatief N272	-	-	-	2.032	Kadernota 2024
Overig					
Informatisering & Automatisering	370	269	194	206	Begroting 2022
Audiosysteem gemeenteraad	115	-	-	-	Kadernota 2024
Totaal	13.485	57.950	13.752	18.606	

De kapitaallasten van deze investeringen zijn opgenomen in de Begroting 2024. De afschrijving gaat daarbij lopen in het jaar na ingebruikname van de investering. Voor rente wordt gerekend met 3,5%.

Investeringsen

Incidenteel voordeel door latere planning investeringen

Een aantal investeringen zijn in de planning doorgeschoven naar volgende jaren. Dat betreft MFA Bakel en de regionale mobiliteitsinvesteringen. Afschrijvingen en rentelasten voor die investering starten daarom later. Dat geeft incidentele voordelen van € 232.000 in 2024, € 275.000 in 2025 en een voordeel van € 22.000 in 2026. Al deze voordelen zijn in deze Begroting verwerkt.

Stelpost aflopende kapitaallasten

Als een investering helemaal is afgeschreven zijn er geen rente- en afschrijvingskosten meer. Dat voordeel wordt niet ingezet voor het begrotingssaldo maar apart gezet voor een latere herinvestering. Zo blijft theoretisch gezien het voorzieningenniveau van de gemeente op peil en de begroting wendbaar. Dit beleid is vastgelegd in de financiële kaders.

De middelen kunnen dan op natuurlijke momenten ter dekking worden ingezet zoals bij actualisatie van beheerplannen. In de Begroting 2024 zijn nu nog de volgende resterende stelposten voor aflopende kapitaallasten opgenomen.

Jaarschijf	Restant stelpost
2024	€ 147.000
2025	€ 158.000
2026	€ 195.000
2027	€ 253.000

Investeringsquote zat afgelopen jaren onder het gemiddelde

Met een investering wordt het bezit van de gemeente verlengd, vervangen of uitgebreid. Investeringsen gaan voor meerdere jaren mee. Een weg bijvoorbeeld 40 tot 60 jaar. Daarom worden de kosten van de investering verdeeld over die jaren via rente en afschrijving. Dit is verplicht vanuit het BBV. Daarmee 'dragen' de gebruikers van deze investeringen jaarlijks de kosten.

De investeringsquote zegt iets over de toename van het bezit van de gemeente. Dat bezit neemt toe door investeringen en neemt af door de jaarlijkse afschrijving. In 2021 (laatst bekende cijfer) bedroeg deze quote voor Gemert-Bakel +/- 0,3%. Daarmee lag het investeringsniveau van de gemeente onder het landelijke gemiddelde van +/- 2,9%. ⇒ Hier kan de gemeente worden vergeleken met anderen.

VNG adviseert een minimale quote van +/- 1,0%. Investeringsen die worden vervangen zijn duurder dan in het verleden. Daarnaast groeit een gemeente en dat vraagt ook om investeringen.

Investeringsplafond van acht miljoen euro per jaar is niet gehanteerd

In de financiële kaders is afgesproken dat er een investeringsplafond is van acht miljoen euro per jaar. Doel van het investeringsplafond is het terugdringen van de schulden van de gemeente. Gezien de ambities van de gemeente is dit uitgangspunt niet toegepast.

Het college wordt geautoriseerd voor kredieten behalve waar is aangegeven van niet

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de investeringskredieten. Deze werkwijze is vastgesteld in de financiële verordening. De in de tabel opgenomen bedragen zijn de uitgaven zonder inkomsten zoals SPUK. Het college wordt geautoriseerd voor de bruto-investeringen.

De investeringen aangemerkt met een * worden nu niet geautoriseerd aan het college. Voor de autorisatie wordt apart aan de gemeenteraad een besluit voorgelegd. In deze begroting zijn dat de investeringen:

- Centrumplan Milheeze;
- Kindcentrum Berglaren c.q. Gemert-Zuid;
- Commanderiej College;
- Brainportdeal korte termijn maatregelen;
- Brainportdeal multimodale knoop.

Begrotingsuitgangspunten

4. Financieel overzicht

§4.1 Begrotingsuitgangspunten

In de Kadernota 2024 is besloten met welke algemene uitgangspunten de Begroting 2024 wordt doorgerekend. Deze kadernota is vastgesteld in de gemeenteraad van 13 juli 2023.

De woningbehoefte voor eigen inwoners van de gemeente is groot. Ook in de regio Zuidoost Brabant staan we voor de uitdaging van de schaa sprong. Met de groei van kennisintensieve- en maakindustrie op komst is de vraag naar arbeidsplaatsen en woningen enorm. Als gemeente Gemert-Bakel leveren we een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke uitdagingen om de aantrekkelijkheid van de gemeente en de regio te vergroten.

Wij gaan uit van een groei van de inwonersaantallen naar 35.000 en een groei van het aantal woningen met 2.400 tot 2032.

In de Begroting 2024 is verder gerekend met de volgende indexeringen, rentes en toeschrijvingen.

Kosten	Cijfer	Bron
Loonkostenontwikkeling	5,20%	Loonvoet sector overheid, CEP maart 2023
Pensioenpremie	1,00%	Inschatting bij Kadernota 2024
Sociale lasten Whk	0,14%	Inschatting bij Kadernota 2024
Sociale lasten Zvw	0,30%	Inschatting bij Kadernota 2024
Sociale lasten overige	0,00%	Inschatting bij Kadernota 2024
Prijzontwikkeling tarieven	3,90%	Overheidsconsumptie Imoc, CEP maart 2023
Prijzontwikkeling budgetten	3,90%	Overheidsconsumptie Imoc, CEP maart 2023
Rente nieuwe investeringen	3,50%	Financiële kaders gemeente/Kadernota 2024
Rente bouwgrondexploitatie	2,81%	Berekening uit voorschriften BBV
Rente kostendekkendheid afval en riool	2,81%	Kadernota 2024
Overheadpercentage	64%	Berekening uit voorschriften BBV
Areaaluitbreiding onderhoud	0,80%	Kadernota 2024
Index professionele instellingen	3,90%	Overheidsconsumptie Imoc, CEP maart 2023
Index leges	9,40%	Loonvoet sector overheid, CEP maart 2023
Maximale uren naar bouwgrond	€ 851.000	Financiële kaders gemeente (afwijking)
Omvang post Onvoorzien	€ 70.000	Kadernota 2024

Een uitgebreidere onderbouwing van deze uitgangspunten is te vinden in de ⇒Kadernota 2024.

Toepassing financiële kaders in deze begroting

In 2021 zijn de “⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie van de gemeente” vastgesteld. Ook wel financiële kaders genoemd. Doel hiervan is om de financiën van de gemeente op langere termijn gezond te houden. In de (nieuwe) bijlage 18 is toegelicht hoe deze financiële kaders zijn toegepast in deze begroting.

Uitgangspunten voor het ramen van de drie decentralisatie staat hierna toegelicht

De uitgangspunten voor het ramen van de drie decentralisaties in het Sociaal Domein zijn gezien de omvang in de volgende aparte paragraaf toegelicht.

Uitgangspunten drie decentralisaties

§4.2 Uitgangspunten drie decentralisaties Sociaal Domein

De drie decentralisaties hebben een grote impact op de financiën van gemeenten. Daarom wordt in deze paragraaf de uitgangspunten voor de raming verder toegelicht. Dit vergroot het inzicht voor de gemeenteraad. Daarnaast is de wijze van ramen dan transparant voor de provincie als financieel toezichthouder op de gemeentelijke begroting.

De provinciale richtlijnen voor het ramen van de 3d's worden gevolgd

Doel van de provinciale richtlijnen is om te voorkomen dat gemeenten in hun Jaarstukken grote tekorten op de zorgkosten krijgen.

Richtlijnen provincie 3d's:

1. Het is niet reëel om in de Begroting 2024 het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen 3d's te hanteren;
2. Geef in de Begroting 2024 duidelijk aan op welke uitgangspunten de ramingen zijn gebaseerd en leg hierbij een koppeling naar de realisatiecijfers in de Jaarstukken;
3. Wanneer er een taakstelling in de Begroting 2024 wordt opgenomen dan adviseren wij de raming van deze taakstelling reëel te onderbouwen. Leg daarbij concreet op programmaniveau vast hoe de taakstelling wordt ingevuld en geef daarbij ook aan hoe het proces, dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden, eruitziet.

De richtlijnen passen binnen onze eigen financiële kaders waarbij we uitgaan van reëel ramen in de begroting en het Sociaal Domein.

We gaan uit van stijgende tarieven en stijgende aantallen in 2024 bij de 3d's

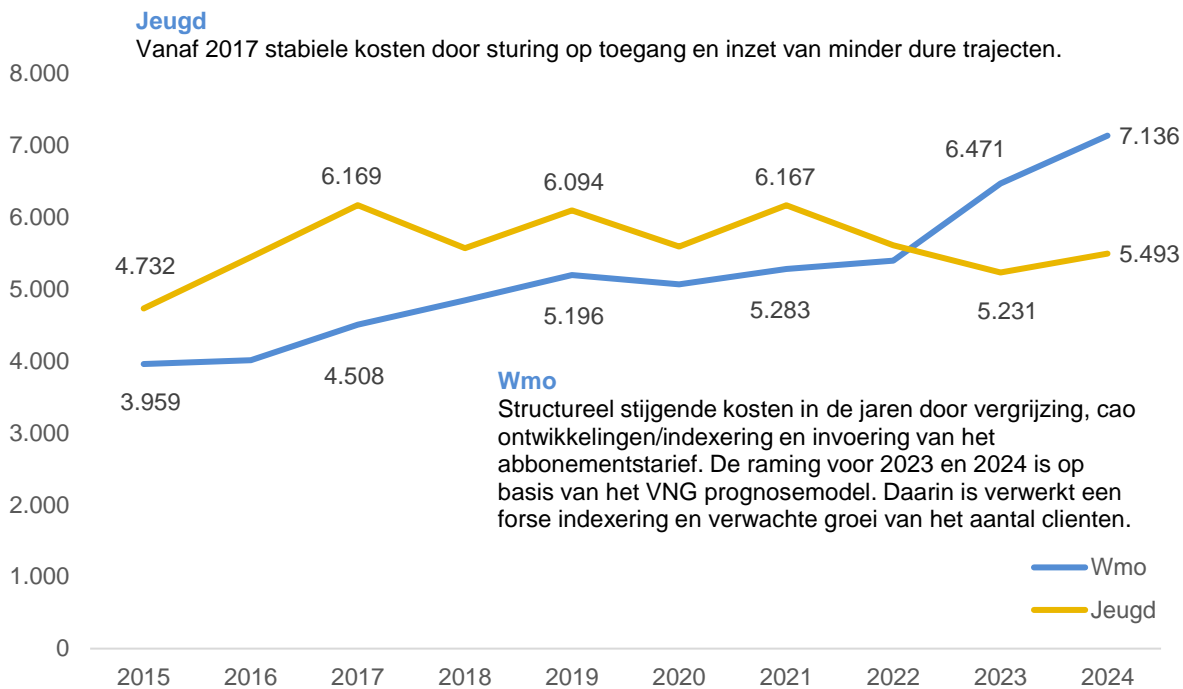
In onderstaande tabel staan de uitgangspunten voor indexering tarieven en aantallen cliënten opgenomen. In de tabel is ook het jaar 2023 vermeld om inzicht te geven in de groei.

Voor de voorspellingen Wmo is het VNG model (versie maart 2023) gebruikt waarbij rekening is gehouden met de demografische ontwikkelingen. De prognoses zijn door de GR Peelgemeenten afgegeven bij de jaarrapportage 2022 in april 2023.

Uitgangspunten prognose	2023		2024	
	Indexering	Aanwas	Indexering	Aanwas
Wmo				
Hulp bij het huishouden	10,86%	6,4%	5,00%	6,2%
Begeleiding	4,40%	7,0%	5,00%	7,0%
Medisch advies/eigen bijdrage	4,40%	1,4%	3,57%	1,5%
Collectief vervoer	13,70%	1,0%	5,00%	1,1%
Rolstoelen	14,50%	-1,9%	5,00%	-1,9%
Vervoer	14,50%	2,4%	5,00%	2,4%
Woonvoorzieningen	14,50%	3,1%	5,00%	3,5%
Jeugd	4,40%	0,0%	5,00%	0,0%
Jeugdbescherming en -reclassering	5,35%	-	5,35%	-
Veilig Thuis (AMK)	4,29%	-	4,29%	-
Spoed4Jeugd (SEZ)	4,74%	-	4,74%	-
Jeugdzorgplus	4,80%	-	4,80%	-
BMS	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Bij de doorrekening met deze percentages gaan we uit van de stand van zaken in tarieven en aantallen per 31 december 2022. Dat geeft de volgende trend.

Uitgangspunten drie decentralisaties

In cijfers ziet de ontwikkeling er als volgt uit.

Taak	Realisatie								Prognose	
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wmo	3.959	4.010	4.508	4.843	5.196	5.066	5.283	5.398	6.471	7.136
Jeugd	4.732	5.447	6.169	5.569	6.094	5.591	6.167	5.612	5.231	5.493
BMS	617	672	661	709	831	830	865	2.706*	2.798*	869
Totaal	9.308	10.129	11.338	11.121	12.121	11.487	12.315	13.716	14.500	13.498

* Door de energietoeslag zijn de kosten BMS voor 2022 en 2023 incidenteel hoger.

In de Begroting 2024 is voor € 747.000 bij de drie decentralisaties bijgeraamd

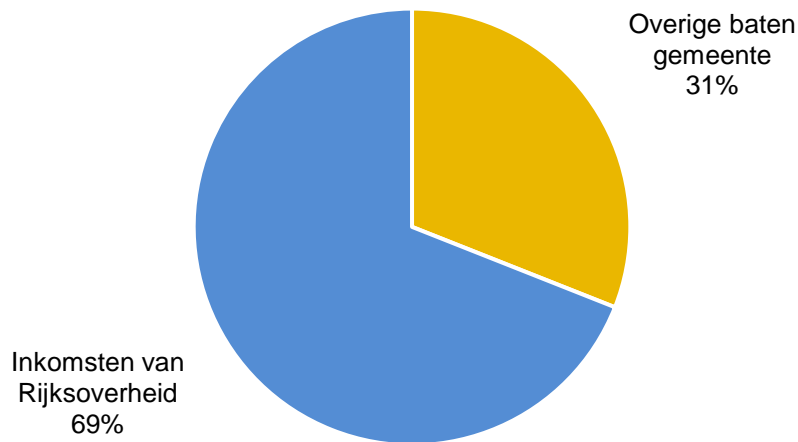
Voor de drie centralisaties in het Sociaal Domein stond een structureel bedrag geraamd van € 12,7 miljoen in de begroting. Dat wordt verhoogd naar 13,5 miljoen euro structureel. Per saldo is er een aanvulling nodig van € 747.000 in de begroting voor de drie decentralisaties.

De drie decentralisaties zijn open-einde regelingen die ongeveer vijftien procent van onze begroting vormen. Daarom is in 2021 een risicoreserve drie decentralisaties ingesteld. Deze risicoreserve heeft een omvang van € 2.500.000. Hieruit kunnen incidentele tekorten op de drie decentralisaties worden betaald. Structurele nadelen van het budget drie decentralisaties gaan ten laste van het saldo van de begroting.

Gemeentefonds

§4.3 Gemeentefonds

Belangrijkste en grootste inkomstenpost voor de gemeente is het gemeentefonds.

Er is een 'ravijn' van drie miljard euro in het gemeentefonds volgens VNG

Bij de meicirculaire 2023 hebben gemeenten structureel één miljard euro meer gekregen van het Rijk vanaf 2027. Volgens de VNG is dat echter structureel drie miljard euro te weinig. Drie miljard euro landelijk staat voor ongeveer vierenhalf miljoen euro in Gemert-Bakel. De jaren vanaf 2026 worden door dit tekort landelijk ook wel de 'ravijnjaren' genoemd.

Deze drie miljard is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Onvoldoende compensatie voor lonen en prijzen in het afgelopen jaar, de opschalingskorting die vanaf 2026 weer gaat lopen en een nieuwe financieringssysteem zijn de belangrijkste onderdelen daarvan. Vanaf 2027 is nu op basis van het bbp 706 miljoen euro verstrekt door het Rijk bij de septembercirculaire. Of hierdoor de genoemde drie miljard euro geheel of deels met 706 miljoen euro wordt vermindert is nog niet duidelijk. Hierover heeft de VNG op het moment van aanbieden van deze begroting nog niet gecommuniceerd.

Tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 14 juni 2023 is een motie aangenomen over de tekorten. De motie roept de VNG op geen akkoorden meer met het Rijk te sluiten voor nieuwe taken en om 'teruggeefgesprekken' met het Rijk te starten voor bestaande taken.

Nieuwe financieringssysteem geeft onvoldoende compensatie voor stijging kosten

Het gemeentefonds moet elk jaar worden geïndexeerd voor inflatie op lonen en prijzen. Daarnaast stijgen de kosten van voorzieningen door bevolkingsgroei en door een andere bevolkingsopbouw (zoals meer ouderen). Daardoor zijn er meer voorzieningen nodig. Dat laatste wordt volumeontwikkeling genoemd. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft berekend dat de bevolking de komende jaren fors groeit, vooral door toegenomen migratie en een stijgende levensverwachting.

Tot en met 2025 worden gemeenten voor deze volumeontwikkeling gecompenseerd via het trap-op trap-af principe (accres). Als de uitgaven van het Rijk stijgen krijgen gemeenten automatisch ook meer geld. Het Rijk heeft dit vanaf 2027 vervangen door een indexering op basis van bruto binnenlands product (bbp). Volgens de VNG geeft deze nieuwe methode (veel) te weinig compensatie.

Uitbreiding belastinggebied nog niet concreet

Het Rijk wil mogelijk het belastinggebied van gemeenten uitbreiden vanaf 2026/2027. Je kunt dan als gemeenten een extra belasting gaan heffen, zoals een ingezetenebelasting. Onduidelijk is nog of dit dan extra inkomsten zijn voor gemeenten of dat het gemeentefonds daarmee evenredig wordt gekort.

Val kabinet geeft onzekerheden over de ravijnjaren maar ook kansen voor de gemeenten

Het zal enige tijd duren voordat er een nieuw kabinet is aangetreden. Gemeenten willen structureel drie miljard meer. Op zijn vroegst zal bij Prinsjesdag 2024 duidelijkheid zijn over de 'ravijnjaren'. Aan de andere kant geeft de vorming van een nieuw kabinet de VNG ook een kans om nieuwe afspraken te maken met het Rijk over het gemeentefonds.

Gemeentefonds

Stelpost Jeugdzorg

De VNG heeft in 2021 een arbitrage ingeroepen tegen het Rijk voor de tekorten in de Jeugdzorg. De VNG is daarbij in het gelijk gesteld. De arbitragecommissie heeft uitgesproken dat gemeenten in 2022 1,9 miljard euro extra moeten krijgen voor de Jeugdzorg aflopend tot 800 miljoen euro in 2028. Deze uitspraak is semi-bindend.

In april 2023 is overeenstemming bereikt tussen de VNG en het Rijk over een \Rightarrow hervormingsagenda Jeugd. Dit was voorwaarde voor het krijgen van de middelen van het Rijk voor de komende jaren. Dat geld is gekomen bij de meicirculaire, tot en met 2025. De middelen voor 2026 en verder komen later. Daarvoor mogen gemeenten wel een stelpost opnemen. Dat hebben wij gedaan in deze begroting.

Onderdeel van het hervormingsakkoord is verder een aantal landelijke bezuinigingen op Jeugdzorg. Dit gaat om een bedrag van ongeveer structureel 500 miljoen euro in 2025 en 2026 en 511 miljoen euro vanaf 2027. Het Rijk staat garant voor deze bezuiniging. Gemeenten mogen daarom hiervoor een stelpost opgenomen. Ook dat hebben wij gedaan in de begroting.

	2024	2025	2026	2027
Stelpost Jeugd inkomsten	0	0	447V	332V
Stelpost Jeugd lagere uitgaven waarvoor het Rijk garant staat	0	785V	785V	802V
Totaal stelpost Jeugd	0	785V	1.232V	1.134V

Beiden stelposten stonden al in de begroting. Die zijn daarbij geactualiseerd naar de stand van de Septembercirculaire 2023. Voor 2027 is die stelpost nu gewaardeerd op 100%. Dit was in de vorige Begroting 75%, maar de landelijke richtlijn daarvoor is onlangs aangepast.

Rijksmiddelen uitvoering klimaat

Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Daarvoor is kennis én uitvoeringscapaciteit nodig. Het Rijk heeft voor de \Rightarrow jaren 2023 tot en met 2025 daarom geld ter beschikking gesteld om gemeenten hierbij te ondersteunen.

Ook na 2026 ligt er nog geld op de plank bij het Rijk voor gemeenten. Dat geld is echter nog niet vrijgegeven door het Rijk. Gemeenten gaan echter wel langdurige verplichtingen aan, zoals het aannemen van personeel. Daarom mogen gemeenten in hun begroting voor 2026 wel al rekening houden met dat extra geld via een stelpost. Dat hebben wij gedaan in deze begroting.

De Rijksmiddelen zijn op basis van declaratie. Alleen werkelijke gemaakte kosten worden vergoed. Daarom ramen wij niet de volledige beschikbaar Rijksmiddelen. In deze begroting zijn enkel Rijksinkomsten voor uitvoering klimaat opgenomen als daar ook uitgaven in de begroting tegen overstaan.

	2024	2025	2026	2027
Beschikbare Rijksmiddelen uitvoering klimaat	546V	551V	551V	551V
Opgenomen kosten uitvoering klimaatakkoord in Begroting 2024	294N	302N	302N	302N
Resterende Rijksmiddelen klimaat	252V	249V	249V	249V

Dit betekent dat er in 2024 nog voor € 252.000 extra ruimte is om uitvoeringskosten voor het klimaat te maken. Eventueel niet bestede Rijksmiddelen kunnen worden doorgeschoven naar volgende jaren.

Uitgangspunten berekening

We rekenen het gemeentefonds technisch hetzelfde door als voorgaande jaren:

- De septembercirculaire 2023 wordt gebruikt in de Begroting 2024;
- Het gemeentefonds wordt geraamd op prijspeil 2024 (constante prijzen);
- We ramen 50% van de ruimte onder het BTW-compensatiefonds.

In bijlage 13 is een nadere specificatie van de berekening opgenomen.

Verwerking Kadernota 2024 in Begroting 2024

§4.4 Verwerking Kadernota 2024 in Begroting 2024

Alle bedragen uit de Kadernota 2024 zijn ongewijzigd overgenomen in de Begroting 2024. Voor het volledig inzicht worden de mutaties hier nogmaals op een rij gezet.

Dit betreft de aanpassingen voor:

- Tarieven;
- Gemeenschappelijke regelingen;
- Kostenstijgingen;
- Verplichte bijstellingen;
- Gewenst bijstellingen;
- Investerings.

Toelichting bijstellingen

Voor een toelichting wordt verwezen naar de Kadernota 2024 welke op 13 juli 2023 is behandeld in de gemeenteraad. Dat is mogelijk via ⇒Kadernota 2024 en ⇒ bijlage Kadernota 2024.

Tarieven

Veranderingen in de tarieven gaven de volgende effecten op de Begroting 2024. Allen zijn ongewijzigd opgenomen in de voorliggende begroting.

Inkomst	2024	2025	2026	2027
OZB	150V	154V	157V	160V
Verhuur gebouwen en sport	19V	19V	19V	19V
Toeristen- en hondenbelasting	5V	6V	6V	6V
Leges	127V	146V	160V	160V
Totaal tarieven	301V	325V	342V	345V

Gemeenschappelijke regelingen

Een aantal taken van de gemeente wordt in regionaal verband uitgevoerd door verbonden partijen. Deze verbonden partijen maken zelfstandig begrotingen. De gemeentelijke bijdrage daaruit nemen wij een-op-een op in onze eigen begroting.

Organisatie	2024	2025	2026	2027
BSOB	75N	75N	75N	75N
Blink overige taken niet zijnde afval	14V	1V	13N	29N
GGD	164N	169N	172N	201N
GR Peelgemeenten	213N	248N	285N	327N
Innovatiehuis De Peel	9N	9N	9N	9N
MRE	8N	8N	8N	8N
ODZOB	185N	185N	185N	185N
Senzer	662N	920N	1.025N	1.118N
VRBZO	117N	107N	107N	107N
Totaal	1.411N	1.711N	1.871N	2.050N

Verwerking Kadernota 2024 in Begroting 2024

Kostenstijgingen

Kostenstijgingen gaven de volgende effecten op de Begroting 2024.

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Inhaalindexering 2023 salarissen	582N	582N	582N	582N
Restant stelpost lonen/prijzen uit Begroting 2023	566V	566V	566V	566V
Indexering 2024 salarissen	781N	781N	781N	781N
Rentevoordeel door groei eigen vermogen	300V	300V	300V	300V
Rente van 3% naar 3,5%	39N	79N	161N	342N
Belasting eigen panden	19N	19N	19N	19N
Indexering en areaal onderhoud	127N	127N	127N	127N
Indexering zwembad en buitensportverenigingen	22N	22N	22N	22N
Indexering professionele instellingen	107N	107N	107N	107N
Indexering automatisering	34N	34N	34N	34N
Totaal	845N	885N	967N	1.148N

Verplichte bijstellingen

Met verplicht wordt bedoeld een eis uit de wet of een zorgplicht om bijvoorbeeld onderhoud te plegen.

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Informatieveiligheid	268N	261N	199N	207N
Social Return On investment (SROI)	37N	37N	37N	37N
Schuldhelpverlening aan ondernemers	48N	48N	48N	48N
PlatOO: Inrichtingskosten Kleine Kapitein	17N	0	0	0
Aanpassen huisstijl voor wettelijke eisen digitale toegankelijkheid	10N	0	0	0
Vervangen sportmaterialen sporthal Molenbroek en De Beek	30N	0	0	0
Klimaatakkoord - mobiliteit	18N	0	0	0
Ontheffing Wet natuurbescherming voor isolatieprogramma	75N	75N	0	0
Aanbodinnovatie vrijetijdseconomie De Peel	10N	0	0	0
Verhoging bijdrage Land van de Peel	4N	4N	4N	4N
Actualiseren redengevende omschrijvingen t.b.v. gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden	138N	138N	0	0
Datamonitoring woningbouw	6N	6N	6N	6N
Totaal verplichte bijstellingen	661N	569N	294N	302N

Verwerking Kadernota 2024 in Begroting 2024

Gewenste bijstellingen

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Pas Vooruit	12N	12N	12N	12N
Preventie, Algemene voorziening	5N	5N	0	0
Subsidie bureau Halt	5N	5N	5N	5N
Stevige sociale basis en communicatie	30N	30N	0	0
Arbeidsmarktcommunicatie	75N	15N	15N	15N
Creatie communicatiemiddelen en tools	45N	30N	30N	30N
Opstellen plan voor impuls biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit	60N	0	0	0
Open Bedrijven Dag - Weekend	20N	0	0	0
Hotspot Hightech Helmond-De Peel	20N	0	0	0
Werkbudget mobiliteit	15N	15N	15N	15N
Locatieonderzoek 2 vervoersknooppunten (Hub's) openbaar vervoer	30N	0	0	0
Verkeersonderzoek capaciteit Noord-Om in relatie tot woningbouwopgave noord-Gemert	100N	0	0	0
Verkeersonderzoek rondweg Bakel	35N	0	0	0
Optimaliseren routestructuren	0	45N	0	0
Verhoging bijdrage VVV	5N	5N	5N	5N
Geopark	8N	8N	0	0
Vitale kernen	200N	200N	0	0
Toekomstig scenario groenonderhoud	200N	200N	200N	200N
Verbeteren van de bereikbaarheid Gemert-Bakel, inzetten gedragscampagne	60N	0	0	0
Beeldkwaliteitsplan Buitengebied	30N	0	0	0
Totaal wenselijk	955N	570N	282N	282N

Investerings

Zowel verplichte als gewenste investeringen. De investeringen geven jaarlijks afschrijving en rente.

Investering	Bedrag	2024	2025	2026	2027
Audiosysteem raad	115	21N	32N	32N	31N
Routekaart Duurzaamheid (bedrag is investering over totale looptijd)	17.500	102N	260N	345N	424N
Uitvoering voorkeursalternatief N272 (gereed 2027, lasten vanaf 2028)	2.032	0	0	0	0
Brainportdeal korte termijn maatregelen	314	0	16N	16N	16N
Brainportdeal multimodale knoop (gereed 2027, lasten vanaf 2028)	1.300	0	0	0	0
Pumptrack en skatevoorziening	500	0	50N	50N	49N
Totaal	21.761	123N	358N	443N	520N

Aanpassingen Begroting 2024 na Kadernota 2024

§4.5 Aanpassingen Begroting 2024 na Kadernota 2024

Na de Kadernota 2024 zijn er nog een aantal ontwikkelingen geweest en zijn er aanpassingen doorgevoerd in de Begroting 2024. Deze worden hier toegelicht.

2026 bepaald in sterke mate de financiële mogelijkheden

Bij de behandeling van de Kadernota 2024 op 13 juli 2023 zijn een aantal moties aangenomen. Hieronder staat hoe deze in de Begroting 2024 zijn verwerkt. Op het moment dat er (nu nog) geen budgettaire gevolgen zijn is dit aangegeven. Om de gemeenteraad een compleet overzicht te geven zijn alle moties naar aanleiding van de Kadernota opgenomen.

Toelichting per wijziging

Alle wijzigingen zijn nader toegelicht in bijlage 8

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Moties Kadernota 2024				
 Cursus rolstoelvaardigheden opnemen in WMO	3N	3N	3N	3N
 Pilot robotstofzuigers bij hulp bij het huishouden	10N	0	0	0
 Verbreding A67	0	0	0	0
 Verkeersveiligheid De Rips	0	0	0	0
 Verkeersveiligheid Milheeze	0	0	0	0
 Fietsparkeren centrum Gemert	0	0	0	0
 Haalbaarheidsstudie recreatieve fietsverbinding Gemert - Helmond	20N	0	0	0
 Verbetering recreatieve fietspaden Milheeze	0	0	0	0
 Verharding fietspaden in Gemert-Bakel	0	0	0	0
 Veilige route naar Geneneind Bakel	15N	0	0	0
 Ondersteuning verenigingen in Handel	0	0	0	0
 Levensvatbaarheid en toekomst (sport)verenigingen	In combinatie met andere moties sport			
 Visie sportverenigingen/parken	75N	0	0	0
 Ontwikkelvisie bedrijventerreinen	0	0	0	0
 Visie Bakel Zuid-Oost	0	0	0	0
 Windmolens particulier initiatief	10N	0	0	0
Waarvan dekking uit klimaatmiddelen	10V	0	0	0
 Beleidskader – uitvoeringskader rattenbestrijding	0	0	0	0
 Plein Handel centrum	5N	0	0	0
Totaal moties	128N	3N	3N	3N

In het overgrote deel van de moties wordt opgeroepen tot “onderzoeken naar...”. Daarvoor is incidenteel geld opgenomen nu in de begroting of de onderzoeken kunnen met interne capaciteit worden uitgevoerd. In de Begroting 2024 zijn geen eventuele investeringskosten opgenomen. Indien de gemeenteraad op basis van de onderzoeken besluit tot investeren dan zijn daar structurele kosten aan verbonden.

Aanpassingen Begroting 2024 na Kadernota 2024

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
<i>i</i> Uitkomsten meicirculaire 2023	1.258V	729V	422N	1.048N
<i>i</i> Uitkomsten septembercirculaire 2023	1.065V	1.043V	800V	2.144V
<i>i</i> Aanpassingen naar aanleiding Jaarstukken 2022	17N	17N	17N	17N
<i>i</i> Incidentele vrijval kapitaallasten investeringen	232V	275V	22V	0
Overige aanpassingen				
<i>i</i> Binden en boeien medewerkers	85N	85N	85N	85N
<i>i</i> Vervallen wens Kadernota 2024 GGZ specialist	42V	42V	42V	42V
<i>i</i> Cao Lumens	47N	47N	47N	47N
<i>i</i> Cao MEE	27N	27N	27N	27N
<i>i</i> Cao en inflatie Bibliotheek	28N	28N	28N	28N
<i>i</i> Tekort Bibliotheek	18N	18N	18N	18N
Aanpassing van incidenteel saldo naar structureel saldo				
<i>i</i> Aanpassingen na Kadernota incidenteel van aard	125V	0	0	0
<i>i</i> Vervallen eis provincie 50% raming afschrijving	242V	510V	64V	64V
Structureel saldo begroting na aanpassingen	3.788V	4.736V	1.916N	2.032N

Financieel overzicht 2024

§4.6 Financieel overzicht 2024

Onderstaande tabel is een samenvatting van de financiële Begroting 2024.

Onderdeel	Lasten	Baten	Saldo
Lasten en baten			
1. Algemene zaken	7.645	831	-6.814
2. Zorg, Welzijn & Onderwijs	42.277	8.086	-34.191
3. Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën	6.604	823	-5.781
4. Economie, Duurzaamheid & Recreatie	14.444	5.089	-9.355
5. Wonen & Levendige Dorpscentra	11.254	11.179	-75
Algemene dekkingsmiddelen	200	69.425	69.225
Overhead	10.175	792	-9.383
Bedrag voor heffing vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	70	0	-70
Saldo van lasten en baten	92.669	96.226	3.556
Reserves			
1. Algemene zaken	0	3	3
2. Zorg, Welzijn & Onderwijs	0	0	0
3. Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën	0	0	0
4. Economie, Duurzaamheid & Recreatie	110	0	-110
5. Wonen & Levendige Dorpscentra	628	100	-528
Saldo reserves	738	103	-635
Incidenteel saldo	93.408	96.329	2.921
Incidentele lasten	-1.226	0	1.226
Incidentele baten	0	-359	-359
Structureel saldo	92.182	95.970	3.788

Structureel sluitende Begroting 2024

De begroting is structureel sluitend. In [i](#) bijlage 6 is een uitgebreide toelichting opgenomen van welke posten wel of niet als incidentele baten en lasten zijn aangeduid.

Problematiek niet-taakgebonden kortingen Rijk

In hun ⇒ ledenbrief van 14 juli 2023 heeft de VNG gemeenten een begrotingsadvies gegeven. Dit advies is om een sluitende begroting voor de jaren 2024 en 2025 te presteren en voor 2026 en 2027 de tekorten te laten zien. Daarbij heeft de VNG verzocht een alinea "Problematiek niet-taakgebonden kortingen Rijk" op te nemen. Zo heeft de VNG snel inzicht hoe gemeenten zijn omgegaan met de tekorten vanaf 2026.

Gemert-Bakel volgt het begrotingsadvies van de VNG. De begroting is structureel sluitend voor de jaren 2024 en 2025. In 2026 en 2027 is de begroting niet sluitend mede als signaal naar het Rijk. De gemeente heeft geen bezuinigingen doorgevoerd of investeringen geschrapt. Wel is de gemeente terughoudend geweest in het opvoeren van nieuwe structurele uitgaven en nieuwe investeringen.

Financieel overzicht 2024

Begroting naar taakvelden

Gemeenten geven hun geld uit aan een breed scala aan deelterreinen, variërend van bijvoorbeeld onderwijshuisvesting, tot onderhoud van groen of riolering. De wijze waarop de budgetten verdeeld worden over de portefeuilles is een vrije keuze van iedere gemeente.

Om te zorgen dat gemeenten hun begrotingen toch kunnen vergelijken schrijft het BBV een overzicht op taakvelden voor. Dat is de begroting van de gemeente maar dan met een landelijk vaste indeling.

Deze begroting naar taakvelden is te vinden in [i](#) bijlage 8.

EMU-saldo

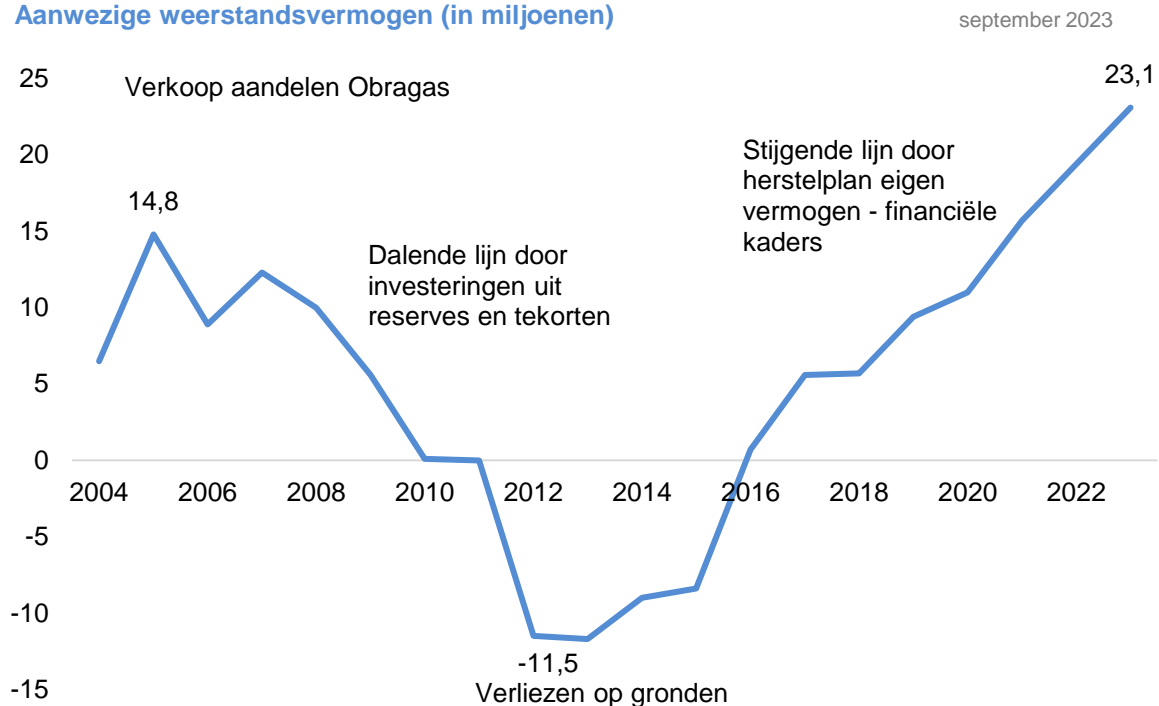
In bijlage 9 is het verplichte overzicht van het [i](#) EMU-saldo opgenomen. Het EMU saldo is een begroting op kasbasis. Europese lidstaten mogen een tekort op het EMU-saldo hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Ook de begrotingen van gemeenten tellen hierin mee. Voor een gemeente heeft dit EMU-saldo geen waarde. Hierop wordt niet gestuurd.

Reserves en Voorzieningen

§4.7 Reserves & Voorzieningen

Het weerstandsvermogen heeft zich als volgt ontwikkeld de afgelopen jaren.

Aanwezige weerstandsvermogen (in miljoenen)

In de financiële kaders is afgesproken dat de risico's van de gemeente dubbel worden afgedekt. Dat doel is inmiddels bereikt. De risico's zijn op dit moment ruim driedubbel afgedekt.

De gemeente kan financieel weer tegen een stootje.

We willen zo min mogelijk reserves

Het is gebruikelijk binnen de gemeente Gemert-Bakel dat uitgaven integraal worden afgewogen. Bij zo'n werkwijze passen niet een groot aantal reserves. In principe volstaat één algemene reserve voor de gemeente. Uitzondering op die regels zijn risicovolle begrotingsonderwerpen. Daarvoor zijn zoals bepaald in de financiële kaders risicoreserves gevormd. Deze reserves behoren ook tot het weerstandsvermogen van de gemeente.

We halen niet structureel geld uit reserves

Investeringen worden niet betaald uit reserves. We betalen investeringen uit de jaarlijkse begroting. Dit is een bewuste keuze om de financiën ook op de lange termijn goed te houden. Ook voor andere posten in de begroting halen wij niet structureel geld uit de reserves.

Investeringen worden in bijna alle gevallen namelijk ooit vervangen. Het is afwachten of je dan voldoende geld in de reserves daarvoor hebt zitten. Door investeringen via kapitaallasten in je begroting te verwerken heb je de vervanging financieel 'eeuwigdurend' geregeld.

We storten wel structureel € 110.000 per jaar in de Reserve kapitaallasten Wegen. Het wel of niet instandhouden van deze storting zal worden betrokken bij het volgende beheerplan Wegen.

Reserves en Voorzieningen

Verloop reserves

Reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente. De middelen zijn vrij besteedbaar voor de gemeente. Het college van B&W kan niet zelfstandig over de reserves beschikken.

In onderstaande standen is verwerkt:

- Alle besluitvorming tot en met raadsvergadering 21 september 2023;
- De voorliggende Begroting 2024 inclusief septembercirculaire 2023;
- De stand van de Algemene reserve is zonder de begrotingoverschotten in 2024 en 2025.

Reserves	2024	2025	2026	2027
Algemene reserves				
Algemene reserve	16.190	16.190	16.190	16.190
Risicoreserve Bouwgrond	2.817	3.484	3.932	4.208
Risicoreserve Drie decentralisaties	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal Algemene reserves	21.507	22.174	22.622	22.898
Bestemmingsreserves				
Automatisering	83	65	40	15
BIO-fonds	75	75	75	75
Compensatie energiekosten maatschappelijke organisaties	990	990	990	990
EVZ 2010-2027	134	134	134	134
Kapitaallasten wegen	1.724	1.834	1.944	2.054
Overheveling	100	0	0	0
Strategische grondaankopen (reserve)	3.500	3.500	3.500	3.500
Totaal Bestemmingsreserves	6.606	6.598	6.683	6.768
Totaal van alle reserves	28.113	28.772	29.305	29.666

In [i](#) bijlage 17 zijn de doelen van de reserves, wettelijke eisen en het gemeentelijk beleid verder omschreven.

Toelichting

De algemene reserves vormen de kern van onze reservepositie. Dit is de buffer die wij hebben om tegenvallers op te kunnen vangen. De gemeente heeft ruim voldoende buffers. In de financiële kaders is vastgelegd dat die buffer twee keer de omvang van de risico's moet hebben. Dat is het geval.

De stijging van de risicoreserve Bouwgrond zijn de verwachte winstnemingen. Met die winstnemingen wordt niet gerekend in het begrotingssaldo. Als de winsten zich voordoen zijn dat voordelen voor de betreffende Jaarstukken.

De reserve kapitaallasten Wegen wordt betrokken bij het komende beheerplan Wegen. De reserve zal daarbij overgeboekt worden naar de betreffende onderhoudsvoorziening of vrijvallen naar de Algemene reserve.

Reserves en Voorzieningen

Verloop voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Het geld is niet vrij besteedbaar voor de gemeente. Het geld is bedoeld voor uitgaven die zeker gaan volgen en voor het afdekken van risico's. Het college kan zelfstandig over de voorzieningen beschikken.

In onderstaande standen is verwerkt:

- Alle besluitvorming tot en met raadsvergadering 21 september 2023;
- De voorliggende Begroting 2024 inclusief septembercirculaire 2023.

Voorzieningen	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen, verliezen en risico's				
Bouwgrondexploitatie	2.196	832	832	832
Opbouwen pensioenrechten wethouders	3.738	3.583	3.435	3.292
Strategische grondaankopen (voorziening)	0	0	0	0
Wachtgeld voormalige bestuurders	22	22	22	22
WW-verplichtingen personeel	0	0	0	0
Egalisatie van onderhoud				
Onderhoud gebouwen	455	353	247	279
Onderhoud sport	573	565	639	713
Onderhoud wegen	2.193	1.958	1.733	1.508
Beklemden middelen van derden				
Afval	216	216	216	216
Attero	0	0	0	0
Gebiedsfonds	430	430	430	430
Herplant bomen en groen	92	92	92	92
IGP: Bakelse Plassen	293	243	200	0
Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR)	300	300	300	300
Parkeerfonds	152	152	152	152
Vervanging riolering	6.852	7.382	7.850	8.325
Waterberging	295	295	295	295
Totaal voorzieningen	17.807	16.423	16.443	16.456

In [i](#) bijlage 17 zijn de doelen, wettelijke eisen en het gemeentelijk beleid verder omschreven.

Toelichting

De mutaties in deze begroting zijn beperkt op het gebied van voorzieningen. De voorziening bouwgrondexploitatie loopt af naar 0,6 miljoen euro in 2027. De komende jaren worden een aantal grotere verliesgevendende grondexploitaties afgesloten. Dit heeft geen effect op het saldo van de begroting. Voor die verwachte verliezen is namelijk de voorziening ingesteld.

Bij riolering sparen wij voor toekomstige uitgaven. Die voorziening groeit met afgerond 1,5 miljoen euro. Bij onderhoud wegen zetten we het afgelopen jaren gespaarde bedrag juist deels in. Daar is een daling van 0,7 miljoen euro te zien.

Prognosebalans

§4.8 Prognosebalans gemeente Gemert-Bakel

Er is een prognose gemaakt op basis van de Begroting 2024 hoe de balans zich de komende jaren ontwikkeld. Daarbij is het balansverloop van de afgelopen jaren als vergelijking toegevoegd. De cijfers zijn de standen per 31 december van dat jaar.

Activa (in miljoenen €)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vaste activa								
Immateriële vaste activa	3	3	3	3	2	2	2	2
Materiële vaste activa	80	81	84	88	99	140	161	170
Financiële vaste activa	27	23	21	19	18	17	15	14
Totaal	110	107	108	110	119	159	178	186
Vlottende activa								
Voorraden	11	11	7	10	9	9	7	5
Uitzettingen <1 jaar	13	13	14	14	14	14	14	14
Overlopende activa	21	16	15	8	8	8	8	8
Totaal	45	40	36	32	31	31	29	27
Balanstotaal activa	155	147	144	142	150	190	207	213
Passiva (in miljoenen €)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vaste passiva								
Eigen vermogen	16	22	31	31	28	29	29	30
Voorzieningen	17	17	18	21	18	16	16	16
Langlopende schulden	107	97	87	82	96	137	154	159
Totaal	140	136	136	134	142	182	199	205
Vlottende passiva								
Vlottende schuld	10	5	1	1	1	1	1	1
Overlopende passiva	5	6	7	7	7	7	7	7
Totaal	15	11	8	8	8	8	8	8
Balanstotaal passiva	155	147	144	142	150	190	207	213

Toelichting op de activa en passiva

Door de stevige investeringsagenda van 104 miljoen euro zien we een stijging van de activa van de gemeente. Dat kan niet uit eigen middelen gefinancierd worden. Daarom zijn nieuwe leningen noodzakelijk.

Met de begrotingsaldi van de komende jaren is geen rekening gehouden in deze prognose.

In afgelopen jaren was ook een groei van de leningen voorspeld. Om twee redenen was het afgelopen jaren niet nodig om nieuwe leningen aan te trekken. Allereerst door de positieve jaarresultaten. Daarnaast omdat de voorgenomen investeringen niet allemaal waren uitgevoerd in het jaar zoals gepland.

Bijlagen Begroting 2024

Bijlage 1 Specificatie lokale heffingen

Bijlage 1: Specificatie lokale heffingen

↑ Tarieven

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld.

Lokale heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB woningen	0,155897%	0,153643%	0,137958%	0,124186%	0,110281%
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,276170%	0,295990%	0,303255%	0,305378%	0,271186%
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,185573%	0,203620%	0,207300%	0,221359%	0,196574%
Afvalstoffenheffing	€ 206	€ 236	€ 253	€ 245	€ 255
Rioolheffing	€ 185	€ 192	€ 200	€ 210	€ 229
Toeristenbelasting (overnachting)	€ 1,35	€ 1,40	€ 1,45	€ 1,50	€ 1,55
Hondenbelasting voor één hond	€ 58,50	€ 59,40	€ 60,25	€ 61,65	€ 64,05
Reclamebelasting	€ 375	vervallen	vervallen	vervallen	vervallen
BIZ horeca, detailhandel	n.v.t.	€ 380	€ 380	€ 380	€ 380
BIZ overige ondernemers	n.v.t.	€ 280	€ 280	€ 280	€ 280

Alle opgenomen tarieven voor 2024 zijn indicatief. De gemeenteraad stelt deze tarieven pas vast in december 2023. Voor de OZB tarieven is uitgegaan van een waardestijging WOZ van 17% en een tariefstijging met 3,9% inflatie.

De raming leges stijgt in 2024 met € 144.000 door reisdocumenten en niet door tarieven

Vanaf 2014 worden reisdocumenten voor 10 jaar versterkt in plaats van 5 jaar. Daarom was er een sterke daling (2/3) te zien in de opbrengsten van reisdocument met ingang van 2019 en nu weer een stijging in 2024.

Bijlage 2 Specificatie risico's

Bijlage 2: Specificatie risico's

↑ In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële risico's van de gemeente. In deze bijlage worden deze risico's nader toegelicht.

Risico	1. ↑ Projectrisico's bouwgrondexploitatie
Toelichting	<p>De bouwgrondexploitatie kent twee projecten met een hoger risico</p> <p>De gemeente kent binnen de bouwgrondexploitatie nog twee projecten met een hoger risicoprofiel:</p> <ul style="list-style-type: none">• Smartpark Gemert, gezien de omvang van het verhaal op derden;• Keizersberg Elsendorp, gezien het hoge geïnvesteerde vermogen. <p>Bij Smartpark Gemert zijn we afhankelijk van derden of de kavels ontwikkeld worden</p> <p>Dit plan kent vooral een marktrisico. Dat marktrisico zit hem in het ontvangen van de 'exploitatiebijdrage door derden' van afgerond € 3,8 miljoen. Deze exploitatiebijdrage is verschuldigd op het moment een omgevingsvergunning afgegeven wordt voor de gronden in het exploitatieplan.</p> <p>Er is echter geen tijdsverplichting voor het aanvragen van een omgevingsvergunning. Als we verwachten dat een omgevingsvergunning niet binnen tien jaar volgt moeten we de vorderingen op derden afboeken. Zo'n afwaardering is waarschijnlijk wel tijdelijk. De kavels hebben namelijk een economische waarde voor de ontwikkelaar. Ooit zal de omgevingsvergunning daarom wel worden aangevraagd.</p> <p>Bij Keizersberg Elsendorp is het risico of je alle kavels verkocht krijgt</p> <p>Door de uitspraak uit september 2021 van de Raad van State is het bestemmingsplan 'Wonen-Werken Keizersberg' onherroepelijk geworden. De risico's zijn hiermee sterk gedaald. De plannen zijn definitief geworden.</p> <p>Het plan bevat zestien woon-werkkavels. Definitieve zekerheid is er echter pas op het moment de kavels daadwerkelijk worden afgenomen. In 2023 is gestart met de verkoop van de kavels.</p>
Kans	Hoge kans. Risicobedrag berekend op basis van marktrisico, waarderingsrisico en organisatorisch risico. Daarom geen kans % aangekoppeld.
Impact	€ 1.073.000 (incidenteel)

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	2. ↑ Decentralisatie taken Rijksoverheid
Toelichting	<p>In 2015 zijn drie decentralisaties ingevoerd. Het ging om de begeleiding/dagbesteding uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ), de decentralisatie van de Jeugdzorg en invoering van de participatiewet.</p> <p>Decentralisaties</p> <p>Voor alle drie de decentralisaties betrof dat nieuwe taken en voor een deel onbekende doelgroepen. Voor de regelingen geldt dat zij zijn doorgevoerd met een efficiencykorting en dat een structurele verandering binnen het uitvoeringsstelsel vereist is. Om binnen de beschikbare budgetten te blijven, wordt de uitvoering van deze taken lokaal opgepakt waar het kan en regionaal waar moet. Soberheid en sociale innovatie staan voorop, niettemin zijn er wettelijke grenzen aan de mate van soberheid waarmee een gemeente deze regelingen kan inrichten.</p> <p>Bij de begrotingsopstelling 2024 zijn de afgegeven prognoses uit de jaarrapportage 2022 van GR Peelgemeenten opgenomen met een totaalbedrag aan zorgkosten van € 13.5 milj. De zorgkosten zijn realistisch geraamd op basis van actuele prognoses waarbij rekening is gehouden met ontwikkelingen zoals prijsstijgingen, aanwas en is gebruik gemaakt van het landelijk voorspelmodel Wmo.</p> <p>Er blijven financiële risico's aanwezig omdat het veelal opneideregelingen betreft van grote omvang.</p> <p>Leerlingenvervoer</p> <p>De kosten van leerlingenvervoer blijven altijd afhankelijk van het aantal leerlingen en is daarmee een opneideregeling.</p> <p>Risicoreserve Drie decentralisaties</p> <p>Om te voorkomen dat de genoemde risico's de reguliere bedrijfsvoering niet onnodig te belasten is een risicoreserve Drie decentralisaties ingericht. De reserve bedraagt € 2.500.000. De reserve heeft daarmee zoals vastgelegd in de financiële kaders het maximale bedrag bereikt. Het betreft een reserve om incidentele tekorten op te vangen.</p>
Kans	50%
Gevolg	€ 1.350.000 inschatting 10% begroting (decentralisaties zorgkosten, incidenteel); € 76.000 inschatting 10% begroting (leerlingenvervoer, structureel).
Impact	€ 675.000 (decentralisaties zorgkosten, incidenteel); € 38.000 (leerlingenvervoer, structureel).

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	3. ↑ Stijgende bouwkosten
Toelichting	<p>De gemeente heeft investeringen gepland voor de komende jaren die terug te vinden zijn in de investeringsparagraaf. Door de ontwikkeling van prijsstijgingen in materiaal en bouwkosten is het mogelijk dat niet altijd binnen de begrote bedragen gewerkt kan worden. Dit is afhankelijk van diverse factoren. Is voor een project de aanbesteding al voltooid, welke afspraken zijn gemaakt in de aanbesteding, hoe zijn contracten opgesteld et cetera.</p> <p>Voor de komende vier jaar staat in de investeringsparagraaf dat ervoor afgerond een bedrag van 104 miljoen euro zal worden geïnvesteerd. Om een benadering van mogelijke toename van bouwkosten te maken zijn er twee onzekerheden. Gaan de prijzen daadwerkelijk stijgen en, als dat het geval is, met welk percentage. De impact van het risico is gebaseerd op een geschatte stijging van 10% van de totale investeringskosten van € 122 miljoen, wat resulteert in afgerond € 730.000 extra kapitaallasten per jaar.</p>
Kans	75%
Gevolg	€ 730.000 (inschatting)
Impact	€ 548.000 (structureel)

Risico	4. ↑ Gemeentefonds regulier
Toelichting	<p>Gemeenten worden voornamelijk betaald uit landelijke belastingen</p> <p>In Nederland hebben we ervoor gekozen om belastingen grotendeels centraal via de Rijksoverheid te laten lopen. Gemeenten kunnen hun kosten daarom maar beperkt dekken uit lokale belastingen. Het Rijk zorgt in belangrijke mate voor het geld (70% tot 80%) bij gemeenten via het gemeentefonds. Dat maakt dat gemeenten sterk afhankelijk zijn van het gemeentefonds.</p> <p>Verdeling gemeentefonds gaat via maatstaven</p> <p>Het geld in het gemeentefonds wordt verdeeld via maatstaven over de gemeenten. Bij deze verdeling wordt gekeken naar de kenmerken van die gemeenten. Dat is niet alleen het aantal inwoners maar ook de sociale structuur, of de gemeenten een centrumfunctie voor de regio heeft enzovoort. Ieder maatstaf heeft daarbij een eigen gewicht.</p> <p>Eigen inkomsten OZB is een aftrekpost bij het gemeentefonds</p> <p>De eigen inkomsten die een gemeente via OZB kan genereren is een aftrekpost in het gemeentefonds. Die aftrek is de totale WOZ-waarde van gemeente * een landelijk gemiddeld OZB tarief * 70% of 80%. Hiermee worden gemeenten zoveel mogelijk gelijkgetrokken. Een gemeente met veel dure huizen kan immers veel OZB binnenhalen. Het Rijk wil voorkomen dat het voorzieningenniveau tussen gemeenten dan sterk gaat verschillen. Daarom worden een deel van de OZB-inkomsten (70%-80%) verrekend op het gemeentefonds.</p> <p>Basisuitgangspunt verdeling gemeentefonds</p> <p>Die verdeling van het gemeentefonds gaat via twee basisprincipes die met elkaar in balans moeten zijn. Het gemeentefonds moet per gemeente grosso modo aansluiten bij de kosten die de gemeente heeft. Aan de andere kant moet de verdeling niet te specifiek zijn. Gemeenten hebben eigen beleidsvrijheid. Te specifieke bedragen in het gemeentefonds zou daarin te veel sturing van het Rijk geven.</p>

Bijlage 2 Specificatie risico's

Trap-op trap-af

Het gemeentefonds groeit ieder jaar. Dat is logisch. We krijgen meer inwoners in het land dus we hebben meer fysieke en sociale voorzieningen nodig (volume). Gemeenten moeten hier deels voor zorg dragen. Daarnaast stijgen kosten jaarlijks door inflatie (lonen-prijzen).

De groei van het gemeentefonds is daarom gekoppeld aan de totale Rijksuitgaven. Dit wordt het trap-op trap-af principe genoemd of accres. Gaat het Rijk meer uitgaven doen dan krijgen gemeenten automatisch ook meer geld. Andersom moet het Rijk bezuinigen dan raakt dit de gemeenten ook. Overigens is deze systematiek niet in de wet vastgelegd. Het Rijk mag hier dus op ieder moment van afwijken.

Kritiek op trap-op trap-af

Op die koppeling aan Rijksuitgaven is best veel kritiek geweest. De Rijksuitgaven zijn grillig geweest de afgelopen 20 jaar. Gemeenten weten niet waar ze aan toe zijn terwijl heel veel kosten van gemeenten een vast karakter hebben. Daarnaast is de koppeling aan de Rijksuitgaven soms willekeurig.

Daarnaast zijn er veel taken voor gemeenten bijgekomen maar met onvoldoende budget (bijvoorbeeld Jeugdzorg, energietoeslag enz.). Daarnaast staan we voor grote opgaven (wonen, klimaat enz) die regionaal worden opgepakt. De vraag is of de huidige financieringssystematiek nog voldoende aansluit op deze ontwikkelingen.

De Raad voor het openbaar Bestuur heeft in 2021 een rapport uitgebracht ⇒ rust-reinheid-regelmaat waarbij zij pleiten voor een herziening van de financieringssysteem van gemeenten. De titel van het rapport spreekt voor zich. Ook de VNG vindt dat er een andere systematiek moet komen.

Nieuwe financieringssystematiek Rutte IV

In het regeerakkoord Rutte IV is daarom een passage opgenomen dat het kabinet een nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten wil. Dit koppelen ze daarbij aan de mogelijkheid voor gemeenten om meer eigen belastingen te heffen en daardoor minder afhankelijk te zijn van het Rijk.

In de Voorjaarsnota 2022 heeft het Rijk een voorschot genomen op die nieuwe financieringssystematiek. Vanaf 2026 wordt het trap-op trap-af principe niet meer toegepast. Daarbij is om onduidelijke redenen 'handmatig' het gemeentefonds vanaf 2026 sterk verlaagd. Dit staat nu bekend als de ravijnjaren. Vanaf 2027 krijgen we nu geld op basis van het gemiddelde bbp. Er is veel kritiek op deze systematiek. Zo wordt bijvoorbeeld te weinig rekening gehouden met stijgende zorgkosten als gevolg van vergrijzing.

Korting van 3 miljard euro

Het Rijk is wel met 1 miljard extra gekomen vanaf 2026 (eerst incidenteel en bij de meicirculaire nu structureel) maar dat is volgens VNG 3 miljard euro te weinig. Voor onze gemeente is 3 miljard euro ongeveer 4,5 miljoen euro. Of het Rijk in de uitbreiding van het lokale belastinggebied een oplossing ziet voor dit gat is nog onduidelijk.

Naast die 1 miljard euro extra krijgen gemeenten vanaf 2027 een vergoeding op basis van groei bruto binnenlands product (BBP). Dat is nu uitgekomen op 706 miljoen euro vanaf 2027. De VNG vindt dit geen goede systematiek. Het houdt bijvoorbeeld geen rekening met stijgende zorgkosten als gevolg van vergrijzing.

Bijlage 2 Specificatie risico's

Of de genoemde korting van drie miljard euro geheel of deels met 706 miljoen euro bbp wordt verminderd is nog niet duidelijk. Hierover heeft de VNG op het moment van aanbieden van deze begroting nog niet gecommuniceerd.

VNG motie ALV juni 2023

In juni heeft de ALV VNG een motie aangenomen. Daarin stelt het VNG dat er drie miljard euro bij moet voor gemeenten. Anders gaan gemeenten geen nieuwe taken aannemen en bestaande taken teruggeven of bevroren.

Risicobedrag:

Bij de gevolgbevestiging is het risico op 1% van de totaalinkomsten van het gemeentefonds gezet, met een kans van 50% dat het risico zich voordoet. De uitkering meicirculaire 2023 bedroeg € 57.808.000. De uitkering gemeentefonds is de afgelopen jaren geen constante factor gebleken.

Kans	50%
Gevolg	€ 578.000 > 1% van de totaalinkomsten van € 57.808.000 jaar 2024 uit de meicirculaire 2023.
Impact	€ 289.000 (structureel, regulier)

Risico 5. ↑ Rentestijging

Toelichting Van extreem lage rentepercentages zoals in de afgelopen jaren, is geen sprake meer. Het huidige rentepercentage voor een 25-jarige lineaire lening ligt in september 2023 op 3,6% (eind december 2022: 3,41%). Bij het daadwerkelijk opvragen van offertes komt het percentage nog een of tweitienden lager uit is de ervaring.

In de Begroting 2024 wordt voor de berekening van rentelasten voor nieuwe investeringen, uitgegaan van een rente van 3,50%.

Het is gezien alle ontwikkelingen een actueel risico geworden. Daarbij heeft de gemeente een flink investeringsprogramma gepland staan voor de komende vier jaar van afgerond 122 miljoen euro. Als de rente boven de 3,50% stijgt, raakt dit onze begroting nog eens extra. De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen gaan in dat geval stijgen. Bij riool wordt dat uiteindelijk verdisconteert in de tarieven. Bij de overige investeringen geeft dat structurele hogere kosten in de begroting.

Kans	50%
Gevolg	€ 500.000 (inschatting) bij stijging van 0,5%
Impact	€ 250.000 (structureel)

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	6. ↑ Golfbaan
Toelichting	<p>De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting voor het clubhuis.</p> <p>De gemeente heeft voor afgerond € 7,6 miljoen aan bezittingen (grond + inrichting) in de golfbaan. Samen met de uitstaande hypotheek en overige vorderingen bedraagt het geïnvesteerde vermogen van de gemeente in totaal afgerond € 13 miljoen. Het risico bestaat dat de waarde van de gemeentelijke bezittingen in waarde dalen als de golfbaan structureel verliezen maakt bijvoorbeeld door dalende ledenaantallen of minder greenfee verkopen. In dat geval vermindert ook de inbaarheid van de hypotheek en nog openstaande overige vorderingen.</p> <p>De Jaarstukken 2019 tot en met 2022 van de golfbaan waren positief. In 2024 loopt een lening van € 6 miljoen af (rente -/ 0,185%) en zal een nieuwe lening met nieuwe rente worden afgesloten. Op basis van de huidige erfpachtovereenkomst wordt dit nieuwe percentage doorgerekend in de erfpacht. De golfbaan heeft een verzoek gedaan tot aanpassen van deze overeenkomst en de hypotheekovereenkomst om de positieve financiële lijn van afgelopen jaren bestendig te kunnen doorzetten. Hiervoor heeft de gemeenteraad in september 2023 een voorstel ontvangen. Dit is nog niet verwerkt in deze begroting in afwachting op een raadsbesluit.</p> <p>Het genoemde structurele risicobedrag van € 150.000 is het risico voor de gemeente op een nieuwe verlaging van de erfpacht of het noodzakelijk moeten verstrekken van een exploitatiesubsidie.</p>
Kans	50%
Gevolg	€ 300.000 -> het jaarlijks door de beheerstichting te betalen bedrag (afgerond)
Impact	€ 150.000 (structureel)
Risico	7. ↑ (voormalige) wethouders pensioenen
Toelichting	<p>Gemeenten dienen zelf te zorgen voor de pensioenuitkeringen van (voormalige) wethouders. Als gemeente moet je daarbij ook rekening houden dat een vertrekkende wethouder kan verzoeken om de waarde van zijn pensioen over te dragen aan een ander pensioenfonds vanwege nieuw werk. Om deze redenen is het vanuit het BBV verplicht een voorziening pensioenen (voormalige) wethouders op de balans te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag voormalige en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd.</p> <p>Ook de gemeente Gemert-Bakel heeft een dergelijke voorziening. De hoogte van de voorziening kan jaarlijks fluctueren en is mede afhankelijk van de te hanteren sterftetabel, bestuurswisselingen, rekenrente en pensioenstijging (inflatie). De rekenrente steeg in 2022 voor het eerst weer sinds lange tijd 0,528%. Voor 2023 is gerekend met een rekenrente van 2.472%. De rekenrente voor het jaar 2024 wordt bekend gemaakt in december.</p> <p>De gemeente dient over een toereikende voorziening te beschikken voor de op dat moment al opgebouwde APPA pensioenafspraken. De hoogte van de voorziening is gelijk aan de aanspraken.</p> <p>Andere systematiek</p> <p>Het Ministerie van BZK is van plan de pensioenen van de wethouders onder te brengen bij het ABP. Deze pensioenen worden nu door de gemeenten zelf geregeld via een voorziening in de begroting. De overgang naar een ABP-pensioen heeft</p>

Bijlage 2 Specificatie risico's

grote financiële nog onbekende gevolgen. Of dit voordelig of nadelig uitpakt is onbekend. Eerder is 2027 als beoogde invoeringsdatum genoemd door het ministerie.

Kans	50%
Gevolg	€ 232.000 -> het jaarlijkse bedrag van de pensioenverplichtingen
Impact	€ 116.000 (structureel)

Risico 8. ↑ Informatiebeveiliging en datalekken

Toelichting **Datalekken**

Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geldt een meldplicht in geval van een datalek. Bij een datalek gaat het om toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens zonder dat dit de bedoeling is. Of zonder dat dit wettelijk is toegestaan.

De meldplicht houdt in dat uiterlijk binnen 72 uur, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op de hoogte moet worden gesteld van een datalek dat waarschijnlijk een risico oplevert voor de rechten en vrijheden van betrokkenen (de mensen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt). En soms moet het datalek ook gemeld worden aan die betrokkenen. Alle meldenswaardige datalekken die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen dienen gemeld te worden. Dat kunnen dus ook datalekken zijn van gemeenschappelijke regelingen of ICT-bedrijven.

Onder de AVG kan de AP boetes opleggen tot €20 miljoen of 4% van de jaarlijkse wereldwijde omzet per overtreding. Tot op heden zijn dergelijke boetes door de AP slechts in enkele gevallen opgelegd, daarom is het moeilijk een inschatting te maken hoe groot de kans is van een boete. Door de aangestelde Functionaris Gegevensbescherming en Privacy Officer wordt de organisatie actief gewezen op naleving van de privacyregels en de eventuele gevolgen als daaraan niet wordt voldaan. Hierdoor wordt het risicobewustzijn van de organisatie verder vergroot.

Informatiebeveiliging

Ook alle andere informatie die valt onder het beheer van de gemeente moet goed beschermd worden. Informatie is één van de voornaamste bedrijfsmiddelen van de gemeente. Het gevaar van cyberaanvallen is altijd aanwezig. Het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van bepaalde informatie kan ernstige gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering en daardoor leiden tot (hoge) kosten. Ook kan het leiden tot imagoschade.

Kans	25%
Gevolg	€ 750.000
Impact	€ 187.500

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico

9. ↑ Verbonden partijen

Toelichting

De gemeente is financieel gebonden aan de verbonden partijen. Dit brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld op het moment dat een dergelijke partij verliezen lijdt of fors moet inkrimpen. Gemeenten zijn achternavang voor deze risico's.

Verbonden partijen hebben in principe zelf voldoende weerstandsvermogen. Hiermee worden de risico's afgedekt. Bij een aantal verbonden partijen is dit niet of in mindere mate het geval:

- Blink beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers;
- Bij de GR Blink heeft BDO geconstateerd dat voor opdracht(en) door Blink aan PreZero een aanbestedingsplicht geldt. Door de GR Blink zijn de opdracht(en) niet aanbesteed. Dat is een onrechtmatigheid. Daarom is een aanbestedingstraject gestart in 2023.
- Blink benoemt in hun begroting de onduidelijkheid over de rol van Blink voor de gemeenten als risico
- De BSOB beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers;
- De ODZOB heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 1.500.000 en € 2.000.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de ODZOB bedraagt nu € 1.200.000.
- Voor het onderdeel Publieke Gezondheid heeft GGD in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 2.000.000 en € 2.400.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de GGD bedraagt nu € 1.700.000.
- Senzer heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig van € 9.690.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de Senzer bedraagt € 6.197.000.
- De VRBZO heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig van € 4.717.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de VRBZO is nu € 2.000.000.

Het risico golfbaan is apart toegelicht in deze paragraaf.

Een algemeen risico bij gemeenschappelijke regelingen is dat je bent gebonden aan de collectieve besluitvorming binnen zo'n regeling. Bijvoorbeeld een besluit tot aanpassing van de verdeelsleutel tussen deelnemers. Dan kan voor Gemert-Bakel dan (structureel) positief of negatief uitvallen.

Gevolg € 500.000

Kans 25%

Impact € 125.000

Bijlage 2 Specificatie risico's

Risico	10. ↑ Verstrekte geldleningen en hypotheken
Toelichting	<p>De gemeente heeft in het verleden leningen verstrekt aan een zorginstelling, werknemers, ondernemers, starters op de woningmarkt en verschillende stichtingen en verenigingen. Als financier loopt de gemeente hierover risico's. De gemeente heeft per 1 januari 2023 ongeveer € 18,4 miljoen aan leningen uitstaan. Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% van de uitstaande leningen gesteld, met een kans van 50% dat het risico van niet aflossen zich voordoet. Vanwege de coronacrisis is dit eerder verhoogd van 25% naar 50%.</p> <p>Naast bovengenoemde leningen heeft de gemeenten leningen verstrekt aan personeelslasten in de vorm van een hypothecaire geldlening (€ 2,8 miljoen).</p> <p>Vennootschapsbelastingplicht op verstrekte leningen</p> <p>De belastingdienst is van mening dat de activiteit met betrekking tot personeelsleningen tot een vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) leidt.</p> <p>Tot 2008 konden personeelsleden van gemeenten een hypotheek afsluiten bij de werkgever als secundaire arbeidsvoorwaarde. Sinds 2008 is dit door een wijziging van de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) niet meer mogelijk, maar veel gemeenten respecteren nog wel de bestaande gevallen. De rechtbank heeft geoordeeld dat er sprake is van een fiscale onderneming</p> <p>Het feit dat de gemeente is gestopt met verstrekken van leningen en haar portefeuille alleen nog maar beheert en zelfs afbouwt doet hieraan volgens de rechtbank niet af. Immers, een bank die haar portefeuille zou afbouwen wordt hiermee ook niet ineens niet Vpb-plichtig. Ook andere vormen van kredietverstrekking door de gemeenten zijn vanuit deze redenering van de belastingdienst Vpb-plichtig. Te denken valt bijvoorbeeld aan startersleningen of leningen ten behoeve van de energietransitie.</p> <p>Het is hoger beroep ingesteld-tegen de uitspraak van de rechtbank. Er wordt vooralsnog geen bedrag aan het risico gekoppeld in afwachting van verloop van verdere procedures. Tot die tijd worden deze activiteiten wel geïnventariseerd, berekend en vastgelegd, maar nog niet opgenomen in de aangiften Vpb.</p>
Gevolg	50%
Kans	€ 200.000 -> 1% van de uitstaande leningen
Impact	€ 100.000 (incidenteel)

Bijlage 2 Specificatie risico's

↑ Overige en vervallen risico's

Risico	↑ Afval
Toelichting	<p>De vaste en variabele tarieven van de afvalstoffenheffing worden berekend op basis van diverse parameters in de afvalbegroting. Afgelopen jaren is gebleken dat de inkomsten uit heffing lager en uitgaven voor inzameling en verwerking hoger uitkomen dan begroot. Met name door factoren waar de gemeente beperkt tot geen invloed op heeft (hoeveelheid afval, verwerkingstarieven, verbrandingsbelasting en hoeveelheid en vergoeding ingezameld verpakkingsafval voor het Afvalfonds verpakkingen). Er werd echter in 2022 significant minder afval aangeleverd dan verwacht, met als gevolg dat de kosten voor het verwerken van afval lager uitvielen. Blink heeft in eerdere rapportages aangegeven dat deze tendens zich zal stabiliseren.</p> <p>Juridische constructie GR Blink</p> <p>Uit het onderzoek van BDO is gebleken dat de juridische constructie van GR Blink niet rechtmatig is. In 2023 zijn er gesprekken geweest tussen Blink en PreZero om tot een ontvlechting te komen, zodat een rechtmatig construct kan worden opgericht. De hoeveelheid tijd die het strategisch traject in beslag neemt en de eventuele financiële consequenties zijn vooralsnog niet duidelijk.</p> <p>Blink benoemt in hun begroting de onduidelijkheid over de rol van Blink voor de gemeenten als risico. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat er binnen de deelnemende gemeenten geen overeenkomstig beeld bestaat over Blink en haar rol ten opzichte van de gemeenten. Het lopende strategische traject moet daarin duidelijkheid geven. Dit door middel van een gedeeld en gedragen beeld. Het ontbreken van dat beeld leidt tot een risico.</p>
Risico	↑ Dagvaarding Jos van Deurzen BV
Toelichting	<p>Jos van Deurzen BV (hierna: JvD BV) heeft de gemeente op 4 juni 2018 gedagvaard. Kort samengevat stelt JvD BV € 14 miljoen schade te hebben geleden als gevolg van vertraagde en onrechtmatige besluitvorming door de gemeente Gemert-Bakel bij zijn omgevingsvergunningsaanvraag.</p> <p>De inschatting dat dit tot een werkelijk financieel risico leidt is nul. De procedure is door partijen 'on hold' gezet. De zaak staat niet meer op de rol van de rechtbank</p>
Risico	↑ MACE
oelichting	<p>MACE heeft in 2014 aangekondigd bij de gemeente een aansprakelijkheidsstelling van € 6.000.000 te willen indienen. In juli 2014 heeft de gemeente de aansprakelijkheidsstelling van MACE afgewezen. In september 2016 heeft MACE schriftelijk laten weten dat ze de aansprakelijkheidsstelling onverkort handhaven. In september 2021 is wederom door MACE een dergelijke brief gestuurd waarin de aansprakelijkheidsstelling onverkort is gehandhaafd. Wij wachten hun verdere reactie af.</p>

Bijlage 2 Specificatie risico's

↑ Omgevingswet

Toelichting

De Eerste Kamer heeft op 14 maart 2023 besloten, dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt. Daarmee is een einde gekomen aan een periode van onzekerheid, waarbij de Omgevingswet steeds met een periode van een half jaar werd uitgesteld. Tegelijkertijd zijn er ook risico's en blijven belangrijke zaken onduidelijk.

Risico's en onduidelijkheden

De gemeente verkeert de komende jaren in een transitieperiode waarbij we nog bestemmingsplannen afronden en tegelijkertijd het (tijdelijk) omgevingsplan wijzigen voor nieuwe (gebieds-)ontwikkelingen.

Daarnaast maken we de transitie naar één (nieuw) omgevingsplan. Dit is een enorme opgave, die veel capaciteit vraagt. Daar komt bij dat het maken van een omgevingsplan echt nieuw en anders is dan het maken van een bestemmingsplan.

We voorzien dan ook dat we door de komst van de Omgevingswet tijdelijk niet in hetzelfde tempo (veeg)plannen kunnen maken zoals we dat nu gewend zijn.

Daarbij blijven er technische onzekerheden. Zo zijn er landelijk nog geen testen gedaan waarbij tegelijkertijd veel gemeenten besluiten publiceren en is het nog steeds niet mogelijk om dagelijks meerdere besluiten te publiceren.

Indicatie structurele effecten voor de begroting

Op 1 januari 2024 treedt ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking. Aangezien bepaalde uitgangspunten nog niet zeker zijn is indicatief in beeld gebracht wat de financiële gevolgen kunnen zijn voor de begroting van 2024.

Legesvermindering door Wkb

Als gevolg van de Wkb verschuift bij nieuwbouw de toetsing en het toezicht op het Bouwbesluit van gemeenten naar marktpartijen. Marktpartijen gaan zelf de kwaliteitstoetsing van het bouwen verzorgen, voor zover het bouwwerken betreft die in 'gevolgklasse 1' vallen. De ruimtelijke toets blijft wel voorbehouden aan de gemeenten. De verwachting is dat 25% tot 35% van de vergunningaanvragen in gevolgklasse 1 gaan allen en de gemeente voor deze aanvragen geen leges meer in rekening mogen brengen voor de bouwtechnische beoordeling.

Er is gekeken naar de legesinkomsten over de periode 2012 tot en met 2021. Dat is gemiddeld € 1.057.000. Rekenend met 25% tot 35% betekent dit dat er naar verwachting € 270.000 tot € 375.000 aan derving legesinkomsten zal plaatsvinden. Dit bedrag kan nog veranderen aangezien van een aantal aspecten nog onduidelijk is wat de gevolgen van inwerkingtreding van Omgevingswet en Wkb zijn. Hierbij dient onder meer gedacht te worden aan Rijkscompensaties, verhoging kostendekking exploitatie-overeenkomsten en meerkosten bij vooroverleggen/omgevingstafels.

Gemeenten hebben momenteel tot 2032 de tijd gekregen om het definitieve omgevingsplan vast te laten stellen door de raad.

Heffing van milieuleges

Voor aanvragen van milieubelastende activiteiten mogen na inwerkingtreding van de Omgevingswet milieuleges worden geheven. De ODZOB heeft op basis van historische aanvraaggegevens van de afgelopen jaren per gemeente een berekening gemaakt van de verhaalbare kosten. Voor de gemeente Gemert-Bakel zou dit betekenen dat er ongeveer € 100.000 aan milieuleges geheven kan worden. Per saldo wordt in 2024 een derving van inkomsten verwacht van ongeveer € 270.000.

Bijlage 2 Specificatie risico's

Verwerking in Begroting 2024

Voor de implementatie van de Omgevingswet staat structureel al € 233.000 in de begroting opgenomen. Op een gegeven moment zal dit bedrag niet meer noodzakelijk zijn. Bij de septembercirculaire 2022 is het Rijk daarnaast nog eens met eenmalig € 362.000 extra gekomen.

De legesinkomsten zijn in de Begroting 2023 voor alle jaren met € 170.000 verlaagd. Dat is doorgezet in de Begroting 2024. Tot en met 2025 geeft dit een nadeel in de begroting. Vanaf 2026 wordt dit nadeel volledig afgedekt omdat bovengenoemde implementatiekosten niet meer in die omvang nodig zijn. Het risico bestaat wel dat het nadeel op de inkomsten groter zal uitvallen en/of de implementatiekosten langer doorlopen.

↑ Vervallen risico's

Toelichting

Corona

Na het opheffen van de laatste coronamaatregelen is dit risico vervallen en is de risicoreserve Corona afgeschaft. Deze reserve is bij het raadsbesluit van de Jaarstukken 2022 komen te vervallen.

Attero

In het voorjaar van 2023 is er een definitieve uitspraak gekomen met betrekking tot de claim van Attero. Attero is in het gelijk gesteld, waardoor de deelnemende gemeenten de claim moeten betalen. De definitieve verdeelsleutel voor gemeenten wordt bepaald door het Algemeen Bestuur van MRE. De gemeente heeft in de Jaarstukken 2022 een voorziening gevormd van € 589.000 op basis van de meest ongunstige verdeelsteutel. Omdat er een voorziening is getroffen is het risico komen vervallen.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Bijlage 3: Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beschrijving per categorie

↑ De kapitaalgoederen vindt u hieronder per beheerplan weergegeven.

Beheerplan	↑ Riool en water						
Beleidskader	Gemeentelijk watertakenplan 2019-2023						
Actualisatie beheerplan	Beleidsplan watertakenplan: 2023						
Toelichting	<p>Met het Gemeentelijk Watertakenplan (GWTP) geeft de gemeente invulling aan de verplichting tot het hebben van een actueel verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP), waarin de zorg voor afval-, hemel- en grondwater is opgenomen.</p> <p>Het Gemeentelijk watertakenplan is op 13 december 2018 door de gemeenteraad vastgesteld en is een samenvoeging van het oorspronkelijke waterplan en het verbreed gemeentelijk rioleringsplan. De projecten in dit plan zijn afgestemd op het vastgestelde Wegenbeheerplan 2018-2027, zodat werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.</p>						
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën						
Achterstallig onderhoud							
Geen							
Verloop voorziening							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
In	219	260	311	462	531	467	474
Uit	0	0	0	0	0	0	0
Stand voorziening einde jaar	6.535	6.131	6.390	6.852	7.382	7.850	8.325
Verklaring verloop	De jaarlijkse storting is afhankelijk van het verschil tussen uitgaven en inkomsten dat jaar. Dit kan fluctueren. Bij riool sparen we voor investeringen in de toekomst.						

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan	↑ Wegen
Beleidskader	Wegenbeheerplan 2018-2027
Actualisatie beheerplan	2024
Toelichting	<p>Op 1 februari 2018 heeft de gemeenteraad het Wegenbeheerplan 2018-2027 vastgesteld. Hiermee voldoet de gemeente binnen de planperiode aan de richtlijnen van de provincie voor goed beheer. Als kwaliteitsniveau voor de wegen en fietspaden is 'basis' afgesproken. Voor voetpaden en centra is kwaliteitsniveau A 'hoog' vastgesteld, rekening houdend met het feit dat we ouder worden en langer thuis blijven wonen.</p> <p>Met dit wegenbeheerplan kiest de gemeenteraad voor 'toekomstproof beheer' voor alle verhardingen. Naast het in stand houden van de openbare ruimte wordt gekeken naar verbetering van toekomstig gebruik, klimaat en beleving. Projecten worden zoveel mogelijk gebiedsgericht en integraal met andere vakdisciplines aangepakt</p>
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie

Achterstallig onderhoud

Dertieneneenhalf procent van onze wegen is bij de laatste inspectie (2022) aangeduid als kwaliteitsniveau D. In het provinciaal financieel gemeentelijk toezichtkader is aangegeven dat kapitaalvernietiging dan dreigt en maatregelen nodig zijn. Daarom heeft de gemeente voor deze achterstand een voorziening gevormd om de achterstand van de wegen in kwaliteitsniveau D aan te pakken.

In het derde kwartaal van 2024 staat een nieuwe weginspectie gepland.

Verloop voorziening	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
In	835	835	835	835	835	835	835
Uit	1.094	355	1.040	1.050	1.070	1.060	1.060
Stand voorziening einde jaar	2.505	2.985	2.780	2.565	2.330	2.105	1.880

Verklaring verloop

De storting is gelijkmatig op basis van het beheerplan uit 2018.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan		↑ Sportparken						
Beleidskader	Beheerplan sportparken 2020-2023							
Actualisatie beheerplan	2024							
Toelichting	<p>Het Beheerplan sportparken 2020-2023 dat op 16 april 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld geeft inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het beheerplan opgenomen onderhoudsmaatregelen en renovaties van velden en veldvoorzieningen zijn noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid op een efficiënte en duurzame wijze te waarborgen.</p> <p>In 2024 worden 3 natuurgras voetbalvelden gerenoveerd. Daarnaast worden diverse veldinrichtingen zoals ballenvangers, hekwerken en doelnetten vervangen.</p> <p>In 2025 wordt 1 natuurgras voetbalvelden gerenoveerd en een aantal kleinere inrichtingselementen vervangen.</p> <p>In de Begroting 2024 is in de exploitatierekening gehouden met een realisatie op de SPUK-subsidies van 75%.</p> <p>De sportgebouwen maken geen onderdeel uit van dit beheerplan maar van het Beheerplan gebouwen 2022.</p>							
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie							
Achterstallig onderhoud								
Geen								
<hr/>								
Verloop voorziening	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
In	107	107	97	90	90	90	90	
Uit	117	221	185	97	98	16	16	
Stand voorziening einde jaar	782	668	580	573	565	639	713	
Verklaring verloop	De storting is gebaseerd op het Beheerplan Sportparken 2020-2023. Naast deze onderhoudskosten zijn er kosten voor vervangingsinvesteringen. Daarvoor staan stelposten voor afschrijving en rente in de begroting opgenomen. Dat loopt niet via de voorziening.							

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan	↑ Gebouwen
Beleidskader	Beleidsplan gebouwen en Duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen Routekaart Duurzaam Maatschappelijk vastgoed
Actualisatie beheerplan	2025
Toelichting	<p>De gebouwen in de gemeente Gemert-Bakel worden meestal intensief gebruikt. Het is van belang dat gebouwen hun functionele kwaliteit behouden en blijvend voldoen aan de behoefte van de gebruiker.</p> <p>Het door de raad op 11 november 2021 vastgestelde Beheerplan Gebouwen 2022, is gebaseerd op het Beleidsplan Gebouwen uit 2017. Hierin zijn de kosten voor onderhoud begroot voor de periode 2022-2026 en is er inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het beheerplan opgenomen onderhoudsmaatregelen en renovaties van de gebouwen zijn noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid te waarborgen.</p> <p>In april 2023 heeft de gemeenteraad de Routekaart Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed vastgesteld. De middelen hiervoor zijn nu opgenomen in deze begroting. Hiermee worden de gemeentelijke panden verduurzaamd.</p>
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs

Achterstallig onderhoud

Geen. Wij hebben op dit moment geen gebouwen in conditie 5 (slecht) of conditie 6 (zeer slecht).

Wel is bij een aantal panden onderhoud uitgesteld in afwachting van besluitvorming over de toekomst van die betreffende locatie(s). Uitgangspunt is dat bij uitstel van bepaald onderhoud de veiligheid voor de gebruikers niet in gevaar komt

Verloop voorziening	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
In	222	274	281	281	281	281	281
Uit	119	230	170	244	385	390	252
Stand voorziening einde jaar	272	375	415	452	348	239	268

Verklaring verloop

Vanaf 2022 is de storting verhoogd vanwege het nieuwe beheerplan Gebouwen. Voor de Routekaart Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed zijn kapitaallasten opgenomen in deze begroting, die investeringen verlopen niet via deze voorziening.

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan	↑ Spelen
Beleidskader	Beleids- en beheerplan Speel- en beweegvriendelijke ruimte 2023-2033
Actualisatie beheerplan	2028
Toelichting	<p>Het beheerplan speel- en beweegvriendelijke ruimte dat op 6 juli 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld geeft inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het beheerplan opgenomen onderhoudsmaatregelen en renovaties van speel- en beweegvoorzieningen zijn noodzakelijk om de kwaliteit en veiligheid op een efficiënte en duurzame wijze te waarborgen.</p> <p>In 2024 worden pleksgewijs speelplekken aangepakt die urgent vervangen dienen te worden. Tegelijkertijd wordt het participatietraject voor de eerste wijk waar middels de wijkgerichte aanpak de speelplekken worden gerenoveerd en verbeterd..</p> <p>In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de plannen die ontwikkeld zijn in het participatietraject van de eerste wijk. Tegelijkertijd wordt het participatietraject voor de tweede wijk gestart. Jaarlijks vinden inspecties plaats en indien nodig reparaties of vervangingen van voorziening.</p>
Portefeuille	Wonen & Levendige Dorpscentra

Achterstallig onderhoud

Geen

Beheerplan	↑ Groen
Beleidskader	Groenbeheerplan 2013
Actualisatie beheerplan	Groenbeleidsplan in 2024, Groenbeheerplan in 2024
Toelichting	<p>Het groenbeheerplan Gemert-Bakel is in 2013 voor eerst opgesteld. Volgens het BBV (notitie materiele vaste activa) mag een beheerplan maximaal vijf jaar oud zijn ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Het gewenste kwaliteitsniveau is B. Controle hierop vindt plaats via een beeldschouw op onderhoud. Met het huidige budget kan aan dit niveau voldaan worden.</p> <p>In 2022 is gestart met de actualisatie van het groenstructuur en beleidsplan. Voor het uitvoeringsprogramma is voor 2023 € 30.000 opgenomen in de begroting. Dit bedrag wordt in 2024 besteed. De benodigde financiële middelen voor realisatie van het uitvoeringsprogramma volgen zodra het groenstructuur en beleidsplan aan de raad wordt voorgelegd (begin 2024).</p> <p>De benodigde financiële structurele middelen (onderhoud en vervanging) worden in het nog te actualiseren beheerplan opgenomen.</p>
Portefeuille	Wonen & Levendige Dorpscentra

Achterstallig onderhoud

Geen

Bijlage 3 Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beheerplan [↑ Openbare verlichting](#)

[Beleidskader](#) Beleidsplan Openbare Verlichting 2020-2028

[Actualisatie beheerplan](#) Beheerplan in 2024, Beleidsplan in 2028

[Toelichting](#) Vanaf 2019 worden, volgens BBV regelgeving, de vervangingen in lichtmasten en armaturen als investering opgenomen met bijbehorende afschrijving en rente in de begroting.

Op 12 december 2019 is het beleidsplan Openbare verlichting vastgesteld. Het beheerplan is in 2021 vastgesteld. Hierin is het benodigde jaarlijkse budget voor onderhoud en vervanging bepaald aan de hand van de technische levensduur.

[Portefeuille](#) Wonen & Levendige Dorpscentra

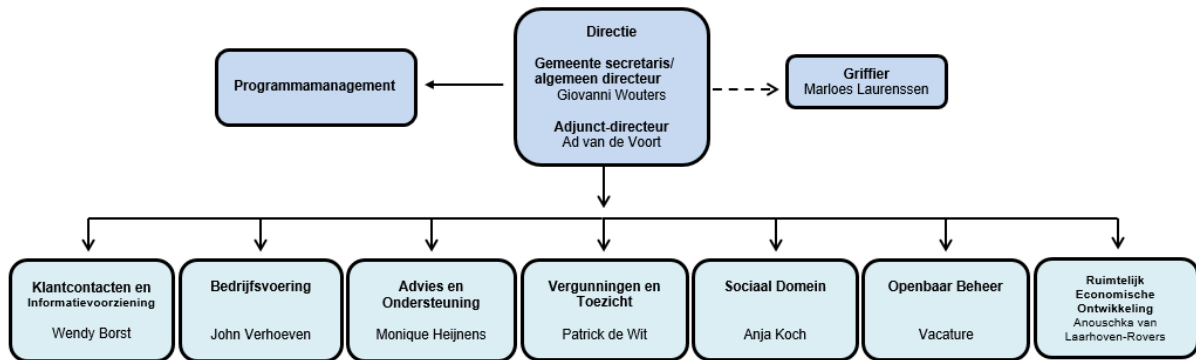
Achterstallig onderhoud

Er is tot 2024 budget beschikbaar om de achterstand in vervangingen van lichtmasten en armaturen in te lopen. Vanwege prioritering is de verwachting dat de achterstand in vervangingen in 2025-2026 is ingelopen.

Bijlage 4 Specificatie bedrijfsvoering

Bijlage 4: Organogram

↑ Organogram per 1 juli 2023

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

Bijlage 5: Specificatie verbonden partijen

↑ In deze bijlage is de vorm, de betrokken partners, het openbaar belang, bestuurlijke betrokkenheid, financiële prognose, de financiële bijdrage en de risico's per verbonden partij omschreven.

↑1. Gemeente Laarbeek

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Gemeente Laarbeek, gemeente Gemert-Bakel
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking op gebied van ICT, Personeel en Organisatie, Juridische zaken en Financiële administratie
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek intergemeentelijk overleg tussen zowel college als ambtelijk
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Er is geen sprake van weerstandsvermogen bij deze samenwerking. De risico's beperken zich voor de deelnemers tot de normale risico's die horen bij werkgeverschap.

Financiële positie verbonden partij

Eigen Vermogen	Niet van toepassing
Vreemd Vermogen	Niet van toepassing
Resultaat 2024	Niet van toepassing
Bijdrage 2024	Per saldo ontvangt de gemeente Gemert-Bakel € 384.000

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	-322	-316	-384	-384	-384	-384	-384

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑2. Senzer

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Someren en Geldrop-Mierlo
Openbaar belang	Senzer voert de Participatiewet uit namens de deelnemers
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft twee zetels in het algemeen bestuur en één zetel in het dagelijks bestuur
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Begroting	⇒ Begroting 2024 Senzer
Website	⇒ https://www.senzer.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Senzer beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

Senzer heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig van € 9.690.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de Senzer bedraagt € 6.197.000. Daarmee zijn de risico's niet volledig afgedekt.

In de begroting heeft Senzer een achttal risico's benoemd. De drie grootste risico's zijn minder ontvangsten Rijk (met name BUIG), wegvallen opdrachten c.q. druk op tariefstelling en de onzekere loon- en prijsbijstellingen.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	16.706	15.964
Vreemd Vermogen	20.600	20.600

Resultaat 2024	Nadeel van € 742.000 dat wordt onttrokken aan de diverse reserves
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 14.079.000 bij
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 9,08% van de algemene bijdragen

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	9.418	13.736	12.385	14.079	14.221	14.120	14.017

*2021 wijkt af in verband met de terugbetaling middelen 2020 Tozo regeling

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑3. Peelgemeenten

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren
Openbaar belang	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van de Peelgemeenten voor de uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van Wmo, Jeugd en Bijstand Minima Schulddienstverlening (BMS)
Bestuurlijke betrokkenheid	Het Algemeen bestuur bestaat uit tien leden, de voorzitter inbegrepen. Ieder college wijst twee leden aan, te weten één wethouder sociaal domein en één wethouder financiën. Het Dagelijks bestuur bestaat uit vijf wethouders sociaal domein, de voorzitter inbegrepen, afkomstig uit vijf verschillende colleges
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Begroting	⇒ Begroting 2024 GR Peelgemeenten
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De GR Peelgemeenten beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

Het minimumbedrag van de Algemene reserve is door de GR Peelgemeenten bepaald op € 300.000 en het maximumbedrag op € 600.000. Per 31 december 2022 bestaat het saldo van het eigen vermogen uit de Algemene reserve € 194.000 en het onverdeelde resultaat van € 460.859.

De GR Peelgemeenten is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. In de begroting zijn een elftal risico's benoemd. De drie grootste daarvan zijn ziekteverzuim, beveiliging van data/privacy en kwetsbaarheid organisatie.

Weerstandsvermogen programmakosten drie decentralisaties

De programmakosten (Jeugd, Wmo, BMS) zijn voor risico van de deelnemers zelf. Als daar meer of minder kosten zijn komt dat respectievelijk ten laste of ten gunste van de gemeente. De gemeente Gemert-Bakel heeft voor het opvangen van de risico's op de programmakosten een Risicoreserve Drie Decentralisaties ingesteld. Deze heeft op dit moment de maximale stand van € 2.500.000 en kan worden ingezet voor het opvangen van incidentele tekorten op de drie decentralisaties.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	300	300
Vreemd Vermogen	17.062	19.732

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 2.481.000 bij
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 19,4% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	1.953	2.216	2.233	2.481	2.570	2.622	2.723

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑4. Blink

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Son en Breugel en PreZero
Openbaar belang	Blink is een publiek-private samenwerking van de deelnemende gemeenten met PreZero en heeft als doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur. De bestuurlijke betrokkenheid wijzigt niet gedurende het begrotingsjaar
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Begroting	⇒ Begroting 2024 Blink
Website	⇒ http://www.blink-grr.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Blink beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers.

Bij de GR Blink heeft BDO geconstateerd dat voor opdracht(en) door Blink aan PreZero een aanbestedingsplicht geldt. Door de GR Blink zijn de opdracht(en) niet aanbesteed. Dat is een onrechtmatigheid. Daarom is een aanbestedingstraject gestart in 2023.

Blink benoemt in hun begroting de onduidelijkheid over de rol van Blink voor de gemeenten als risico. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat er binnen de deelnemende gemeenten geen overeenkomstig beeld bestaat over Blink en haar rol ten opzichte van de gemeenten. Het lopende strategische traject moet daarin duidelijkheid geven. Dit door middel van een gedeeld en gedragen beeld. Het ontbreken van dat beeld leidt tot een risico. Dit risico zit vooral in de verdere ontwikkeling van en investeringen in Blink.

Verder ziet Blink risico's in Hoeveelheden aangeleverde tonnages, onvoorspelbaarheid dienstverlening calamiteiten, gladheid en reinigingstaken, veroudering materieelpark Blink, benodigde organisatieontwikkeling organisatie breed het ontbreken van formele dienstverleningsovereenkomsten.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd Vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat 2024	€ 0	
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2023 € 3.079.000 bij	
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 12,0% van de totale kosten	

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	2.756	2.536	2.903	3.079	3.211	3.353	3.508

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑5. GGD Brabant-Zuidoost

Vorm	Gemeenschappelijk regeling
Partners	Deelnemende gemeenten binnen werkgebied Zuidoost-Brabant
Openbaar belang	Openbare gezondheidszorg inclusief jeugdgezondheidszorg. Op grond van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid moet een gemeente een gezondheidsdienst instellen
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur en wijst daarnaast één plaatsvervangend lid voor dit bestuur aan. De bestuurlijke betrokkenheid zal niet wijzigen gedurende het begrotingsjaar
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Begroting	⇒ Begroting 2024 GGD
Website	⇒ http://www.ggdbzo.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De GGD beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

Voor het onderdeel Publieke Gezondheid heeft GGD een weerstandsvermogen nodig tussen de € 2.000.000 en € 2.400.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de GGD bedraagt nu € 1.700.000. Daarmee zijn de risico's niet volledig afgedekt.

De GGD is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. De GGD heeft in de begroting een aantal risico's aangegeven. Toenemende arbeidsmarktkrapte voor specifieke functies, beveiligingsproblemen zoals cybercrime en stijging salariskosten. Tenslotte het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers door de Corona-, M-Pox en Oekraïne-crisis.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	4.310	4.287
Vreemd Vermogen	15.490	13.082

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 1.299.000
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 4,0% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	1.018	1.083	1.120	1.299	1.328	1.357	1.387

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑6. MRE (Metropoolregio Eindhoven)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Deelnemende gemeenten binnen werkgebied Zuidoost-Brabant
Openbaar belang	Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA)
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Begroting	⇒ Begroting 2024 MRE
Website	⇒ https://metropoolregioeindhoven.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De MRE beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

De MRE heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 600.000 en € 1.200.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de MRE bedraagt nu € 1.000.000.

De MRE heeft in de begroting twee risico's aangegeven. Ontoereikend doelvermogen voor overdracht eeuwigdurende nazorg naar provincie van de voormalige stortplaats Gulbergen. Daarnaast onvoldoende externe dekking voor de uitbreiding in 2024 van het takenpakket.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	12.954	12.327
Vreemd Vermogen	13.618	13.122

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 321.000 bij
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 2,7% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	302	305	313	321	321	321	321

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑7. ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant
Openbaar belang	Uitvoeren van taken op het gebied van het omgevingsrecht en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werken leefomgeving van de regio Zuidoost-Brabant. Daarnaast is de omgevingsdienst door Gemert-Bakel in toenemende mate ingehuurd voor het toetsen van bouwplannen. Deze inhuur is niet meegenomen in de genoemde financiële bijdrage
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeenteraad wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan voor het Algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur wordt door, en uit het algemeen Bestuur gekozen. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Begroting	⇒ Begroting 2024 ODZOB
Website	⇒ https://www.odzob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De ODZOB beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

De ODZOB heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig tussen de € 1.500.000 en € 2.000.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de ODZOB bedraagt in 2024 € 1.200.000.

De ODZOB is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. De ODZOB heeft in de begroting de elf risico's benoemd. De drie grootste risico's zijn het niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, kosten ontwikkeling ICT voorzieningen en cao effecten.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	1.848	1.848
Vreemd Vermogen	6.487	6.337

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 1.532.000 (exclusief eventuele inhuur omgevingsvergunning)
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 5,0% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	1.214	1.376	1.326	1.532	1.532	1.532	1.532

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑8. VRBZO (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre
Openbaar belang	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden
Bestuurlijke betrokkenheid	De burgemeester zit namens de gemeente in het algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen
Portefeuille	Algemene zaken
Begroting	⇒ Begroting 2024 VRBZO
Website	⇒ http://www.vrzob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De VRBZO beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat zal in geval van problemen eerst worden aangesproken voordat een beroep gedaan wordt op de deelnemers.

De VRBZO heeft in totaal een weerstandsvermogen nodig van € 4.717.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bij de VRBZO bedraagt nu € 2.000.000. Daarmee zijn niet alle risico's volledig afgedekt.

De VRBZO is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom grotendeels ook beperkt daartoe. De VRBZO heeft in de begroting een achtiental risico's benoemd. De drie grootste risico's zijn aansprakelijkheid brand Hapert boven verzekerd bedrag, huisvesting onderhoud en vakbekwaamheid brandweezorg.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	2.145	2.167
Vreemd Vermogen	40.926	40.926

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 1.842.000 bij.
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 3,6% van de totale kosten

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	1.618	1.650	1.815	1.842	1.833	1.833	1.833

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑9. BSOB (Belastingsamenwerking Oost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Partners	Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Landerd, Oss, Someren, Uden, Waterschap Aa en Maas
Openbaar belang	Binnen het werkveld heffingen & WOZ meerwaarde creëren in termen van kwaliteitsverbetering, verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, vermindering van kwetsbaarheden en besparing op uitvoeringskosten
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Begroting	⇒ Begroting 2024 BSOB
Website	⇒ https://www.bs-ob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De BSOB beschikt niet over weerstandsvermogen. Dit zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. In geval van problemen wordt een beroep gedaan op de deelnemers.

De BSOB is een uitvoeringsorganisatie. De risico's zijn daarom ook beperkt daartoe. De BSOB ziet in hun begroting twee risico's. Dat is toename van het aantal WOZ bezwaren en de extra inspanningen die dat van de BSOB vraagt. Daarnaast inflatie.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	0	0
Resultaat 2024	€ 0	
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 614.000 bij	
% Gemert-Bakel in GR	De gemeente Gemert-Bakel draagt 6,5% van de totale kosten	

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	557	545	626	614	614	614	614

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑10. Beheerstichting golfbaan Stippelberg

Vorm	Stichting
Openbaar belang Bestuurlijke betrokkenheid	Het realiseren en exploiteren van een golfbaan in Bakel-Milheeze College wijst een persoon aan die deelneemt in de Raad van Toezicht van de beheerstichting. Deze vertegenwoordiger heeft op basis van de statuten vetorecht bij financiële besluiten over erfpacht of hypotheekrecht
Portefeuille Website	Economie, Duurzaamheid & Recreatie ⇒ http://golfbaan-stippelberg.com/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

De beheerstichting beschikt niet over weerstandsvermogen.

De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting voor het clubhuis.

De gemeente heeft voor afgerond € 7,6 miljoen aan bezittingen (grond + inrichting) in de golfbaan. Samen met de uitstaande hypotheek en overige vorderingen bedraagt het geïnvesteerde vermogen van de gemeente in totaal afgerond € 13 miljoen. Het risico bestaat dat de waarde van de gemeentelijke bezittingen in waarde dalen als de golfbaan structureel verliezen maakt bijvoorbeeld door dalende ledenaantallen of minder greenfee verkopen. In dat geval vermindert ook de inbaarheid van de hypotheek en nog openstaande overige vorderingen. Het clubhuis is bezit van de golfbaan en dient als onderpand op de hypotheek.

De Jaarstukken 2019 tot en met 2022 waren positief. De beheerstichting heeft het verzoek gedaan tot verlaging van de erfpacht en gedeeltelijk aflossingsvrij maken van de hypotheek om een bestendige lijn door te kunnen zetten. Hiervoor heeft de gemeenteraad in september 2023 een voorstel ontvangen. Dit is nog niet verwerkt in deze begroting in afwachting op een raadsbesluit.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	-/- 836	-/- 836
Vreemd Vermogen	4.000	3.900

Resultaat 2024 Nog onbekend

Bijdrage 2024 De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 0 bij

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑11. Dimpact

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon
Partners	Twenterand, Nissewaard, Coevorden, Rotterdam, Gemert-Bakel, Deventer, Roermond, Groningen, Borger-Odoorn, Enschede, Laarbeek, Emmen, Zwolle, Landerd, Kampen, Olst-Wijhe, Hellevoetsluis, Landsmeer, Westvoorne, Brielle, Oost Gelre, Oldenzaal, Waterland, Velsen, Oldambt, Raalte, Assen, Borne, Bodegraven-Reeuwijk, Duiven, Haarlemmermeer, Horst aan de Maas, Leidschendam-Voorburg, Noord-Oostpolder, Westervoort, Zevenaar, Vught, Venray, Leeuwarden, Zaanstad
Openbaar belang	Het leveren van een volledige oplossing voor gemeentelijke digitale dienstverlening aan haar leden
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente is lid en daardoor verantwoordelijk voor beslissingen van Dimpact. Iedere gemeente heeft een gelijke stem in de samenwerking
Portefeuille	Algemene zaken
Website	⇒ http://www.dimpact.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Deelnemende leden zijn niet juridisch aansprakelijk. Dimpact ontvangt bij deelname het alleenrecht voor instandhouding en doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	2.336	2.336
Vreemd Vermogen	3.218	3.218

Resultaat 2024 € 0

Bijdrage 2024 De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 6.000 aan lidmaatschapskosten bij.

Daarnaast is de gemeente aan Dimpact een bijdrage verschuldigd per inwoner van de gemeente per jaar voor het gebruik van het product.

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	6	6	6	6	6	6	6

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑12. BIZOB (Stichting Bureau Inkoop Zuidoost Brabant)

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Boxmeer, Cranendonck, Deurne, Eersel, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Sint Anthonis, Uden, Valkenswaard, Veldhoven, Vught, Waalre, Brainport development, Dienst Dommelvallei, GR Peelgemeenten, GR Kempengemeenten, GR A2 gemeenten, GGD Brabant Zuidoost, Kempenplus, MijnGemeenteDichtbij, ODZOB, ODBN, VRBZO en Werkorganisatie Cuijk-Grave-Mill-Sint Hubert
Openbaar belang	Het begeleiden en ondersteunen van gemeentelijke inkoop- en aanbestedingstrajecten, al dan niet in gezamenlijkheid met andere gemeenten en publieke organisaties
Bestuurlijke betrokkenheid	Het verzorgingsgebied van Bizob is ingedeeld in vier clusters: <ol style="list-style-type: none">1. BOV en De Kempen regio;2. Dommelvallei+ en Peelgemeenten;3. Noordoost Brabant;4. A2 regio en overig publiek. Per cluster worden twee bestuurders gekozen. Daarnaast worden twee gemeentesecretarissen toegevoegd aan het bestuur, één uit de regio Noordoost en één uit de regio Zuidoost. In het bestuur van BIZOB zit geen afvaardiging van de gemeente Gemert-Bakel
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Website	⇒ http://www.bizob.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

BIZOB is een uitvoeringsorganisatie en daarmee zijn de risico's beperkt. Er is een risico dat als gemeenten minder uren gaan afnemen bij BIZOB (bijvoorbeeld door bezuinigingen) de lasten door minder gemeenten moeten worden gedragen.

Financiële positie verbonden partij

	01-01-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	975	975
Vreemd Vermogen	1.009	1.009

Resultaat 2024 € 0

Bijdrage 2024 De gemeente Gemert-Bakel neemt in 2024 voor € 107.000 aan uren af

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	175	134	107	107	107	107	107

*: met ingang van 2022 koopt de GR Peelgemeenten zelf via BIZOB in. De kosten van gemeenten zijn hierdoor gedaald.

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑13. Brabant Water NV

Vorm	Deelname in aandelenkapitaal
Openbaar belang	Winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering. Gedurende het begrotingsjaar zal de bestuurlijke betrokkenheid niet wijzigen
Portefeuille	Algemene zaken
Website	⇒ https://www.brabantwater.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Brabant Water NV beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat is dermate omvangrijk dat er geen risico bestaat voor aandeelhouders.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	684.676	684.676
Vreemd Vermogen	529.584	529.584

Resultaat 2024	Onbekend
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel doet geen bijdrage. Mogelijk gaat Brabant Water NV in de toekomst dividend uitbetalen. Daar is in deze begroting nog niet mee gerekend.

Inkomsten (dividend)	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑14. BNG Bank (Bank Nederlandse Gemeenten)

Vorm	Deelname in aandelenkapitaal
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering
Portefeuille	Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën
Website	⇒ https://www.bngbank.nl/

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

BNG Bank beschikt zelf over weerstandsvermogen. Dat is dermate omvangrijk dat er geen risico bestaat voor aandeelhouders.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	5.062.000	5.062.000
Vreemd Vermogen	143.995.000	143.995.000

Resultaat 2024 Onbekend.

Bijdrage 2024 De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. Op basis van de resultaten de afgelopen vijf jaar jaren is het verwachte dividend voor 2023 en verder begroot op € 98.000.

Inkomsten (dividend)	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	-82	-104	-114	-98	-98	-98	-98

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑15. VvE garage Ruijschenberg

Vorm	Vereniging van Eigenaren
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Gemert-Bakel als eigenaar van de parkeerplaatsen
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene ledenvergadering
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Belangrijkste risico zijn onvoorziene onderhoudskosten als gevolg van gebreken. In dat geval dient de gemeente als (mede) eigenaar een suppletie te betalen op de jaarlijkse servicekosten.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	57	57

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 30.000 bij

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	35	30	33	34	34	34	34

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑16. VvE parkeren Kruseind

Vorm	Vereniging van Eigenaren
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Gemert-Bakel als eigenaar van de parkeerplaatsen
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene ledenvergadering
Portefeuille	Economie, Duurzaamheid & Recreatie
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvormogen en risicobeheersing verbonden partij

Belangrijkste risico zijn onvoorziene onderhoudskosten als gevolg van gebreken. In dat geval dient de gemeente als (mede) eigenaar een suppletie te betalen op de jaarlijkse servicekosten.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	27	27

Resultaat 2024 € 0

Bijdrage 2024 De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 1.000 bij

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	1	1	1	1	1	1	1

Bijlage 5 Specificatie verbonden partijen

↑17. VvE MFA De Sprank

Vorm	Vereniging van Eigenaren
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Gemert-Bakel als mede-eigenaar van de MFA
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene ledenvergadering
Portefeuille	Zorg, Welzijn & Onderwijs
Website	Niet van toepassing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing verbonden partij

Belangrijkste risico zijn onvoorziene onderhoudskosten als gevolg van gebreken. In dat geval dient de gemeente als (mede) eigenaar een suppletie te betalen op de jaarlijkse servicekosten.

Financiële positie verbonden partij

	1-1-2024	31-12-2024
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	9	9

Resultaat 2024	€ 0
Bijdrage 2024	De gemeente Gemert-Bakel draagt in 2024 € 34.000 bij

Financiële bijdrage	W2021	W2022	B2023	B2024	B2025	B2026	B2027
	0	36	34	34	34	34	34

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Bijlage 6: Specificatie incidentele baten en lasten

↑ Je mag geen structurele kosten dekken met incidentele inkomsten.

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten en lasten omvatten het overgrote deel van de begroting.

Gedetailleerde onderbouwing incidentele baten en lasten op verzoek van provincie

Deze bijlage is met name opgenomen voor de provincie. In hun rol als toezichthouder op de gemeentelijke financiën toetsen zij of een begroting structureel in evenwicht is. Daarom verzoekt de provincie om alle incidentele baten en lasten in detail toe te lichten. Dat doen we in deze bijlage.

Wat zijn incidentele en structurele baten/lasten

Of baten/lasten structureel of incidenteel zijn wordt bepaald door:

- De aard van de begrotingspost.
 - Ligt er een wettelijke verplichting onder de uitgave?
 - Ligt er een verplichting onder op basis van een verordening?
 - Is het intensivering van bestaand beleid of nieuw beleid?
 - Is er de intentie de incidentele uitgave structureel te maken?
 - Is de inkomst per definitie eindig?
- De einddatum van de begrotingspost;
 - Hoe verder deze in de toekomst ligt hoe structureler deze meestal is.

Wordt de begroting in alle jaren sluitend gemaakt met incidentele voordelen dan vormt dat een belangrijk risico voor de langere termijn. De inzet van incidentele voordelen is namelijk niet onuitputtelijk. Een keer houdt dat op en heb je geen dekking meer voor je structurele uitgaven.

Voorbeelden

- Het opstellen van een communicatievisie is incidenteel. Er ligt geen verplichting onder vanuit een wet of verordening. Deze kosten mag je daarom niet meetellen in het structurele saldo;
- Als je om die vier jaar verplicht een onderzoek ergens naar doet moeten die kosten meegeteld worden in het structurele saldo. Dat de kosten enkel om de vier jaar gemaakt worden is daarbij niet relevant;
- Een inhaalslag op achterstallig onderhoud wordt niet als incidenteel gezien. Je had die kosten normaal gesproken al eerder moeten maken. Deze kosten tellen mee in het structureel saldo;
- Jaarlijks begrote verkoopopbrengsten uit gronden zijn incidenteel. Ooit zijn er geen gronden meer te verkopen. Deze opbrengsten mag je daarom niet meetellen in het structurele saldo.

Structureel saldo Begroting 2024

Het structurele saldo is als volgt opgebouwd.

Begrotingsjaar	2024	2025	2026	2027
Incidenteel saldo Begroting 2024	2.921V	4.497V	1.660N	1.851N
Incidentele lasten	1.226V	613V	25V	0
Incidentele baten	359N	374N	281N	181N
Ramen 50% afschrijvingen in jaar investering	Vervallen met ingang van 2024			
Structureel saldo Begroting 2024	3.788V	4.736V	1.916N	2.032N

De begroting is structureel sluitend in 2024 en 2025. De incidentele baten en lasten zijn hierna verder toegelicht. De provincie verzoekt daarbij om een uitgebreide toelichting. In 2021 is gezamenlijk door de provincies een handreiking verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten gepubliceerd. Deze handreiking is gebruikt bij deze begroting.

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Ondergrens

Het BBV stelt dat er een ondergrens moet zijn bij de beoordeling van begrotingsposten of deze incidenteel of structureel zijn. Dit om lange lijsten te voorkomen. In de financiële verordening welke op 14 juli 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld is deze grens op € 10.000 gesteld.

↑Onderbouwing incidentele baten en lasten

In de Begroting 2024 zijn de volgende incidentele baten en lasten opgenomen.

Incidentele baten en lasten	2024	2025	2026	2027	Bron
Incidentele lasten					
Centrumontwikkeling Gemert	100	0	0	0	Begroting 2022 en 2023
Regionaal bedrijventerrein	100	100	0	0	Begroting 2022
Klimaatadaptatie	25	0	0	0	Kadernota 2023
Bakel stedenbouw/proces Sint Wilbertsplein	30	0	0	0	Begroting 2023
Klimaatakkoord mobiliteit	18	0	0	0	Kadernota 2024
Soortenmanagementplan	75	75	0	0	Kadernota 2024
Aanbodinnovatie vrijetijdseconomie De Peel	10	0	0	0	Kadernota 2024
Actualiseren redengevende omschrijvingen t.b.v. gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden	138	138	0	0	Kadernota 2024
Stevige sociale basis	30	30	0	0	Kadernota 2024
Opfrissing huisstijl	10	0	0	0	Kadernota 2024
Creatie communicatiemiddelen en tools	15	0	0	0	Kadernota 2024
Opstellen plan voor impuls biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit	60	0	0	0	Kadernota 2024
Open Bedrijven Dag - Weekend	20	0	0	0	Kadernota 2024
Hotspot Hightech Helmond-De Peel	20	0	0	0	Kadernota 2024
Locatieonderzoek 2 vervoersknooppunten (Hub's) openbaar vervoer	30	0	0	0	Kadernota 2024
Verkeersonderzoek capaciteit Noord-Om in relatie tot woningbouwopgave noord-Gemert	100	0	0	0	Kadernota 2024
Verkeersonderzoek rondweg Bakel	35	0	0	0	Kadernota 2024
Optimaliseren routestructuren	0	45	0	0	Kadernota 2024
Vitale kernen	200	200	0	0	Kadernota 2024
Verbeteren van de bereikbaarheid Gemert-Bakel, inzetten gedragscampagne	60	0	0	0	Kadernota 2024
Ontwikkelstrategie De Peel	25	25	25	0	Begroting 2024
Moties Kadernota 2024	125	0	0	0	Begroting 2024
Totaal incidentele lasten	1.226	613	25	0	

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	2024	2025	2026	2027	Bron
Incidentele baten					
Verkoop gronden	56	56	56	56	Vast item
Opbrengsten zandwinning	200	200	200	100	Begroting 2020
Onttrekking Reserve Automatisering	3	18	25	25	Begroting 2022
Onttrekking reserve overheveling voor regionaal bedrijventerrein	100	100	0	0	Begroting 2022
Incidentele baten	359	374	281	181	

Toelichting per post incidentele lasten voor de provincie als toezichthouder

Hieronder de verplichte toelichting per post. Deze is bedoeld voor de provincie zodat die als financieel toezichthouder de incidentele baten en lasten kan beoordelen op juiste toepassing van de regelgeving hierover.

Centrumontwikkeling Gemert

Voor uitvoering van de centrumvisie Gemert is via de Begroting 2022 incidenteel € 50.000 ter beschikking gesteld welke nu wordt aangevuld met € 300.000 in 2023 en € 100.000 in 2024. Dit is eigen beleid en geen verplichting vanuit een verordening of wet.

Centrumontwikkeling is een van de speerpunten van het coalitieakkoord. De bedragen zijn bedoeld voor onderzoeken naar bijvoorbeeld het autoluw maken van het centrum en herinrichting van straten. Daarnaast is het geld bedoeld voor fysieke maatregelen zoals de realisatie van een stenen brug in de buurt van de Nieuwstraat en uitvoering van de projecten historische gangen. Dit is eigen beleid en geen verplichting vanuit een verordening of wet.

Regionaal bedrijventerrein

De Peelgemeenten hebben de ambitie om gezamenlijk een regionaal bedrijventerrein te realiseren. Dit is bekrachtigd in de bedrijventerreinenafspraken De Peel 2020. Het ontwikkelen van een regionaal bedrijventerrein is een majeure en complexe opgave. Daarvoor leggen alle gemeenten incidenteel geld in. De jaarlijkse bijdrage van € 100.000 van de gemeente Gemert-Bakel in de jaren 2023 tot en met 2025 worden gedekt uit de risicoreserve Bouwgrond. De uitgaven eindigen in 2025. Dit is eigen beleid en geen verplichting vanuit een verordening of wet.

Klimaatadaptatie

In 2025 worden de klimaatstresstesten opnieuw uitgevoerd, voor de voorbereiding en uitvoering moeten middelen worden gereserveerd in 2023 en 2024. Een andere ambitie is het opstellen van een uitvoeringsagenda. Door de DPR-werkregio is de eerste versie in 2021 opgesteld. Omdat de uitvoeringsagenda nu nog vooral gericht is op water wordt deze uitgebreid met hitte en droogte. Hier zijn waarschijnlijk ook middelen voor nodig. Tenslotte is stimulering en bewustwording een van de ambities via communicatie van belang. Gezien de aard van de kosten (planvorming) beschouwen wij dit als incidenteel.

Bakel stedenbouw + proces Sint Wilbertsplein

Voor het plan Fase 1b (Sint Wilbertsplein) en Fase 2 (Sint Wilbertsplein parkeren) van het centrumplan Bakel is € 20.000 incidenteel opgenomen in 2023 en € 30.000 in 2024. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Klimaatakkoord mobiliteit

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 18.000 voor 2024 opgenomen. Vanuit het klimaatakkoord zijn voor mobiliteit diverse opgaven en doelen benoemd zoals regionale mobiliteitsprogramma's en CO2-reductie werkgebonden personenmobiliteit. Voor de stimulering van deelconcepten is conform raming AEF € 10.000 opgenomen in de begroting. Voor het verduurzamen eigen mobiliteit is conform raming AEF € 7.500 opgenomen. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Soortenmanagementplan

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 75.000 in 2024 en € 75.000 in 2025 opgenomen. Om maatregelen uit te kunnen voeren ten behoeve van een lokaal isolatieprogramma is ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Bij na-isoleren van spouwmuren is er een risico dat beschermde diersoorten zoals bijvoorbeeld vleermuizen en gierzwaluwen worden gedood of verstoord. Een efficiënte manier om ontheffing te krijgen is een generieke ontheffing op gebiedsniveau. Zo'n gebiedsontheffing wordt afgegeven door het bevoegd gezag voor doorgaans 10 jaar. Een soortmanagementplan (SMP) is een onderdeel van een gebiedsgerichte aanpak. Met een soortmanagementplan kan een generieke ontheffing worden verkregen en overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen.

Dit is eigen beleid en voor de gemeente geen verplichting vanuit een verordening of wet. Met dit plan komt de gemeente individuele aanvragers tegemoet. Deze hadden anders allemaal apart een ontheffing moeten vragen. Daarmee kan het onder incidentele lasten geschaard worden.

Aanbodinnovatie vrijetijdseconomie De Peel

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel voor 2024 € 10.000 in de begroting opgenomen. De regionale ambitie is een duurzame groei van de vrijetijdssector door het versterken, uitbreiden en diversifiëren van het aanbod in De Peel. We gaan gezamenlijk een uitvoeringsprogramma aanbodontwikkeling opstellen voor de zes Peelgemeenten. Hiermee kunnen de gemeenten, samen met hun partners, de komende jaren gericht aan de slag met het versterken van het leisure-aanbod in De Peel (economische impuls). Voor de opdracht zal een extern bureau ingeschakeld worden. De kosten worden verdeeld over de zes peelgemeenten. Dit is eigen beleid en geen verplichting vanuit een verordening of wet.

Actualiseren redengevende omschrijvingen t.b.v. gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 137.500 in 2024 en € 137.500 in 2025 opgenomen. De redengevende omschrijvingen van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden worden als toetsingskader gekoppeld aan het omgevingsplan. De huidige redengevende omschrijvingen zijn daartoe te beperkt. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Stevige sociale basis

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 30.000 in 2024 en € 30.000 in 2025 opgenomen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, BMS-beleid en Wet publieke gezondheid. De processen (en de toegang tot de zorg) zijn lokaal ingericht. Belangrijk voor Gemert-Bakel is om de informatie over en de toegang tot de vele producten en diensten te blijven uitdragen. Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente om inwoners bewust te maken van de veranderde zorgvoorzieningen en alle thema's binnen het sociaal domein zoals "normaliseren". Het ontbreekt aan budget om waar mogelijk en noodzakelijk gericht te communiceren en het informele netwerk in stelling brengen. We beogen inwoners enerzijds te bewegen zelfredzaam te zijn en anderzijds ze te informeren dat, als ze ons nodig hebben, ze ons weten te vinden. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet,

Opfrissing huisstijl

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 10.000 opgenomen in 2024. De huisstijl wordt digitaal opgefrist en daarnaast wordt de toegankelijkheid verbeterd. Gezien de aard van de kosten beschouwen wij dit als incidenteel.

Creatie communicatiemiddelen en tools

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 15.000 opgenomen in 2024. Om mee te gaan in de ontwikkelingen (video, app) van communiceren met inwoners en partners van de gemeente is het noodzakelijk om een basis te leggen in de communicatiemiddelen die we inzetten hiervoor. Het gevraagde budget wordt ingezet voor de creatie van communicatiemiddelen en tools door professionele partijen. Met een extra nadruk op video. Met het leggen van deze basis kan op langere termijn de communicatie over de strategische programma's en de projecten worden gevoed. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Opstellen plan voor impuls biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 60.000 opgenomen. In de begroting is de 'Voorziening Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR)' en het 'Biofonds' opgenomen. In deze budgetten zijn gelden gestort voor investeringen ten behoeve van het verbeteren van de biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit. Voor besteding van de budgetten is een plan van aanpak gewenst. Het budget wordt besteed aan het opstellen van een dergelijk plan. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Open Bedrijven Dag – Weekend

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 20.000 in 2024 opgenomen. In de zomer van 2024 wil BKG in samenwerking met alle andere ondernemersverenigingen een open bedrijven dag/weekend organiseren. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Hotspot Hightech Helmond-De Peel

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 20.000 voor 2024 opgenomen. Op zaterdag 1 juni 2024 wordt de Hotspot Hightech Helmond- de Peel georganiseerd bij GEA Food Solutions in Bakel. Hierin doet de gemeente een bijdrage. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Locatieonderzoek 2 vervoersknooppunten (Hub's) openbaar vervoer

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 30.000 opgenomen. Om het gebruik van het openbaar vervoer in combinatie met voor- en natransportmiddelen te bevorderen, worden de OV-knooppunten verbeterd door het bieden van meer voorzieningen, zoals parkeerplaatsen, stallingen etc of nieuwe OV-knooppunten toegevoegd. Goede overstapmogelijkheden dragen bij aan een co-modaal vervoerssysteem waarmee vervoerarmoede rond OV in Gemert-Bakel kan worden voorkomen. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Verkeersonderzoek capaciteit Noord-Om in relatie tot woningbouwopgave noord-Gemert

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 100.000 opgenomen. Vanwege de woningbouwplannen ten noord-westen van Gemert, het afwaarderen van de hoofdwegen binnen de kom van Gemert en de doorlooptijd van een planologische procedure voor een randweg, is het noodzakelijk om al nu te starten met een onderzoek naar nut- en noodzaak van een randweg ten noord-westen van de kern Gemert. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Verkeersonderzoek rondweg Bakel

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 35.000 opgenomen. In coalitieakkoord wordt nadrukkelijk verwezen naar wens om rondweg om Bakel. Het doel hiervan is het wegnemen van onnodig verkeer door deze kern. Om te bepalen of deze ambitie met een rondweg wordt behaald is het nodig om een inzicht te verkrijgen in de herkomst en bestemming van de verkeersstromen die nu gebruik maken van de wegen door de kern van Bakel. Hiervoor is een kenteken onderzoek nodig waarmee een analyse kan worden gemaakt van de verkeersstromen en een indicatie kan worden gegeven van wat met een randweg kan worden bereikt. Gelet de relatie tussen verkeersstromen in Bakel en Milheeze, en klachten rond een vermeend gebruik van de weg door Milheeze door het doorgaande verkeer zal het onderzoek beide kernen bezien. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Optimaliseren routestructuren

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel voor 2025 € 45.000 opgenomen. We stimuleren en versterken toerisme en recreatie door routestructuren zoals fiets- en wandelroutes uit te breiden en aan te passen. Door wijzigingen van het routenetwerk is het nodig om de kaartbeelden op de informatiepanelen te vervangen en nieuwe borden te plaatsen. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Vitale kernen

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 200.000 in 2024 en € 200.000 in 2025 opgenomen. Vanuit de omgevingsvisie worden gebiedsgerichte ontwikkelingen benoemd die een plek krijgen in het programma Vitale Kernen. Om deze ontwikkelingen uit te kunnen voeren is een ontwikkel- en uitvoeringsbudget nodig. Daarnaast wordt gekeken naar de uitvoering van het coalitieakkoord die in het programma Vitale Kernen tot uitvoering komen. Het budget kan ook als vliegwiel dienen voor het aanvragen van subsidies waarbij cofinanciering als voorwaarde is opgenomen. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Verbeteren van de bereikbaarheid Gemert-Bakel, inzetten gedragscampagne

In de Kadernota 2024 is hiervoor incidenteel € 60.000 opgenomen. Met een gedragscampagne kan de mobiliteitstransitie gestimuleerd worden. Op basis van het inzicht in het reisgedrag wordt een gedragscampagne opgezet. Hierbij wordt gekeken naar de inzichten in de fysieke omgeving, sociale omgeving, weerstand, kennis, zelfbeeld, houding, kunnen en emoties. Op basis van deze inzichten worden interventies uitgewerkt om inwoners te stimuleren gebruik te maken van actieve vervoersmogelijkheden. Hoe meer inwoners geactiveerd worden om gebruik te maken van actieve vervoersmogelijkheden hoe meer autobewegingen worden beperkt en hoe bereikbaarder Gemert-Bakel wordt. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Ontwikkelstrategie De Peel

In de begroting is incidenteel € 25.000 opgenomen voor 2024, 2025 en 2026. De Peelagenda is een uitvoeringsagenda, in opzet vergelijkbaar met de Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant. Dat wil zeggen dat in de Peelagenda de relatie inzichtelijk wordt gemaakt tussen de ambities van de Peel en de diverse agenda's, visies, programma's en projecten. De Peelagenda dient als voeding van de regionale Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant. Dit is eigen beleid en geen directe verplichting vanuit een verordening of wet.

Moties Kadernota 2024

Bij behandeling van de Kadernota 2024 zijn diverse moties aangenomen. Een aantal daarvan vragen geld in deze begroting. Dit betreft allemaal "onderzoeken naar....". In totaal is daar € 125.000 aan incidenteel geld voor 2024 in deze Begroting opgenomen.

Toelichting per post incidentele baten voor provincie als toezichthouder

Deze toelichting is bedoeld voor de provincie zodat die als financieel toezichthouder de incidentele baten en lasten kan beoordelen op juiste toepassing van de regelgeving hierover.

Verkoop gronden

Al vanaf 2008 staat er jaarlijks een opbrengst geraamd van € 56.000 als opbrengst verkoop gronden. Deze opbrengst is ook ieder jaar sindsdien (ruimschoots) gerealiseerd. Door de aard van de opbrengst merken wij deze echter als incidenteel aan. Een bezit kun je maar één keer verkopen.

Opbrengsten zandwinning

Voor zandwinning Bakelse plassen staat al jaren een opbrengst in de begroting geraamd en deze opbrengst wordt ook steeds gerealiseerd. De opbrengst werd tot en met 2021 gestort in de voorziening IGP op basis van het convenant met zandwinnaar, Waterschap en gemeente. Eind 2021 is het convenant afgelopen. In de Begroting 2020 is besloten de opbrengst vanaf 2022 ten gunste te brengen van het begrotingssaldo. Door de aard van de opbrengst merken wij deze als incidenteel aan. Een bezit kun je maar één keer verkopen.

Onttrekking risicoreserve Bouwgrond voor regionaal bedrijventerrein

De Peelgemeenten hebben de ambitie om gezamenlijk een regionaal bedrijventerrein te realiseren. Dit is bekrachtigd in de bedrijventerreinenafspraken De Peel 2020. Het ontwikkelen van een regionaal bedrijventerrein is een majeure en complexe opgave. Daarvoor leggen alle gemeenten incidenteel geld in. De jaarlijkse bijdrage van € 100.000 van de gemeente Gemert-Bakel van 2023 tot en met 2025 is gedekt uit de risicoreserve Bouwgrond. Na 2025 stoppen de kosten. Om een zuiver beeld te houden voor het weerstandsvermogen zijn deze middelen daarbij afgezonderd in de reserve Overheveling.

Bijlage 6 Specificatie incidentele baten en lasten

Onttrekking Reserve Automatisering

Wij egaliseren de kosten voor automatisering over de jaren heen. Zowel stortingen en onttrekkingen aan de reserve zijn incidenteel. Vanaf 2023 onttrekken wij aan die reserve. Voor die jaren zijn het incidentele baten voor de begroting.

Onderuitputting kapitaallasten is komen te vervallen vanaf 2024

Volgens de financiële verordening Gemert-Bakel starten de volledige kapitaallasten van een investering pas in het jaar na afronden van deze investering. Dit is een toegestane werkwijze.

De provincie heeft in het verleden aangegeven dat formeel de afschrijvingslast in het jaar van investering dan als een incidenteel voordeel dient te worden gezien. Tot en met 2020 diende je 100% van de afschrijvingslasten in het jaar van realisatie investering mee te nemen. Dat is met ingang van 2021 door de provincie versoepelt naar 50%.

Vanaf 2024 hoeft helemaal geen correctie te worden toegepast voor de provincie op het structurele saldo. Dat geeft nu een voordeel welke is verwerkt in begroting. Zie ook hoofdstuk 4.5 aanpassingen na Kadernota 2024.

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

Bijlage 7: Definities streefwaarden en indicatoren

↑ Hier staan per portefeuille de definities van de streefwaarden en kengetallen opgenomen. Dit is gedaan om meerdere redenen:

- Transparantie;
- Controleerbaarheid;
- Eenduidigheid over de jaren heen;
- Verantwoording in het jaarverslag wordt eenvoudiger.

Portefeuille Algemene Zaken

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
1.1	↑De huidige aantal brandweerkazernes houden we in stand in de gemeente Gemert-Bakel	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
1.1	↑De First Responder blijft actief in onze gemeente	First Responders zijn kleinschalig opererende, zeer snel inzetbare teams die als eerste op locatie arriveren.	Eigen registratie
1.1	↑Aantal meldingen incidenten – Veilig Publieke Taak	Agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak.	Aantal gemelde incidenten in het Gemeentelijke Incidenten Register (GIR) door medewerkers Gemert-Bakel.
1.2	↑ Er zijn minimaal drie blauwe boa's (domein I) zichtbaar in de kernen en wijken	Blauwe buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn werkzaam in de kernen.	Eigen registratie
1.2	↑Er zijn minimaal twee groene boa's (domein II) zichtbaar in het buitengebied	Groene buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn werkzaam in het buitengebied.	Eigen registratie
1.2	↑We zorgen voor een afvaardiging vanuit Gemert-Bakel in het Peelland Interventie Team	Het Peelland Interventie Team (PIT) is een interventieteam onder de regie van de zes Peelgemeenten; Gemert-Bakel, Asten, Deurne, Helmond, Laarbeek en Someren, waarbij de aansturing op één centraal punt ligt. Het PIT speelt een belangrijke rol bij de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit, handhavingssknelpunten en bij overlast.	Eigen registratie
1.2	↑Controle Toezicht Bouw/Ruimtelijke Ordening	Integrale handhaving Wabo. In het Besluit Omgevingsrecht (Bor) staan de kwaliteitseisen genoemd.	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

1.2	↑Aantal PIT acties in Gemert-bakel	Het PIT kijkt naar brandveiligheid, boekhouding, illegale bewoning, vergunningen, inschrijving BRP (Basisregistratie Personen), mensenhandel, prostitutie, drugs, sociale zekerheidsfraude en andere overtreding van wet- en regelgeving.	Eigen registratie
1.3	↑De mogelijke effecten van de Vliegbasis blijven binnen de wettelijk geaccepteerde normen voor gezondheid en milieu	Dit wordt nader bepaald in de milieueffectrapportage (m.e.r.) die volgt op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).	Nader te definiëren
1.4	↑Openingstijden studiezaal voldoen aan de norm (20 uur) en sluiten aan bij wensen van de klant zonder afspraak/op afspraak buiten kantoortijden	Geen aanvullende definitie.	⇒ Gemeentearchief
1.4	↑Digitaal raadpleegbare archiefbronnen	Een archiefbron is digitaal raadpleegbaar als niet alleen de beschrijving, maar ook scans van de originele bron digitaal beschikbaar zijn. Op grond van de Auteurswet zijn sommige digitale archiefbronnen uitsluitend raadpleegbaar via intranet; bezoekers kunnen deze in de studiezaal wel digitaal raadplegen. Deze archiefbronnen worden wel meegeteld in het aantal digitaal raadpleegbare bronnen. De bronnen worden getoond in het publieksporaal.	⇒ Erfgoed Gemert-Bakel
1.4	↑Openingstijden studiezaal Regionaal Historisch Centrum zonder afspraak/op afspraak	Geen aanvullende definitie.	⇒ Website RHCE
1.4	↑Verslag kritische prestatie indicatoren informatieketen	De Archiefwet 1995 verplicht gemeenten en intergemeentelijke organen om archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en houden, daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats over te brengen en overige archiefbescheiden te vernietigen. Over de uitvoering van de Archiefwet dient het college van B en W zich in de eerste plaats te verantwoorden aan de gemeenteraad. De provincies	⇒ Provincie Noord-Brabant

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		maken van de verantwoordingsinformatie voor de raad gebruik bij het uitoefenen van het interbestuurlijk toezicht.	
1.4	↑ Benchmark archiefdiensten	De Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN) heeft een Benchmark Archieven opgezet om sector breed betrouwbare cijfers te genereren, voor elkaar, maar ook ten behoeve van belangenbehartiging en positionering. De benchmark geeft met name inzicht in het beheer en de (digitale) dienstverlening van de archiefdienst in verhouding tot andere (vergelijkbare) archiefdiensten.	⇒ Benchmark archieven (enkel via login benaderbaar)

Portefeuille Zorg, Welzijn & Onderwijs

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
2.1	↑ Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% die langdurig in de bijstand zitten maakt gebruik van de regeling Maatschappelijke Participatie	Bij de ⇒ regeling maatschappelijke participatie gaat het om een vergoeding voor maatschappelijke, educatieve, sportieve of culturele activiteiten.	CBS en GR Peelgemeenten (nadere verdieping nodig)
2.1	↑ Een groter aandeel van de huishoudens met een inkomen onder de 120% die langdurig in de bijstand zitten maakt gebruik van de Individuele Inkomenstoelage	De ⇒ individuele inkomenstoelage is een jaarlijkse, eenmalige toeslag als aanvulling op het inkomen. De toeslag is bedoeld voor mensen die langdurig een laag inkomen hebben.	CBS en GR Peelgemeenten (nadere verdieping nodig)
2.1	↑ Gemiddeld aantal bezoeken TaalCafé per maand neemt toe	In het TaalCafé wordt geoefend met het spreken en luisteren van de Nederlandse taal.	Cijfers coördinator Taalhuis via Bibliotheek De lage beemden
2.1	↑ Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gaan aan het werk door sociale inkoop (SROI) bij overheidsopdrachten	Social Return is het maken van afspraken in aanbestedingstrajecten, zodat opdrachtnemers van de gemeente een bijdrage leveren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden.	Er komt een onafhankelijk regionaal servicepunt SROI welke de registratie in de applicatie WIZZR gaat borgen
2.1	↑ Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand in Gemert-Bakel	Geen aanvullende definitie.	Jaarverslagen Bijzondere Bijstand

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

2.1	↑Uitgaven per inwoner aan bijzondere bijstand GR Pealgemeenten	Geen aanvullende definitie.	Jaarverslagen Bijzondere Bijstand
2.1	↑Aantal gebruikers Een Pas vooruit	Een Pas Vooruit is bedoeld voor minima die van hun inkomen niet voldoende overhouden om normale boodschappen te kunnen doen. De pas kan gebruikt worden in alle supermarkten. Het gaat om verse producten uit de supermarkt, zoals groenten, fruit, vlees(beleg), brood en melkproducten.	LevGroep (2020) Lumens (2021 en verder)
2.1	↑Aantal inwoners in schuldhulpverlening	Geen aanvullende definitie.	Onview Pealgemeenten
2.1	↑ Aantal ondernemers in schuldhulpverlening	Geen aanvullende definitie.	Senzer DVO Pealgemeenten
2.1	↑Kinderen bereikt door Stichting Leergeld	⇒ Leergeld Gemert e.o. wil voorkomen dat kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen uitgesloten worden. Ze bieden kansen aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar om te kunnen deelnemen aan allerlei activiteiten.	⇒Jaardocumenten Stichting Leergeld
2.2	↑GALA indicatoren (nog te bepalen)	In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) worden deze indicatoren door het Rijk bepaald. We zijn in afwachting daarvan. Het ⇒ GALA betreft gezondheidsdoelen zoals een gezonde levensstijl, versterken van mentale weerbaarheid en vitaal ouder worden.	Nader te bepalen
2.2	↑Overgewicht jongeren (groep 7) neemt af	Overgewicht inclusief obesitas.	⇒GGD monitor 2020
2.2	↑Het aantal kinderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn neemt toe	Percentage kinderen (4-11 jaar) dat dagelijks minimaal 1 uur beweegt (Nederlandse Norm Gezond Bewegen). De ⇒beweegrichtlijnen zijn in 2017 uitgegeven door de Gezondheidsraad.	⇒GGD monitor 2022

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

2.2	↑% inwoners dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om te bewegen	Percentage volwassenen (18+ jaar) dat vindt dat de buurt aantrekkelijk is om in te bewegen (zoals wandelen, hardlopen of fietsen).	⇒GGD Monitor 2022
2.3	↑Netwerkthermometer: onderzoeken of we deze kunnen gebruiken als meetinstrument	Op basis van deze netwerkthermometer worden de streefwaarden nader bepaald.	⇒www.netwerkthermometer.nl
2.3	↑% inwoners 18-64 jaar dat vrijwilligerswerk doet	Percentage volwassenen (18-64 jaar) dat vrijwilligerswerk verricht. Hieronder wordt verstaan: werk dat in georganiseerd verband (bijvoorbeeld sportvereniging, kerkbestuur, school) onbetaald wordt uitgevoerd.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑% inwoners 65+ dat vrijwilligerswerk doet	Percentage volwassenen (65+) dat vrijwilligerswerk verricht. Hieronder wordt verstaan: werk dat in georganiseerd verband (bijvoorbeeld sportvereniging, kerkbestuur, school) onbetaald wordt uitgevoerd.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑Betrokkenheid bij de buurt neemt toe (18-64 jarigen)	Sociale samenhang in de buurt, contact met burens, actief om de buurt te verbeteren, voldoende betrokkenheid gemeente om bewoners bij veranderingen te betrekken, voelt zich medeverantwoordelijkheid voor leefbaarheid in de buurt.	⇒GGD monitor 2020
2.3	↑Vergrijzing inwoners	Inwoners ouder dan 65.	⇒CBS
2.3	↑Aantal mantelzorgers 18-64 jarigen	Percentage volwassenen (18-64 jaar) dat momenteel mantelzorg geeft.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑Aantal mantelzorgers 65+	Percentage volwassenen (65+ jaar) dat momenteel mantelzorg geeft.	⇒GGD monitor 2022
2.3	↑Kosten Gemert-Bakel Wmo	Alle programmakosten voor Wmo die namens ons worden verstrekt door de GR Peelgemeenten.	Dashboard GR Peelgemeenten

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

2.3	↑Kosten Gemert-Bakel Jeugd	Alle programmakosten voor Jeugdzorg die namens ons worden verstrekt door de GR Peelgemeenten. Dit betekent dat de kosten voor Jeugd die rechtstreeks door de gemeente worden betaald (zoals Centrum Jeugd en Gezin) geen onderdeel van deze indicator uitmaken.	Dashboard GR Peelgemeenten
2.3	↑% inwoners 18-64 jaar dat aangeeft regelmatig (minimaal 2x per maand) contact te hebben met burens	Geen aanvullende definitie.	⇒GGD monitor 2022
2.4	↑Realisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (als het IHP gereed is, kunnen we de streefwaarden hier invullen)	Een Integraal Huisvestingsplan (IHP) is een langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting en wordt opgesteld door schoolbesturen en de gemeente. Het biedt een leidraad voor investeringen in de scholenhuisvesting en het zorgt voor een beleidsmatige en evenwichtige inzet van middelen.	Eigen registratie
2.4	↑Voortijdige schoolverlaters	Iemand die het (bekostigd) onderwijs heeft verlaten en niet in het bezit is van een startkwalificatie. Het bezit van een startkwalificatie houdt in dat iemand ten minste een afgeronde havo- of vwo-opleiding, een basisberoepsopleiding (mbo niveau 2) of een oude opleiding van vergelijkbaar niveau heeft.	CBS ⇒Waarstaatjegemeente/DUO
2.5	↑CO ₂ reductie t.o.v.1990 (nulmeting)	Het Klimaatakkoord beschrijft de doelstelling om in 2050 tot nagenoeg 0 kg CO ₂ -uitstoot te komen en daarmee energieneutraal te zijn. Dit is een CO ₂ -besparing van 95% ten opzichte van 1990. Hiervoor wordt in 2030 een tussenstap genomen. Het Klimaatakkoord beschrijft als doel 49% CO ₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 1990. De EU verhoogt dit doel tot 55%.	Eigen registratie. ⇒De kengetallen voor de CO ₂ -uitstoot zijn waar mogelijk gecorrigeerd met het werkelijk verbruik. In dit geval wordt de huidige CO ₂ -uitstoot berekend door het verbruik te vermenigvuldigen met de emissiefactoren. De bron voor deze emissiefactoren is gelijk aan die van de sectorale routekaart van de VNG en de emissiefactoren die het ministerie hanteert.

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

Portefeuille Toekomstbestendig Buitengebied & Financiën

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
3.1	↑Verbeteren omgevingskwaliteit in Gemert-Bakel: Aantal geurgevoelige objecten/woningen dat niet voldoet aan de gemeentelijke geurnormen achtergrondbelasting (ernstig gehinderden) verminderen	Onder de achtergrondbelasting wordt verstaan de cumulatieve geurbelasting als gevolg van de veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object of objecten. Nulmeting van 85 woningen betreft het jaar 2022.	Eigen registratie
3.1	↑Ambitie om jaarlijks met 150 bedrijven die zich bevinden in het buitengebied om tafel te gaan waarbij 10% op locatie bezocht zal worden	Geen verder aanvullende definitie.	Eigen registratie
3.1	↑Aantal veehouderijen	Voor de definitie van een veehouderij sluiten we aan bij de begrenzing (bedrijfsmatige) veehouderij binnen het landelijk onderzoek naar Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (⇒ VGO): een bedrijf wordt als veehouderij aangemerkt bij een ⇒ minimaal aantal dieren per bedrijf.	⇒CBS
3.1	↑Aantal agrarische bedrijven	Kolom 1: Aantal veehouderijen; Kolom 2: Agrarische bedrijven in de gemeente Gemert-Bakel met een milieutoestemming om landbouwhuisdieren te houden; Kolom 3: Kernregistratie Dierverblijven (KRD) .	⇒Waarstaatjegemeente
3.1	↑Aantal niet agrarische bedrijven	Vestingen alle andere bedrijfstypen dan landbouw conform definitie handelsregister Kamer van Koophandel.	⇒Waarstaatjegemeente
3.2	↑Aanleg natuurgebieden en landschapselementen	Natuurgebieden en landschapselementen zoals houtsingels, hagen, bomenrijen, om bestaande natuurgebieden met elkaar te verbinden (robuust) * (stapstenen of natuurgebieden) Groene verbindingen geven flora en fauna de mogelijkheid om zich te verspreiden (verhogen biodiversiteit). Daarmee wordt de biodiversiteit verhoogd en natuursysteem robuuster. Het	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		herstelvermogen van de natuur wordt dus vergroot.	
3.2	↑Realiseren ontbrekende gedeelten ecologische verbindingzones (EVZ) 12 km ontbrekend (droog of nat)	Een ecologische verbindingzone is een verbinding tussen natuurgebieden (met nieuwe of herstelde natuur) die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.	Registratie door waterschap en provincie
3.3	↑m ² groene daken groene daken op woningen van de bewoners met de stimuleringsbijdrage	Bewoners kunnen ⇒ € 25 aan financiële bijdrage ontvangen per m ² vergroend dakoppervlak. De gemeente heeft jaarlijks € 25.000 beschikbaar voor de groene daken subsidie. Het doel is om de subsidiepot op te maken. Dit komt neer op 1.000 m ² aan extra groene daken.	Eigen registratie
3.3	↑m ² Hemelwater afkoppelen met de stimuleringsbijdrage	Afkoppelen houdt in dat de afvoer van regenwater naar de riolering wordt verwijderd. Bewoners kunnen ⇒ € 6 aan financiële bijdrage ontvangen per m ² afgekoppeld dakoppervlak. De gemeente heeft jaarlijks € 25.000 beschikbaar voor afkoppel subsidie. Het doel is om de subsidiepot op te maken. Dit komt neer op 4.150 m ² dakoppervlak afkoppelen.	Eigen registratie
3.4	↑Weerstandsratio	De verhouding tussen aanwezig weerstandsvermogen en benodigd weerstandsvermogen per 31 december. In Gemert-Bakel is afgesproken dat risico's dubbel afgedekt worden. Dat is dan een weerstandsratio van 2,0. Nulmeting is de stand per 2021 zoals opgenomen in de financiële kaders.	Begroting gemeente
3.4	↑Solvabiliteitspercentage	De verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal per 31 december. Hoeveel van het bezit is betaald met eigen middelen in plaats van schulden. Nulmeting is de stand per 2021 zoals opgenomen in de financiële kaders.	⇒VNG ⇒Waarstaatjegemeente
3.4	↑Schuldenquote	De verhouding tussen jaarmzet en de schulden (inclusief doorgeleende gelden) per 31 december. Nulmeting is de stand per 2021 zoals opgenomen in de financiële kaders.	⇒VNG ⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

3.4	↑Aanwezig weerstandsvermogen	Aanwezige vrije besteedbare reserves waarmee risico's kunnen worden afgedekt per 31 december. In Gemert-Bakel is afgesproken dit conservatief te doen. Het weerstandsvermogen bestaat enkel uit de algemene reserves (inclusief risicoreserves) en een eventueel begrotingsoverschot van het komende jaar. Dit betekent dat post Onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit, bestemmingsreserves en stille reserves niet betrokken worden bij de berekening van het aanwezige weerstandsvermogen.	Jaarstukken gemeente voor de jaren tot en met 2022. Voor 2023 e.v. de financiële rapportages en de begroting.
3.4	↑Benodigd weerstandsvermogen	Hoeveel weerstandsvermogen is nodig om de risico's af te dekken. Daarbij is voor Gemert-Bakel afgesproken dat risico's dubbel afgedekt worden. Het benodigde weerstandsvermogen zijn de berekende risico's maal twee.	Begroting gemeente
3.4	↑Aanwezige weerstandsratio	Het aanwezige weerstandsvermogen gedeeld door de gecalculerde risico's. In 2023 is (op basis van de Begroting 2024) er een weerstandsratio aanwezig van 3,17. Dit betekent dat de risico's ruim drie keer zijn afgedekt.	Begroting gemeente
3.4	↑Reserves en voorzieningen	Reserves zijn opgebouwd uit overschotten in het verleden en zijn vrij besteedbaar om risico's af te dekken of extra uitgaven te doen. Dit is het eigen vermogen van de gemeente. Voorzieningen zijn inschattingen voor kosten die redelijkerwijs in de toekomst gaan komen. Voorzieningen zijn niet vrij besteedbaar en behoren tot het vreemde vermogen. Alle standen betreffen die per 31 december.	Jaarstukken gemeente voor de jaren tot en met 2022. Voor 2023 e.v. de financiële rapportages en de begroting.
3.4	↑Vaste geldleningen	Alle aangegane leningen met een looptijd langer dan één jaar. Alle standen betreffen die per 31 december.	Jaarstukken gemeente voor de jaren tot en met 2022. Voor 2023 e.v. de financiële rapportages en de begroting.
3.4	↑Grondexploitatie	De mate waarin je het geïnvesteerde vermogen nog moet terugverdienen met grondverkoop. Hoe lager het percentage hoe minder terugverdiend dient te	⇒VNG ⇒FINDO

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		worden en hoe minder risico wordt gelopen. Alle standen betreffen die per 31 december.	
3.4	↑Belastingcapaciteit	De mate waarin je bij een financiële tegenvaller het jaar daarop de belastingen kunt verhogen zonder al te veel uit de pas te lopen met het landelijk gemiddelde. Hoe lager hoe beter. Alle standen betreffen die per 31 december.	⇒VNG ⇒FINDO
3.4	↑Investeringsquote	De investeringsquote is bedoeld om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. Bij een quote van 0% investeert de gemeente financieel net zoveel als ze jaarlijks afschrijven. Echter bij een quote van 0% ga je theoretisch gezien op je voorzieningenniveau achteruit. Allereerst zijn huidige investeringen door inflatie duurder dan al gedane investeringen in het verleden. Daarnaast groeit de gemeente, wat nieuwe investeringen vereist. De VNG hanteert daarom een investeringsquote van 1% als 'ondergrens'.	⇒VNG ⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

Portefeuille Economie, Duurzaamheid & Recreatie

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
4.1	↑Woningen met D,E,F,G label welke worden geïsoleerd	<p>Het energielabel geeft aan hoe energiezuinig een woning is. Hoe minder fossiele energie er wordt gebruikt, hoe beter het energielabel. De normering loopt van A t/m G. A++++ is het hoogst haalbare. Op ieder label staat aangegeven welke mogelijkheden er zijn om de woning energiezuiniger te maken. Een energielabel is tien jaar geldig. Op dit moment hebben van de 12.989 woningen in Gemert-Bakel er 16,8% = 2.182 een label D, E, F of G. Deze getallen zijn bij benadering omdat niet iedere woning over een energielabel beschikt.</p> <p>Het streven van 678 woningen is het totaal over 2024 t/m 2026 en dus niet 678 woningen per jaar.</p>	⇒Waarstaatjegemeente
4.1	↑Woningen duurzaam verwarmd	<p>Woningen of hybride warmtepomp of volledig van aardgas.</p> <p>Het streven van 486 woningen is het totaal over 2024 t/m 2026 en dus niet 486 woningen per jaar.</p>	Nader te bepalen
4.1	↑Hernieuwbare elektriciteit	Totaal bekend electriciteitsverbruik inclusief zonnestroom 'achter de meter'.	⇒Waarstaatjegemeente
4.1	↑Energieverbruik	Het totale gas- en elektraverbruik in de gemeente.	⇒Waarstaatjegemeente
4.1	↑Co2 uitstoot	Totaal bekende Co2 uitstoot voor aardgas, elektra, stadswarmte woningen en voertuigbrandstof.	⇒Klimaatmonitor
4.2	↑Ontwikkeling, uitbreiding en opwaardering van onze werklocaties	Werklocaties zijn plekken waar mensen werken: waar bedrijven zijn en bedrijvigheid plaatsvindt. Denk aan bedrijventerreinen, kantoorlocaties of detailhandel (winkels). Het zijn dynamische plekken die van grote waarde zijn voor de economie. Er wordt meerwaarde gecreëerd voor innovatie, concurrentiekracht en werkgelegenheid.	⇒Provincie Noord-Brabant

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

4.2	↑ Stimuleren van werkgelegenheid	Vestigingen en werkgelegenheid uit het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Dit is verdeeld naar Landbouw, Industrie, Handel, Zakelijke dienstverlening, Collectieve dienstverlening en Overige dienstverlening. Peildatum 1 april.	⇒ Waarstaatjegemeente
4.2	↑ Oppervlakte werklocaties	Werklocaties zijn plekken waar mensen werken: waar bedrijven zijn en bedrijvigheid plaatsvindt. Denk aan bedrijventerreinen, kantoorlocaties of detailhandel (winkels). Het zijn dynamische plekken die van grote waarde zijn voor de economie. Er wordt meerwaarde gecreëerd voor innovatie, concurrentiekracht en werkgelegenheid.	⇒ Provincie Noord-Brabant
4.2	↑ Aantal arbeidsplaatsen	Vestigingen en werkgelegenheid uit het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Dit is verdeeld naar Landbouw, Industrie, Handel, Zakelijke dienstverlening, Collectieve dienstverlening en Overige dienstverlening. Peildatum 1 april.	⇒ Waarstaatjegemeente
4.2	↑ Aantal bedrijfsvestigingen	Vestigingen en werkgelegenheid uit het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA). Dit is verdeeld naar Landbouw, Industrie, Handel, Zakelijke dienstverlening, Collectieve dienstverlening en Overige dienstverlening. Peildatum 1 april.	⇒ Waarstaatjegemeente
4.2	↑ Aantal gebruikers regionale website	Het aantal unieke gebruikers van de website Land van de Peel.	Land van de Peel: jaaroverzicht
4.2	↑ Aantal overnachtingen (toeristenbelasting)	Verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven. Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt hiervoor een directe belasting geheven.	Jaarstukken gemeente (met als onderliggende bron de aanslagen opgelegd door de BSOB)

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

4.2	↑Aantal vestigingen R&T-sector	Vestingen recreatie & toerisme conform definitie handelsregister Kamer van Koophandel. Vestigingen zijn locaties van een onderneming, instelling of zelfstandige beroepsbeoefenaar waarin of van waaruit een economische activiteit of zelfstandig beroep wordt uitgeoefend door minimaal één werkzaam persoon. Zie ook ⇒ LISA vestigingenregister. Peildatum 1 april.	⇒Waarstaatjegemeente
4.2	↑Aantal banen R&T-sector	Aantal werkzame personen op vestigingsniveau zoals uitgevraagd door Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA).	⇒Waarstaatjegemeente
4.3	↑Scheidingspercentage afval	De hoeveelheid afval die wordt hergebruikt wordt bepaald door de totale hoeveelheid afval en het scheidingspercentage.	⇒Afvalmonitor
4.3	↑Vastrecht afvalstoffenheffing	Vast bedrag per huishouden of onderneming voor inzameling afval.	⇒Eigen registratie
4.4	↑Aantal kernen met basis voorzieningen sport en bewegen	De gemeente faciliteert dertien buitensportverenigingen middels renovatie en onderhoud van de buitenaccommodatie (niet zijnde gebouwen) zoals vastgelegd in het Beheerplan sportparken 2020-2023.	Eigen registratie
4.4	↑Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	Het aantal inwoners van de gemeente dat een lidmaatschap heeft bij één of meer sportbonden, gedeeld door het totale aantal inwoners in de gemeente.	⇒Waarstaatjegemeente
4.4	↑Aantal inwoners sport wekelijks	Geen aanvullende definitie	⇒GGD monitor 2021 0-11 en 12-18 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 18-64 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 65+
4.5	↑Behoudt bovengemiddelde aantal sportende inwoners	Geen aanvullende definitie.	⇒GGD monitor 2020
4.5	↑Percentage inwoners is aangesloten bij een sportvereniging	Het aantal inwoners van de gemeente dat een lidmaatschap heeft bij één of meer sportbonden, gedeeld door het totale aantal	⇒Waarstaatjegemeente

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		inwoners in de gemeente.	
4.5	↑Aantal inwoners sport wekelijks	Geen aanvullende definitie.	⇒GGD monitor 2021 0-11 en 12-18 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 18-64 ⇒GGD monitor 2020 en 2022 65+

Portefeuille Wonen & Levendige Dorpscentra

	Streefwaarde/indicator	Definitie	Bron
5.1	↑Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Eindhoven	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Realisatie van de snelfietsroute Gemert-Helmond	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Betere doorstroming N272; aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	De doorstromingsfactor is de verhouding tussen de gemiddelde snelheid overdag (tussen 10u en 15 u) en de gemiddelde snelheid tijdens de ochtendspits (7u - 9u) op een wegvak. Bijvoorbeeld wordt er overdag op een wegvak gemiddeld 60 km/u gereden en tijdens de spits 40 km/u, dan is de doorstromingsfactor 1,5. De N272 is de verbinding tussen Beek en Donk en Boxmeer.	⇒ Provincie Noord-Brabant
5.1	↑Robuuste en toekomstbestendige N279: aantal minuten vertraging t.o.v. 2023 in doorstromingsfactor	De doorstromingsfactor is de verhouding tussen de gemiddelde snelheid overdag (tussen 10u en 15 u) en de gemiddelde snelheid tijdens de ochtendspits (7u - 9u) op een wegvak. Bijvoorbeeld wordt er overdag op een wegvak gemiddeld 60 km/u gereden en tijdens de spits 40 km/u, dan is de doorstromingsfactor 1,5. Het betreft hier het deel van de N279 tussen Asten en Veghel.	⇒ Provincie Noord-Brabant (alleen via inlog beschikbaar)
5.1	↑Robuuste en toekomstbestendige N279: alternatieve vervoersmogelijkheden	Het betreft hier het deel van de N279 tussen Asten en Veghel.	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

5.1	↑Gedragen voorkeursalternatief als oplossing voor de N615	De weg verloopt vanaf Gerwen tot de N279 ten oosten van Beek en Donk.	Eigen registratie
5.1	↑Versterken van openbaar vervoer: aantal busritten	Huidige concessie loopt tot en met 2026.	⇒ Provincie Noord-Brabant
5.1	↑Uitrol van deelmobiliteit in Gemert-Bakel: aantal deelauto's	Deelauto's is een systeem dat mensen in staat stelt lokaal beschikbare auto's te huren op elk gewenst moment en voor elke tijdsduur.	Eigen registratie
5.1	↑Gedragscampagne om inwoners te stimuleren om andere vervoersmethoden meer te gebruiken: aantal vermeden autoritten t.o.v. 2023	Geen verdere definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal regiohub's nieuw busstation Eindhoven	Een hub staat voor een locatie waar verschillende vervoersmiddelen bij elkaar komen en waar extra faciliteiten zijn zodat duurzame reisbewegingen gestimuleerd worden. Dus bijvoorbeeld waar je van de auto kunt overstappen op de bus, waar deelfietsen zijn zodat je na de bus je reis verder kunt oppakken.	Eigen registratie
5.1	↑Verbeteren bereikbaarheid gehele MRE regio: aantal vervoersknooppunten voor het openbare vervoer	Aanleg van knooppunten waar reizigers kunnen overstappen van fiets/ auto naar bus en/of trein.	Eigen registratie
5.1	↑Het vlot en veilig afwikkelen van het verkeer over de Boekelseweg borgen na oplevering Vondellaan	mvt/e is het aantal voertuigen per etmaal.	Eigen registratie
5.1	↑Stremmingen in afwikkeling van verkeer vanaf Boekelseweg naar rotonde Noord-Om verminderen: terugloop tijdens spits	Dit onderzoek gaat over een oplossing voor een probleem rond autoverkeer vanuit de kern Gemert dat nu zeer traag toegang krijgt vanaf de aansluiting met de Boekelseweg. Als daar het autoverkeer vanuit woningbouwontwikkeling aan de omgeving Deel en Groenesteeg wordt toegevoegd zal de beperkte capaciteit van de rotonde in de Noord-Om leiden tot verdergaande terugslag op de Boekelseweg en	Eigen registratie

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		Vondellaan waardoor de nieuwe wijken niet langer bereikbaar worden en het autoverkeer ervoor kiest om tóch weer over de Vondellaan langs het centrum te rijden om bestemmingen buiten de kern te bereiken.	
5.1	↑Verkeersveiligheid op de Deel borgen	mvt/e is het aantal voertuigen per etmaal.	Eigen registratie
5.1	↑Verkeersveiligheid op Groenesteeg borgen	mvt/e is het aantal voertuigen per etmaal.	Eigen registratie
5.1	↑De hoeveelheid verkeer door de kern van Bakel met ca. 30% verminderen	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.1	↑Er is in 2022 een tijdelijk vervoersknooppunt ingericht nabij de kruising West-Om met de Heuvel (halte Klaïda)	Geen aanvullende definitie.	Eigen registratie
5.2	↑Omvang aantal inwoners 2032: 35.000 inwoners	Aantal inwoners per 31 december. Bron CBS.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal woningen	Aantal geregistreerde woningen binnen de gemeente zoals vastgelegd in Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) per 31 december. Alle verblijfsobjecten met minimaal een woonfunctie en eventueel 1 of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal inwoners (tot en met nu)	Aantal inwoners per 31 december. Bron CBS.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal woningen (tot en met nu)	Aantal geregistreerde woningen binnen de gemeente zoals vastgelegd in Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) per 31 december. Alle verblijfsobjecten met minimaal een woonfunctie en eventueel 1 of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant
5.2	↑Aantal huishoudens	Personen die alleen of samen in een woonruimte wonen en zelf in hun dagelijkse behoeften kunnen voorzien, vormen een particulier	⇒Waarstaatjegemeente ⇒ Provincie Noord-Brabant

Bijlage 7 Definities streefwaarden en indicatoren

		huishouden (definitie CBS).	
5.3	↑ Leegstand winkelvloeroppervlakte	Percentage leegstand winkelvloeroppervlakte.	⇒ Waarstaatjegemeente
5.3	↑ Waardering centrum Gemert	Cijfer wat consumenten geven op verschillende onderdelen van het winkelgebied centrum Gemert. Denk daarbij aan winkelaanbod, sfeer, veiligheid, aanwezigheid groen, bereikbaarheid openbaar vervoer enzovoort. Zie de bron voor de cijfers per onderdeel. De benchmark scoort een 7,7.	⇒ Koopstromenonderzoek centrum Gemert

Bijlage 8 Begroting naar taakvelden BBV

Bijlage 8: Begroting naar taakvelden BBV

↑ Dit is de verplichte begroting op taakvelden. Hiermee kunnen begrotingen van gemeenten met elkaar vergeleken worden.

Nr.	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	2.230	2	2.228
0.10	Mutaties reserves	738	103	635
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
0.2	Burgerzaken	1.800	635	1.165
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	4	20	-16
0.4	Overhead	10.182	799	9.383
0.5	Treasury	381	290	91
0.61	OZB woningen	5	6.419	-6.414
0.62	OZB niet-woningen	0	3.387	-3.387
0.64	Belastingen overig	6	322	-316
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	59.200	-59.200
0.8	Overige baten en lasten	-134	45	-179
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.980	105	1.874
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.081	49	1.031
2.1	Verkeer en vervoer	5.529	256	5.273
2.2	Parkeren	216	6	210
2.5	Openbaar vervoer	2	0	2
3.1	Economische ontwikkeling	596	2	594
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.277	1.297	-20
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	333	14	319
3.4	Economische promotie	488	171	317
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	2.464	56	2.407
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.796	410	1.386
5.1	Sportbeleid en activering	472	275	197
5.2	Sportaccommodaties	2.462	495	1.967
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	695	94	601
5.4	Musea	556	30	526
5.5	Cultureel erfgoed	475	4	470
5.6	Media	678	0	678
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.848	242	3.607
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.718	850	2.869
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.711	13	4.698
6.3	Inkomensregelingen	11.536	5.983	5.553
6.4	WSW en beschut werk	1.357	0	1.357

Bijlage 8 Begroting naar taakvelden BBV

6.5	Arbeidsparticipatie	91	0	91
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.865	3	1.862
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	3.129	0	3.129
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.204	0	2.204
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.332	0	1.332
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.153	0	1.153
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	401	0	401
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	1.355	0	1.355
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	5	0	5
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	473	0	473
6.74c	Gesloten plaatsing	92	0	92
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	29	112	-82
6.82a	Jeugdbescherming	496	0	496
7.1	Volksgesondheid	1.846	198	1.648
7.2	Riolering	2.416	3.335	-919
7.3	Afval	3.220	3.979	-760
7.4	Milieubeheer	2.691	446	2.245
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	54	20	33
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.892	303	1.588
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.577	4.667	-90
8.3	Wonen en bouwen	2.609	1.693	915
Totaal		93.408	96.329	-2.921

Bijlage 9 Specificatie EMU-saldo

Bijlage 9: Specificatie EMU-saldo

↑ In de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zijn afspraken gemaakt over het toegestane jaarlijkse EMU-tekort bij gemeenten, provincies en waterschappen.

De begroting van gemeenten zijn opgesteld volgens normale stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo is een begroting op kasbasis. EU-lidstaten mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel

Het ministerie publiceert via de circulaire per gemeente een referentiewaarde voor het EMU-saldo. Voor Gemert-Bakel lag die voor 2023 op € 3.378.000. De referentiewaarde voor 2024 is nog niet gepubliceerd. Dat gebeurt normaal gesproken via de septembercirculaire maar dit keer niet. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Voor de beoordeling van deze begroting heeft dit overzicht geen waarde. Dit overzicht wordt pas relevant op het moment Nederland een begrotingstekort van hoger dan 3% heeft en het Rijk gemeenten aanspoort (eventueel via sancties) binnen het voorgeschreven EMU-saldo te blijven. Het saldo wordt sinds 2004 opgenomen en een dergelijke situatie heeft zich niet voorgedaan.

↑ Berekening EMU-Saldo		2023	2024	2025
1 +	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.841	3.556	5.132
2 -	Mutatie (im)materiële vaste activa	15.614	8.703	53.188
3 +	Mutatie voorzieningen	-5.876	-3.483	-853
4 -	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.000	-1.000	-1.000
5 +	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	56	56	56
EMU Saldo		-22.705	-7.687	-47.695

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2024

Bijlage 10: Specificatie aanpassingen Begroting 2024 na Kadernota 2024

↑ In deze bijlage staat een nader toelichting op alle aanpassingen van de Begroting 2024 na de Kadernota 2024.

Aanpassing	↑ Cursus rolstoelvaardigheden opnemen in Wmo
Toelichting	Grootste deel van de kosten kan door ⇒ Uniek Sporten worden gedragen, deze wordt al bekostigd vanuit de GR Peelgemeenten. We ramen daarboven op een bedrag van € 2.500 tot € 3.000. Kanttekening hierbij is dat als de andere peelgemeenten in de gemeenschappelijke regeling niet meedoen de kosten hoger uitvallen. De organisatiekosten kunnen dan niet door vijf gemeenten worden gedeeld.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Pilot robotstofzuigers bij hulp bij het huishouden
Toelichting	Bij deze kostenraming voor de pilot gaan we uit van tien robotstofzuigers, extra materiaal en coördinatie door een externe partij van zestig uur. Kanttekening hierbij is dat als de andere peelgemeenten in de gemeenschappelijke regeling niet meedoen de kosten hoger uitvallen. De organisatiekosten kunnen dan niet door vijf gemeenten worden gedeeld.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Verbreding A67
Toelichting	De opdracht om ervoor zorg te dragen dat de noodzakelijkheid van de snelle verbreding van de A67 opnieuw op de agenda komt in de MRE en dit kenbaar maken aan het Ministerie is reeds geagendeerd geweest op het poho mobiliteit van 13 juli 2023. Noodzaak van snelle verbreding van A67 staat op agenda van MRE. Dit wordt kenbaar gemaakt aan het ministerie. De uitvoer van de verbreding is een opgave van het ministerie. Deze motie wordt uitgevoerd binnen de beschikbare interne capaciteit.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Verkeersveiligheid De Rips
Toelichting	De studie kan met interne capaciteit worden uitgevoerd.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Verkeersveiligheid Milheeze
Toelichting	De studie kan met interne capaciteit worden uitgevoerd.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Fietsparkeren centrum Gemert
Toelichting	Kosten van studie vallen samen met die van pilot centrum autoluw
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2024

Aanpassing	↑ Haalbaarheidsstudie recreatief fietsverbinding Gemert – Helmond
Toelichting	De kosten van een dergelijke studie bedragen incidenteel € 20.000. Na uitvoering van de haalbaarheidsstudie zal de raad over uitkomsten geïnformeerd worden.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Verbetering recreatieve fietspaden Milheeze
Toelichting	De kosten van een studie vallen onder kosten die worden toegerekend aan de voorziening Wegen en hoeven dus niet apart te worden geraamd.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Verharding fietspaden in Gemert-Bakel
Toelichting	Het omvormen van de verhardingen van fietspaden is al berekend door een adviesbureau dat keek naar de onderhoudstoestand van de fietspaden en de vereisten om deze ook functioneel te laten voldoen aan de huidige criteria. Om te voldoen zouden diverse paden moeten worden omgevormd. De kosten hiervan worden globaal geraamd op ruim 8 miljoen euro. Een rapport hierover is beschikbaar. De voorbereidingskosten voor realisatie worden in een voorbereidingskrediet aangevraagd.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Veilige route naar Geneeind Bakel
Toelichting	De kosten van een onderzoek, voorbereidingskrediet worden geraamd op € 15.000.
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Ondersteuning verenigingen in Handel
Toelichting	<p>De wensen van de jeugdvereniging met betrekking tot het vernieuwen en uitbreiden van hun accommodatie worden in beeld brengen en voorgelegd aan de raad. Dit wordt met interne capaciteit gedaan. Daarom geen budgetaanvraag.</p> <p>De overige punten van deze motie worden meegenomen bij het uitwerken van de motie “visie sportverenigingen/parken”.</p>
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Levensvatbaarheid en toekomst (sport)verenigingen
Toelichting	Zie toelichting motie “visie sportverenigingen/parken”
Tekst motie	⇒ motie 13 juli 2023
Aanpassing	↑ Visie sportverenigingen/parken
Toelichting	Wanneer ingezet wordt op een visie sportverenigingen en sportparken, kan in de opdrachtbeschrijving de moties “ondersteuning verenigingen Handel”, “levensvatbaarheid en toekomst (sport) verenigingen” en “visie sportverenigingen//parken”. worden meegenomen. Een sportvisie met een doorkijk naar de toekomst van zowel sportclubs als sportparken, waarbij de buitensportclubs individueel worden bevraagd naar hun vitaliteit, toekomstbestendigheid en behoeften. Hierin worden alle kernen meegenomen, ook hoe het verenigingsleven in Handel versterkt kan worden.
	Intern is geen capaciteit beschikbaar. Daarom is in deze begroting voor 2024

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2024

eenmalig € 75.000 opgenomen

Tekst motie ⇒ motie 13 juli 2023

Aanpassing ↑ Ontwikkelvisie bedrijventerreinen

Toelichting Voor De Fuik in Handel is in 2015 is al besproken om alles in één bestemmingsplan te gieten. Dit bleek niet haalbaar. Dit had te maken met het tempo van elke eigenaar wat uit elkaar liep. Bij diverse eigenaren lopen zaken om bestemmingen te wijzigen/bouwblokken te veranderen. Daarnaast heeft de gemeente een eigen grondpositie in het gebied. Er wordt dus gekeken naar een brede integrale afweging, maar verder geen visie nodig.

Voor de Nijverheidsweg in Gemert is een revitalisering gaande. Dit komt terug in de ontwikkelstrategie terug voor elk bedrijventerrein. Bij ieder terrein zal de afweging of er gerevitaliseerd kan worden voor er uitgebreid wordt. Ook hier geen complete visie nodig.

Tekst motie ⇒ motie 13 juli 2023

Aanpassing ↑ Visie Bakel Zuid-Oost

Toelichting De benodigde middelen voor het opstellen van de concept-ontwikkelvisie worden betaald vanuit het bestaande budget voor project Bolle Akker II. In augustus 2023 is de gemeenteraad via een ⇒RIN hierover geïnformeerd.

Tekst motie ⇒ motie 13 juli 2023

Aanpassing ↑ Windmolens particulier initiatief

Toelichting De kosten voor uitvoering van deze motie worden geschat op € 10.000 (ongeveer 100 uur advieswerk). De kosten kunnen worden gedekt uit de klimaatmiddelen Rijk. Binnen deze klimaatmiddelen is nog ruimte voor deze kosten.

Tekst motie ⇒ motie 13 juli 2023

Aanpassing ↑ Beleidskader – uitvoeringskader rattenbestrijding

Toelichting Het beleids- en uitvoeringskader rattenbestrijding wordt door de gemeente zelf opgesteld. Voor het opstellen van het beleids- en uitvoeringskader is naar verwachting geen extra budget nodig. In de begroting van 2024 is wel een standaardbudget opgenomen voor de bestrijding van ratten (plaagdierbestrijding / ongediertebestrijding). Mocht uit het nog op te stellen beleids- en uitvoeringskader blijken dat in de toekomst een verandering van budget nodig is dan kan bij de Begroting 2025 worden verwerkt.

Tekst motie ⇒ motie 13 juli 2023

Aanpassing ↑ Plein Handel centrum

Toelichting Er is nu incidenteel € 5.000 opgenomen als voorbereidingskosten bedoeld om ontwerpkosten te kunnen maken. Dit is dan de basis voor in het beeld brengen van de investeringskosten bij de Kadernota 2025.

Tekst motie ⇒ motie 13 juli 2023

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2024

Aanpassing	↑ Uitkomsten meicirculaire
Toelichting	Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de meicirculaire 2023 uitgebracht op 31 mei 2023 en op 8 juni 2023 is een geactualiseerde versie beschikbaar gekomen. Dit was na het aanbieden van de Kadernota en daarom nog niet daarin verwerkt. De circulaire geeft een voordeel van € 1.258.000 in 2024 dalend tot een nadeel van € 1.048.000 in 2027. Zie ook de ⇒ RIN meicirculaire 2023.
Aanpassing	↑ Uitkomsten septembercirculaire 2023
Toelichting	De septembercirculaire 2023 zoals verschenen op Prinsjesdag is verwerkt in deze begroting. De circulaire geeft een voordeel in alle jaren. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 13 van deze begroting.
Aanpassing	↑ Aanpassingen naar aanleiding van de Jaarstukken 2022
Toelichting	Op basis van de Jaarstukken 2022 zijn een aantal aanpassingen gedaan. Dit betreft zaken als indexeringen en gestegen door de gemeente te betalen belastingen. Per saldo is dit € 17.000 nadelig.
Aanpassing	↑ Incidentele vrijval kapitaallasten
Toelichting	<p>De geplande investeringen in de begroting zijn beoordeeld op realisatiedatum. De MFA Bakel stond oorspronkelijk gepland op 2023. De kapitaallasten starten dan in 2024. In deze begroting is de investering nu financieel verder weg gepland naar 2025. Hiervoor valt in 2024 en 2025 incidenteel € 200.000 vrij in de begroting. De kapitaallasten staan in de begroting nu vanaf 2026 gepland.</p> <p>Ook voor de investeringen in regionale mobiliteit is een andere realisatiedatum opgenomen. Dit geeft incidentele voordelen van € 32.000 in 2024, € 75.000 in 2025 en € 23.000 in 2026.</p>
Aanpassing	↑ Binden en boeien medewerkers
Toelichting	In de krappe arbeidsmarkt is 'binden en boeien' een actieve manier om medewerkers voor de organisatie te behouden. Daarvoor investeren we in de gezamenlijke kantine (als ontmoetingsplek). Deze is in 2022 heringevoerd. Daarnaast brengen we de budgetten voor organisatiebinding (zoals personeelsdag) op een eigentijds niveau.
Aanpassing	↑ Vervallen wens Kadernota 2024 GGZ specialist
Toelichting	Bij de Kadernota 2024 was structureel € 42.000 aangevraagd voor een GGZ specialist. Hiervoor bleek echter al voldoende budget in de begroting voor aanwezig te zijn. Daarom is deze wens komen te vervallen.
Aanpassing	↑ Cao Lumens
Toelichting	De Cao Sociaal Werk stijgt in 2024 met 12,3% in plaats van de standaard 3,9% inflatie waar we in de Kadernota 2024 mee hebben gerekend. Daarvoor wordt de begroting nu met € 47.000 opgehoogd. Niet doorvoeren van de index zou een verkapte bezuinigingen betekenen.
Aanpassing	↑ Cao MEE
Toelichting	De kosten voor 1,78 FTE bedragen voor MEE € 212.000. Begroot staat (inclusief 3,9% index) € 185.000. Het verschil is ontstaan omdat indexeringen afgelopen jaren onvoldoende waren. Daarvoor wordt de begroting nu met € 27.000 opgehoogd. Niet doorvoeren van de index zou een verkapte bezuinigingen betekenen.

Bijlage 10 Specificatie aanpassingen na Kadernota 2024

Aanpassing ↑ Cao en inflatie Bibliotheek

Toelichting In 2023 stijgen de kosten voor de exploitatie van de bibliotheekvoorziening in Gemert-Bakel met 11,6% als gevolg van hoge inflatie, zowel voor loonkosten (CAO), huisvestingskosten als overige out of pocket kosten. De exploitatiesubsidie voor 2023 is met 2,3% geïndexeerd. Hierdoor ontstaat in de werkbegroting 2023 van de Bibliotheek een tekort. Daarvoor wordt de begroting nu met € 28.000 opgehoogd. Niet doorvoeren van de inhaalindexering zou een verkapte bezuinigingen betekenen.

Aanpassing ↑ Tekort Bibliotheek

Toelichting De bibliotheek zelf vraagt in 2024 een exploitatiesubsidie aan van € 576.000 en doelsubsidie (voor het project Laaggeletterdheid) van € 69.000. In totaal € 645.000. Voor 2024 staat na de hiervoor genoemde inhaalindexering 2023 en de indexering 2024 een bedrag begroot van € 627.000. Daarom wordt nu voorgesteld € 18.000 bij te ramen.

Aanpassing ↑ Aanpassingen Kadernota incidenteel van aard

Toelichting Incidentele kosten tellen niet mee in het structurele saldo van Begroting. De uitvoering van moties betreft met name incidentele kosten. Dat betreft een bedrag van € 125.000 welke in 2024 niet in het structurele saldo meegeteld mogen worden.

Aanpassing ↑ Vervallen eis provincie 50% afschrijving investeringen

Toelichting Volgens de financiële verordening Gemert-Bakel starten de volledige kapitaallasten van een investering pas in het jaar na afronden van deze investering. Dit is een toegestane werkwijze. De provincie heeft in het verleden aangegeven dat formeel de afschrijvingslast in het jaar van investering dan als een incidenteel voordeel dient te worden gezien. Tot en met 2020 diende je 100% van de afschrijvingslasten in het jaar van realisatie investering mee te nemen. Dat is met ingang van 2021 door de provincie versoepeld naar 50%. Vanaf 2024 hoeft helemaal geen correctie te worden toegepast voor de provincie op het structurele saldo. Dat geeft nu een voordeel.

Bijlage 11 Specificatie leges, afval en riool

Bijlage 11: Specificatie leges, afval en riool

↑ Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor via de verordening bijdragen worden gevraagd.

Leges

De uitgangspunten voor de kostendeckendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendeckend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De lasten betreffen zowel ambtelijke inzet als externe kosten;
- Na een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 geldt de eis van kostendeckendheid voor de legestarieven binnen de totale legesverordening (kruissubsidiëring tussen hoofdstukken mogelijk);
- Daarnaast geldt op grond van de werkingssfeer van de Europese Dienstenrichtlijn bij hoofdstuk 3 de eis van kostendeckendheid voor de legestarieven per paragraaf;
- Voor reisdocumenten en rijbewijzen is de gemeente gebonden aan de maximale tarieven die het Rijk daarvoor jaarlijks vaststelt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (met uitzondering van eerste controle na oplevering) voor wat betreft hoofdstuk 2.
- De gecompenseerde Btw op kosten (Btw-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen;
- Overhead maakt geen onderdeel uit van de portefeuilles, maar wordt als kostenpost meegenomen.

Bijlage 11 Specificatie leges, afval en riool

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven voor het ophalen, afvoeren en verwerken van afval. De tarieven worden jaarlijks via een verordening door de gemeenteraad bepaald.

De beleidsuitgangspunten ten aanzien van de heffing en tariefberekening zijn als volgt:

- De directe kosten worden budgettair verwerkt in het taakveld afval in de programmabegroting;
- Het heffen en innen van de afvalstoffenheffing wordt gedaan door de GR Belasting Samenwerking Oost-Brabant (BSOB). Een deel van de totale kosten van de gemeente voor de BSOB wordt op basis van het aandeel in de productiecijfers van de BSOB aan de afvalstoffenheffing toegerekend;
- De BTW en de overheadskosten worden extra comptabel toegerekend;
- Er wordt 2,04% rente extra comptabel toegerekend. Naast de algemene rekenrente (omslagrente) van 0,77%. In totaal wordt daarmee 2,81% rente toegerekend. Dit is gelijk aan de rekenrente van de bouwgrondexploitatie. Dit is een reële rente gezien de leningen met hogere percentages die in het verleden aangegaan zijn voor afval en riool;
- Kosten kunnen over de jaren worden verevenend via een voorziening. De voorziening afvalstoffenheffing is bedoeld om incidentele tekorten en overschotten op te vangen. Bij afval is er nauwelijks sprake van lange termijn investeringen.

↑ Kostendekking afvalstoffenheffing	2024
Kosten, exclusief personeels- en kapitaallasten	3.046
Personeelskosten	147
Kapitaallasten	12
Inkomsten, exclusief heffingen	-534
Netto kosten taakveld 7.3 afval	2.736
Kosten van kwijtschelden	65
Kosten van heffen en innen van de heffing	60
Overhead	104
Rente extracomptabel	9
BTW	537
Toegerekende overige kosten	775
Totale kosten	3.446
Heffingen	3.445
Opbrengst heffingen	3.445
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing	100%

Bijlage 11 Specificatie leges, afval en riool

Rioolheffing

De rioolheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven die wordt geheven voor beheer van het gemeentelijk rioolstelsel inclusief grond- en hemelwatervoorzieningen (verbrede watertaken). Deze zorgtaken zijn opgenomen in het door de raad vastgestelde gemeentelijk watertakenplan. De tarieven worden jaarlijks via een verordening door de gemeenteraad bepaald.

De beleidsuitgangspunten ten aanzien van de heffing en tariefberekening zijn als volgt:

- De directe kosten worden budgettair verwerkt in het taakveld riolering in de programmabegroting;
- Het heffen en innen van de rioolheffing wordt gedaan door de GR Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB). Een deel van de totale kosten van de gemeente voor de BSOB wordt op basis van het aandeel in de productiecijfers van de BSOB aan de rioolheffing toegerekend.
- De BTW en de overheadskosten worden extra comptabel toegerekend;
- Er wordt 2,04% rente extra comptabel toegerekend. Naast de algemene rekenrente (omslagrente) van 0,77%. In totaal wordt daarmee 2,81% rente toegerekend. Dit is gelijk aan de rekenrente van de bouwgrondexploitatie. Dit is een reële rente gezien de leningen met hogere percentages die in het verleden aangegaan zijn voor afval en riool;
- Kosten worden over de jaren verevenend via een voorziening. Er is sprake van lange termijn investeringen. We gaan uit van een gelijkmatig stijgende rioolheffing door de jaren heen en voorkomen via de voorziening een sterk fluctuerend tarief.

↑ Kostendekkendheid rioolheffing	2024
Exploitatiekosten, incl. omslagrente	1.255
Personeelskosten	241
Kapitaallasten	456
Inkomsten, excl. heffingen	-218
Subtotaal kosten	1.734
Storting naar voorziening	462
Kosten van kwijtschelding	75
Kosten van heffen en innen van de heffing (GR BSOB)	35
Overhead	172
Rente	335
BTW	301
Toegerekende kosten	918
Totale kosten	3.114
Rioolheffing niet-woningen	290
Rioolheffing woningen	2.824
Opbrengst heffingen	3.114
Dekkingspercentage rioolheffing	100%

Bijlage 12 Kerngegevens

Bijlage 12: Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari	2021	2022	2023	2024*
Sociale structuur				
Aantal inwoners:	31.045	31.382	31.502	31.737
Waarvan:				
van 0 t/m 19 jaar	6.396	6.821	6.847	6.898
van 20 t/m 49 jaar	10.775	10.943	10.985	11.066
van 50 t/m 59 jaar	4.624	4.620	4.638	4.672
van 60 t/m 64 jaar	2.353	2.335	2.344	2.361
van 65 jaar en ouder	6.897	6.663	6.688	6.739
Aantal bijstandsgerechtigden	360	353	358	358
Aantal personen in sociale werkvoorziening	109	136	-	-
Fysieke structuur				
Oppervlakte gemeente ha	12197 ha	12192 ha	12192 ha	12192 ha
Waarvan:				
Binnenwater	137 ha	141 ha	141 ha	141 ha
Historische dorpskern	8	8	8	8
Groen buitengebied (excl. bosgrond)	308 ha	308 ha	308 ha	308 ha
Groen in woonomgeving	114 ha	114 ha	114 ha	114 ha
Sportvelden	36 ha	36 ha	36 ha	36 ha
Bossen	329 ha	329 ha	329 ha	329 ha
Lengtes van wegen:				
Asfalt	228 km	228 km	228 km	228 km
Klinkerwegen	102 km	102 km	102 km	102 km
Betonwegen	14 km	14 km	14 km	14 km
Overige (zoals zandwegen en halfverharding)	90 km	90 km	90 km	90 km
Aantal woonruimten	13.294	13.502	13.605	13.819

Bijlage 12 Kerngegevens

Kerngegevens per 31 december	2021	2022	2023	2024*
Opbrengsten				
OZB	8.827	9.005	9.365	9.806
Algemene uitkering gemeentefonds	43.927	50.930	53.778	-
Algemene uitkering per inwoner	1,41	1,62	1,71	-
Balans				
Balanstotaal	146.519	144.128	142.000	150.000
Vaste geldleningen	96.271	86.391	78.021	68.185
Vaste geldleningen per inwoner	3,10	2,75	2,48	2,15
Totale reserves en voorzieningen	54.956	58.385	48.626	-
Totale reserves en voorzieningen per inwoner	1,77	1,88	1,56	-

* Schatting voor 2024

Bijlage 13 Specificatie Gemeentefonds

Bijlage 13: Specificatie gemeentefonds

Uitkomsten septembercirculaire 2023

↑ Na Prinsjesdag is de septembercirculaire 2023 verschenen. Deze pakt als volgt uit. De cijfers zijn verwerkt in de nu voorliggende Begroting 2024.

Gemeentefonds	2024	2025	2026	2027
Stand meicirculaire 2023	57.808	58.305	52.979	52.499
Stand na septembercirculaire 2023	58.971	59.372	53.919	54.364
Verschil tussen mei- en septembercirculaire 2023	1.163V	1.067V	940V	1.865V

Oormerken

Handhaving energieprestatie gebouwen (EPBD III)	8N	8N	8N	8N
Bijzondere bijstand en vroegsignalering	57N	0	0	0
Rijksvaccinatieprogramma	6N	6N	5N	5N
Veilig wonen decentrale bestuurders	7N	7N	7N	0
Participatie	20N	18N	17N	16N
Saldo septembercirculaire 2023 na oormerken	1.065V	1.028V	903V	1.836V

Stelposten

Vervallen stelpost BCF nieuwe financieringssystematiek	0	0	0	114V
Actualisatie stelpost Jeugd	0	15V	103N	194V
Vrij te besteden	1.065V	1.043V	800V	2.144V

Algemene rekenregel: 1 miljoen euro gemeentefonds landelijk staat op basis van de septembercirculaire 2023 voor € 1.574 in Gemert-Bakel.

Verklaring verschillen tussen mei- en septembercirculaire 2023

- Extra loon- en prijsinflatie voor 2024 tot en met 2027;
- Positieve hoeveelheidsverschillen 2024 tot en met 2027;
- Bijstelling stelpost Jeugd 2025 tot en met 2027;
- Accres op basis van bbp vanaf 2027.

Extra loon- en prijsinflatie voor 2024 tot en met 2027

Gemeenten krijgen via het gemeentefonds een compensatie voor stijging van lonen en prijzen. De hiervoor gebruikte index is het gewogen gemiddelde van drie delen: de loonvoet sector overheid (60%), de index materiële overheidsconsumptie (20%) en de index overheidsinvesteringen (20%). De compensatie voor 2024 valt hoger uit dan in de meicirculaire en dat loopt structureel door. Gemiddeld is dat 0,6 miljoen euro per jaar.

Positieve hoeveelheidsverschillen 2024 tot en met 2027

Het gemeentefonds wordt berekend op een groot aantal maatstaven. Bijvoorbeeld aantal inwoners, aantal kernen, centrumfunctie enzovoort. Stijging of daling van die maatstaven geeft wijzigingen in hoeveel je uit het gemeentefonds krijgt. Bij deze septembercirculaire was dat effect gemiddeld 0,4 miljoen euro per jaar.

Bijlage 13 Specificatie Gemeentefonds

Bijstelling stelpost Jeugd 2025 tot en met 2027

In april 2023 is overeenstemming bereikt tussen de VNG en het Rijk over een ⇒ hervormingsagenda Jeugd.

Gemeenten krijgen daarvoor extra geld in de toekomst en het Rijk gaat bezuinigingsmaatregelen op de Jeugdzorg nemen. Daarvoor zijn stelposten opgenomen in de begroting. Die zijn daarbij geactualiseerd naar de stand van de septembercirculaire 2023. Voor 2027 is die stelpost gewaardeerd op 100%. Dit was in de vorige begroting 75%, maar de landelijke richtlijn daarvoor is onlangs aangepast.

Accres op basis van bbp vanaf 2027

Vanaf 2027 wordt het gemeentefonds geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In de Miljoenennota is deze indexering verder uitgewerkt en toegepast in de septembercirculaire. De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (historisch) gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De verwachting is dat de accessystematiek hierdoor minder zal schommelen.

Er is veel kritiek op deze nieuwe systematiek. Gemeenten vinden dat een indexatie op basis van het bbp te weinig compensatie geeft voor bijvoorbeeld groeiende zorgkosten als gevolg van vergrijzing.

Door de invoering van de nieuwe systematiek stijgt het volumeaccres vanaf 2027. In de Voorjaarsnota was hiervoor al een aanvullend budget aangekondigd van 150 miljoen euro in 2027 en 300 miljoen euro in 2028. Dit was echter nog niet verwerkt in de meicirculaire. Het volumeaccres in 2027 stijgt met 706 miljoen euro.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft berekend dat gemeenten vanaf 2026 ongeveer drie miljard euro moeten inleveren. Vanaf 2027 is nu op basis van het bbp 706 miljoen euro verstrekt door het Rijk. Of hierdoor de genoemde drie miljard euro geheel of deels met 706 miljoen euro wordt verminderd is nog niet duidelijk. Hierover heeft de VNG op het moment van aanbieden van deze begroting nog niet gecommuniceerd.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

Bijlage 14: Specificatie financiële kengetallen

↑De zes kengetallen zijn verplicht. De gemeenteraad krijgt hiermee inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Aan de kengetallen zijn geen normen verbonden. De wetgever heeft de manier waarop gemeenten de kengetallen laten meewegen in hun financiële beleid bij de gemeente zelf gelaten. Wel zijn in het "⇒ gemeentelijk financieel toezichtkader 2020" signaleringswaarden opgenomen. Deze zijn:

Kengetal	Minder risico	Neutraal	Meer risico
Netto schuldquote	Lager dan 90%	90% -130%	Hoger dan 130%
Netto schuldquote zonder doorleningen	Lager dan 90%	90% -130%	Hoger dan 130%
Solvabiliteitsratio	Lager dan 50%	20%-50%	Lager dan 20%
Structurele exploitatieruimte	Hoger dan 0%	0%	Lager dan 0%
Grondexploitatie	Lager dan 20%	20%-35%	Hoger dan 35%
Belastingcapaciteit	Lager dan 95%	95%-105%	Hoger dan 105%

Eén afzonderlijke kengetal zegt niet alles. Ze moeten in relatie tot elkaar worden gezien om een goed beeld te krijgen van de financiële positie. Dat is op de laatste pagina van deze bijlage gedaan.

Toelichting per kengetal

Hierna is per kengetal een toelichting gegeven. Daarbij is ook inzicht gegeven in het verloop van de afgelopen jaren met daarbij een vergelijking met het gemiddelde van Nederland.

Via ⇒ www.waarstaatjegemeente.nl kunnen de kengetallen van Gemert-Bakel worden vergeleken met andere gemeenten, gemeenten van dezelfde omvang, regio's enzovoort.

Financiële kaders

In de financiële kaders is vastgelegd dat de gemeente streeft naar twee kengetallen. Dat is:

- Solvabiliteit, waar het doel is om te dalen naar 15% in 2030;
- Nettoschuldquote (met doorleningen), waar het doel is om te dalen naar 90% in 2030.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Netto schuldquote

De netto schuldquote is de verhouding tussen de jaarlijkse omzet en de hoogte van de schulden. Het geeft daarmee een indicatie in welke mate rentelasten op de jaarlijkse exploitatie drukken.

Signaleringswaarde

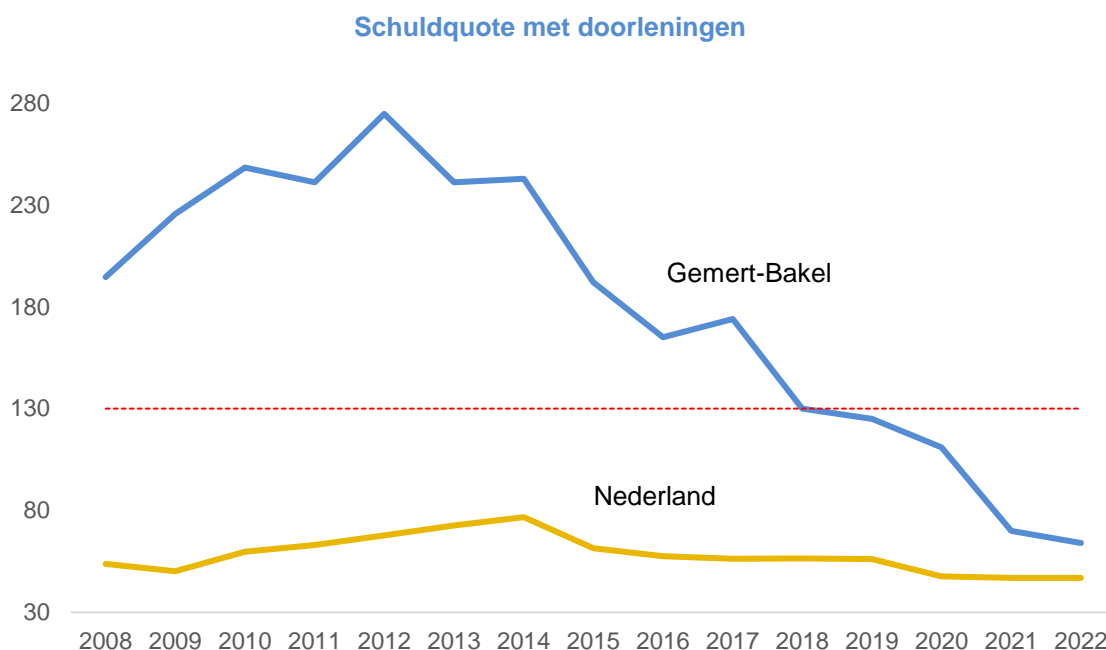
Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 130% wordt gezien als meer risicovol. Ons doel is lager dan 90%.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Er is een duidelijke daling te zien in de netto schuldquote van de gemeente Gemert-Bakel. De trend in Nederland laat een lichte stijging zien. Door de voorheen jaarlijkse stortingen in de Algemene reserve, positieve Jaarstukken, de verkopen in de bouwgrondexploitatie en overige gronden en panden is de gemeente afgelopen jaren in staat gebleken schulden af te lossen. Daarbij zijn nauwelijks nieuwe leningen aangegaan.

Verder was in het herstelplan eigen vermogen en nu wederom in de financiële kaders vastgelegd dat de gemeente geen doorleningen meer doet. Dat is ook terug te zien in de ontwikkeling van de quote.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit.

Verwachtingen op basis van Begroting 2024

De verwachting is dat deze quote weer zal stijgen door de investeringsagenda van 125 miljoen euro in de komende jaren. Doel is op 90% te komen in 2030.

Bij de prognose van de schulden is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze begroting en eventuele Jaarstukkenoverschotten in de toekomst

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑Netto schuldquote zonder doorleningen

Een deel van onze leningen zijn aangetrokken enkel met het doel deze weer door te lenen. Denk aan leningen voor woningbouw. Bij de gecorrigeerde netto schuldquote worden deze leningen niet meegenomen in de berekening

In de 'netto schuldquote zonder doorleningen' wordt duidelijk welke leningen de gemeente gebruikt enkel voor eigen financiering en hoe zich dit verhoudt tot de inkomsten van de gemeente.

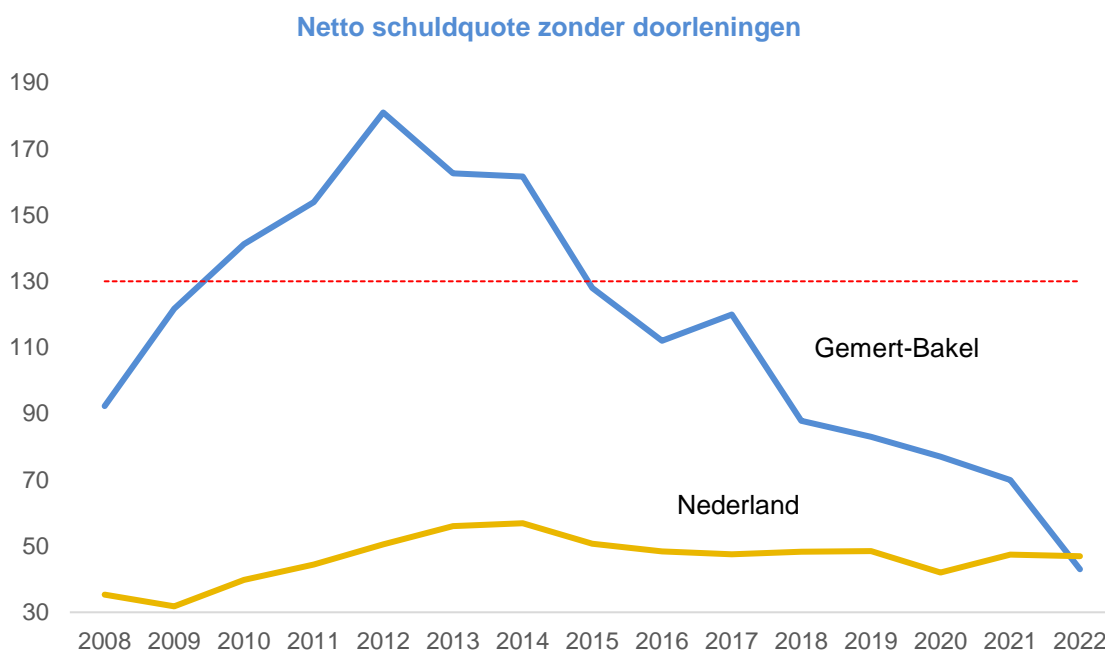
Signaleringwaarde

Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 130% wordt gezien als meer risicovol.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Er is een duidelijke daling te zien in de netto schuldquote van de gemeente Gemert-Bakel. De trend in Nederland laat een lichte stijging zien. Door de voorheen jaarlijkse stortingen in de Algemene reserve, positieve Jaarstukken, de verkopen in de bouwgrondexploitatie en overige gronden en panden is de gemeente afgelopen jaren in staat gebleken schulden af te lossen. Daarbij zijn nauwelijks nieuwe leningen aangegaan.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit.

Verwachtingen op basis van Begroting 2024

De verwachting is dat deze quote weer zal stijgen door de investeringsagenda van 125 miljoen euro in de komende jaren.

Bij de prognose van de schulden is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze begroting en eventuele overschotten in de Jaarstukken in de toekomst

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Solvabiliteitsratio

Dit is het eigen vermogen uitgedrukt als percentage van het totale vermogen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en een eventueel begrotingsoverschot. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe financieel weerbaarder de gemeente.

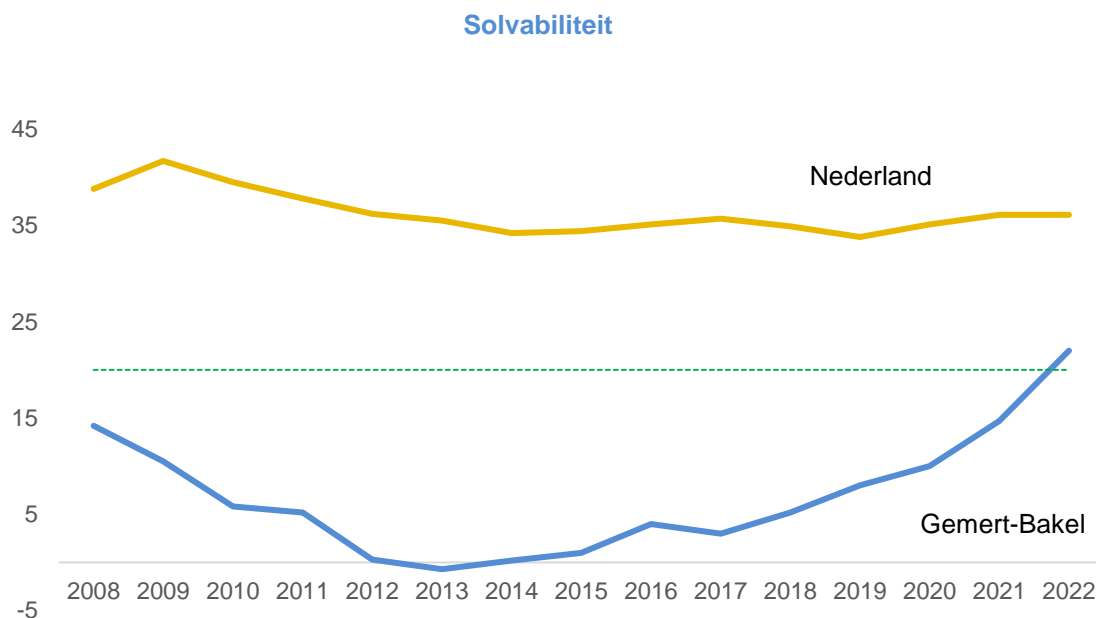
Signaleringswaarde

Hoe hoger het kengetal hoe beter. Lager dan 20% wordt gezien als meer risicovol. Ons doel is een solvabiliteit van minimaal 15%.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Het eigen vermogen van de gemeente Gemert-Bakel is laag en de schuldenpositie van de gemeente is hoog. Dit komt tot uiting in de lage solvabiliteitsratio. Door het financieel herstel van de afgelopen jaren is deze ratio wel duidelijk gestegen. De trend in Nederland laat juist een verslechterende solvabiliteit zien maar het verschil is nog steeds groot. Het kengetal zegt niets over het weerstandsvermogen. Dat is inmiddels meer dan afdoende aanwezig in Gemert-Bakel.

In de financiële kaders is bepaald dat de gemeente streeft naar een solvabiliteit van 15% in 2030. Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit.

Verwachtingen op basis van Begroting 2024

Het streefpercentage van 15% is bereikt in 2022. Bij de Jaarstukken 2022 bedraagt de solvabiliteit 22%. De bezittingen van de gemeente nemen echter toe op basis van de investeringsagenda van 125 miljoen euro in de komende jaren. De solvabiliteit in 2026 daalt daarom weer naar verwachting.

Bij de prognose van het eigen vermogen is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze begroting en eventuele Jaarstukkenoverschotten in de toekomst. Het streven is om in 2030 op 15% te staan.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal drukt het structurele en reële evenwicht van de begroting en Jaarstukken uit. Als de gemeente meer inkomsten dan uitgaven heeft in een bepaald jaar is het kengetal positief. Bij een hogere waarde van het kengetal is de begroting voor de toekomst wendbaarder

Signaleringswaarde

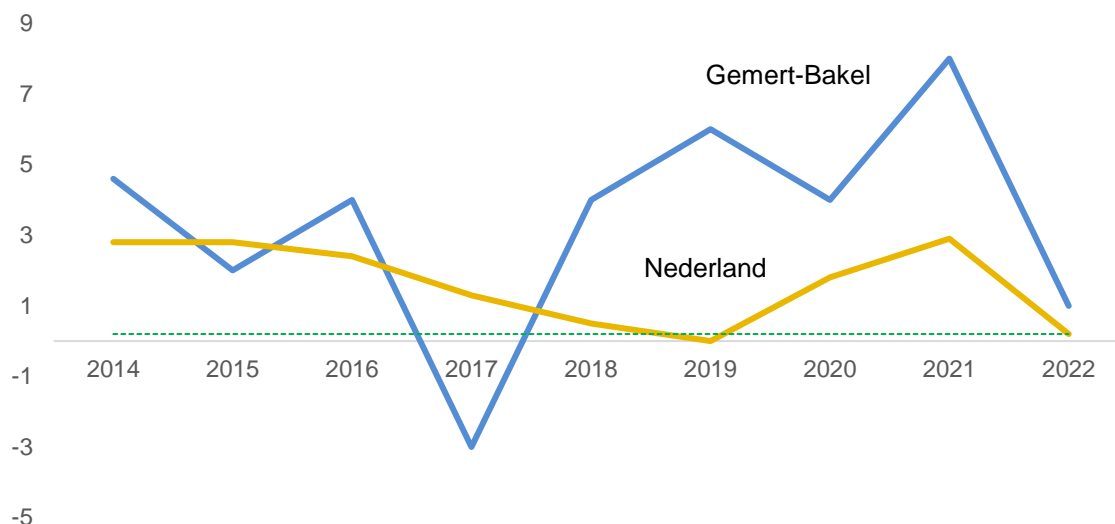
Hoe hoger het kengetal hoe beter. Lager dan 0% wordt gezien als meer risicovol.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De afgelopen jaren heeft de gemeente positieve resultaten behaald. Dat is terug te zien in deze grafiek. Daarbij was er (met uitzondering van 2017) sprake van een meer dan structureel evenwicht. Dat betekent dat de gemeente voor die jaren ook zonder incidentele voordelen een sluitende begroting/Jaarstukken had. Daarmee scoort de gemeente beter dan het gemiddelde van Nederland.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit. Dit kengetal wordt vanaf 2014 door het Rijk bijgehouden.

Structurele exploitatie

Verwachtingen op basis van Begroting 2024

Gezien het begrotingsoverschot in 2024 blijft de gemeente ruim boven de norm. Hoe dit kengetal zich zal ontwikkelen na 2026 is afhankelijk van de besluitvorming van het Rijk wat betreft de 'ravijnjaren'.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Grondexploitatie

Dit kengetal geeft de verhouding van de boekwaarde van de grondexploitaties met de nog te realiseren verkopen weer. Met de toekomstige verkopen kunnen de aangegane schulden van de bouwgrondexploitatie worden afgelost. Hoe lager de ratio hoeveel minder met verkopen dient te worden terugverdiend.

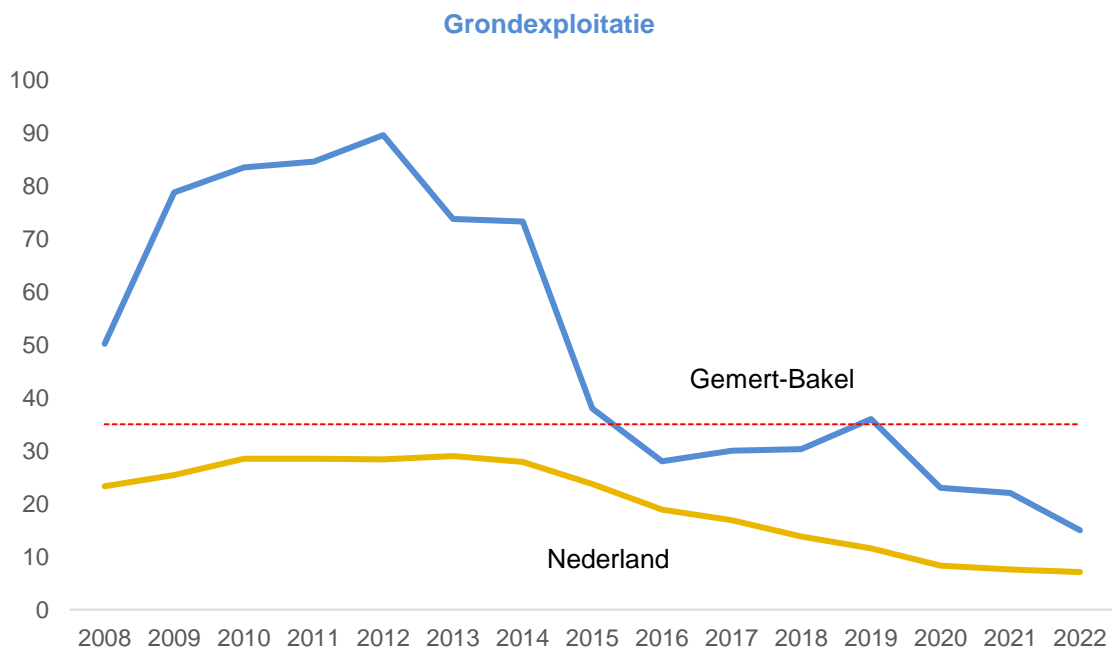
Signaleringswaarde

Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 35% wordt gezien als meer risicovol

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De afgelopen jaren zijn een aantal grote projecten op de grondexploitaties afgesloten. Dat heeft een sterke daling gegeven door de jaren heen.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit

Verwachtingen op basis van Begroting 2024

Door de verdere verkoop van gronden zal dit kengetal zich verder verbeteren. Op het moment de gemeente weer zelf gronden gaat kopen dan zal het kengetal wel oplopen.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft aan hoe de gemeentelijke belastingen (OZB, riool en afval) van de gemeente zich verhouden ten opzichte de rest van Nederland.

Daarmee wordt inzicht gegeven in welke mate een gemeente in een volgende begroting een tegenvaller kan opvangen via belastingverhoging. Bij een lagere waarde van het kengetal is de begroting voor de toekomst wendbaarder.

De belastingcapaciteit is geen maximale norm vanuit het Rijk. De hoogte van belastingen blijft altijd een eigen afweging van de gemeente.

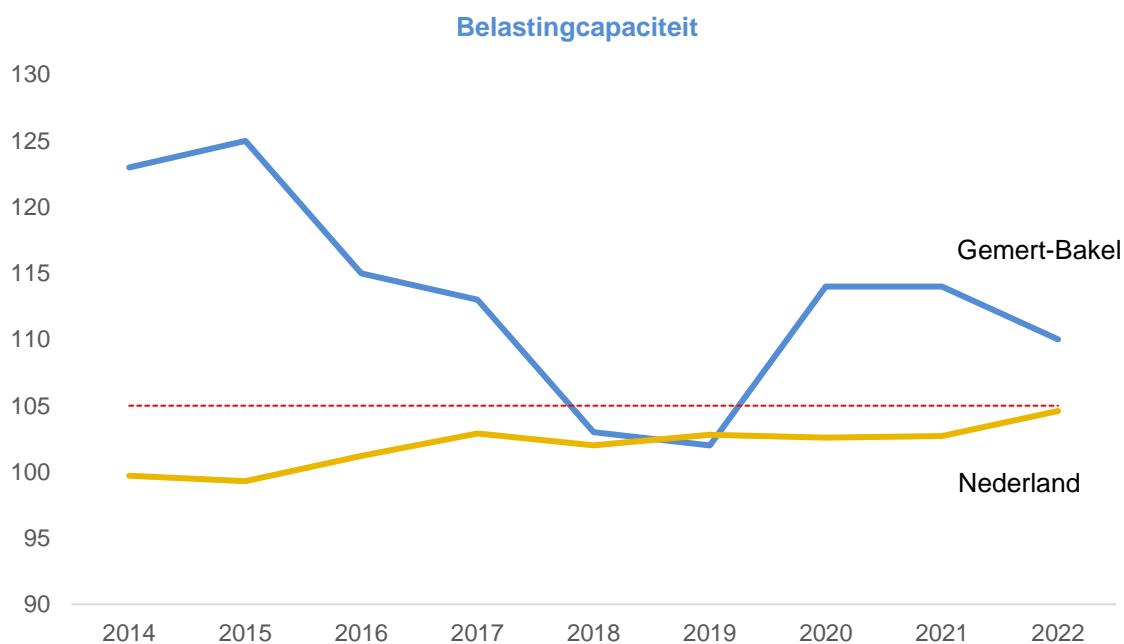
Signaleringswaarde

Hoe lager het kengetal hoe beter. Hoger dan 105% wordt gezien als meer risicovol

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Gemiddeld genomen scoort de gemeente Gemert-Bakel wat betreft lokale lasten hoger dan het gemiddelde van Nederland.

Het verloop door de jaren heen zag er als volgt uit. Dit kengetal wordt vanaf 2014 door het Rijk bijgehouden.

Verwachtingen op basis van Begroting 2024

In deze begroting verhogen wij het OZB-tarief met enkel de inflatie van 3,9%. De ontwikkeling van dit kengetal is afhankelijk van de mate waarin andere gemeenten hun tarief verhogen. De verwachting is wel dat de belastingcapaciteit nog wel boven het gemiddelde zal blijven liggen.

Bijlage 14 Specificatie financiële kengetallen

↑ De zes kengetallen bezien in hun samenhang

De zes kengetallen maken verplicht onderdeel uit van de risicoparagraaf van de begroting. De kengetallen in samenhang geven daarbij een beter inzicht in de financiële positie van de gemeente dan een beoordeling van de kengetallen los.

Twee begrippen zijn hierbij belangrijk. Dat zijn weerbaarheid en wendbaarheid van de financiën.

Weerbaarheid

Met weerbaarheid wordt bedoeld of de gemeente tegen een stootje kan. De schuldquote 's, solvabiliteit en het kengetal over de grondexploitaties zegt iets over de weerbaarheid.

Wendbaarheid

Met wendbaarheid wordt bedoeld welke mogelijkheden de gemeente heeft om toekomstige uitgaven in hun begroting op te nemen. Kan de gemeente zich financieel gezien wel of niet relatief snel aanpassen aan veranderende omstandigheden. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit zeggen daar iets over.

Een wendbare begroting biedt mogelijkheden tot uitgaven zoals nieuw beleid en investeringen wanneer gewenst. Daarnaast is het van belang om risico's als stijging van rentes en ontwikkelingen in het gemeentefonds op te vangen.

In de financiële kaders zijn diverse maatregelen genomen om de begroting wendbaar te houden. Zo hebben we altijd standaard met 2,5% rente gerekend voor nieuwe investeringen. Dit was jarenlang te hoog. Nu de rente is doorgestegen naar 3,5% was het effect op de begroting hierdoor relatief gering. Verder houden we de begroting wendbaar door bij afgeschreven investeringen de kapitaallasten niet vrij te laten vallen in de begroting maar te reserveren voor herinvesteringen of andere investeringen.

Toelichting samenhang

De doelen van 90% schuldenquote en 15% solvabiliteit zijn behaald bij de Jaarstukken 2022.

De verwachting is dat de schuldenquote echter weer zal stijgen door de investeringsagenda van 125 miljoen euro in de komende vier jaar. Doel is op 90% te komen in 2030. Ook de solvabiliteit zal hierdoor lager worden. Ook daar ligt het doel van 15% uiteindelijk in 2030.

Het weerstandsvermogen in deze begroting is (meer dan) op peil. Alle risico's zijn (meer dan) dubbel afgedekt. De risico's in de bouwgrondexploitatie zien we ieder jaar dalen. Er zijn veel kavels verkocht. We gaan weer een actiever grondbeleid voeren. Dat geeft risico's. In de nota grondbeleid uit 2023 zijn maatregelen genomen om deze risico's beheersbaar te houden om grote verliezen (zoals in 2013) op gronden te voorkomen.

Bij de prognose van de schuldenontwikkelingen en solvabiliteit is geen rekening gehouden met de begrotingsoverschotten in deze begroting en eventuele Jaarstukkenoverschotten in de toekomst. In deze begroting zijn grote overschotten geraamd voor 2024 en 2025. Hierdoor kunnen we snel schakelen indien nodig.

Bijlage 15 Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren

Bijlage 15: Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren

↑ De beleidsindicatoren zijn sinds 2017 verplicht. Daarom kan nu een overzicht worden gegeven in het verloop over meerdere jaren. Daarmee krijgt de gemeenteraad een beter inzicht.

Niet van alle jaren is het cijfer gepubliceerd. Indien dit het geval is staat er een (-) teken.

Indicator-eenheid	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Formatie-fte per 1.000 inwoners -	-	-	5,11	5,10	5,72	5,79	5,77	6,07
Bezetting-fte per 1.000 inwoners -	-	-	5,19	5,47	5,58	5,78	5,56	5,44
Apparaatskosten—kosten per inwoner - €	-	-	444	436	377	408	496	587
Externe inhuur – kosten als % totale loonsom	-	-	6,9 %	10,2%	7,8%	7,2%	10,5%	20,7%
Overhead - % van de totale lasten	-	-	6,5 %	6,4%	8,4%	7,3%	8,3%	7,4%
Verwijzingen Halt-per 1.000 jongeren *	18	26	24	26	17	50	23	17
Winkeldiefstallen-per 1.000 inwoners	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8	0,3	0,5	0,8
Geweldsmisdrijven-per 1.000 inwoners	3,6	3,2	3,3	3,1	3,1	2,4	3,1	3,2
Diefstallen uit woning-per 1.000 inwoners	1,9	2,4	2	1,6	1,5	1,8	1,1	1,4
Vernielingen-per 1.000 inwoners	5,3	5,1	5	3,3	4,1	3,9	3,6	4,5
Funcziemenging-%	47,3	47,2	48,1	48,8	49,2	48,9	49,5	49,5
Bedrijfsvestigingen-per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	143,9	148,2	151,1	154,9	163,3	168,9	175,2	182,7
Absoluut verzuim-per 1.000 leerlingen	0	0,2	0,5	-	2,2	1,8	1,1	3,8
Relatief verzuim-per 1.000 leerlingen	11	3	6	7	13	10	4	9
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv-ers)-%	1,3%	1,2%	1,1%	1,1%	1,5%	1,0%	1,4%	-
Niet-sporters-%-2020	-	42,7%	-	-	-	43,1%	-	-
Banen-aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	493,5	493,7	512,7	524,3	532,8	517,6	531	538,4
Jongeren met een delict voor de rechter-%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	-
Kinderen in uitkeringsgezin-%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	-
Netto arbeidsparticipatie-%	69%	70,4%	71%	71,2%	72,3%	71,8%	72,8%	74,1%
Werkloze jongeren-%	2%	2%	2%	1%	1%	2%	1%	-
Bijstandsuitkeringen-per 10.000 inwoners	200,4	207,6	225,4	210,2	208,8	271,3	221,7	-
Lopende re-integratievoorzieningen-per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	-	-	-	-	40,7	50,7	66,4	56,2
Jongeren met jeugdhulp-%	7,8%	8,7%	9%	8,6%	8,6%	8%	-	-
Jongeren met jeugdbescherming-%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	1,1%	1,2%	-	-
Jongeren met jeugdreclassering-%	-	-	0,3%	0,3%	-	-	-	-

Bijlage 15 Beleidsindicatoren Gemert-Bakel door de jaren

Indicator-eenheid	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cliënten maatwerk Wmo-per 10.000 inwoners	-	680	360	710	730	660	670	660
Omvang huishoudelijk restafval-kg per inwoner	58	50	46	45	45	50	-	-
Hernieuwbare elektriciteit-%	2,1%	3%	4,2%	5,9%	10,1%	17,6%	25,2%	-
Gemiddelde WOZ waarde-x €1.000	-	-	-	-	274	301	309	340
Nieuwbouwwoningen-per 1.000 woningen	9,1	12,4	7,1	6,2	14,8	7,9	14,8	6,1
Demografische druk-%	66,8%	68%	68,3%	69,3%	70,4%	71,5%	72,3%	73,7%
Gemeentelijke woonlasten een-persoonhuishoudens -€	784	737	730	713	745	826	865	973
Gemeentelijke woonlasten meer-persoonhuishoudens-€	877	828	820	736	768	849	891	1004

* Bij de Begroting 2023 zijn vragen gesteld over het verloop van de Halt cijfers. Bron voor deze cijfers is www.waarstaatjegemeente.nl. De gegevens van deze bron bleken niet te kloppen. Zie hiervoor ⇒ RIN Halt cijfers. In dit staatje zijn voor 2018 t/m 2021 de cijfers opgenomen zoals door Halt aan ons verstrekt naar aanleiding van de raadvragen. De gegevens voor 2022 zijn onlangs uitgevraagd aan Halt voor deze begroting.

Bijlage 16 Liquiditeitsprognose 2024

Bijlage 16: Liquiditeitsprognose 2024

↑ In de Planning & Control documenten ontbrak tot 2021 een liquiditeitsoverzicht. Daarmee was er geen inzicht in de kasstromen van de gemeente.

In de financiële kaders is daarom bepaald dat er voortaan standaard liquiditeitsoverzicht in de begroting en Jaarstukken wordt opgenomen. Daarbij kijkt het overzicht in de begroting vooruit naar het komende jaar en die van de Jaarstukken achteruit naar het afgelopen jaar.

Ervaring leert dat hoe verder een liquiditeitsprognose in de toekomst kijkt hoe onzekerder deze wordt. Dit hangt vooral samen met de verkopen in de bouwgrondexploitatie (in welk jaar vallen die) en of investeringen zoals gepland worden uitgevoerd.

Onderdeel		2024
Baten begroting		96.266
Lasten begroting		92.669
Saldo van baten en lasten	+/+	3.556
Af: aflossing leningen door gemeente aan BNG	-/-	19.019
Af: investeringen	-/-	13.485
Af: te verstrekken leningen	-/-	0
Subtotaal	-/-	29.948
Bij: afschrijvingen	+/+	4.019
Bij: aflossingen leningen door derden aan gemeente	+/+	1.400
Bij: netto-opbrengsten bouwgrondexploitatie	+/+	5.583
Bij: overige mutaties reserves en voorzieningen	+/+	662
Kasstroom 2024	-/-	17.284

Ontwikkeling schuldenpositie

Op basis van deze prognose zal de gemeente een nieuwe lening moeten aantrekken in 2024 van 17,3 miljoen euro.

Normaal bedraagt de jaarlijkse aflossing leningen door gemeente aan BNG rond de 9 miljoen euro per jaar. Dat is in 2024 incidenteel 6 miljoen euro. Per juli 2024 dient de gemeente namelijk een lening van die omvang, aangetrokken voor de investeringen golfbaan, af te lossen bij de BNG. Daarnaast is er een renteherzieningsmoment op een lening van 3,9 miljoen euro.

Of het aantrekken van een lening van 17,3 miljoen euro daadwerkelijk nodig is zal afhankelijk zijn van verschillende ontwikkelingen. Met name het tempo van grondverkopen bouwgrondexploitatie, mate van realisatie investeringen en het resultaat van tussentijdse rapportages en Jaarstukken.

Bijlage 17 Omschrijving reserves en voorzieningen

Bijlage 17: Omschrijving reserves en voorzieningen

In de “⇒Nota reserves en voorzieningen” zijn de doelen per reserves en voorzieningen benoemd. Daarnaast zijn in deze nota de beleidslijnen vastgelegd. De doelen en beleidslijnen worden in deze bijlage herhaald.

↑ Reserves

Voor reserves gelden de volgende wettelijke eisen en beleidslijnen:

- Gemeenteraad is bevoegd orgaan voor uitgaven doen uit reserve (wettelijk);
- Positief saldo vereist in reserve (wettelijk);
- Het aantal reserves wordt beperkt (eigen beleid);
- Voor risicovolle onderwerpen worden risicoreserves ingesteld (eigen beleid);
- We dekken geen structurele lasten uit reserves (eigen beleid);
- We voegen geen rente toe aan reserves (eigen beleid).

Algemene reserves	Doel algemene reserve
Algemene reserve	Buffer voor risico's
Risicoreserve Bouwgrond	Opvangen risico's bouwgrondexploitatie
Risicoreserve Drie decentralisaties	Opvangen risico's 3d's

Bestemmingsreserves	Doel bestemmingsreserve
Automatisering	Egaliseren kosten automatisering over de jaren heen
BIO-fonds	Verbetering buitengebied, middelen zijn apart gezet ter voorkoming onverschuldigde betaling
Compensatie energiekosten maatschappelijke organisaties	Tegemoetkoming voor verenigingen en maatschappelijke organisatie voor de gestegen energiekosten
EVZ 2010 – 2027	Geplande investeringen uit gemeentelijk watertakenplan in diverse EVZ's
Kapitaallasten Wegen	Betalen van investeringen wegen uit reserves. Deze reserve vervalt bij vaststelling nieuw beheerplan Wegen
Overheveling	Tijdelijk overhevelen van middelen van het ene naar het andere boekjaar
Strategische grondaankopen (reserve)	Dekking voorziening Strategische grondaankopen. Die is bedoeld voor (tijdelijk) opvangen verschil tussen aankoopwaarde strategische gronden en de marktwaarde van deze gronden

Bijlage 17 Omschrijving reserves en voorzieningen

↑ Voorzieningen

Voor voorzieningen gelden de volgende wettelijke eisen en eigen richtlijnen. Een gemeente kan bij voorzieningen slechts beperkt eigen beleid voeren.

- College is bevoegd orgaan voor het doen van uitgaven uit voorziening (wettelijk);
- Positief saldo vereist in voorziening (wettelijk);
- Overschotten/tekorten komen ten gunste/laste van de begroting (wettelijk);
- We voegen geen rente toe aan voorzieningen (wettelijk);
- Groot onderhoud kapitaalgoederen wordt geëgaliseerd via voorzieningen (eigen beleid).

Voorzieningen	Doel voorziening
Verplichtingen, verliezen en risico's	
Bouwgrondexploitatie	Afdekken gecalculeerde verliezen bouwgrondexploitaties
Opbouwen pensioenrechten wethouders	Afdekken toekomstige pensioenverplichtingen (oud-) wethouders
Strategische grondaankopen (voorziening)	(tijdelijk) opvangen verschil tussen aankoopwaarde strategische gronden en de marktwaarde van de strategische gronden
Wachtgeld voormalig bestuurders	Afdekken wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders
WW-verplichtingen personeel	Afdekken toekomstige WW-verplichtingen personeel
Egalisatie van onderhoud	
Onderhoud gebouwen	Het egaliseren van kosten groot onderhoud gebouwen
Onderhoud sport	Het egaliseren van kosten groot onderhoud sportaccommodaties
Onderhoud wegen	Het egaliseren van kosten groot onderhoud wegen
Beklemde middelen van derden	
Afvalstoffen	Toekomstige mogelijk tekorten afval (uit afvalstoffenheffing)
Attero	Voorziening gevormd voor afwikkeling gerechtelijke uitspraak (uit afvalstoffenheffing)
Gebiedsfonds	Toekomstige uitgaven proeftuin Elsendorp (uit bijdragen initiatiefnemers)
Herplant bomen en groen	Toekomstige uitgaven bomen en groen (uit bijdragen initiatiefnemers)
IGP: Bakelse Plassen	Toekomstige uitgaven en risico's IGP (uit zandwinning)
Kwaliteitsimpuls landelijk gebied (RvR)	Toekomstige uitgaven verbetering buitengebied (uit Provinciale middelen)
Parkeerbonds	Toekomstige uitgaven parkeren (uit bijdragen initiatiefnemers)
Vervanging riolering	Toekomstige uitgaven riolering (uit rioolheffing)
Waterberging	Toekomstige uitgaven waterberging (uit bijdragen initiatiefnemers)

Bijlage 18 Toepassing financiële kaders

Bijlage 18: Toepassing financiële kaders

↑ In 2021 zijn de “⇒Kaders voor een gezonde en duurzame financiële positie van de gemeente” vastgesteld. Doel hiervan is om de financiën van de gemeente op langere termijn gezond te houden.

In deze bijlage rapporteren wij over de toepassing van deze financiële kaders in de Begroting 2024.

Uitgangspunt	Achtergrond uitgangspunt	Toepassing Begroting 2024
1. Klimaattransitie Wij zijn risicomijdend bij financierings- en investeringsverzoeken naar aanleiding van de klimaattransitie.	We bouwen bij de transities geen risicovolle posities op. Hiermee houden we de gemeentelijke financiële balans ook op langere termijn gezond.	√ Er zijn geen leningen verstrekt en is er niet geparticipeerd in investeringen.
2. Transitie buitengebied Bij de transitie landelijk gebied kopen wij geen gronden of panden. Als een bijdrage gewenst is gebeurt dat op basis van maximaal 25% cofinanciering en vanuit de dan beschikbare budgetten in de begroting.	We bouwen bij de transities geen risicovolle posities op. Hiermee houden we de gemeentelijke financiële balans ook op langere termijn gezond.	√ In 2023 is eenmalig € 500.000 ter beschikking gesteld voor cofinanciering transitie buitengebied. Bij een eventueel voorschot op dit budget zal worden voorgesteld dit overschot over te hevelen naar 2024.
3. Grondexploitaties Bij situationele grondpolitiek geen financiële vermenging van bouwgrondexploitatie met andere doeleinden.	In 2013 zijn grote verliezen geleden op de grondexploitaties. Met dit uitgangspunt worden de risico's aanvaardbaar gehouden.	√ Wij houden geldstromen strikt gescheiden. Investerings worden bijvoorbeeld niet betaald uit toekomstige grondexploitaties.
4. Grondaankopen Wij gaan terughoudend om met 'warme gronden'. De totale maximale omvang hiervan op de gemeentelijke balans bedraagt € 1.000.000. Aangekochte gronden worden uiterlijk binnen twee jaar in exploitatie genomen.	In 2013 zijn grote verliezen geleden op de grondexploitaties. Met dit uitgangspunt worden de risico's aanvaardbaar gehouden.	√ Op de gemeentelijke balans wordt deze maximale omvang niet overschreden. Aan de raad is wel een ruimer regime voorgesteld gezien de opgaven in de woningbouw.

Bijlage 18 Toepassing financiële kaders

5. Omgevingswet

We nemen de financiële gevolgen van de Omgevingswet reëel op in onze begroting.

De Omgevingswet is complexe wetgeving waarbij het Rijk oorspronkelijk heeft aangegeven dat dit minimaal budgetneutraal door gemeenten kan worden uitgevoerd. Eerdere ervaringen op andere beleidsvelden (zoals drie decentralisaties) hebben geleerd dat dergelijke voorspellingen van het Rijk niet altijd juist zijn.

✓ Voor de jaren 2024 en 2025 hebben wij een tekort op de leges begroot van € 170.000 naar aanleiding van de Omgevingswet. Vanaf 2026 is dit tekort gedekt uit de vrijval van de implementatiekosten Omgevingswet van € 223.000 welke structureel in de begroting staat opgenomen maar vanaf dan naar schatting niet meer nodig zijn.

6. Sociaal Domein

We begroten reëel in het sociaal domein. Prognoses zijn op basis van Q (=aantallen) * P (=prijs). Daarbij betrekken we nog nadrukkelijker ontwikkelingen zoals veranderingen in wetgeving en demografie.

De drie decentralisaties zijn omvangrijke begrotingsposten die daarnaast allen een open einde hebben. Om tekorten in de Jaarstukken te voorkomen is een reële begroting nodig.

✓ Wij hanteren het prognosemodel VNG. Dit werkt op basis van $Q \cdot P$ waarbij daarnaast rekening wordt gehouden met demografische ontwikkelingen.

7. Onderhoud

Beheerplannen voor onderhoud kapitaalgoederen zijn maximaal vier jaar oud en kijken minimaal tien jaar vooruit.

We willen genoeg geld hebben om onze kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen) goed te kunnen onderhouden nu en in de toekomst. Daarvoor is actueel plan nodig wat ver genoeg vooruitkijkt zodat tijdig geld opzijgezet kan worden.

■ Diverse beheerplannen zijn ouder dan vier jaar (groen, wegen, riool, en bomen). Het opnieuw vaststellen van deze beheerplannen staat gepland in 2023 en 2024 zodat de plannen weer actueel zijn.

8. Kapitaallasten

Alle vrijvallende kapitaallasten voor fysieke voorzieningen standaard via een stelpost reserveren in de begroting voor later gebruik.

We willen financiële ruimte in de begroting houden voor vervangingsinvesteringen. Vrijvallende kapitaallasten na afloop van een investering worden daarom niet ten gunste van het begrotingssaldo gebracht maar voor later gebruik apart gezet.

✓ Ook in de Begroting 2024 is dit weer toegepast. De omvang van deze stelpost loopt op tot € 253.000 in 2027 en staat verder toegelicht in de paragraaf investeringen.

9. Schulden

We streven naar een 'minder risicovolle' netto schuldquote van maximaal 90% in 2030. Dit betreft de netto schuldquote inclusief doorleningen.

Met een lagere netto schuldquote verminderen we de rentekosten in de begroting en worden de risico's bij rentestijgingen lager.

✓ Gerealiseerd bij de Jaarstukken 2022.

Bijlage 18 Toepassing financiële kaders

10. Solvabiliteit

We streven naar een solvabiliteitsratio van minimaal 15% in 2030.

Met een hogere solvabiliteit kan de gemeente financieel beter tegen een stootje.

✓ Gerealiseerd bij de Jaarstukken 2022.

11. Uitleeningen

Er worden geen nieuwe garantstellingen of geldleningen verleend.

Hiermee beperken we de risico's van de gemeente en vermijden we in de toekomst een beroep op het weerstandsvermogen.

✓ Er zijn afgelopen jaren geen nieuwe leningen verstrekt met uitzondering van een uitbreiding De Groene Zone (zonnepanelen) waarop de risico's laag zijn.

12. Herfinanciering

Herfinancieren overwegen bij concrete financieringsbehoefte. Daarbij kiezen voor couponrente. Voordelen uit herfinancieren niet verwerken in het begrotingsresultaat maar in een reserve storten.

Bij herfinanciering in een markt met lage rentes kan een stabielere rentelast door de jaren heen worden gecreëerd. Herfinanciering geeft daarbij over de totale looptijd geen voordeel, wel in de eerste jaren (schijnvoordeel).

✓ Er heeft zich de afgelopen jaren geen concrete financieringsbehoefte voorgedaan. Daarnaast biedt herfinanciering bij de huidige (hogere) rentetarieven geen voordelen meer.

13. Rekenrente

In de begroting en beheerplannen minimaal een rentepercentage hanteren van 2,5%.

In de begroting worden investeringen geraamd voor de verdere toekomst. Het is een risico voor de begroting als historisch lage rentes (zoals in 2021) voor alle jaren worden gehanteerd. Daarom een minimumgrens van 2,5%.

✓ In deze begroting hanteren we een rente van 3,5%. Omdat we in vorige begrotingen zijn uitgegaan van een ondergrens van 2,5% is het effect van de rentestijgingen afgelopen periode relatief gering.

14. Rentebeheer

In de basis zoveel mogelijk financieren met kort geld maar indien aantrekkelijk omzetten in een lange geldlening ter verbetering van de kort geld ratio.

Rentes voor leningen met een korte looptijd zijn in de regel goedkoper. Daarvan kun je financieel profiteren. Bij lage rentes is het wel een overweging dit om te zetten in een langlopende lening om dit financieel voordeel voor meerdere jaren vast te zetten.

✓ Er heeft zich de afgelopen jaren geen concrete financieringsbehoefte voorgedaan. Overigens is er nu de bijzondere situatie dat op de rentemarkt de tarieven voor kortlopende en langlopende leningen elkaar nauwelijks ontlopen.

15. Investeringsplafond

In de begroting een jaarlijks investeringsplafond opnemen. Dit plafond bedraagt jaarlijks gemiddeld netto € 8 miljoen en kan periodiek in de begroting worden bijgesteld op basis van geactualiseerde liquiditeitsprognoses.

Door een investeringsplafond worden de schulden van de gemeente beperkt.

■ Gezien de ambities van de gemeenteraad is besloten dit plafond niet te hanteren.

Bijlage 18 Toepassing financiële kaders

16. Verkoop panden

Beleid verkoop vastgoed verder voortzetten, binnen de kaders van het beleidsplan gebouwen.

Met verkoop van (overbodig) vastgoed kan de financiële gemeentelijke balans versterkt worden en daarnaast is er meer tijd beschikbaar voor beheer van het resterende vastgoed.

√ Waar mogelijk verkopen we vastgoed. In deze begroting hebben we verder niet gerekend met eventuele voordelen hieruit behoudens de jaarlijkse inkomstenpost van € 56.000 hiervoor.

17. Kasbeheer

Standaard opnemen van een liquiditeitsoverzicht in de begroting en Jaarstukken. Daarbij kijkt het overzicht in de begroting vooruit naar het komende jaar en die van de Jaarstukken achteruit naar het afgelopen jaar.

Hiermee wordt het inzicht en bewustzijn over de gemeentelijke kastromen en het effect op de leningen vergroot.

√ Een dergelijk overzicht is opgenomen in de bijlage van deze begroting (net zoals in 2022 en 2023). In de Jaarstukken is nog geen liquiditeitsoverzicht opgenomen. Dit zal vanaf de Jaarstukken 2023 worden gedaan.

18. Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt gesteld op 'ruim voldoende' dit betekent tussen de 1,4 en 2,0. Als meer dan tweemaal het benodigde weerstandsvermogen is bereikt dan zijn de middelen boven de ratio 2,0 vrij besteedbaar voor andere doeleinden.

Een juiste balans tussen het afdekken van risico's enerzijds en het 'onnodig' oppotten van publieke middelen anderzijds.

√ Gerealiseerd bij de Jaarstukken 2022.

19. Weerstandsvermogen

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt conservatief berekend en bestaat enkel uit de algemene reserves en een eventueel begrotingsoverschot van het komende jaar.

Weerstandsvermogen dient naar visie van Gemert-Bakel direct beschikbaar te zijn. Als risico's zich voordoen moet dit opgevangen kunnen worden zonder bijvoorbeeld verhoging van OZB of verkoop van (belangrijke) panden.

√ Wij berekenen het weerstandsvermogen conform deze rekenmethode.

20. Reserves kapitaallasten

Wij bouwen de nog aanwezige reserves kapitaallasten op natuurlijke momenten af.

Via een reserve kapitaallast wegen worden investeringen niet betaald uit de begroting maar uit de reserves. Met een reserve kapitaallasten daalt je solvabiliteit en daarnaast is er later bij vervanging van de investering geen geld meer beschikbaar daarvoor.

√ Er is enkel nog een reserve kapitaallasten Wegen. Daarin wordt overigens alleen maar gestort. Deze reserve wordt afgeschaft bij de vaststelling van het volgende beheerplan Wegen.

Bijlage 18 Toepassing financiële kaders

21. Algemene reserve

Iedere financiële meevaller dient ten gunste te komen van het weerstandsvermogen, binnen de kaders van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Hiermee versterken we de financiële balans van de gemeente.

✓ Dit is het uitgangspunt gedurende het jaar.

22. Risicoreserves

Voor risicovolle begrotingsonderwerpen vormen wij een risicoreserve. Dit dient in zeer beperkte mate te gebeuren, enkel bij de omvangrijke posten.

We dekken hiermee de risico's bij grotere begrotingsonderwerpen af, maar zijn selectief daarin om een wirwar van potjes te voorkomen.

✓ Er zijn twee risicoreserves aanwezig. Een voor grondexploitaties en een voor de drie decentralisaties. Op dit moment zijn er geen andere begrotingsposten waarvoor een dergelijke reserve noodzakelijk of gepast is.

23. Reëel ramen

We begroten reëel en vermijden grote onzekerheden in de ramingen.

Hiermee willen we tekorten in de jaarstukken en daarmee verslechtering van de gemeentelijke financiële balans voorkomen.

✓ Wij hanteren de landelijke indexen van het CPB voor kosten en bij de inkomsten gaan we uit de huidige situatie in plaats van mogelijke extra's in de toekomst.

24. Sluitende jaarschijven

De eerste jaarschijf van de begroting is altijd structureel sluitend. Verder streven we naar een sluitende meerjarenbegroting voor minimaal het laatste jaar.

Je moet de lasten kunnen betalen in het komende jaar maar ook op langere termijn. Voor de provincie als financieel toezichthouder is een structureel sluitende eerste jaarschijf voldoende maar het beleid van Gemert-Bakel gaat daarin verder.

■ De laatste jaarschijf is niet structureel sluitend als gevolg van de 'ravijnjaren'

25. Uren grondexploitatie

Maximaal wordt € 820.000 aan ambtelijke uren naar de grondexploitatie geschreven.

Dit uitgangspunt is bedoeld om het geïnvesteerde vermogen van de grondexploitatie niet bovenmatig te laten toenemen. Daarmee beperken we de risico's op lange termijn. Het geïnvesteerde vermogen moet namelijk terugverdiend worden met verkopen.

■ In deze begroting schrijven wij voor € 851.000 naar de grondexploitatie. Dit is € 31.000 meer dan het uitgangspunt uit de financiële kaders. Gezien de woningbouwopgave vinden wij dit een aanvaardbare afwijking.

26. Rentevoordelen

Rentevoordelen in een begroting eerst inzetten om lagere toerekening rentelasten aan de bouwgrondexploitatie te compenseren.

Als de grondpositie daalt kan ook minder rente worden toegeschreven aan de bouwgrond.

✓ Dit uitgangspunt passen we toe in de begroting.